ARTHUR CONAN DOYLE

ÇEVİRMEN: ZEYNEP ADALIGİL

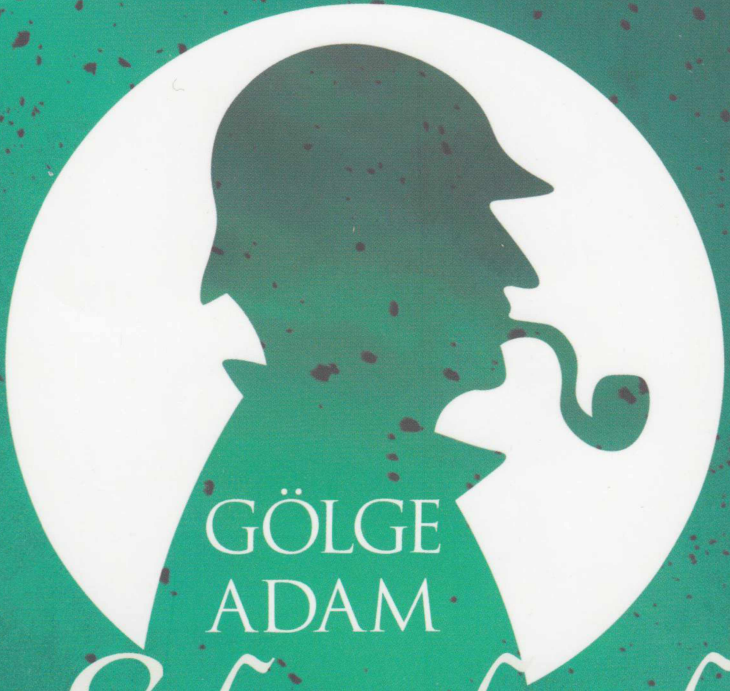

GÖLGE ADAM

Sherlock Holmes

SHERLOCK HOLMES

GÖLGE ADAM

ARTHUR C. DOYLE

Siyah Beyaz

İçindekiler

Gölge Adam 7
Yarım Kalan Roman 45
Bakır Renkli Kayın Ağaçları 75
Mazarin Elması 111
Gloria Scott Gemisi 141
Norwood Mimarı 173
Boş Ev 211
Yunanlı Tercüman 247
Sürünen Adam 279

Gölge Adam

Daima Baker Sokağı'ndaki eve, enteresan telgrafların gelmesine alışmıştık. Bu telgrafların içerisinde Sherlock Holmes'un kafasını epey bir zaman meşgul eden birini özellikle çok iyi hatırlıyorum. Yedi sekiz sene önce Holmes'un adına çekilen bu telgraf elimize geçtiğinde kasvetli bir şubat sabahıydı.

"Beni lütfen bekleyin. Çok büyük şanssızlık... *Sağ açık kayıp; yarın olması kaçınılmaz...*

OVERTON"

"10.36'da Strand'dan çekilmiş..." dedi Holmes, telgrafı bir kez daha okuyarak. "Bay Overton'un bunu çekerken paniğe kapılmış olduğu çok belli, çünkü ne istediğini açıkça belirtmemiş. Her neyse, Times gazetesine göz atıncaya kadar sanırım gelmiş olur. nasıl olsa kendisinden öğreniriz olan biteni. Böyle sıkıcı günlerde sıradan bir macera bile iyidir."

Böylesine durağan geçen dönemlerden korkmayı deneyimlerimle öğrenmiştim. Gerçekten de işlerimiz inanılmaz azalmıştı. Dostumun zihinsel faaliyetlerinin fazlasıyla dinamik olması nedeniyle, üzerinde yoğun-

laşması gereken belirli bir konu olmadan zihnini böyle başıboş onu kendi haline bırakmanın tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini tecrübeyle öğrenmiştim. Bir dönem, mükemmel kariyerini bile sonlandıracak kadar önemli boyutlara ulaşan uyuşturucuya olan ilgisiyle uzun yıllar mücadele etmek zorunda kalmıştık. Olağan durumlar söz konusu olduğunda yapay uyarıcılara gereksinim duymadığını biliyor olmama karşın kötü huylu alışkanlığının tam olarak yok edilmediğinin de bilincindeydim; en kötü ihtimalle uyku durumundaydı. Bu yüzeysel bir uyku durumuydu ve uzun süreli meşguliyetler bulamadığı zamanlar da Holmes'un suratına baktığım da gözlerindeki derinlik ve karamsar anlamın uyanmak için fırsat kollayan bu alışkanlığıyla ilgili olduğunu biliyordum. Bu nedenle elimize ulaşan telgrafın gizemiyle dostumun tehlikeli sürece adım atmasına kısa süre kala ilgisini çekmeyi başaran Bay Overton'a bir minnet borcum var diyebilirdim.

Telgrafın elimize ulaşmasından kısa süre sonra, beklediğimiz gibi, onu gönderen kişi de yanımıza gelmişti. Cyril Overton'un kartı, Cambridge Trinity Koleji'nden gelen devasa bir gencin geldiğini duyuruyordu bize. Endişeli ama yorgun ve sevimli bir suratla kapı aralığını geniş omuzlarıyla kapatan bir adam, bana ve Holmes'a bakıyordu şimdi.

"Bay Sherlock Holmes!"

Dostum, eğilerek selamladı müşterisini.

"Scotland Yard'dan Müfettiş Stanley Hopkins ile görüştüm. Sizinle görüşmemin daha doğru olacağını söyledi. Olayın polisten çok sizin ilgi alanınıza girdiğini düşünüyor."

"Lütfen buyurun, oturun bize olayı açıklayın...

"Çok korkunç ve tuhaf bir olay Bay Holmes, korkunç! Saçlarıma hâlâ ak düşmemesine şaşıyorum. Godfrey Staunton adını duymuş olmalısınız, takımın belkemiğidir. Üçüncü çeyrek çizgisinde iki oyuncudan vazgeçebilirim ama Godfrey'den asla... Depar, sürat ve yakalama söz konusu olduğunda hiç kimse onun eline su dökemez; üstelik zehir gibi bir kafası ve organizasyon yeteneği tartışılmazdır. Ne yapacağım şimdi ben Bay Holmes?

Birinci yedek olarak Moorhouse henüz hazır bile değil; antrenman eksiği var ve taç çizgisinin hemen yanından gitmek yerine doğrudan takım hücumuna kalkışmasıyla dikkat çeker. İyi bir atışçı, bundan kimsenin kuşkusu olamaz, ama hızlı karar alma noktasında oldukça zayıf ve hızlı koşamıyor olması da dezavantaj. Of, of...

Morton veya Johnson ise Oxford uyanıkları sınıfından... Hemen etrafını saracaklardır... Stevenson da yeterince hızlı ama yirmi beş çizgisinden yere atlayamaz ve doğal olarak burada atlayamayan, topa vuramayan bir hücum oyuncusu pek bir işe yaramaz. Bay Holmes, Godfrey Staunton'u bulmamıza yardım etmezseniz bittik!"

Dostum, bu heyecanlı, uzun ama samimiyet yüklü konuşmayı yüzünde bir tebessümle soluksuz bir şekilde ilgiyle dinledi. Konuğumuzun susmasının ardından Holmes, rafa uzanıp sıradan bir kitap alarak 'S' harfini açtı. Çeşitli bilgilerle dolu sayfalar arasında araştırmaya devam eder gibi yaparak:

"Arthur H. Staunton diye biri var burada, kalpazanlıkta nam salmış bir genç..." diye konuştu defterini karıştırmayı sürdürürken. "Bir de Henry Statunton var; asılmasında benim katkım var ama Godfrey Staunton benim için tamamıyla yeni bir isim."

Şaşırma sırası konuğumuzdaydı.

"Bay Holmes, fakat nasıl olur, sizin her şeyden haberiniz olduğunu sanıyordum..." dedi. "Godfrey Staunton adını duymadığınıza göre Cyril Overton'u da duymamışsınızdır bu durumda..."

Holmes, neşeli bir şekilde bilmediğini göstermek için başını salladı.

"İnanamıyorum..." dedi şaşırarak. "Ben Galler'de oynarken İngiltere adına ilk yedektim ve bu yıl üniversite takımının kaptanı oldum. Bu daha bir şey değil! Bana birisi İngiltere'de Godfrey Staunton'u tanımayanlar var diyecek olsa, ona güler geçerdim... Kendisi önemli bir hücum oyuncusudur; Cambridge, Blackheath ve beş uluslararası oyunda vardı. Tanrı aşkına Bay Holmes, siz nerede yaşıyorsunuz?"

Holmes, bu dev gibi gencin içten şaşkınlığı karşısında gülümsedi.

"Ayrı dünyalarda yaşadığımız kesin Bay Overton... Size göre daha tuhaf bir dünyada mesleğimde ilerlerken toplumun birçok farklı kesimiyle ilgilenmek zorunda kalıyorum; şu kadarını bilmeni isterim ki bu süreçte İngiltere'de amatör spora hiç el atmadım. Bu sabah gerçekleştirdiğiniz şu beklenmedik ziyaretinize bakarak, temiz hava ve sporun olduğu yerde bile işimizin olabileceği anlaşılmış oluyor. Şimdi sevgili genç adam, oturmanızı ve olan biteni sakin bir şekilde anlatmanızı isteyeceğim sizden, daha sonra da size nasıl yardımcı olacağımıza bakarız."

Genç Overton'un kaslarını kullanmayı daha iyi bildiği belli oluyordu; konuşmasını ayıklayarak size aktarmaya başladıktan sonra usul usul karşımıza ilginç bir hikâye çıkmaya başladı.

"Bay Holmes, olayı size şöyle anlatayım: Cambridge Üniversitesi ragbi takımının kaptanlığını yapıyorum. Godfrey Staunton elimdeki en iyi oyunculardan biri hatta en iyisi. Yarın Oxford'la karşılaşacağız. Dün hep birlikte şehre geldik ve Bentley Oteli'ne yerleştik. Akşam bütün odaları tek tek dolaşıp çocukların uyuyup uyumadıklarını kontrol ettim; çünkü takımın formunu koruması için sıkı çalışmanın gerekliliğine inandığım kadar uyumanın da önemli olduğuna inananlardanım. Godfrey odasına gitmeden önce ayaküstü çene çaldık. Biraz benzi solgun duruyordu; bir şeylere canı sıkılmış gibiydi. Ne oldu diye sordum. İyi olduğunu, biraz başının ağrıdığını söyledi. Fazla üstelemedim. İyi geceler diyerek yanından ayrıldım. Aradan yarım saat geçmişti

ki otel görevlisi, kaba saba ve sakallı bir adamın lobide Godfrey'e iletmek için bir not gönderdiğini söyledi. Godfrey henüz uyumadığından not kendisine iletildi.

Godfrey notu okuyunca eli ayağı birbirine dolaşmış yüzü kireç gibi bembeyaz olmuş ve sandalyeye adeta yığılıp kalmış. Notu kendisine getiren görevli o kadar korkmuş ki bir an için bana haber vermeyi bile aklından geçirmiş. Fakat Godfrey görevliye engel olmuş ve neyse ki biraz su içince kendini toparlamış. Aşağı inerek lobide kendisini bekleyen sakallı adamla konuştuktan sonra her ikisi birden otelden çıkmışlar. Resepsiyon görevlisi gördüğü son şeyin, her iki adamın da Strand yönüne doğru koşarak uzaklaştıkları olduğunu söylüyor.

Bu sabah hazırlanmak için kalktığımızda Godfrey'in odası boştu. Yatağına el bile sürmemişti ve eşyaları da dün gece oldukları yerde duruyordu. Yabancı adamın notuyla birlikte oteli terk eden oyuncumuzdan o saatten beri haber alamıyoruz. Oyuncumuzu bir daha göremeyeceğimize iyiden iyiye inanmaya başladım. O bir sporcu, ama kesinkes komple bir sporcudur ve hangi nedenle olursa olsun ne antrenmanını aksatırdı ne de kaptanını terk ederdi. Bunu yapması için alt edemeyeceği çok önemli bir neden olmalı. Başına kötü bir şey gelmiş olmalı, eminim. Onu bir daha göremeyecek olmaktan korkuyorum."

Sherlock Holmes, genç adamın anlattığı ilgi çekici olayı dikkatli bir şekilde dinlemişti.

"Onun orada olmadığını görünce ne yaptınız peki?" diye sordu.

"Cambridge'e konuya ilişkin bilgileri olup olmadığını öğrenmek için telgraf çektim. Maalesef, orada da Godfrey'i gören yoktu."

"O saatte Cambridge'e gidebilir mi?"

"Evet, 23.15'te bir tren var."

"Bu trene binmediğini nereden biliyorsunuz."

"Biliyorum çünkü onu gören olmamış."

"Daha sonra ne yaptınız?"

"Lord Mount James'e de bir telgraf gönderdim."

"Neden?"

"Godfrey yetimdir. Lord Mount James onun en yakını, sanırım amcası."

"Gerçekten mi? Bu, konuya farklı bir boyut kattı şimdi. Lord Mount James, İngiltere'nin en zenginlerinden biri."

"Godfrey'de buna benzer şeyler söylemişti hatırladığım kadarıyla."

"İkisinin arası iyi miydi?"

"Evet, Godfrey Lord'un tek vârisi. Üstelik adam seksen yaşına merdiven dayamış durumda ve gut hastası. Parmak boğumlarıyla bilardo istekasını bile tebeşirleyebildiği söylenir. Yaşamı süresince Godfrey'e metelik vermişliği yoktur; çok cimridir. Adam ölünce her şey çocuğa kalacak ama..."

"Lord Mount James'ten bir haber geldi mi peki?"

"Tabii ki hayır."

"Oyuncunuzun oraya gittiği nereden geldi aklınıza peki?"

"Dün gece onun çok endişeli olduğundan eminim ve eğer bu parayla ilgili bir şeyse doğal olarak tanıdık birinin yanına gitmiş olmalı dedim. Oradan sonuç alamayacak olduğunu bildiğim halde böyle düşündüm. Godfrey, bu yaşlı adamdan pek hoşlanmazdı. Çaresiz kalmasa ona başvurmayacağından eminim."

"Pekâlâ, yakın zamanda bunu nasıl olsa öğreneceğiz. Oyuncunuz Lord Mount James'in yanına gittiği kesinlik kazanırsa, bu durumda geriye sadece otele not getiren kaba saba görünüşlü adam ve notun neden olduğu heyecanı açıklamak kalıyor."

Cyril Overton, başını ellerinin arasına alıp:

"Olanlara hiçbir anlam veremiyorum..." dedi.

"Sakin olun, sakin olun bakalım... Önümüzde güneşli, güzel bir gün var... Olayı araştırmak en iyisi... dedi Holmes. "Yapacağınız karşılaşmaya o gelmeyecekmiş gibi hazırlanmanızı öneririm. Anlattığınız şekilde kaybolması için gerçekten de haklı nedenleri olması gerekir; bu durumda bir süre daha sizden uzak kalacaktır. Hadi, otele birlikte gidelim ve şu resepsiyonist başka neler biliyormuş bir bakalım."

Sherlock Holmes, görgü tanıklarını konuşturmada uzmandı ve Godfrey Staunton'un terk edilmiş odasının sessiz ortamında kısa sürede resepsiyonistin bildiği her şeyi öğrenmişti. Önceki gece gelen ziyaretçi bir

beyefendi değildi ama işçiye de benzemiyordu. Daha çok "sıradan bir tip"; kırlaşmış sakal, solgun bir yüz ve sade giyimli, elli yaşlarında bir adam. Adamın çok telaşlı olduğu belliydi; çünkü notu uzatırken ellerinin titremesi resepsiyonistin dikkatini çekmişti. Godfrey Staunton karşılaşma sırasında notu cebine koymuş ve adamla da tokalaşmamıştı. Aralarında kısa bir konuşma gerçekleşmişti. Resepsiyonist bu konuşmadan yalnızca "zaman" kelimesini duyabilmişti ve daha sonra da hızla gittiklerini hatırlıyordu. Bütün bunlar olurken saat 22.30'du.

Staunton'un düzgün yatağına oturduktan sonra, "Evet, şimdi olan bitene yeniden bakalım," dedi Holmes.

"Siz gündüz çalışıyorsunuz, doğru mu?"

"Evet, efendim; saat 23'te görevi devrettim."

"Bu durumda, gece görevini üstlenen arkadaşınız bir şey görmemiştir sanırım."

"Hayır, görmemiş efendim. Geç bir saatte bir grup tiyatrocu gelmiş sadece. Başka kimse yok."

"Dün, gün boyunca siz mi görevliydiniz?"

"Evet efendim."

"Bay Staunton'a başka bir mesaj götürdünüz mü?"

"Evet, efendim. Bir telgraf..."

"Aaa... Bu ilginç işte. Saat kaçtı peki?"

"Akşam saat altı gibi."

"Telgrafı verdiğinizde Bay Staunton neredeydi?"

"Burada, odasındaydı."

"Okurken yanında mıydınız?"

"Evet, efendim. Bir yanıt gönderdi."

"Onu siz mi çektiniz?"

"Hayır, kendisi."

"Ama yanıtı yazarken siz yanındaydınız, değil mi?"

"Evet, efendim. Kapının yanında bekliyordum, şurada... Kendisi de masada oturuyordu ve sırtı bana dönüktü. Yazmayı tamamlayınca 'Tamam, sen git, bunu ben gönderirim' dedi."

"Mesajı yazarken ne kullandı?"

"Mürekkepli kalem efendim."

"Masada bulunan telgraf formlarından mı kullandı?"

"Evet."

Holmes, bunun üzerine ayağa kalkarak masanın yanına gitti. Formları biraz daha iyi inceleyebilmek için pencerenin önüne geçti.

"Keşke kurşunkalem kullanmış olsaydı," dedi aradığı şeyi bulamamış olmanın verdiği umutsuzlukla formları az önce aldığı yere bırakırken. "Buna sen de tanık olmuşsundur, Watson. Kurşunkalem ile yazarken alttaki kâğıda da bir iz bırakmış olabilirsiniz, hatta bu nedenle mutlu giden evliliklerin yıkıldığına bile tanık olmuşluğumuz vardır. Ne var ki burada herhangi bir

iz yok. Kalın uçlu bir tüy kalem kullanmış olması da bir şans sayılabilir yine de; çünkü bu durumda kurutma kâğıdını kullanmış olması gerekir. Ah, evet, işte burada!"

Holmes, hemen bulduğu kurutma kâğıdından bir parça yırtarak bize hiyeroglif benzeri bir yazı gösterdi.

"!nide mıdray ezib anıkşa ırnaT"

Cyril Overton heyecanlanmış görünüyordu.

"Aynaya tutalım!" diye atıldı.

"Buna hiç gerek yok," dedi Holmes sakin bir şekilde. "Kâğıt oldukça ince olduğundan arkasını çevirirsek okuyabiliriz. İşte tam böyle."

Kâğıdı çevirince hep birlikte okumaya başladık:

"Tanrı aşkına bize yardım edin!"

"Kaybolmadan birkaç saat önce Bay Staunton'un yazmış olduğu telgrafın son bölümü demek ki böyle. Bu, okuyamadığımız altı kelime daha var demek oluyor; burada bize kalan; 'Tanrı aşkına bize yardım edin!' yani genç adamın, gittikçe yaklaşmakta olan bir tehlikenin varlığını hissederek kendisini bundan kurtarabilecek birilerinin olduğunu bize anlatıyor olması. 'Bize' diye yazmış olmasına dikkat ediniz! Demek ki birden fazla kişi söz konusu. Bu kişi olsa olsa kendisi de korkmuş görünen soluk suratlı yabancıdan başka kim olabilir ki? Acaba Godfrey Staunton'la bu sakallı yabancı arasında ne tür bir ilişki var? Her ikisi de tehlikeden kendilerini

kurtaracak kişi olarak kimi görüyor? Araştırmamızı şimdilik bu iki noktada yoğunlaştırabiliriz."

"Acaba telgrafın kime gönderildiğini öğrenemez miyiz?" dedim.

"Haklısın, sevgili Watson. Bu doğru ve isabetli bir bakış açısı, benim de aklımdan geçti. Yine de postaneye gidip birinin çektiği telgrafı görmek istersen, memurlar sana pek hoş davranmayabilirler. Bürokrasi işte! Her neyse, biraz daha ustalıkla bu sorunun da üstesinden gelebileceğimizi tahmin ediyorum. Ha, bu arada, Bay Overton, masada duran bütün kâğıtlara bir göz atmak istiyorum, siz tanıksınız."

Masanın üzerinde mektuplar, faturalar ve çeşitli defterler duruyordu. Holmes, bütün bunları hızlı ve araştırmacı bir gözle, dikkatli bir şekilde tek tek inceledi.

"Hiçbir şey yok..." dedi nihayet. "Arkadaşınız son derece sağlıklı olmalı, yanılmıyorum değil mi?"

"Taş gibidir."

"Hiç ciddi bir hastalık yaşamadı mı?"

"Tek bir gün bile hastalandığı olmamıştır. Bir defasında kuru bir öksürük nöbeti, bir başka seferde diz kapağı yerinden oynamıştı. İkisi de önemsizdi."

"Sizin söylediğiniz kadar güçlü olmayabilir. Gizlediği bazı sorunları olduğunu tahmin etmek için elimizde kanıtlar var. Sizin de bilginiz dahilinde buradaki birkaç parça kâğıdı yanıma almam gerekiyor; ileride yapacağım araştırmalarda işime yarayabilir."

"Bir dakika! Bir dakika!" diye tepki verdi tanımadığımız ve aksi bir ses. Kim olduğunu anlamak için döndüğümüzde kapıda duran biraz garip, ufak tefek ve yaşlı bir adam gördük. Başında geniş kenarları olan silindir bir şapka ile gevşek duran beyaz bir kravatın tamamladığı siyah bir takım vardı; sıradan bir papaz veya levazımatçıya benziyordu. Kaba ve tuhaf görünümüne karşın yaşlı adamın sesinde otoriter ve dikkat çekici bir şeyler vardı.

"Beyefendinin kâğıtlarına dokunma hakkını kendinizde nasıl bulabiliyorsunuz anlamadım, siz kimsiniz?" dedi.

"Özel dedektifim ve beyefendinin ortadan kaybolmasına ilişkin araştırmalarda bulunuyorum."

"Özel dedektif, ha? Kim tuttu sizi, peki?"

"Bu beyefendi Staunton'un arkadaşıdır. Kendisi Scotland Yard tarafından bana yönlendirildi."

"Siz kimsiniz beyefendi?"

"Cyril Overton, efendim."

"Oo, bu durumda bana telgrafı siz yolladınız. Ben, Lord Mount James. Bayswater otobüsü ile ancak gelebildim. Demek siz bir dedektif tuttunuz araştırma için..."

"Evet, efendim."

"Peki, masrafını siz mi karşılayacaksınız?"

"Arkadaşım Godfrey, kendisini bulduğumuzda bunları üstlenecektir. Bundan kuşku duymuyorum."

"Ona ulaşamayabileceğimizi hiç düşündünüz mü, peki? O zaman ne yapacaksın, haydi bunu da cevapla?"

"O zaman ailesini...

"Aklınızdan bile geçirmeyin efendim!" diye bağırdı ufak tefek adam. "Benden bir şey alamazsınız, bir tek kuruş bile hem de. Siz de bunu duydunuz mu bay dedektif! Kaybolan gencin ailesi yalnızca benden ibaret ve içine düştüğü bu durumdan da ben sorumlu değilim. Godfrey'i ileride bekleyen iyi şeyler varsa bu benim tutumlu olmamla alakalıdır; zaten bu saatten sonra da servetimi boşa harcamaya hiç mi hiç niyetim yok. Masanın üzerinden aldığınız kâğıtlara gelecek olursak, onların arasında işe yarar en küçük bir şey varsa bile, bunları mahkemede açıklamak zorunda kalacağınızı şimdiden bilmenizi isterim."

"Anladım, efendim," dedi Sherlock Holmes. "Size bir şey sormak istiyorum müsaadenizle; bu genç adamın neden kaybolduğuna ilişkin herhangi bir tahmininiz var mı?"

"Hayır, efendim, yok," dedi ihtiyar. "O zaten kendine bakacak kadar yetişkin biri. Zaten yanlış bir şey yapmışsa da onun peşine düşmeyi kesinlikle kabul etmem."

"Sizi gayet iyi anlıyorum," dedi Holmes, biraz muzip bir tarzda. "Buna karşın sizin beni anladığınızı sanmıyorum. Godfrey Staunton, beş parasız bir şekilde yaşamış. Eğer kaçırılmışsa emin olun bu kendisinin

sahip olduğu bir şey için değildir. Sizin ne kadar zengin olduğunuzu dünya biliyor Lord Mount James. Yeğeniniz sizi hedef alan; evinizi, alışkanlıklarınızı ve servetinizi öğrenmek isteyen bir çete tarafından kaçırılmış olması da mümkün."

Beklenmedik ziyaretçimizin suratı bu yorumdan sonra kireç gibi beyaza kesti.

"Tanrı korusun, efendim, bu nasıl bir düşünce böyle! Bu ürkütücü sonuç hiç aklıma gelmezdi doğrusu. Eğer böyleyse bunlar insanlıktan nasiplerini almamışlar demektir. Ama Godfrey iyi çocuktur, üstelik sadakatlidir. Bu dünyada hiçbir güç ondan amcası hakkında bir şey öğrenemez. Gümüşleri de bu akşam hemen bankaya koyacağım. Bu arada Bay Dedektif, elinizden geleni esirgemeyin. Godfrey'i getirmek için her yere bakmanızı istiyorum sizden, yalvarıyorum. Para meselesine gelince, şey, eğer bir beşlik veya onluk isterseniz her zaman bana güvenebilirsiniz."

Şu korkmuş haliyle bile bu asil cimriden olaya yardımcı olacak hiçbir şey öğrenemedik; çünkü yeğeninin özel hayatı hakkında hiç bilgisi yoktu. Şimdilik elimizdeki tek ipucu, bir telgraftan geriye kalanlardı ve Holmes, eldeki bu kopya ile yeni ipuçları bulmak için harekete geçmişti bile.

Lord Mount James'i geride bırakmıştık; Overton ise olay hakkında takım arkadaşlarını bilgilendirmek için konuşmaya gitmişti. Otelin yakınlarında bir telgraf

merkezi bulduk. Önce dışarıda küçük bir değerlendirme yaptık.

"Ben deneyelim derim, Watson." dedi Holmes. "Resmi bir görevli olsaydık kopyaları daha kolay görme şansı bulabilirdik belki ama böyle bir şansımız yok. Buranın kalabalık olması bizim için avantaj sayılır, nasıl olsa kimseyi hatırlamazlar. Hadi gel, şansımızı deneyelim."

"Özür dilerim, sizi rahatsız ediyorum ama..." dedi kibar bir sesle bankonun ardındaki genç bayana, "dün yolladığım bir telgrafta bir yanlışlık yapmış olmalıyım. Henüz yanıt alamadım. Altına adımı yazmayı unutmuş olabilirim diye düşünüyorum. Beni teyit edebilir misiniz acaba?"

Genç kadın bir telgraf yığınını karıştırmaya başladı. "Telgrafı saat kaçta çekmiştiniz?"

"Akşam altıyı biraz geçiyordu."

"Kimin adına gönderilmişti?"

Holmes, parmağını dudakları üzerinde gezdirirken bana da ne diyeyim der gibi bir bakış fırlattı.

"Telgrafın sonunda 'Tanrı aşkına' yazıyordu," dedi bir sır verir gibi fısıldayarak. "Yanıt alamamak canımı sıktı."

Genç kadın formların içinden birini çekip çıkardı.

"İşte, burada ama altında isim yok." dedi kadın, telgraf formunu tezgâhın üzerine koyarken.

"Evet, bu benim neden yanıt alamadığımı açıklıyor." dedi Holmes. "İnanılmaz bir şey, ne kadar da aptalım, değil mi? Yardımlarınız için teşekkür ederim... İyi günler..."

Az sonra sokağa çıktığımızda Holmes, gülümseyerek ellerini ovuyordu.

"Sonuç?" diye sordum.

"İlerleme var, sevgili Watson, ilerleme var. İlk girişimde bu kadar kolay sonuç alabileceğimizi ben bile tahmin etmiyordum, oysa o telgrafın içeriğine göz atabilmek için daha deneyebileceğimiz yedi değişik planım daha vardı."

"Bir şey öğrenebildin mi?"

"Araştırmamıza nereden başlamamız gerektiğini öğrendim..." dedi.

O sırada geçmekte olan bir arabayı durdurup, arabacıya:

"King's Cross İstasyonu'na..." diye seslendi.

"Yolculuk var sanırım?"

"Cambridge'e gitmek durumundayız. Elimdeki ipuçları orayı işaret ediyor."

"Anlatsana..." dedim, arabanın gürültüsü eşliğinde Gray's Inn Caddesi'nden yukarı doğru çıkarken. "Oyuncunun kayboluşu hakkında bir fikrin var mı?"

"Şu ana kadar incelediklerinin içerisinde bununki kadar belirsiz hiçbir olayla karşılaştığımızı hatırlamıyorum bile."

"Zengin amca hakkında bilgi almak için 'kaçırıldığını' düşünmüyorsundur sanırım..."

"Şunu itiraf edebilirim ki Watson, bunun olabileceğine hiç ihtimal vermiyorum. Yaşlı ve huysuz ihtiyarın ilgisini dağıtmak için o an aklıma gelen parlak bir fikirdi sadece."

"Bence çok etkili oldu ama... Peki, senin tahminin nedir o zaman?"

"Çok sayıda tahminim var. Öncelikle, olayın çok önemli bir maçtan hemen önceki akşam gerçekleşmiş olması ve bu maçta takımın kazanmasına en büyük katkıyı yapacak olan oyuncunun seçilmiş olması durumu bayağı tuhaf ve olayı ilginç kılıyor aslında. Buna rağmen, hâlâ bir rastlantı olabilir ama olay ilginç görünüyor yine de. Amatör sporlarda bahis yapılamıyor olması halk arasında bahis oynanmadığı anlamına gelmez. Bu nedenle önemli bir oyuncunun kaybolması birilerinin işine gelmiş olabilir; bu yarış atlarının başına çok sık gelir. Buradan bir sonuca gidebiliriz. İkinci bir tahmin de genç adamın gelecekte büyük bir malvarlığına sahip olacak olması. Şu anda sıradan bir yaşam tarzı varsa da bu nedenle fidye için kaçırılmış olmasını göz ardı etmeyelim."

"Bunlar telgraftaki bilgilerle uyumlu görünmüyor."

"Doğru söylüyorsun, Watson. Telgraf elimizdeki biricik sağlam kanıt. Dikkatimizi bu noktaya odaklamamız gerekiyor. Cambridge'e de bu nedenle gidiyoruz

zaten. Araştırmamızın bizi nereye götüreceği şu an için bilinemez olsa da bugün akşama kadar ilerleme sağlayacağımızı tahmin ediyorum."

Şehre ulaştığımızda hava kararmaya yüz tutmuştu. Holmes, istasyonda bir araba tutarak Dr. Leslie Armstrong'un evine gitmesini istedi. Kısa zamanda kalabalık bir caddeye cepheli büyük bir konağın önündeydik. Kısa süre sonra içeri kabul edildik ve uzun bir bekleyişin ardından kabul odasında masasında oturan doktorun karşısındaydık.

Uzun süredir mesleğimden uzak kaldığım, Leslie Armstrong adının bana bir şey çağrıştırmamasından açıkça belliydi. Artık biliyorum ki, kendileri yalnızca tıp fakültesinin başkanı değil, aynı zamanda pek çok alanda Avrupa çapında tanınan ünlü bir düşünürdür. Yine de adamın karizmasından etkilenmek için bu parlak kariyeri bilmenize gerek yoktu. Köşeli yüzü güçlü hatlara sahipti, kaslı vücudu, derin düşüncelerle meşgul olmaya alışkın gözleri ve bir heykeli andıran çene yapısıyla; sağlam bir kişilikte, akıllı, dikkatli, kendine güveni tam ve zor biri olduğu anlaşılabiliyordu. Ben ilk anda Dr. Leslie Armstrong hakkında böyle bir izlenim edinmiştim.

Şu an elinde dostumun bir kartviziti bulunuyordu ve bize baktığında fazla memnun olmadığı suratından anlaşılabiliyordu.

"İsminizi duydum, Bay Sherlock Holmes. Yaptığınız işi biliyorum ama şu kadarını bilmenizi isterim ki, pek de olumlu baktığım söylenemez mesleğinize."

"Doktor, bu durumda ülkemizde yaşayan hemen her suçluyla görüş birliği içerisinde olduğunuzu söyleyebiliriz," diye sakin bir yanıt verdi dostum.

"Bu dünyada yer alan her akıllı bireyin sizi desteklemesi kaçınılmazdır... Suçluları yakalamak için çaba gösterdiğiniz sürece tabii... Yine de resmî kurumların yeterli olduğunu düşünenlerdenim. Özel hayatları deşifre etmeniz, gizli saklı aile sorunlarını açık etmeniz ve çoğu insanı meşgul ediyor olmanız sanırım sizin yaptığınız işin en fazla eleştiri alan tarafı. Şu an size değerli zamanımı harcamak yerine aslında bir tez yazıyor olmam gerekiyordu."

"Eminim öyledir doktor; bu konuşma belki de tezden daha önemli bir sonuç doğurabilir. Bu arada, bilmenizi isterim ki az önceki iddialarınızın aksine özel konuların duyulmaması için çok fazla çaba harcarız biz; oysa bir dava, polisin eline geçtiğinde kaçınılmaz son mutlaka onun herkes tarafından bilinmesi olacaktır. Bizi daha çok bu ülkenin resmî kurumlarının önünde temizlik yapan öncüler olarak da değerlendirebilirsiniz. Her neyse, ben aslında yanınıza Bay Godfrey Staunton hakkında bir şeyler öğrenmek için geldim."

"Ona bir şey mi oldu yoksa?"

"Onunla tanışıyorsunuz sanırım, doğru mu?"

"Her zaman takdir ettiğim biridir."

"Ansızın ortadan kaybolması hakkında bir şey biliyor musunuz?"

"Öyle mi olmuş?" Bunu sorarken doktorun yüzünde en küçük bir değişiklik bile olmamıştı.

"Dün gece yarısına doğru kaldıkları oteli terk etmiş bulunuyor. O zamandan bu zamana haber alınamadı kendisinden."

"Mutlaka dönecektir...

"Üniversitenin ragbi karşılaşması yarın ama?"

"Bu tip oyunlarla ilgilenmiyorum. Buna karşın genç adamın başına gelenleri önemsiyorum; çünkü kendisini severim. Oysa ragbi maçları tamamen ilgi alanımın dışında sayılır."

"Bu durumda Bay Staunton'un başına ne geldiğine ilişkin yaptığım araştırmaya yardım etmenizi rica edeceğim sizden. Genç adamın nerede olduğu hakkında bir şeyler biliyor musunuz?"

"Hayır, bilmiyorum."

"Dünden bu yana onu hiç gördünüz mü?"

"Görmedim..."

"Hasta olduğuna ilişkin bir şeyler biliyor musunuz?"

"Hayır, bilmiyorum."

Holmes, doktorun önüne bir kâğıt uzattı.

"Bu durumda bana Bay Godfrey Staunton adına geçen ay düzenlenmiş ve Cambridge'deki Dr. Leslie Armstrong'a ödeme yapıldığını gösteren on üç altın

tutarındaki faturayı açıklayabilirsiniz belki de... Bu faturayı Staunton'un masasının üzerinde buldum."

Doktorun yüzü asılmaya başlamıştı.

"Size neden bir açıklama yapmam gereksin ki Bay Holmes?"

Holmes, bunun üzerine faturayı defterinin arasına koydu.

"Bir açıklama yapmak sizin yararınıza olacaktır," dedi sakin bir şekilde. "Başkaları tarafından gazetelere duyurulan konularda sessizliğimi koruduğumu söylemiştim; bana güvenmeniz sizin için de akıllıca olur."

"Konuya ilişkin herhangi bir bilgim yok demiştim."

"Londra'ya gittiğinden bu yana Bay Staunton'dan hiç haber aldınız mı?"

"Kesinlikle hayır."

"Olacak şey değil! Postanelere neler oluyor böyle?.." diyen Holmes, aldırmıyormuş gibi devam etti. "Dün akşam saat altı on beşte Godfrey Staunton tarafından size acil bir telgraf yollandı Londra'dan telgrafın içeriği kaybolmasıyla mutlak şekilde ilgili ve işe bakın ki bu telgrafı size ulaştırmamışlar bile. Hoş görülemez bir yanlışlık. Derhal buradaki bürolarına gidip şikâyet edeceğim."

Dr. Leslie Armstrong, öfkeden kırmızıya dönmüş bir suratla birden oturduğu yerden ayağa fırladı.

"Hemen evimi terk etmenizi isteyeceğim, efendim. Lord Mount James'e söyleyin ne kendisini ne de ajanlarını görmek istiyorum; hayır efendim, hiçbir şey!"

Bu sırada öfkeyle zile bastı.

"John, baylara kapıyı göster!" dedi.

Mağrur uşak, bu emre itaat ederek bizi kapıya kadar adeta kovaladı. Az sonra kapının önündeydik.

Holmes kahkaha atmaya başladı birden.

"Dr. Leslie Armstrong, güçlü bir kişilik ve çabuk öfkelenen biri, ne dersin?" dedi bana hitaben. "Sahip olduğu yetenekleri kullanabilirse Doktor Moriarty'nin yokluğunda, onun yarattığı boşluğu doldurabileceğine inanıyorum. İşte, zavallı Watson, gördüğün gibi istenmediğimiz bu kasabada bir başımıza kalmış haldeyiz. Buradan şimdi ayrılmak, olayı kendi kaderine terk etmek anlamına gelir. Şu küçük han, Armstrong'un evinin karşısında olması nedeniyle bizim kalmamız için ideal görünüyor. Sen, cadde tarafına bakan odalardan birini bizim için ayarlamaya çalışırken ben de ufak birkaç araştırma yapayım."

Daha sonra anlaşılacağı üzere, Holmes'un araştırmaları, öyle söylediği gibi, hiç de kısa sürmedi; çünkü hana döndüğünde saat akşam dokuza geliyordu. Döndüğünde solgun yüzünden keyifsiz olduğu belli oluyordu; toz toprak içerisindeydi, üstelik aç ve yorgun bir halde bitkin düşmüştü. Masanın üzerine soğumaya yüz tutmuş bir akşam yemeği kendisini bekliyordu. Karnını doyurduktan sonra piposunu yakmayı ihmal

etmemişti. Artık işler yolunda gitmediği zamanlarda takındığı şu biraz komik ve filozofik kimliğine bürünebilirdi. Dışarıdan gelen araba gürültüsünün ne olduğunu öğrenmek için ayağa kalkıp pencereden dışarı bakmayı ihmal etmedi bu arada. Önüne konulmuş bir çift gaz lambasının yolu aydınlattığı bir kupa arabası doktorun evinin önündeydi.

"Üç saattir ortalıkta olmayan bu araba" dedi Holmes, "akşam altı buçukta yola çıktı ve gördüğün gibi ancak şimdi dönüyor. Bu da on veya on iki millik bir yolculuk edip döndüğünü gösterir bize; üstelik doktorun bu yolu günde bazen bir kez bazen de iki kez kat ettiği anlaşılıyor."

"Evlere muayeneye giden bir doktor için bu, o kadar da şaşırtıcı olmasa gerek."

"Yanılıyorsun, Armstrong ev muayenelerine gitmiyor. Eğitmen ve araştırmacı yönü öne çıkan doktorumuzun onu yazınsal faaliyetlerinden uzak tutan diğer çalışmalara pek de sıcak bakmadığı ortada. Bu durumda gönülsüz de olsa bu yolculukları yapıyor olmasının nedeni ne olabilir, kimi ziyaret etti?"

"Araba sürücüsüne..."

"Sevgili Watson, faytoncuya zaten çoktan başvurduğumu tahmin edemedin mi? Faytoncu ya ahlaksızın biri ya da patronu onu çok sıkı tembih etmiş olmalı ki peşime köpeğini takmaya bile cesaret edecek kadar küstahtı. Yine de adam da peşime saldıkları köpek de bastonumdan pek hoşlanmışa benzemiyorlardı, böylece

hesapları suya düştü. Zaten bu gergin sürecin ardından soru sormak da pek mümkün olmadı. Onun yerine öğrendiğim bilgileri bana veren kişi bu handa çalışan sıcakkanlı biri. Doktorun hem alışkanlıklarını hem de rutin seferlerini ondan öğrendim. Tam bu sırada, adamın bana söylediklerini teyit etmek istermiş gibi, araba evin önüne geldi."

"Takip edemedin mi?"

"Müthişsin Watson! Gecemiz seninle aydınlanıyor. Bunu ben de akıl ettim pek tabii. Senin de dikkatli bakışlarından kaçmayacağı üzre hanın hemen yanında bir bisikletçi var. Oradan hemen bir bisiklet kiralayarak, araba gözden kaybolmadan peşinden gitmeyi başardım. Kısa zamanda yetiştim ve daha sonra arada yüz metre kadar bir mesafe bırakarak kasabadan çıkana kadar ışıklarını izlemeyi sürdürdüm. Kır yolunda epey gittikten sonra insanı utandıran bir olay başıma geldi. Tam bu sırada, araba birden durdu ve doktor arabadan inerek yanıma geldi. Benimle dalga geçer bir tarzda yolun ileride çok dar olduğunu, bu nedenle bana yol vermemek gibi bir saygısızlık yapmak istemediklerini söyledi. Davranışı çok incelikli ve hayranlık uyandıracak kadar ustalık taşıyordu. Arabanın yanından geçerek ilerlemekten başka şansım yoktu, ben de öyle yaptım ve birkaç mil kadar gittikten sonra gizlenebileceğim korunaklı bir yer bulup arabanın geçişini beklemeye başladım. Arabanın gelmemiş olmasından yan yollardan birine sapmış olduğunu anlamış oldum. Geldiğim yoldan dönerken arabayı hiçbir yerde göremedim ve az

önce, senin de gördüğün gibi, araba eve benden sonra döndü. Bu yolculukla Godfrey Staunton'un kaybolu-şu arasında bir bağ kurmayı en başta başaramadım açıkçası. Dr. Armstrong'u izleyerek genel bir araştırma yapmak düşüncesindeydim daha çok. Buna karşın, Armstrong'un kendisini takip eden birinin olup olmadığını kontrol edecek kadar dikkatli olması işin içinde bir 'oyun' olduğunu düşünmeme neden oldu. Bunu öğrenmeden pes etmek gibi bir düşüncem de yok."

"Yarın takip ederiz."

"Edebilir miyiz gerçekten bilmiyorum? O kadar kolay olacağını sanmıyorum. Buranın coğrafi yapısı hakkında pek bir şey bilmiyorsun sanırım, haksız mıyım? Burada gizlice takip etmek için hiç de uygun bir yer değil bana göre. Bugün pedal çevirdiğim arazi dümdüzdü ve izini süreceğimiz kişi de, bu geceki davranışlarıyla bunu kesinlikle kanıtladı, o kadar saf değil. Overton'a telgraf çekerek, Londra'da yeni bir şeyler olursa bize bu adresten ulaşabileceği bilgisini verdim; biz de bu sırada telgraf ofisindeki bayanın büyük yardımları neticesinde okuduğumuz telgraf metninde adı geçen kişi olan Dr. Armstrong'un üzerine odaklanabiliriz. Bence doktor, genç adamın nerede olduğunu kesinlikle biliyor. Bunun için yemin edebilirim ve bu durumda bu bilgiye ulaşmamamız sadece bizim bir eksikliğimiz olabilir. Bütün ipler onun elinde de olsa, sen de gayet iyi bilirsin ki Watson, başladığım işi asla yarım bırakmak gibi bir alışkanlığım bugüne kadar hiç olmadı."

Ertesi gün yaptığımız gözlemler de bizi sonuca yaklaştırmadı. Kahvaltıdan sonra Holmes, bana gülümseyerek bir not uzattı:

"Beyefendi... Benim evimi takip ederek zamanınızı ne kadar boşa harcadığınızı belirtmek isterim. Dün gece sizin de fark ettiğiniz üzere arabamın arkasında takipçilerimi görmemi sağlayan bir pencere bulunuyor. Sizi başlangıç noktasına getirecek herhangi bir gezi yapmak isterseniz beni izlemeniz yeterli. Bu çabalarınızın Bay Godfrey Staunton'a pek bir yararı da olmayacaktır. Eğer ona iyilik yapmak isterseniz bir an önce Londra'ya dönmelisiniz ve size bu görevi veren kişiye başarısız olduğunuzu söylemeniz en iyisi olacaktır. Cambridge'de geçireceğiniz her dakika sizin için boşa harcanmış demektir. Saygılarımla...

Leslie Armstrong"

"Açık sözlü ve o da bizi takipte, farklı bir doktor." dedi Holmes. "Bu davranışları merakımı daha da artırıyor. Onun peşini bırakmadan önce daha fazla bilgiye sahip olmalıyım."

"Arabası şimdi kapının önüne geldi işte," dedim Holmes ara verince. "Şimdi de biniyor. Binerken bu tarafa bir göz attı. Ben de bisikletle şansımı denesem, nasıl olur?"

"Hayır, hayır, sevgili Watson! Sana güveniyor olsam da şu an için ünlü doktorumuzu alt edebileceğinden emin değilim. Şimdilik bazı araştırmaları tek başıma yürütmek niyetindeyim. Şu an için seni bir süreliğine

yalnız bırakmak zorunda kalacağım. Böylesine sakin bir kasabada soru sorup duran iki yabancı, hoş karşılanmayabilir. Eminim sen bu saygın şehirde uğraşacak bir şeyler bulabilirsin. Bense akşam olmadan iyi haberler getirmeyi umuyorum."

Dostum Holmes ne yazık ki yine hayal kırıklığına uğrayacaktı... Yorgu ve tükenmiş bir şekilde, sonuç alamadan döndü akşam kaldığımız hana.

"Günüm başarısız geçti, Watson. Doktorun gittiği yöne denk gelen Cambridge'in tüm kasabalarını ziyaret ettim. Civardaki meyhaneleri dolaştım ve yerel ajanslarla görüş alışverişinde bulundum. Aslında epey de yol kat ettim sayılır: Chesterton, Histon, Waterbach ve Oakington'un köylerini tek tek dolaştım ama sonuç umduğum gibi olmadı. Bir çift atın çektiği kupa arabasının günlük ziyaretleri, böylesi küçük yerlerde oldukça dikkat çeker. Bu nedenle doktor bizden bir adım önde olmaya devam ediyor. Bana gelen bir telgraf var mı?"

"Evet, var... Onu açtım... İşte burada: *Trinity Üniversitesi'nden Jeremy Dixon'a Pompey'i sorun.* Hiçbir şey anlamadım."

"Oldukça basit aslında. Dostumuz Overton kendisine sorduğumuz bir soruya yanıt veriyor. Bay Jeremy Dixon'a bir telgraf çekmeliyim hemen. Sanırım artık şans bizden yana. Ha, unutmadan, maçla ilgili haber var mı?"

"Evet var... Yerel akşam gazetesi son sayısında maça geniş yer ayırdı. Oxford bir golle galip gelmiş. Son cümlesi

tam şöyleydi: *"Uluslararası oyuncu Godfrey Staunton'un yokluğu açık mavililerin yenilgisinde iyice hissedildi. Takımın hücumda yaşadığı organizasyon eksikliği ve savunmada gösterdikleri zafiyet, takımın genel olarak göstermek istediği çabaların boşa gitmesine neden oldu."*

"Overton'un korkularının yersiz olmadığı anlaşılıyor," diye konuştu Holmes. "Bu konuda ben de Dr. Armstrong'la aynı görüşteyim, ragbi benim ilgi alanıma girmiyor. Her neyse, bu gece erken uyumalıyız Watson; yarın günümüzün çok hareketli geçeceğini tahmin ediyorum."

Sabah uyandığımda gözüm Holmes'a ilişti ve o anda ürktüm birden; çünkü ateşin başında oturmuş elinde de küçük bir şırınga tutuyordu. Şırıngayı gördüğüm an dostumun doğasında gizli duran zaafına yenildiği geldi aklıma birden. Holmes suratımdaki ürkmüş ifadeyi görünce gülümseyerek elindeki şırıngayı masanın üzerine bıraktı.

"Düşündüğün gibi bir şey değil... Merak etme, sevgili dostum.... Korkman için herhangi bir neden yok. Şırıngayı kötü bir amaç için elime almadım. İncelemekte olduğumuz olayın üzerindeki esrar perdesini aralamak için kullanacağım onu. Bütün umutlarım bu şırıngaya bağlı. Az önce küçük bir keşif gezisi yapıp geldim. Şu an için gelişmeler olumlu görünüyor. Sağlam bir kahvaltı yapmanı öneriyorum Watson, çünkü bugün Dr. Armstrong'un peşine düşme niyetindeyim. Bu nedenle bir kez yola koyulacak olursak bir daha herhangi bir nedenle durmak için fırsatımız olmayabilir."

"O zaman," diye atıldım hemen, "kahvaltılık bir şeyleri yanımıza almak belki de en iyisi; çünkü doktor mesaiye erken başlıyor. Baksana arabası kapının önünde."

"Bence onu bırakalım gitsin. Eğer şanslı ise gerçekten onu bulamayacağım bir yere gitmesi gerekir, aksi halde onu mutlaka bulacağım. İşlerini tamamlayınca aşağı inelim de seni yetenekli bir dedektifle tanıştırayım istersen."

Holmes'un peşi sıra aşağıya indim ve sonra beraberce ahıra gittik. Holmes buradaki kapılardan birini açınca kesik kulaklı, beyaz kahve karışımı kısacık bir köpek çıktı; bu bir çeşit avcı köpeği olmalıydı.

"Pompey'le tanışabilirsin," dedi Holmes. "Pompey, yerel izci köpeklerinin gurur kaynağıdır. Hızlı bir koşucu olmadığını yapısına bakarak da anlayabilirsin ama koku almada üstüne başka köpek tanımam. Evet, Pompey, her ne kadar hızlı olmasan da senin hızın şu iki orta yaşlı beyefendi için yeter de artar bile. Bu nedenle senin tasmana şu kayışı takmam gerekiyor. Hadi oğlum, şimdi işbaşına! Gel de bana neler yapabileceğini iyice göster bakalım."

Holmes, köpeği önce doktorun evinin kapısına götürdü. Köpek bir süre için etrafı iyice kokladı. Ardından da kısa kısa inleyerek kayışını çekiştirdikten sonra yol boyunca koşmaya başladı. Yarım saat kadar sonra köpek önde biz arkada kasabadan çıkmış, koşar

adımlarla kır yolundan aşağı doğru köpeğin peşi sıra gidiyorduk.

"Bu nedir böyle Holmes?" diye sordum.

"Klasik bir yöntem olmasına karşın faydasını hâlâ görebileceğimizi umduğum bir yöntem kullanmaya karar verdim. Sabahın erken saatinde doktorun bahçesine kadar gidip fark edilmeden içine anason enjekte ettiğim şırıngamı arabanın arka tekerleğine boşalttım. İyi bir iz sürücü köpeğin anason kokusunu buradan John o'Groat'a kadar takip edebileceğini biliyorum. Bu durumda dostumuz Armstrong'un Pompey'den kurtulmak için İngiltere'yi baştanbaşa dolaşması gerekecek. Vay kurnaz tilki, vay! Geçen gece bu adamın beni atlatmayı başarmasının nedeni demek buydu."

Köpek bu sırada anayoldan ayrılarak otlar tarafından kapatılmış olan dar bir yola sapmıştı. Yarım mil kadar ilerledikten sonra bu yol biraz daha geniş başka bir yolla birleşiyordu. Daha sonra ise birdenbire sağa keskin bir dönüş yaparak bu kez yeniden kasabaya geldiğimiz yöne doğru uzayıp gitmeye başladı. Bir süre sonra kasabanın güneyinden geçerek, ilk başta geldiğimiz yolun tam tersi bir yöne doğru gitmeye devam ettik.

"Demek bu alternatif yol, sağlığımız için yürüyüş yapmamıza vesile olacak şeymiş aslında." dedi Holmes. "Civar köylerde yaptığım araştırmalardan neden bir sonuç alamadığımı şimdi daha iyi anlıyorum. Sevgili doktor, gerçekten de risk almayı sevmiyor; bu durumda bu kadar özenle planlanmış bir yolculuğun sonucunda

bu yolun bizi nereye götüreceğini doğrusu çok merak ediyorum. Şu sağdaki kasaba sanırım Trumpington. Kahretsin! Araba bize doğru geliyor Watson, çabuk çabuk, yoksa enseleneceğiz!"

Holmes, Pompey'i peşinden sürükleyerek engebeli bir alana açılan bir yerden içeri daldık. Buranın etrafında uzamış çalıların arasına henüz saklanmıştık ki araba hızla yanımızdan geçip gitti. Arabada oturan Armstrong'u bir an için otururken görmeyi başarmıştım; omuzları düşmüş bir halde, yüzünü ellerinin arasına almıştı ve üzüntülü olduğu belli oluyordu. Dostumun da aynı şeyi görmüş olduğunu yüzüne bakınca hemen anladım.

"Yolculuğumuzun sonunda iyi bir final bizi beklemiyor sanırım," dedi Holmes. "Ne olup bittiğini öğrenmeye çok yaklaşmış olmalıyız. Hadi Pompey! İşte, şuradaki kulübeye gidiyoruz."

Gerçekten de yolculuğumuzun sonuna geldiğimiz belli oluyordu. Pompey, kupa arabasının tekerlek izlerinin hâlâ belli olduğu kulübenin bahçe kapısının önünde çıldırmış gibi zıplayıp duruyordu. Buradan kulübeye kadar giden küçük bir patika vardı. Holmes, köpeği orada çitlere bağladıktan sonra ilerlemeye devam ettik. Kulübeye geldiğimiz zaman dostum, küçük ve gösterişten uzak olan kapıyı çaldı, sonra yeniden vurdu ama yanıt alamadı. Kulübenin terk edilmiş bir yer olmadığı belli oluyordu; çünkü içeriden kısık kısık sesler geliyordu kulağımıza. Tarifsiz acılar yaşayan birinin feryadı, acısı ve hüznü geliyordu. Holmes, içeri girip girmemekte bir

an için duraksadı. Az önce geldiğimiz yoldan görünen kupa arabasını ve ona koşulmuş bulunan gri atları fark etmemek olanaksızdı.

"Kahretsin, doktor geliyor!" diye seslendi Holmes. "Bu durumda hemen karar vermeliyim. Doktor buraya ulaşmadan içeride olan biteni öğrenme vakti."

Aceleyle ve usta bir hamleyle kapıyı açıp birlikte içeri daldık. İçeriden gelen sesler daha da belirginleşmişti, uzun bir feryadı andıran sesler duyuluyordu. Seslerin yukarıdan geldiği belli oluyordu. Holmes, hemen merdivenlere yönelince ben de onu takip etmek durumunda kaldım. En olası kapıyı açınca karşımıza çıkan manzara karşısında ikimiz de öylece donup bakakalmıştık.

Yatağın üzerinde boylu boyunca genç ve güzel bir kadın yatıyordu. Dingin ve huzurlu bir yüzü vardı; altın sarısı saçlarının arasından uzaklarda bir yere bakıyormuş gibi duran mavi gözleri hareketsizdi. Kadın ölmüş olmalıydı. Yatağın ayakucunda dizlerinin üzerine çökmüş halde duran adam yüzünü yatağın çarşafına gömmüş hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Derin bir kederin omuzlarına yüklediği acıyla o kadar meşguldü ki, kendisine dokunana kadar bizi fark etmedi bile.

"Bay Godfrey Staunton!"

"Benim evet. Hayır, çok geç kaldınız, çok geç. O öldü..."

Adam o kadar çok ağlıyor ve çırpınıyordu ki, hiçbir şekilde bizim yardım etmeye gelen doktorlar olmadığımızı anlatmakta başarılı olamadık. Bu durumda Holmes,

adamı teselli etmek için birkaç şey söyledi. Birdenbire kaybolmasının arkadaşlarını nasıl telaşlandırdığını anlattığı sırada merdivenlerden yukarı çıkan birinin ayak seslerini duyduk. Az sonra da kapıda Dr. Armstrong'un sert, katı ve kuşkulu suratı belirdi.

"Merhaba baylar," diye söze girdi hemen. "Aradığınız şeyi bulduğunuzu görüyorum ve üstelik zamanlamanızın ne kadar kötü olduğunu anlatmama gerek olmadığını düşünüyorum. Bir ölüm anında kavga etmek pek de uygun olmayabilir ama emin olun ki bu kadar yaşlı olmasaydım yaptıklarınızın hesabını fazlasıyla sorardım."

"Özür dilerim Dr. Armstrong, sanırım bir yanlış anlaşılma söz konusu," dedi saygıyla dostum. "Bizimle aşağıya kadar gelme nezaketinde bulunursanız bu kahredici sorunu belki daha kolay aydınlatabiliriz."

Az sonra sert huylu doktorumuzla birlikte aşağıdaki oturma odasında baş başaydık.

"Buyurun, sizi dinliyorum." dedi bize bakarak.

"Öncelikle şunu bilmenizi isterim ki, Lord Mount James tarafından tutulmadık; sonra araştırmakta olduğumuz konuya ilişkin olarak ona karşı hiçbir sempati de duymuyorum. Bu gibi durumlarda birilerinin başına ne gelip gelmediğini araştırmayı kendime görev bilirim. Araştırmamı sonuçlandırdığımda konu benim için tamamen kapanır; eğer olayda birilerinin ceza gerektirecek bir suçu olmadığını bilir veya anlarsam olayı dünyaya ilan etmek yerine konunun kapanıp git-

mesine daha çok göz yumarım. Bu sorun için de aynı durum söz konusu. Burada da eğer kanuna aykırı bir durum yoksa sessiz kalacağımdan ve gerçekleri gazete sayfalarında okumamanız için elimden gelen şeyi yapacağımdan emin olabilirsiniz."

Dr. Armstrong rahatlamış bir ifadeyle Holmes'un elini samimi bir şekilde sıktı.

"Siz iyi birisiniz," dedi. "Sizin hakkınızda yanlış düşünmüş olduğumu şimdi daha iyi anlıyorum. Tanrı'ya şükür ki, Staunton'u burada yalnız bırakmaya gönlüm razı olmadığı için geri döndüm, yoksa sizi bu şekilde tanımayabilirdim. Çoğu şeyi zaten biliyor olmanız konuyu hemen özetlememde yardımcı olacaktır.

Sizin günlerdir aradığınız Godfrey Staunton, bir yıl kadar önce Londra'da ikamet ederken ev sahibinin kızına âşık oldu ve kısa süre sonra da evlendiler. Eşi hem güzel, hem iyi kalpli ve bir o kadar da zeki bir hanımefendiydi. Ondan utanmasını gerektirebilecek hiçbir şey yoktu. Fakat Godfrey, şu huysuz soylunun tek vârisiydi ve bu evliliğin duyulması mirastan yoksun kalmasına neden olacaktı. Bu çocuğu çok iyi tanırım ve kişiliğini de çok beğenirim. Olayları bir düzene koyması için elimden gelen hiçbir yardımı ondan esirgemedim. Bu olayın duyulmaması için oldukça titiz davrandık; çünkü insanlar bir kez dedikoduya başlarsa bunu herkesin öğrenmesi kaçınılmaz olacaktı. Bu küçük kulübe ve Godfrey'in ağzını sıkı tutuyor olması sayesinde şu ana kadar da bunu saklamayı başardık. Bu sırrı benim dışımda yalnızca şu an Trumpington'a kadar gitmiş

olan hizmetkâr biliyordu. Aksilik işte, Godfrey'in eşi bir süre sonra tedavisi mümkün olmayan ölümcül bir hastalığa yakalandı. Son derece ağır bir durumdu. Bu genç adam, sevdiği kadının acısına ortak olmak yerine sırrını gizlemeye devam etmek adına maçı olduğu için Londra'ya gitmek durumunda kaldı.

Ona bu arada bir telgraf göndererek moralini yüksek tutmaya çalıştım. O da bana yanıt vererek, elimden geleni esirgememem konusunda adeta yalvarırcasına bana bir şeyler yazdı. Bu, size anlaşılmaz görünen telgraf olsa gerek. Eşinin durumunun ne kadar kritik olduğunu yine de ona tam olarak anlatmamıştım; çünkü burada olması pek bir şeyi değiştirmeyecekti. Buna karşın kızın babasına sağlıklı bilgi vermek durumundaydım, verdim de... Adamcağız çaresizliğin getirdiği bir ruh haliyle bunu Godfrey'e aktarmış. Çocuk bunu duyunca elbette çıldırmış halde hemen buraya geldi ve o zamandan beri ayakucunda ölüm meleği gelip kadını alıncaya kadar sabırla bekledi. Hepsi bu kadar Bay Holmes... Bu konu hakkında sessiz kalacağınızı biliyorum, size ve dostunuza güvendiğimi söylemek istiyorum."

Holmes, samimi bir şekilde doktorun elini sıktı...

"Hadi Watson, gidelim," dedi...

Birlikte bu keder yüklü evden ayrılıp, genç adamı acısıyla baş başa bırakıp kendimizi kış güneşinin solgun ışıkları altına attık.

Yarım Kalan Roman

Sherlock Holmes'la birlikte çözümlediğimiz hiçbir olayın Bayan Maberley'in evi ile bağlantılı vaka kadar ani ve dramatik bir şekilde başladığını hatırlamıyorum. Holmes'la birkaç gündür görüşmemiştik ve üzerinde çalıştığı yeni olaydan doğal olarak habersizdim. O sabah nedense bütün konuşkanlığı üzerindeydi ve ziyaretçimiz geldiğinde ağzında piposuyla otururken beni de ateşin diğer tarafındaki alçak koltuğa oturtmuştu. Biz böyle otururken konuğumuzun içeriye kızgın bir boğa gibi girdiğini söyleesem, durumumuzu başka hiçbir söz daha iyi anlatamazdı.

Kapı hızlıca ardına kadar açıldı ve iri yarı zenci bir adam odaya adeta daldı. Somon rengikravatı ve döküm-lü, koyu gri takım elbisesiyle korkutucu görünmüyor olsa, bir çizgi roman karakteri sanabilirdiniz. Geniş yüzü, uğursuz bir parıltıyla yanan huzursuz edici siyah gözleri bir Holmes'a bir bana bakarken adeta bir boğa gibi sesler çıkarıyordu.

"Hanginiz Bay Holmes?"

Holmes gevşek bir gülümsemeyle piposunu kal-dırdı.

"Ah! Sizsiniz, öyle mi?" dedi ziyaretçimiz, ondan beklenmeyecek şekilde masaya rahatsız edici, sessiz adımlarla yaklaşırken, "Bakın, Bay Holmes, burnunuzu insanların özel meselelerine sokmayın. Kendi meselelerini kendileri halledebilirler. Anladınız mı, Bay Holmes?"

"Durmayın, lütfen devam edin," dedi Holmes. "Sorun yok."

"Ah! Sorun yok, öyle mi?" diye bağırdı vahşi görünümlü adam. "Aslında sizi biraz hırpalarsam bir sorununuz olabilir. Sizin gibilerle daha önce defalarca karşılaştım ve onlarla işim bittiğinde iyi görünmüyorlardı. Şuna bakın, Bay Holmes!"

İri yumruğunu arkadaşımın hemen burnunun dibinde gözüne sokmak istercesine tuttu. Holmes sıkılmış yumruğu büyük bir ilgiyle inceledi.

"Böyle mi doğdunuz?" diye sordu. "Yoksa zamanla mı bu hale geldi?"

Arkadaşımın aşırı sakinliğinden ya da benim ocak demirini alırken çıkan hafif tıkırtıdan dolayı mı bilmem, ziyaretçimiz bir anda sessizleşmişti.

"Pekâlâ, ben sizi uyardım," dedi. "Harrow yoluyla ilgilenen bir arkadaşım var -ne demek istediğimi sanırım anladınız- ve sizin bu işe burnunuzu sokmanızı istemiyor. Tekrar ediyorum! Anladınız mı? Siz kanun değilsiniz, ben de değilim ve eğer olaya burnunuzu

sokarsanız, hazır olacağım. Sakın bu söylediklerimi unutmayın."

"Biliyor musunuz, sizinle bir süredir tanışmak istiyordum," dedi Holmes. "Sizden oturmanızı istemeyeceğim çünkü kokunuzdan hoşlanmadım. Fakat siz boksör Steve Dixie değil misiniz?"

"Evet, oyum Bay Holmes ve eğer bana saygısızlık yaparsanız emin olun karşılığını alacaksınız."

"Bu kesinlikle ihtiyacımız olan son şey..." dedi Holmes, ziyaretçimizin çirkin ağzına bakarak. "Fakat şu olay genç Perkins'in Holborn'un dışında öldürülmesi... Ha! Gidiyor musunuz?"

Zenci geri çekildi. Yüzünde ürkütücü bir ifade belirmişti. "Sizi daha fazla dinlemeyeceğim," dedi. "Bu Perkins'le benim ne ilgim olabilir, Bay Holmes? Bu çocuk belaya karıştığında ben, Birmingham'daki Bull Ring'de antrenman yapıyordum."

"Evet, bunu sulh hâkimine anlatacaksın, Steve," dedi Holmes. "Seni ve Barney Stockdale'i izliyordum..."

"Tanrım bana yardım et! Bay Holmes..."

"Susun, lütfen. Sizi ihtiyacım olduğunda çağıracağım."

"İyi günler, Bay Holmes. Umarım bu ziyaretimle ilgili bir dargınlığımız yoktur."

"Sizi kimin yolladığını söylerseniz böyle bir şey olmayacaktır."

"Bu konuda gizleyecek bir şey yok, Bay Holmes. Beni az önce bahsettiğiniz aynı beyefendi yolladı."

"Peki, onu kim görevlendirdi?"

"Gerçekten bilmiyorum, Bay Holmes. Yalnızca, 'Steve, Bay Holmes'un yanına git ve ona eğer Harrow yoluyla ilgili araştırma yapmaya devam ederse hayatının güvende olmadığını söyle' dedi. Tüm gerçek bu." Daha ileri bir sorgulamayı beklemeden, ziyaretçimiz girdiği kadar acele bir şekilde odadan fırladı. Holmes sessiz bir kahkahayla piposunun küllerini döktü.

"Karışmış kafasını kırmaya çalışmadığına memnunum, Watson. Ocak demiriyle yaptığın hareketler gözümden kaçmadı. Ama o, kas torbası, fazla zeki olmayan, yaygara koparmayı seven, zararsız ve gördüğün gibi kolaylıkla gözü korkutulabilen bir adam. Spencer, John'un çetesinin bir üyesi ve geçmişte aydınlattığım birkaç pis işe bulaşmıştı. Patronu Barney ise çok daha kurnaz biri. Saldırı, tehdit ve benzer işlerde ustalar. Bilmek istediğim şey bu gizemli olayda onları kim destekliyor?"

"Fakat neden sana gözdağı vermek istesinler?"

"Bu Harrow Weald olayı. Araştırıp araştırmamak bana kalıyor çünkü birçok insana bu kadar sorun çıkarıyorsa bu işin içinde bir iş olmalı."

"İyi de ne olabilir?"

"Bu çizgi roman karakteri araya girmeseydi sana anlatacaktım. İşte Bayan Maberley'in notu. Eğer be-

nimle gelirsen ona telgraf yollayacağız ve hemen yola çıkacağız. Dinle telgrafı okuyorum."

Sevgili Bay Sherlock Holmes,

Bu evle bağlantılı olarak başıma gelen bir dizi tuhaf olay yaşadım ve tavsiyenize gerçekten çok ihtiyacım var. Beni yarın herhangi bir saatte evde bulabilirsiniz. Eve, Weald İstasyonu'ndan yürüyerek kısa bir sürede ulaşabilirsiniz. Merhum kocam Mortimer Maberley'in sizin eski müşterilerinizden biri olduğunu biliyorum.

Saygılarımla,

Mary Maberley.

Adres "Harrow Weald" idi.

"İşte hepsi bu kadar!" dedi Holmes. "Şimdi, eğer acele edebilirsen, Watson, yola çıkacağız."

Hızlıca hazırlandık kısa bir tren yolculuğu ve ondan da kısa süren arabayla yapılan yolculuğun ardından hemen eve ulaştık. Tuğlalı ve kısmen ahşap bir evdi ve bakımsız bir arazinin üzerine yapılmıştı. Üstte katta pervazları eskimiş üç pencere vardı ve oldukça pis görünüyordu. Evin arka tarafında büyümekte olan çamlarla dolu, hüzünlü bir havası olan bir bahçe vardı ve evin genel görüntüsü kasvetli ve iç karartıcıydı. Buna karşın, evin iyi döşendiğini ve yaşlı kadının oldukça nazik, kültürlü ve sempatik olduğunu gördüm.

"Kocanızı iyi hatırlıyorum, hanımefendi," dedi Holmes, "çok küçük bir olayla ilgili ona yardım etmemin üzerinden birkaç yıl geçmesine rağmen."

"O zaman, sanırım oğlum Douglas'ın ismi daha tanıdık gelecektir."

Holmes kadına büyük bir ilgiyle baktı.

"Olur şey değil! Siz Douglas Maberley'in annesi misiniz? Onu çok az tanırdım. Fakat tüm Londra kim olduğunu biliyordu. Ne kadar harika bir insandı! Şimdi nerede?"

"O öldü, Bay Holmes, öldü! Roma'da ataşe idi ve geçen ay zatürreeden orada öldü."

"Çok üzgünüm! Kimse onun gibi bir adamla ölümü bir arada düşünemez. Onun kadar hayatı seven birini tanımadım. Çok dolu dolu bir şekilde yaşadı, tüm hücrelerine kadar!"

"Fazla dolu yaşadı, Bay Holmes. Onu yıkıma götüren de buydu. Eskiden nasıl olduğunu hatırlarsınız, güler yüzlü ve müthiş biriydi. Dönüştüğü o karamsar, suratsız, saplantılı halini görmediniz. Kalbi çok kırılmıştı. Bir ayda o cesur, umarsız oğlumun yorgun, mahvolmuş bir adama dönüşmesini izledim."

"Gönül meselesi mi? Bir kadın mı buna sebep oldu?"

"Veya bir düşman. Fakat sizden gelmenizi istememin amacı, zavallı oğlumdan konuşmak istemem değildi, Bay Holmes."

"Dr. Watson ve ben hizmetinizdeyiz."

"Son günlerde çok tuhaf olaylar meydana geldi. Bir yıldan beri bu evde yaşıyorum. İnsanları çok az göreceğim bir emekli hayatı sürmek istedim. Üç gün önce emlakçı olduğunu söyleyen bir adam beni aradı. Bu evin bir müşterisinin isteklerine tam olarak uyduğunu ve eğer satmayı kabul edersem paranın sorun olmayacağını söyledi. Bu civarda aynı niteliklere sahip birkaç boş ev olduğunu bildiğimden bu isteği oldukça tuhaf karşıladım fakat doğal olarak söylediği şeyler ilgimi çekti. Bu yüzden evi alırken ödediğim ücretten beş yüz pound fazlasına denk gelen bir fiyat verdim. İlk başta teklifi kabul etti fakat müşterisinin mobilyaları da almak istediğini ve ona göre fiyata eklememi söyledi. Mobilyaların bir kısmı eski evimden ve gördüğünüz gibi hâlâ sağlam ve kaliteliler, bu yüzden iyi ve yuvarlak bir fiyat verdim. Bunu da ilk başta kabul etti. Her zaman yolculuk yapmak istemişimdir ve bu pazarlık o kadar iyiydi ki hayatımın geri kalanı boyunca bana her konuda yetecek bir miktar gibi görünüyordu.

"Adam dün anlaşmayla beraber geldi. Şans eseri, anlaşmayı Harrow'da yaşayan avukatım Bay Sutro'ya gösterdim. Bana, 'Bu çok tuhaf bir belge. Eğer bunu imzalarsanız yasal olarak evden hiçbir şey alamayacağınızın -kendi özel eşyalarınızı bile- farkında mısınız?' dedi. Adam akşam tekrar geldiğinde bunu ona anlattım ve yalnızca mobilyaları satmayı düşündüğümü söyledim.

"'Hayır, hayır, her şeyi,' dedi adam.

"İyi de elbiselerim? Mücevherlerim?

"'Pekâlâ, özel eşyalarınız için bir ayrıcalık yapılabilir. Fakat evden hiçbir şey kontrol edilmeden çıkarılmayacak. Müşterim oldukça hoşgörülü bir adamdır fakat kendi ilgi alanları ve bir şeyleri halletmek konusunda kendine has bir yolu vardır. Ona göre ya her şey ya da hiçbir şeydir.'

"O halde hiçbir şey olacak, dedim. Ve olay orada kaldı fakat her şey o kadar sıra dışı göründü ki."

Burada konuşma oldukça ilginç bir şekilde kesildi.

Holmes işaretparmağını dudaklarına götürerek sessiz olmamızı işaret etti. Sonra odanın karşı tarafına geçti, kapıyı açtı ve omzundan yakaladığı zayıf bir kadını içeri soktu. Kümesinden kaçmış büyük bir tavuk gibi tuhaf bir şekilde çırpınarak içeri girdi kadın.

"Beni rahat bırak! Ne yaptığını sanıyorsun?" diye avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

"Susan, bu ne demek oluyor?"

"Ziyaretçilerin öğle yemeğine kalıp kalmayacağını sormak için geliyordum ki bu adam üstüme atladı efendim."

"Onun son beş dakikadır kapının dışında olduğunu biliyorum, fakat ilginç hikâyenizi bölmek istemedim. Biraz gürültücüyüz değil mi, Susan? Bu tür bir iş için çok heyecanlısın."

Susan, Holmes'a öfkeli fakat aynı zamanda şaşırmış bir ifadeyle baktı. "Tamam ama, siz kim oluyorsunuz ve beni ne hakla böyle çekiştiriyorsunuz?"

"Yalnızca siz de buradayken bir soru sormak istemiştim. Siz, Bayan Maberley, bana mektup yazacağınızdan ve danışacağınızdan kimseye bahsetmiş miydiniz?"

"Hayır, Bay Holmes, bahsetmedim."

"Mektubunuzu kim postaladı?"

"Susan."

"Tamam anladım. Şimdi, Susan, hanımının benden tavsiye istediğine dair kime haber verdin?"

"İftira ediyorsun. Ben kimseye haber vermedim."

"Şimdi, Susan, yalancı insanlar çok yaşamaz, biliyorsun. Yalan söylemek kötü bir şeydir. Kime söyledin?"

"Susan!" diye bağırdı hanımı, "Kötü ve hain bir kadın olduğuna inanıyorum. Çitlerin orada biriyle konuştuğunu gördüğümü şimdi hatırladım."

"Bu kişisel bir şey," dedi kadın somurtarak.

"Konuştuğunuz kişinin Barney Stockdale olduğunu sanıyorum?" dedi Holmes.

"O halde, ne diye soruyorsunuz?"

"Emin değildim fakat şimdi emin oldum. Pekâlâ, Susan, Barney'yi kimin desteklediğini söylersen on pound senin."

"Sizin bu dünyada sahip olduğunuz her on pound için bin poundu önüme serebilecek biri."

"Öyleyse, zengin bir adam? Hayır; gülümsedin zengin bir kadın. Şimdi, bu kadarını öğrendiğimize göre, ismi de söyleyip onluğunu kazanabilirsin."

"Cehenneme git!"

"Ah, Susan! Ne biçim konuşuyorsun?"

"Buradan hemen gidiyorum. Hepinizden bıktım. Hediyemi yarın istiyorum." Ayaklarını öfkeyle yere vurdu.

Holmes, "Güle güle, Susan. Yatıştırıcı bir şeyler al. Şimdi..." diye devam etti. Kapı öfkeden yüzü kızarmış kadının arkasından kapandıktan sonra Holmes aniden canlı halinden ciddî bir tavra bürünerek, "Bu, çete iş yapmak istiyor. Oyunu ne kadar sıkı bir şekilde oynadıklarına bakın. Bana yolladığınız mektup akşam 10'da damgalanmış. Ama Susan Barney'ye hemen haber verir. Barney patronuna gidip talimatları alır; erkek veya kadın -yanıldığımı sandığında Susan'ın gülüşünden kadın olduğuna inanıyorum- bir plan yapar. Kara Steve çağırılır ve bir sonraki sabah saat 11'de tehdit edilirim. Bu çok hızlı yapılmış bir iş, biliyorsunuz."

"Tamam ama ne istiyorlar?"

"Evet, bilmediğimiz şey de bu. Sizden önce evin sahibi kimdi?"

"Ferguson isminde emekli bir kaptan."

"Onun hakkında ilginizi çeken, farklı bir şey duydunuz mu?"

"Hiçbir şey duymadım."

"Buraya bir şey gömüp gömmediğini merak ediyorum. Tabii ki, insanlar son günlerde bir hazine saklarlarsa bunu Post-Office bankasında yapıyorlar. Fakat etrafta her zaman bazı deliler vardır. Onlarsız dünya sıkıcı olurdu. İlk başta, gömülmüş değerli bir eşya olabileceğini düşündüm. Fakat bu durumda mobilyanızı neden istiyorlar? Farkında olmadan Shakespeare'in orijinal eserlerini veya Raphael'in bir eserini mi saklıyorsunuz?"

"Hayır, Crown Derby çay setinden başka nadir bulunan bir eşyam olduğunu düşünmüyorum."

"Bu tüm gizemi aydınlatmak için yeterli olmaz. Ayrıca, ne istediklerini neden açıkça belirtmiyorlar? Eğer çay setinizi istiyorlarsa, her şeyinizi satın almadan sadece onun için bir teklif önerebilirler. Hayır, anladığım kadarıyla, sahip olduğunuzu bilmediğiniz bir şeye sahipsiniz ve eğer o şeyin farkında olsaydınız onu satmazdınız."

"Ben de bu şekilde düşünüyorum," dedim.

"Dr. Watson da onaylıyorsa, kesinlikle böyledir."

"Pekâlâ, Bay Holmes, o şey ne olabilir?"

"Tamamen zihinsel bir analizle bir ilerleme kaydedip kaydedemeyeceğimize bakalım. Bu evde bir yıldır kalıyorsunuz."

"Neredeyse iki yıl."

"Daha iyi. Bu uzun dönem boyunca kimse sizden bir şey istemiyor. Şimdi aniden üç, dört gün içinde acil istekler alıyorsunuz. Bundan ne çıkarırsınız?"

"Bu sadece, istedikleri şeyin, her neyse, eve yeni girdiği anlamına gelebilir."

"Bir şeyi daha kararlaştırdık," dedi Holmes. "Şimdi, Bayan Maberley, son zamanlarda eve giren bir nesne var mı?"

"Hayır, bu yıl hiçbir şey satın almadım."

"Gerçekten mi? Bu oldukça dikkat çekici. Daha açık bilgilere ulaşana kadar olayın biraz daha gelişmesini beklemenin en iyisi olacağını düşünüyorum. Şu avukatınız, yetenekli bir adam mı?"

"Bay Sutro yeteneklidir."

"Başka bir hizmetçiniz var mı? Yoksa az önce kapınızı çarparak çıkan Susan, tek hizmetçiniz miydi?"

"Genç bir kız var."

"Sutro'nun evde bir veya iki gece geçirmesini sağlayın. Muhtemelen korunmaya ihtiyacınız olacaktır."

"Kime karşı?"

"Kim bilir? Olay kesinlikle belirsiz. Eğer neyin peşinde olduklarını bulamazsam, olaya diğer tarafından yaklaşmalı ve patronlarına ulaşmayı denemeliyim. Emlakçı adresini verdi mi?"

"Yalnızca kartını verdi ve mesleğini söyledi. Haines Johnson. Müzayedeci ve Eksper."

"Onu bu bilgilerle bulamayacağımızı düşünüyorum. Dürüst işadamları işyerlerini saklamazlar. Pekâlâ, herhangi yeni bir gelişme olursa beni haberdar edecek-

siniz. Olayı devralıyorum ve çözüm konusunda bana güvenebilirsiniz."

Salondan geçerken, Holmes'un hiçbir şeyi kaçırmayan gözleri, köşeye koyulmuş birkaç kutu ve sandığa ilişti. Üzerlerindeki etiketler parlıyordu.

"'Milano' 'Lucerne' Bunlar İtalya'dan gelmiş."

"Bunlar zavallı Douglas'ın eşyaları."

"Onları açmadınız mı? Ne kadardır evdeler?"

"Geçen hafta geldiler."

"Fakat demiştiniz ki, bu atladığımız nokta olabilir. Burada değerli olmayan bir şey olduğunu nasıl bilebiliriz?"

"Muhtemelen yoktur, Bay Holmes. Zavallı Douglas yalnızca maaşını ve az miktarda yıllık ödemesini alıyordu. Değerli neyi olabilir ki?"

Holmes düşüncelere dalmıştı.

"Daha fazla geciktirmeyin, Bayan Maberley," dedi sonunda. "Bu eşyaları yukarıya, yatak odanıza götürmelerini söyleyin. Mümkün olduğu kadar çabuk şekilde içlerinde ne olduğunu inceleyin. Yarın sizi tekrar ziyaret edeceğim."

Bayan Maberley'in evinin çok yakın gözetimde tutulduğu açıktı çünkü patikanın sonundaki yüksek çitlere geldiğimizde çitlerin arkasına gizlenmiş, ödüllü dövüşçü Zenci'yi orada bekler bulduk. Çok sessiz bir şekilde yanına gittik ve o ıssız yerde korkutucu ve tehditkâr görünüyordu. Holmes ellerini cebine koydu.

"Silahınızı mı arıyorsunuz, Bay Holmes?"

"Hayır, parfüm şişemi, Steve."

"Komik olduğunuzu düşünüyorsunuz değil mi, Bay Holmes?"

"Seni yakaladıktan sonra gülemeyeceksin, Steve. Bu sabah seni uyarmıştım."

"Pekâlâ, Bay Holmes, söylediğiniz şeyi düşündüm ve Bay Perkins'in başına gelenlerle ilgili daha fazla konuşmak istemiyorum. Sanırım size yardım edebilirim, Bay Holmes. Ve edeceğim."

"O halde bu işin arkasında kim olduğunu bana söyle."

"Ah, Tanrı yardımcım olsun! Bay Holmes, size daha önce gerçeği anlattım. Bilmiyorum. Patronum Barney bana emirleri verir, hepsi bu."

"Pekâlâ, söylediklerim daima aklında bulunsun, Steve. O evdeki bayan ve çatının altındaki her şey benim korumam altında. Sakın unutma."

"Pekâlâ, Bay Holmes. Unutmam."

"Onu çok kötü bir şekilde korkuttum, Watson," dedi Holmes yürümeye devam ederken. "Sanırım kim olduğunu bilseydi, patronuna kazık atardı. Spencer, John grubu hakkında biraz bilgimin olması ve Steve'in onlardan biri olması işime yaradı. Şimdi, Watson, bu Langdale Pike'ın yetki bölgesine giren bir olay ve şimdi onu görmeye gideceğim. Geri döndüğümde olayı biraz daha aydınlatmış olabilirim."

Gün boyunca Holmes'u bir daha görmedim fakat neler yaptığını iyi biliyordum çünkü Langdale Pike onun tüm sosyal skandallarla ilgili meselelerindeki rehberiydi. Bu tuhaf, tembel varlık St. James Sokağı kulübünün üst penceresinde saatler harcardı ve şehrin tüm dedikodularının akışını kontrol eden bir alıcı istasyonu gibiydi. Denildiğine göre araştırmacı bir topluluğa bilgi veren işe yaramaz gazetelere her hafta verdiği bilgilerle dört haneli bir gelir elde ediyordu. Eğer Londra'nın düzensiz hayatının derinliklerinde tuhaf bir girdap veya karışıklık meydana gelirse, bu otomatik olarak insanların dışarıdan görülen ifadelerinin doğruluğunu gösteriyordu. Holmes tedbirli bir şekilde Langdale'e bilgi konusunda yardım eder ve arada sırada karşılığını alırdı.

Ertesi sabah erken saatlerde arkadaşımla buluştuğumuzda, davranışlarından her şeyin iyi olduğunu anlamıştım fakat buna rağmen hoş olmayan bir sürpriz bizi bekliyordu. O sürpriz aşağıdaki telgraf aracılığıyla geldi.

Lütfen hemen gelin. Müşterinizin evi gece soyuldu. Polis, olay yerinde.

SUTRO

Holmes ıslık çalıyordu. "Olay bir kriz noktasına geldi ve bu beklediğimden de hızlı oldu. Bu işin arkasında büyük bir itici güç var, Watson. Ve duyduklarımdan sonra beni şaşırtmıyor. Tabii ki bu Sutro onun avukatı. Korkarım ki geceyi orada geçirmeni senden istememekle

bir hata yaptım. Bu adam açıkça güvenilmez biri olduğunu kanıtladı. Pekâlâ, şimdi Harrow Weald'e bir kez daha gitmekten başka yapacak bir şey yok."

Bayan Maberley'in evini, önceki günün düzenli ev halinden çok farklı bir durumda bulduk. Bir grup boş gezer, bahçe kapısında toplanmıştı ve birkaç polis memuru da pencereleri ve yatakları inceliyordu. İçeride Holmes'u eski bir arkadaşı olarak selamlayan heyecanlı, al yanaklı bir müfettişle, kendini avukat olarak tanıtan yaşlı bir adamla tanıştık.

"Pekâlâ, Bay Holmes, korkarım ki bu olayda hiçbir şansınız yok. Yalnızca sıradan, bilinen bir soygun ve zavallı eski polisin yetenekleriyle halledilebilir. Uzman görüşüne gerek yok."

"Olayın güvenilir ellerde olduğuna eminim," dedi Holmes. "Yalnızca sıradan bir hırsızlık olduğunu mu söylüyorsunuz?"

"Kesinlikle öyle. Adamların kim olduğunu ve onları nerede bulacağımızı çok iyi biliyoruz. Barney Stockdale'in çetesi, aralarında iri yarı bir zenciyle buralarda görülmüşler."

"Mükemmel! Ne almışlar?"

"Çok fazla şey almamışlar. Bayan Maberley'i bayıltmışlar ve ev... Ah! İşte hanımefendi burada."

Dünkü müşterimiz, çok solgun ve hasta halde, odaya girdi. Hizmetçisinin koluna girmişti.

"Bana iyi bir tavsiyede bulundunuz, Bay Holmes," dedi, kederli bir gülümsemeyle. "Ne yazık ki, ben bu tavsiyeye uymadım! Bay Sutro'ya rahatsızlık vermek istemedim ve bu yüzden korunmasızdım."

"Olayı anca bu sabah duyabildim," dedi avukat.

"Bay Holmes evde birkaç arkadaşımın bulunmasını tavsiye etmişti. Tavsiyesini görmezden geldim ve bedelini ödedim."

"Çok hasta görünüyorsunuz," dedi Holmes. "Muhtemelen meydana gelenleri anlatamayacak kadar halsizsiniz."

"Hepsi burada." dedi müfettiş, büyük bir defteri göstererek.

"Yine de, eğer hanımefendi çok yorgun değilse..."

"Gerçekten anlatacak çok az şey var. O uğursuz Susan'ın eve girmeleri için onlara yardım ettiğine şüphem yok. Evi her noktasına kadar biliyor olmalılar. Beni bayıltmalarından önce bir anlığına bilincim yerindeydi fakat ne kadar süre baygın kaldığım konusunda bir fikrim yok. Uyandığımda yatağın ucunda bir adam vardı ve diğeri, oğlumun kısmen açılmış ve yere dağılmış bavulunun yanında elinde bir kâğıt destesiyle ayağa kalkıyordu. Kaçmadan önce ayağa fırladım ve onu tuttum."

"Büyük bir risk almışsınız..." dedi müfettiş.

"Onu tuttum fakat beni itti ve diğeri bana vurmuş olabilir tam olarak hatırlamıyorum. Hizmetçim Mary

sesleri duymuş ve pencereden dışarıya bağırmaya başlamış. Bunu duyan polis gelmiş fakat hırsızlar kaçmışlar."

"Ne almışlar?"

"Değerli bir şeyin kaybolduğunu düşünmüyorum. Oğlumun sandıklarında bir şey olmadığından eminim."

"Adamlar hiç ipucu bırakmamışlar mı?"

"Tuttuğum adamdan yırtmış olabileceğim bir sayfa kâğıt vardı. Yerde tamamen buruşmuş bir halde duruyordu. Oğlumun el yazısıyla yazılmıştı."

"Çok da bir işe yaramayacağı anlamına geliyor yani..." dedi müfettiş.

"Şimdi eğer hırsızların..."

"Hiç de öyle değil," dedi Holmes. "Ne kadar özensiz bir genel yargı! Yine de, o kâğıdı görmek isterim."

Müfettiş cep defterinin arasından katlanmış büyük boy bir kâğıt çıkardı.

"Ne kadar önemsiz görünse de hiçbir şeyi atlamam," dedi gösterişli bir tavırla. "Size tavsiyem olsun, Bay Holmes. Yirmi beş yıllık tecrübemden dersimi aldım. Her zaman parmak izi veya başka bir şey ihtimali olabilir."

Holmes, kâğıdı inceledi.

"Siz ne düşünüyorsunuz, müfettiş?"

"Tuhaf bir tür romanın sonu olabilir, görebildiğim kadarıyla."

"Kesinlikle tuhaf bir hikâyenin sonu olmalı," dedi Holmes. "Sayfanın üst kısmındaki numarayı fark etmişsinizdir. İki yüz kırk beşinci sayfa. İki yüz kırk beş sayfa arasında ihtimaller nedir?"

"Sanırım hırsızlar bunu buldular. İşlerine çok yarayacak!"

"Bir eve böyle kâğıtlar çalmak için girmek çok tuhaf. Bu size bir şey ifade ediyor mu, müfettiş?"

"Evet, bayım, hırsızların aceleyle ellerine ilk gelen şeyi aldıklarını gösteriyor. Ne aldılarsa onunla mutlu olmalarını dilerim."

"Neden oğlumun eşyalarına baksınlar?" diye sordu Bayan Maberley.

"Aşağıda değerli bir şey bulamadılar bu yüzden şanslarını yukarıda denediler. Ben böyle düşünüyorum. Sizce, Bay Holmes?"

"Biraz düşünmeliyim, müfettiş. Pencereye gel, Watson." Ardından, birlikte pencerenin önünde durduk ve Holmes kâğıt parçasında yazılanları okudu. Bir cümlenin ortasından başlıyor ve şöyle devam ediyordu:

yüzü kesiklerden ve yumruklardan dolayı kötü bir şekilde kanıyordu fakat o güzel yüzün, onun için canını feda edeceği yüzün çektiği acıyı ve küçük düşüşünü gördüğünü fark ettiğinde bu, kalbindeki kanamanın yanında hiçbir şeydi. Gülümsemişti -evet, Tanrı aşkına!

Ona bakarken, kalpsiz bir canavar gibi gülümsemişti. O anda aşk ölmüş ve nefret doğmuştu. İnsan bir şey için yaşamalıydı. Eğer senin için değilse, kadınım, o halde kesinlikle senin felaketin ve benim eksiksiz intikamım için olacaktı."

"Tuhaf bir dilbilgisi!" dedi Holmes, kâğıdı müfettişe geri verirken yüzünde beliren bir gülümsemeyle. "O'nun nasıl aniden 'benim'e döndüğünü fark ettiniz mi? Yazar kendini hikâyesine o kadar kaptırmış ki kendisini son dakikada kahraman olarak hayal etmiş."

"Büyük ve kötü bir şey gibi görünüyor," dedi müfettiş kâğıdı defterinin arasına koyarken.

"Ne! Gidiyor musunuz, Bay Holmes?"

"Olay şu an böyle yetenekli ellerdeyken, yapabileceğim daha fazla bir şey olduğunu düşünmüyorum. Bu arada, Bayan Maberley, seyahat etmek istediğinizi söylemiştiniz değil mi?"

"Her zaman hayalim olmuştur, Bay Holmes."

"Nereye gitmek isterdiniz? -Kahire, Madeira Adası, Riviera?"

"Ah, param olsaydı dünyayı dolaşırdım."

"Kesinlikle. Dünyayı dolaşmak. Pekâlâ, iyi günler. Akşam size bir mektup yazabilirim."

Pencerenin önünden geçerken müfettişin gülümsediğini ve kafasını salladığını gördüm. "Bu zeki adamlar her zaman az da olsa delidir." Müfettişin gülümsemesinden okuduğum buydu.

"Watson, küçük yolculuğumuzun neredeyse son turundayız," dedi Holmes, bir kez daha Londra'nın merkezinin gürültüsüne dönerken. "Sanırım olayı hızlı bir şekilde aydınlatma şansımız var ve benimle gelmen çok iyi olacaktır çünkü Isadora Klein gibi bir kadınla uğraşırken bir tanığının olması en güvenli yoldur."

Bir taksiye atladık ve Grosvenor Meydanı'ndaki bir adrese gittik. Holmes düşüncelere dalmıştı fakat aniden kendini toparladı.

"Bu arada, Watson, sanıyorum her şeyi açıkça görüyorsun."

"Hayır, gördüğümü söyleyemem. Yalnızca tüm bu kötülüğün arkasında olan kadını göreceğimizin farkındayım."

"Aynen öyle! Fakat Isadora Klein ismi sana hiçbir şey ifade etmiyor mu? Tabii ki ünlü bir güzel. Onun yanına yaklaşacak bir kadın asla olmadı. Safkan İspanyol, zorba İspanyol istilacılarının kanından ve halkı Pernambuco'da yüzyıllardır lider. Yaşlı Alman şeker kralı Klein'le evliydi ve şu anda dünyadaki en zengin ve en güzel dul. Ardından kendi zevklerini gerçekleştirdiği bir macera dönemi var. Birkaç âşığı oldu ve Douglas Maberley, Londra'daki en çarpıcı erkeklerden biri, onlardan biriydi. Her şekilde onunla yaşadığı şey maceradan fazlasıydı. Sosyal bir kelebek değildi fakat verdiği kadarını bekleyen güçlü ve gururlu bir adamdı. Fakat o, romandaki merhametsiz güzel kadındı. Hevesi

geçince olay sona erdi ve eğer olaydaki diğer taraf bunu kabullenemezse ona nasıl anlatacağını biliyordu."

"Okuduğumuz küçük kısım o adamın kendi hikayesiydi."

"Ah! Şimdi parçaları bir araya getiriyorsun. Kadının şimdi neredeyse oğlu yaşında olan Lomond Dükü ile evlenmek üzere olduğunu duydum. Majestelerinin annesi yaşı görmezden gelebilir fakat büyük bir skandal da ortaya çıkabilir. Bu yüzden müdahale etmemiz... Ah! İşte geldik."

Batı Yakası'ndaki en iyi köşe evlerinden biriydi. Robot gibi bir uşak kartlarımızı aldı ve hanımefendinin evde olmadığını söyleyerek geri döndü. "Öyleyse hanımefendi eve gelene kadar bekleriz," dedi Holmes neşeli bir sesle.

Robot uşak arıza yapmıştı.

"Evde değil, sizi görmek için evde yok demek," dedi uşak.

"İyi," diye cevap verdi Holmes. "Bu beklememiz gerekmediği anlamına geliyor. Bu notu hanımınıza götürün."

Defterinin bir sayfasına üç veya dört kelime yazdı, katladı ve onu adama verdi.

"Kâğıda ne yazdın, Holmes?" diye sordum.

"Basitçe şöyle yazdım: 'O halde polis gelsin?' Sanırım bu içeri girmemize yardımcı olacaktır."

Dediği gibi de oldu, hemde şaşırtıcı bir çabuklukla. Bir dakika sonra Arap Geceleri temalı bir oturma odasındaydık. Oda büyük ve şaşaalıydı, yarı aydınlıktı ve pembe bir lambayla aydınlatılıyordu. Kadını görünce en kibirli güzelliğin bile o ışıkta bu kadar güzel görünemeyeceğini hissettim. Biz içeri girerken biri kanepeden kalktı; uzun, görkemli, kusursuz bir fiziği ve ikimize de öldürecekmiş gibi bakan iki muhteşem gözün üzerinde bulunduğu güzel, maske gibi bir yüzü vardı.

"Bu zorla içeri girişiniz ve küstah mesajınız ne anlama geliyor?" diye sordu, elindeki kâğıt parçasını göstererek.

"Açıklamama gerek yok, hanımefendi. Zekânıza bunu yapmaya gerek duymayacak kadar saygı duyuyorum, yine de zekânızın şaşırtıcı bir şekilde bir hataya düştüğünü itiraf etmeliyim."

"O nasıl oluyormuş, bayım?"

"Kiraladığınız kabadayıların beni işim konusunda korkutacağını sanarak. Kuşkusuz, tehlikeden korkan biri benim mesleğimi yapmaz. Öyleyse genç Maberley'in olayına bakmam için beni zorlayan sizdiniz."

"Neden bahsettiğiniz hakkında hiçbir fikrim yok. Kiralık kabadayılarla nasıl bir ilgim olabilir?"

Holmes derin bir iç çekişle arkasını döndü.

"Evet, zekânızı hafife almışım. Pekâlâ, iyi günler!"

"Durun! Nereye gidiyorsunuz?"

"Scotland Yard'a."

Kapıya doğru giden yolu henüz yarılamamıştık ki bize yetişti ve Holmes'un kolunu tuttu. Sert tavrı bir anda yumuşamıştı.

"Gelin, oturun beyler. Bu meseleyi tekrar konuşalım. Size karşı dürüst olmam gerektiğini hissediyorum, Bay Holmes. Bir beyefendinin hislerine sahipsiniz. Bir kadının hissettiklerini bu kadar çabuk anlamak kolay değildir. Sizinle bir arkadaş gibi konuşacağım."

"Size aynı karşılığı vereceğime söz veremem, hanımefendi. Ben yasa değilim fakat elimden geldiği kadarıyla adaleti temsil ediyorum. Dinlemeye hazırım ve ardından size nasıl hareket edeceğimi anlatacağım."

"Şüphesiz sizin gibi cesur bir adamı tehdit etmek benim aptallığımdı."

"Gerçekten aptalca olan, hanımefendi, kendinizi size şantaj yapacak veya sizi ele verecek bir serseri takımının gücüne bırakmanız."

"Hayır, hayır! O kadar basit biri değilim. Dürüst olacağıma söz verdiğimden, Barney Stockdale ve eşi Susan dışında hiç kimsenin patronlarının kim olduğuna dair bir fikirleri olmadığını söylemeliyim. Onlara gelince, ilk..." Gülümserken bütün etkileyiciliğini takınmış cilveli ve samimi bir tavırla kafasını sallamıştı.

"Anlıyorum. Onları ilk önce denediniz."

"Onlar sessiz çalışan iyi köpekler."

"Biliiğiniz gibi bu cins köpekler er ya da geç onları besleyen eli ısırırlar. Bu hırsızlıktan yakalanacaklar. Polis şimdiden peşlerinde."

"Başlarına geleni çekecekler. Bu yüzden para alıyorlar. Olayda benim adım geçmeyecektir."

"Tabii ki ben adınızı vermezsem."

"Hayır, hayır, bunu yapmazsınız. Siz bir beyefendisiniz. Bu bir kadının sırrıdır."

"İlk olarak, o el yazısı metni geri vermelisiniz."

Kahkaha atmaya başladı ve şömineye doğru yürüdü. Demir çubukla parçaladığı sönmüş kömürleri gösterdi. "Bunu geri verebilir miyim?" diye sordu. Zorlayıcı bir gülümsemeyle önümüzde durup bize bakarken yüzünde o kadar keskin ve kurnaz bir ifade vardı ki, Holmes'un karşılaştığı tüm suçlular arasında yüz yüze gelmeye en çok zorlandığı kişinin bu kadın olduğunu hissettim. Ancak Holmes'un bu tip insanlara karşı bağışıklığı vardı.

"Bu sizin kaderinizi belirler." dedi soğuk bir tavırla. "Çok çabuk hareket ediyorsunuz hanımefendi, fakat bu sefer aşırıya kaçtınız."

Demir çubuğu hızlı bir şekilde yere fırlattı.

"Ne kadar kabasınız!" diye bağırdı. "Size tüm hikâyeyi anlatabilir miyim?"

"Sanırım ben size anlatabilirim."

"Fakat olaya benim gözlerimden bakmalısınız, Bay Holmes. Olayı, tüm hayatını harcadığı amacı son anda

yerle bir olan bir kadının bakış açısından görmelisiniz. Böyle bir kadının kendini korumak istemesi suç mu?"

"İlk günah sizindi."

"Evet, evet! Bunu kabul ediyorum. Douglas çok iyi biriydi fakat planlarıma uymayacağını fark ettim. Evlenmek istiyordu, evlenmek, Bay Holmes, beş parasız, halktan biriyle. Daha aşağısı hiçbir şekilde kabul edilemezdi. Sonra inatçı olmaya başladı. Ona verdiklerimi görünce, daha fazlasını vermem gerektiğini düşündü ve yalnızca ona vermemi istedi. Bu kabul edilemez bir şeydi. En sonunda, bunun farkına varmasını sağlamalıydım."

"Adam tutup, onu pencerenizin altında dövdürerek bunu denediniz."

"Gerçekten de her şeyi biliyor gibi görünüyorsunuz. Evet, bu doğru. Barney ve adamları onu uzaklaştırdılar ve itiraf ediyorum, onu biraz hırpaladılar. Fakat sonra o ne yaptı? Böyle bir şey yapan bir adama inanmalı mıydım? Kendi hikâyesini anlattığı bir kitap yazmıştı. Ben tabii ki kurttum, o ise kuzu. Hepsi o kitaptaydı. Elbette ki farklı isimler altında. Fakat tüm Londra'da yazılanları anlamayacak biri yok? Bunlara ne diyorsunuz, Bay Holmes?"

"O kendi hakları dahilinde hareket etmiş."

"Sanki yaşadığı İtalya'nın havası kanına girmişti ve ona eski, kaba İtalyan ruhunu getirmişti. Bana mektup

yazdı ve içinde neler yazdığını önceden tahmin ettiğim kitabının bir kopyasını yolladı. İki kopyası olduğunu söyledi. Biri benim, diğeri yayıncısı için."

"Yayıncının ona ulaşmadığını nereden biliyordunuz?"

"Yayıncısının kim olduğunu biliyordum. Yalnızca onun romanı değildi, biliyorsunuz. İtalya'dan haber almadığını öğrendim. Sonra Douglas'ın ani ölümü gerçekleşti. Diğer kopya var olduğu sürece benim güvenliğim yoktu. Tabii ki eşyaları arasında olmalıydı ve onlar annesine geri yollanacaktı. Çeteye işe başlamalarını söyledim. Birisi eve hizmetçi olarak girdi. Her şeyi dürüstçe yapmak istedim. Gerçekten öyle olmasını istedim. Evi ve içindeki her şeyi almaya hazırdım. İstediği fiyatı verdim. Her denemem başarısızlığa uğradıktan sonra diğer yolu denedim. Şimdi, Bay Holmes, Douglas'a çok kötü davrandığımı kabul ediyorum ve Tanrı biliyor, bunun için çok üzgünüm! Tüm geleceğim risk altındayken başka ne yapabilirdim?"

Sherlock Holmes omuzlarını silkti.

"Pekâlâ," dedi, "Sanırım her zamanki gibi bir suçu takip etmekten vazgeçeceğim. Dünyayı birinci sınıf bir şekilde dolaşmak için ne kadar gerekir?"

Kadın hayretle ona baktı.

"Beş bin poundla gezilebilir mi?"

"Sanırım gezilebilir."

"Bu çok iyi. Sanırım bana bunun için bir çek yazacaksınız ve onun Bayan Maberley'e ulaştığını göreceğim. Ona bir hava değişikliği borçlusunuz. Bu arada, hanımefendi" işaretparmağını uyarırcasına uzatarak- "Size tavsiyem dikkatli olun! Çok dikkatli olun! O narin ellerinizi kesmeden sonsuza dek keskin aletlerle oynayamazsınız."

Bakır Renkli Kayın Ağaçları

"Sanatı sevenler kendine büyük iyilik yapan insanlardır," cümlesini okudu Holmes, Telgraf gazetesinin ilanlarına bakarken. "Bunun değeri tartışılır ve pek de önemli değil. Ulaştığı yerde de fazla hoşa giden bir manifesto değil. İlgilendiğim alanda edinebildiğimiz çok az bilginin ışığında doğru sonuca ve çözüme ulaşabildiğini gözlemlemek benim için çok büyük bir zevk Watson. Ama şunu da söylemeden duramayacağım, bazı konularda duygusal davranıp gereğinden fazla önem veriyorsun. Ama benim izlediğim tümevarım mantık ve olaylara sırayla yaklaşma yöntemim daha iyi bir yol..." dedi.

"Ve hâlâ..." dedim gülümseyerek, "olaylara duygusal olarak yaklaşma huyumu tam olarak bırakamıyorum."

"Bence yanlış yapıyorsun," dedi Holmes, piposunu tüttürmeye devam ediyordu. Ses tonu tartışmıyor da, eleştiriden uzak, sakin, karşısındakine öğüt verir şekildeydi. "Olayları sebep sonuç ilişkisiyle gözlemen gerekir. Vakalara farklı açılardan bakabilmeli, hayatın her türlü ayrıntısını göz önünde bulundurabilmelisin."

"İncelediğim tüm vakalarda tamamen dürüst ve adil davrandığımı biliyorum," dedim, soğuk bir tavırla.

Bu konuşmanın, arkadaşımın karakterinden ve baskın egoizminden kaynaklandığını biliyordum.

"Bu, kendini beğenmişlik ya da bencillik değil, yanlış anlama," dedi Holmes. Böyle bir başlangıç uzun bir konuşmaya başlayacağımızın işaretiydi. "Eğer işime tam bir sadakat gösterir ve adil davranırsam, bu bana has bir durumda değildir, her zaman kendimin önüne geçerim. Suç yaygın. Mantık yürütme az. Bu yüzden de mantıklı düşünmenin değeri artık suçlu olmaktan çok daha fazla olmalı. Ve bu mantık uygun zamanda uygun yerlerde kullanılabilmeli. Olaylar serisinin önünde sen düşüşe geçtin."

Soğuk bir ilkbahar sabahıydı. Baker Caddesi'ndeki küçük odamızda, kahvaltımızı yapmış ve şöminenin başında oturmaktaydık. Dışarısı soğuk, sisli ve oldukça bulanık, pusluydu. Kahvaltı masasını henüz toplamamıştık, Holmes uyandığından beri hiç konuşmamış, sadece gazeteyle meşgul olmuştu. Sonra da bana, o ders veren bir öğretmen tavrıyla konuşmalarına başlamıştı.

"Aynı zamanda," dedi ve piposundan bir nefes çekerek şömineye baktı, "Olayları incelerken zaman zaman duygularınla hareket edebilirsin. Ama bu duygularla hareket etmen yasaları aklından çıkartmamalı. Bohemya Kralı'na yardımcı olabilmek için çok çaba harcadım, Bayan Mary Sutherland ile ilgili kişisel bir çözümlemeydi. Ve olay ikisi arasında bağlantılıydı. Ve olaylar ancak bekâr olan asilzadenin gelişiyle çözüldü.

Konunun kanunlarla ve mantıkla hiçbir alakası yoktu. Yani diyeceğim şudur ki, tamamen duygusal davranmaktan uzak olmak da bazen senin aleyhine olabilir. Bu dengeyi iyi kurmak gereklidir."

"Olay böyle çözülmüş olabilir ama benim uyguladığım yöntemler roman oldu ve çok ilgi gördü."

"Sevgili dostum, halk gerçekte iyi bir gözlemci değil. İyi bir analiz ve tümevarım yoluyla biz onların gözünü açabiliriz... Onun dışında hiç kimse gerçekten, içinden gelerek yorum yapmıyor. Eğer yanlış ve gereksiz bir şey yapıyor olsan da seni suçlayamam. Büyük davaların üzerinden günler geçti. Adam, suçlu biri, tüm özelliklerini, tüm orijinalliğini ve girişimciliğini kaybetti. Neyse dostum, bak şöyle bir mektup elime ulaştı bu sabah. Okusana!" Notu bana attı.

Tarih geçen geceyi gösteriyordu. Montague'dan postalanmıştı. Aynen şunlar yazıyordu:

"Sayın Bay Holmes,

Bana sunulan mürebbiyelik teklifini ve durumu kabul edip etmeyeceğim konusunda size danışmak istiyorum. Ama size danışma konusunda da oldukça endişeliyim. Eğer müsaitseniz yarın sabah 10.30'da size uğrayacağım.

Saygılar, Violet Hunter."

"Bu genç kadını daha önceden tanıyor musun?" diye sordum.

"Hayır, adını ilk kez duyuyorum."

"Şu an saat 10.30."

"Evet, biliyorum."

"İddiaya girerim bence bu olay zaman geçtikçe daha ilginçleşecek. Hatırlarsan mavi lal taşı olayı da ilk başta çok sıkıcı bir konuydu, ama sonra işler tamamen değişti ve çok sürükleyici, çok heyecanlı bir hal aldı. Bence bu konu da aynı onun gibi olacak."

"Öyle olacağını varsayalım. Eğer fazla hata yapmazsam aklımızdaki şüpheler ve insanların sorunları yakın bir zamanda burada çözülecektir."

Holmes konuşurken kapı açıldı ve mektubu yazdığını düşündükleri genç kadın içeri girdi. Gayet sade ama temiz giyinmişti, parlak, temiz bir yüzü, ağırbaşlı bir görünümü vardı.

"Sizi rahatsız ettiğim için çok özür dilerim. Affınıza sığınıyorum..." dedi. Ben de o sırada ayağa kalkmış ve onu selamlamaya hazırlanmıştım. Genç kadın konuşmaya devam etti. "Bana çok tuhaf gelen bir şey oldu. Akıl danışabileceğim hiçbir akrabam, hiçbir tanıdığım yok. Ve kafamı karıştıran konu hakkında bana en güzel tavsiyeyi sizin verebileceğinizi düşünerek buraya geldim. Umarım beni kırmaz ve bana yardımcı olursunuz."

"Lütfen oturun Bayan Hunter. Sizin için bir şeyler yapabilirsem ne mutlu bana..."

Bu yeni müşteri belli ki Holmes'u etkilemişti. Holmes, bu genç bayanı baştan ayağa süzdü ve sonra ellerini birbirine kenetleyip kadının hikâyesini dinlemeye başladı:

Beş yıl boyunca Albay Spence Munro'nun ailesinin yanında mürebbiyelik yaptım. Ama iki ay önce Albay, Halifax'ta biriyle buluşmaya gitti. Belki biliyorsunuzdur burası Nova Scotia'da bir yer. Ve oğlunu da, Amerika'ya bu görüşme için giderken yanında götürdü. Ben de doğal olarak kendimi garip bir durumun içinde buldum. İlan verdim, ilanları cevapladım ama bir sonuca ulaşamadım. Biriktirdiğim bir miktar para vardı, onu kullandım. O da kısa sürede bitti. Ve şimdi ne yapacağım konusunda hiçbir şey bilmiyorum. Westaway adında mürebbiyeler için bir ajans var. Geçen hafta bu ajans ile görüştüm. Kendime uygun bir iş aradım. Westaway, bu ajansın kurucusunun adı ama Bayan Stoper adında biri tarafından işletilmeye devam ediliyor. Bu bayan kendi küçük ofisinde görüşmeleri yapıyor, görüşme için gelen kadınlar da bekleme salonunda oturuyor. Hepsi tek tek odaya çağırılıyor ve kendilerine uygun pozisyon arıyorlar. Geçen hafta ben görüşmeye gittiğimde küçük bir odada beklemem söylendi ve oda gayet sıradan görünüyordu. Bayan Stoper'la görüşmek için girdiğimde yalnız olmadığını gördüm. Yanında oldukça iri yapılı, uzun çeneli, gözlüklü ve güler yüzlü bir adam, gelenleri kibar bir şekilde karşılıyordu. Ben

içeri girdiğimde adam hızla yerinden fırladı ve Bayan Stoper'a döndü.

"Bu olacak. Daha iyisini bulamam," dedi. Çok rahat biri gibi görünüyordu ve ona bakınca insan güven duyuyordu ve gerçekten sakinleştiriyor, rahatlatıyordu.

"Uygun bir pozisyon için geldiniz değil mi hanımefendi?" dedi kibarca.

"Evet efendim."

"Mürebbiyelik için mi?"

"Evet efendim."

"Ne kadar maaş talep ediyorsunuz?"

"Daha önceden Albay Spence Munro'nun yanında çalışıyordum. O bana ayda 4 pound veriyordu."

"Olamaz! Çok yazık! O kadar çalışmaya rağmen bu kadar az para!" diye bağırdı. "Böylesine başarılı bir bayan nasıl böyle kötü şartlarda çalıştırılabilir aklım almıyor!"

"Başarı? Sizin hayal ettiğinizden çok daha az bir şey efendim. Biraz Fransızca, biraz Almanca bilgim var. Müzik ve resim"

"Bunlar benim sorularımın çok dışında şeyler. Ben başarı olarak bir insana katlanabilmekten bahsetmiştim. Ve duruş, davranışlarından. Bunlar çok daha değerli ve önemli. Eğer bu vasıflara sahip olmasaydınız, bir ülkenin tarihinde yer edinecek bir çocuğa katlanamazdınız ve bu çocuk zaten size emanet edilmezdi. Şimdi size

benimle çalışmanızı teklif ediyorum. Ve maaş olarak da size yılda 100 pound ödemeyi düşünüyorum."

Bu teklif bana yapıldığında ne kadar ihtiyacım olduğumu hayal edebilirsiniz Bay Holmes. Bana gerçek olamayacak kadar iyi bir teklif olarak görünmüştü. Sonra adam cebinden bir not defteri çıkardı ve bir şeyler yazdı.

"Genç bayanlara işe başlamadan önce maaşın yarısını vermek gibi bir alışkanlığım vardır," dedi gülümseyerek. "Böylelikle hem işe biraz olsun uyum sağlar, hem de yeni kıyafetler alma şansına sahip olursunuz."

Daha öncesinde hiç böylesine düşünceli bir adam tanımamıştım. Her şey iyi gidiyordu, açık sözlü davranılıyordu ama yine de olağan gitmeyen bir şeyler olduğunu seziyordum.

"Nerede yaşadığınızı sorabilir miyim efendim?" diye sordum.

"Hampshire. Oldukça kırsal, tenha bir yer. Winchester'ın beş mil uzaklığındaki Bakır Renkli Kayın Ağaçları'nın orada. Çok sevilen ve bilinen bir bölgedir."

"Pekâlâ, benim görevim nedir efendim? Bunları öğrenirsem sevinirim."

"6 yaşındaki bir çocuk. Oh! Eğer bir terlikle hamamböceği öldürürken görürseniz! Üç tanesi kaçtı! Vur vur vur!" Sırtını sandalyesine dayadı ve gülmeye başladı.

Çocuğundan bu şekilde bahsetmesinden ötürü biraz tedirgin olmuştum, ama adamın kahkahaları bunun bir şaka olduğunu düşündürüyordu.

"Öyleyse benim görevim, tek bir çocuğa göz kulak olmak mı?" diye sordum.

"Hayır, hayır, o tek değil," diye bağırdı. "Diğer bir iş de benim eşimin vereceği emirlere saygıyla ve içtenlikle uymanız, görevleri yerine getirmeniz. Bir zorluk var mı size göre?"

"Bir işe yarayacağımı duymak beni sevindiriyor."

"Şimdi şu şekilde durarak bile fazlasıyla işe yarıyorsunuz. Bizler sıcakkanlı insanlarız. Eğer ben size bir kıyafet giymenizi söylesem, siz bunu itiraz etmeden giyer misiniz?"

"Evet," dedim kararlı bir sesle.

"Peki, orada oturun ya da burada oturun desem bu çok mu kırıcı olur?"

"Oh, hayır."

"Peki, bizim evde işe başlamadan önce saçlarınızı kestirin desem?"

Kulaklarıma inanamadım. Saçlarımın ne kadar çekici ve bakımlı olduğunu görebiliyorsunuz. Son modaya uygun bir modeli varken patronun böyle bir şey söylemesi beni şaşırtmıştı. Bu saçlara kıymak resmen delilik olurdu.

"Korkarım ki bu imkânsız," dedim. Bütün dikkatiyle bana bakıyordu ve ben konuşurken gözlerinden geçen gölgeyi görebiliyordum.

"Eğer kestirseydiniz bu çok yararlı bir hareket olurdu. Eşim kısa saç beğeniyor. Bilirsiniz ki güzellik konusunda kadınlar birbirlerine danışmalıdır. Pekâlâ, şimdi siz saçlarınızı kestirmeyecek misiniz?"

"Kestirmeyeceğim efendim. Bunu gerçekten yapamam," dedim bütün ciddiyetimle.

"Pekâlâ. Söylediklerinizi güzel ama bana kalırsa elinizde benden daha yetenekli ve bu işi benden daha çok hak eden genç bayanlar var Bayan Stoper."

Bayan Stoper oturduğu yerde mektuplarla meşguldü. İkimize de bir şey söylemeden dönüp bana öfkeli öfkeli baktı. Sinirlenmekte haklıydı, çünkü ben bu işi reddedersem o da yüksek miktardaki komisyonu kaybetmiş olacaktı.

"İsminizin katalogda yer almasını ister misiniz?" diye sordu kadın.

"Siz uygun görürseniz Bayan Stoper."

"Pekâlâ, bence bu çok gereksiz. Çünkü siz en değerli iş teklifini reddetmiş bulunuyorsunuz." dedi sert bir sesle, "Bizden farklı bir iş bulmamızı beklemeniz de açıkçası garip ve imkânsız geliyor. Size iyi günler Bayan Hunter."

Bayan Stoper sözlerini bitirir bitirmez masadaki zile bastı ve bana kapı gösterildi. Evime döndüğümde yine

sıkıntılarla baş başaydım. Dolabımda çok az yiyecek kalmıştı, masanın üstünde iki üç tane fatura duruyordu. Kendi kendime bu işi reddetmekle küstahlık yapmış olabileceğimi düşündüm. Bu insanlar bana göre çok büyük ve acımasız şeyler istemiş olsalar da, parayı peşin ödemeyi kabul etmişlerdi. İngiltere'deki çok az mürebbiye yılda 100 pound alıyordu. Bunun yanı sıra bana ne gibi bir zararı olabilirdi? Diğer gün yanlış yaptığımı düşünmeye başladım ve bir gün sonrasında artık yanlış yaptığımdan emindim. Tam şirkete gidip bu konuyu tekrar konuşmayı planlarken beyefendinin mektubu elime ulaştı. Bu mektubu da yanımda getirdim ve şimdi size okuyacağım:

"Sayın Bayan Hunter,

Bayan Stoper sizin adresinizi verme konusunda iyimser davrandı ve ben de bu sayede size ulaştım. Size kararınızı değiştirip değiştirmeme konusunda ne düşündüğünüzü sormak istiyorum. Eşim sizin gelmenizi çok istiyor. Çünkü sizi ona çok fazla anlattım. Size 3 ayda bir 30 pound, ya da yılda 120 pound vermeyi teklif ediyoruz. Ve sizin geçen günkü dik duruşunuzdan sonra fazla zorlamamaya karar verdik. Eşim açık maviyi çok seviyor ve evin içinde bu renk bir şey giymenizi arzu ediyor. Bunu gidip almanıza gerek yok, kızım Alice şu an Philadelphia'da ve onun kıyafeti size olacaktır. Hiçbir şey yapmanıza gerek yok. Saçlarınıza gelince, bu konudaki fikrimizi maalesef değiştiremiyoruz. Ama artırdığım

maaş belki sizin kaybınızı bir ölçüde karşılayabilir. Çocuk konusundaki görevlerinize gelince, bunlar da çok basit görevler olacak. Eğer çalışmayı kabul edecek olursanız sizi Winchester'da at arabası ile karşılayacağım. Lütfen tren saatinizi bana bildirin. Saygılar,

Jephro Rucastle"

"İşte bu yeni elime geçen mektup Bay Holmes. Sanırım bu teklifi kabul edeceğim. Ama kabul etmeden önce bir de sizin fikrinizi almak istedim."

"Pekâlâ, Bayan Hunter, eğer sizin aklınıza yattıysa sorun da çözülmüş demektir," dedi Holmes, gülümseyerek.

"Reddetmem gereken bir nokta olduğunu düşünüyor musunuz?"

"İtiraf etmek gerekirse, kız kardeşim olsaydınız ben bu teklifi kabul etmesini istemezdim."

"Ne demek istiyorsunuz Bay Holmes?"

"Elimde tam bir veri yok, o yüzden bir şey söyleyemem. Ama sizin aklınızda birkaç şey birikmiştir değil mi?"

"Pekâlâ Bay Holmes, aslında bu sorunun tek bir çözümü olduğunu düşünüyorum. Bay Rucastle oldukça nazik ve iyi niyetli bir insana benziyor. Belki de eşi akıl hastasıdır ve tımarhaneye yatırılma korkusuyla ona iyi davranıyor olabilir. Bir problem oluşmasını engellemek için böyle davranıyor olabilir mi?"

"Tabii ki bu da bir seçenek. Hatta en mümkün olanı bu. Ama yine de böyle genç bir bayan için, iyi bir hane halkı olduğunu söyleyemeyeceğim."

"Ama para Bay Holmes, para!"

"Tamam, parası gayet iyi, çok çok iyi. Beni tedirgin eden de bu zaten. Neden herkesten fazla para ödemeyi teklif ediyorlar? Bunun altında güçlü bir sebep yatıyor olmalı."

"Bunları anlatınca sizin bana çözüm bulacağınızı düşündüm ve desteğinizi istedim. Eğer benim arkamda durursanız kendimi çok daha güçlü ve güvende hissedeceğimden eminim."

"Sanırım bu olay birkaç ay içinde çözülebilir. Bu işin altında başka işler olabilir. Eğer kendinizi tehlikede hissederseniz..."

"Tehlike mi? Nasıl bir tehlike öngörüyorsunuz?"

Holmes sakin olun dercesine başını salladı. "Eğer biz bu işi ortaya çıkarırsak bu, tehlikeye dönüşebilir. Ama gece gündüz, hiç fark etmez, bir sıkıntı olduğunda bir telgrafınızla bana haber verebilirsiniz. Anında yanınızda, size yardım etmek için hazır olurum."

"Bu yeterli." Genç kadının yüzündeki endişe biraz olsun azalmıştı, "Şimdi Hampshire'a dönüp kafamı toparlamalıyım. Hemen Bay Rucastle'a cevap yazacağım, maalesef saçlarımı katledeceğim ve yarın Winchester'a gitmek üzere yola çıkacağım," dedi. İkimize de saygılı bir tavırla iyi günler dileyip yola koyuldu.

Genç kadın merdivenlerden inerken Holmes'a döndüm, "En azından bu genç kadın kendine bakabiliyor," dedim.

"Öyle olmak zorunda..." dedi Holmes.

Arkadaşımın tahminlerinde doğru olduğunu öğrenmemiz pek zaman almadı. Genç bayanla görüşmemizin üzerinden iki hafta geçmişti ve bu genç kadının neler yaşadığını oldukça merak etmekteydim. Yüksek bir maaş, belirsiz koşullar, basit bir görev... Bu işin içinde kesinlikle başka bir iş vardı. Adamın kim olduğunu, ne maksatla bu şekilde davrandığını ortaya çıkarmak benim gücümü aşıyordu. Holmes'la bu konuyu konuşmuştuk o da yarım saat kadar sessizce oturdu, kaşlarını çatarak bir şeyler düşündü ve sonra heyecanla, "Bilgi! Bilgi!" diye sabırsızca haykırdı. "Elimde malzeme olmadan hiçbir şey yapamam!" Sürekli kendi kız kardeşi için bu işi asla onaylamayacağını mırıldanıp duruyordu.

Kimyevi bir çalışmayla sabahlamıştık ve sabah kahvaltımızı yaparken de bu konuyu içten içe, derin bir şekilde düşünürken bir telgraf geldi. Holmes sarı kâğıdı dikkatle açtı, mesajı okudu ve sonra bana fırlattı.

Sadece "Bradshaw'da kalkan trenlere bak..." diyerek ve araştırmasının başına döndü.

Telgrafta şunlar yazıyordu:

"Lütfen yarın öğlen Winchester'daki Siyah Kuğu Oteli'ne gelin. Hemen! Çok endişeliyim.

Hunter"

"Benimle gelecek misin?" diye sordu Holmes.

"Gelmeyi isterim."

"Öyleyse hemen tren saatlerine bak."

"Yarın sabah 09.30'da bir tren var. Saat 11.30'da Winchester'da olur."

"Gayet uygun. Öyleyse şimdi aseton hakkındaki araştırmamı erteleyip sabahki olaylara konsantre olmalıyım."

Ertesi sabah 11'e kadar kendimizi bu eski yerleşim birimine gitmek için hazırlandık. Holmes, Hampshire sınırını geçene kadar gazetelerden başka bir şeyle ilgilenmiyor görünüyordu ama sınırı geçtikten sonra hepsini fırlatıp attı ve manzarayı izlemeye başladı. Güzel bir ilkbahar günüydü, gökyüzü açıktı, beyaz bulutlar doğudan batıya doğru ilerliyordu. Güneş, insana enerji depolayacak kadar parlaktı. Etrafta dağlar sıralanmıştı ve gerçekten izlenmeye değer bir manzara vardı.

"Ne kadar canlı ve güzeller değil mi?" dedi Holmes. Baker Caddesi'nin o puslu, karanlık havasından sonra burası bize cennet gibi geliyordu.

Holmes başını ağır bir şekilde salladı.

"Biliyor musun Watson, her şeye şüpheyle ve araştırmacı bir gözle bakıyorum. Şu sanki oraya serpiştirilmiş gibi duran evlere bakıyorsun ve bunları beğeniyorsun. Ama ben bu evlere baktığımda güzelliğinden daha çok içinde herhangi bir suç işlenip işlenmediğinin izlerini bulmaya çalışıyorum."

"Tanrı aşkına! Böyle güzel bir yerde ve çiftlik evlerinde yaşayan hangi insan suç işleyebilir? Hangi insanın bir suçla bağlantısı olabilir Holmes?"

"Bu tarz yerdeki insanlar beni oldukça ürkütüyor. Tecrübelerimden doğan inancım bu şekilde Watson. Eğer bir yerde fazla güzellik ve aydınlık varsa, suç oranı ve karanlık olaylar da bir o kadar çok oluyor."

"Beni korkutuyorsun!"

"Ama sebep gayet ortada. Kanunun ne olduğunu bilmeyen insanlar yaşıyordur buralarda. Kanun bilmedikleri için de suçun ne olduğunu bilmiyorlar ve bu yüzden de burada birçok ürkütücü şey oluyordur. Bizden yardım isteyen kadın, yaşamak ve çalışmak için Winchester'a gitti. Onun için korkmamam gerekirdi. Ona tehlike yaratacak yer beş mil mesafede. Ama bence kişisel olarak bir tehdit altında değil."

"Hayır. Bence bizimle görüşmek için Winchester'a gelebiliyorsa buradan kaçabilir."

"Elbette. Sonuçta özgür biri."

"Sence bizi çağırmasındaki sebep nedir Holmes? Bu konuda bir açıklaman var mı?"

"Bu konuda yedi farklı açıklamam var. Aslında her biri bizim tahmin ettiğimiz gerçeklere bağlanıyor. Ama içlerinden bir tanesi onun bizimle görüşmeyi neden istediğinin sebebiyle bağlanacak ve doğru bilgiye ulaştıracak. Pekâlâ, ileride bir katedral binası var ve biz, tüm bunları Hunter'dan öğreneceğiz."

Siyah Kuğu, High Caddesi'nde bir handı ve istasyona oldukça yakındı. Oraya vardığımızda genç kadının bizi beklemekte olduğunu gördük. Oturma odasındaydı ve öğle yemeklerimiz de hazır bir şekilde masadaydı.

"Gelmenize sevindim," dedi içtenlikle, "İkinize de bu ince davranışınız için çok teşekkür ederim. Ne yapmam gerektiğini bilmiyorum. Görüşleriniz benim için çok değerli."

"Lütfen bize neler olup bittiğini anlatın."

"Hemen anlatacağım. Bay Rucastle'a saat 3'ten önce döneceğime dair söz verdim. Bu sabah kasabaya inmek için ondan izin aldım. Ama ne amaçla geldiğimi söylemedim."

"Şimdi her şeyi anlatma zamanı." Holmes ayaklarını şömineye doğru uzattı ve genç kadını dinlemek için hazırlandı.

"Öncelikle Bay ve Bayan Rucastle'da herhangi bir belirgin bir hastalık sezmediğimi söyleyeyim. Aksini söylersem onlara haksızlık etmiş olurum. Ama onları bir türlü anlayamıyorum, onları çözmek pek kolay değil."

"Neyi anlayamıyorsunuz?"

"Hareketlerini... Ama bunları sizin çözebileceğinizden eminim. Buraya geldiğimde, tıpkı söylediği gibi Bay Rucastle beni at arabasıyla karşıladı ve Bakır Renkli Kayın Ormanları'na götürdü. Her şey aynen söylendiği gibi gayet güzel konumlanmıştı, ama aslında işin iç-

yüzü hiç de öyle değildi. Her taraf ağaçlarla, odunlarla dolu. Ev beyaza boyalı ve uzun duvarlarla çevrili. Bu ağaçlar ve duvarlar Lord Southerton'u koruyor. Etrafta çevrili olan ağaçlar da zaten bu bölgeye adını vermiş. Her zamanki gibi cana yakın davranan patronum bana eşlik etti, beni eşi ve çocuğuyla tanıştırdı. Sizin ofisinizde tartıştığımız şey doğru değil Bay Holmes. Bayan Rucastle akıl hastası değil. 30 yaşlarında, solgun yüzlü, sessiz bir kadın. Aralarındaki konuşmadan 7 yıldır evli olduklarını anladım. Bay Rucastle'ın ilk evliliğinden olan çocuğu Philadelphia'daymış. Çocuğun oraya gitme sebebi de üvey annesine karşı olan soğukluğu ve ona karşı sevgisizliğiymiş. Kızının 20 yaşından küçük olmayacağı fikrine ulaşınca, babasının bu genç eşiyle alakalı olarak neden antipatik bir duruş sergilediğini anlamak pek zor olmuyor. Dediğim gibi Bayan Rucastle oldukça soğuk biri. Yüzü gibi kendisi de cansız. Ama bu bana çekici gelmediği gibi itici de gelmedi. Kadın, evin içinde değersiz. Değersiz olduğu, eşinin ve çocuğunun tavırlarından anlaşılıyor. Açık gri gözleriyle bir uçtan öbür uca bakıyor, neredeyse her ayrıntıyı beynine kaydediyor gibi. Her şeye rağmen mutlu bir çift gibi görünüyorlar. Ama bu kadında gizli bir keder vardı. Bu kederi, yüzüne vurmuş. Birkaç kez onu gözyaşları içinde gördüm ve oldukça şaşırdım. Bu gözyaşlarının sebebinin, henüz tam olarak tanıyamadığım küçük oğlu olduğunu düşündüm. Yaşına göre ufak tefekti ama kafası oldukça büyük. Kendinden güçsüz olan

canlılara acı çektirmekten onun büyük bir zevk aldığını düşünüyorum... Hayatında yaptığı en eğlenceli şey fare, küçük kuş ve böcek yakalamak. Ama ben şimdi bu küçük yaratık hakkında konuşmayacağım. Bu benim hikâyem içinde çok az bir yere sahip."

"Tüm olanları ve detayları öğrenmek beni sevindirir," diye belirtti Holmes. "Sizinle sizinle ilgili olabilir, etrafta olan bitenle ilgili olabilir her şeyi bilmek istiyorum."

"Peki efendim, hiçbir ayrıntıyı atlamamaya çalışacağım. Bu ev hakkında ilgimi çeken ilk şey, evin içindeki hizmetçilerin görünüşleri ve davranışları oldu. Evde bir adam ve onun eşi çalışıyor. Toller, adından da anlaşıldığı gibi oldukça sert ve görgüsüz bir adam. Buraya geldiğimden beri bu adamı en az iki kez körkütük sarhoş gördüm. Bay Rucastle, buna nasıl dikkat etmiyor anlam veremedim. Toller'in eşi de tıpkı Bayan Rucastle gibi sessiz, sakin biri. Sıcakkanlı bir kadın değil. Güçlü kuvvetli ve uzun boylu bir kadın. Oldukça mutsuz bir çift oldukları her hallerinden anlaşılıyor. Neyse ki ben vaktimin çoğunu kendi odamda geçiriyorum ve onlarla fazla görüşmüyorum. İşe başladığım ilk iki gün ev gayet sakindi ama üçüncü günün sabahında Bayan Rucastle, kahvaltıdan sonra eşinin yanına gelip kulağına bir şeyler fısıldadı. Bay Rucastle, eşinin söylediklerini dikkatlice dinledikten sonra bana dönerek bir an önce odama gidip o mavi elbiseyi giymemi söyledi. Derhal odama gittim ve yatağımın üzerindeki elbiseye baktım. İyi bir kumaştan dikildiği belliydi Daha önce giyildiğine dair

kırışıklıklar vardı. Elbiseyi giydim. Sanki benim ölçülerime göre dikilmiş gibiydi, tamı tamına bana uydu. Hemen Bay ve Bayan Rucastle'ın yanına gittim. İkisi de bana hayranlıkla bakıyor, elbiseyi inceliyorlardı. Oldukça büyük olan misafir odasına çağırdılar. Odada üç tane, tavandan yere kadar uzanan pencere vardı. Ortadaki pencerenin önüne bir sandalye bulunuyordu. O sandalyeye oturmamı söylediler. Odanın içinde ileri geri yürüyen Bay Rucastle, bana daha önce hiç duymadığım komik hikâyeler anlatmaya başladı. Ne kadar komik olduklarını tahmin bile edemezsiniz, kahkaha atmaktan yorgun düştüm. Normalde Rucastle pek de espri yapan biri değil. Güldüğünü neredeyse hiç görmedim. Bir süre daha konuştu ve dalgın ve endişeli bir şekilde oturdu. Aradan bir saat geçince, artık işe koyulmam gerektiğini söyledi. Hemen üstümü değiştirdim ve çocuk odasındaki Edward'ın yanına gittim. İki gün sonra da aynı sıralama devam etti. Üstümü değiştirdim, pencerenin önüne oturdum ve yine kahkahalara boğuldum. Ve sonra patronum bana sarı kaplı bir kitap verdi, sandalyemi biraz yana çevirdi ve o kitabı yüksek sesle okumamı istedi. En baştan itibaren okumaya başladım. 10 dakika boyunca okudum. Bir cümlenin tam ortasındayken beni durdurdu ve üstümü değiştirebileceğimi söyledi. İşte bu benim çok ilgimi çekti Bay Holmes. Bu hareketleri bana çok tuhaf geldi. Arkam dönükken bile çok dikkatli davranıyorlardı. Çünkü bir anda onlara dönersem yanlış

bir şey yakalamamdan korkuyorlardı. Aslında ben de arkam dönükken neler olup bittiğini görmek için meraklanıyordum. İlk başta bu, imkânsız gibi göründü ama sonra olanlara bir anlam verdim. Aklıma bir fikir geldi. El aynam kırılmıştı. Aynanın bir parçasını mendilimin içine gizledim. Ve bir gün arkam dönük gülerken, o mendilimin içindeki parçayı arkamı görecek şekilde tuttum. Böylelikle sırtım dışarıya dönükken ne olduğunu görmeyi az da olsa başarabildim. Ama gerçekten hayal kırıklığına uğradım, çünkü hiçbir şey yoktu. Belki de benim ilk izlenimim böyleydi, bilemiyorum. İkinci bakışımda ise Southampton yolunda, gri takım elbiseli bir adamın bana baktığını gördüm. Bu yol önemli bir anayol ve orada her zaman insanlar olur. Neyse, adam bize dikkatle bakıyor ve tren yolu tarafından geliyordu. Mendilimi aşağıya indirdim ve Bayan Rucastle'a baktım. O da bana dikkatle bakıyor, ne yaptığımı anlamaya çalışıyordu. Bir şey söylemedi ama elimdeki ayna parçasını görmüş olduğundan emindim. Hemen ayağa kalktı.

"Jephro" dedi, "Yolun kenarında durmuş, Bayan Hunter'a bakan bir adam var."

"Tanıdığınız mı Bayan Hunter?" diye sordu Bay Rucastle.

"Hayır, buralardan hiç tanıdığım yok."

"Tanrım! Ne yüzsüz bir adam! Diğer tarafa dönün ve gitmesi gerektiğini belli edin!"

"Hiç fark etmemiş gibi davranmak daha iyi olmaz mı?"

"Hayır, hayır. Biz bu adamı önceden de buralarda görüyorduk. Lütfen dönün ve bu şekilde hareket yapın!"

"Bana söyleneni yaptım, o sırada Bayan Rucastle da görmezlikten geldi. Bu geçen hafta gerçekleşti. Ve o zamandan beri pencerenin önünde oturmadım, o mavi elbiseyi giymedim ve yoldaki o adamı görmedim."

"Lütfen devam edin. Anlatım tarzınız gerçekten çok etkileyici."

"Alakasız bulabilirsiniz. Korkarım ki anlattıklarım arasında çok az bir bağlantı var. İlk günlerden birinde Bay Rucastle, beni mutfak kapısının yanındaki dış odaya aldı. Odada ilerlerken bir zincir tıkırtısı ve büyük bir hayvan sesi duydum.

"Şuraya bakın," dedi Bay Rucastle ve iki kalas arasındaki yarığı gösterdi. "Güzel görünmüyor değil mi?"

Yarığın dibine baktığımda iki tane parlayan göz ve karanlığın içinde belirsiz bir şekil gördüm.

"Sakın korkmayın!" dedi patronum ve gülmeye başladı. "O benim köpeğim Carlo. Benim diyorum ama aslında yaşlı seyis Toller'ın köpeği. Bu köpeği günde sadece bir kez besliyoruz. Her zaman gayretli olsun diye pek fazla doyurmuyoruz. Toller onu her gece serbest bırakıyor. Aman lütfen kendinize dikkat edin. Hayatınızın değerli olduğunu düşünüyorum."

"Bu, boş bir uyarı değildi. İki gece sonra saat iki civarında pencereden bakmış bulundum. Ay ışığı çok güzel duruyor, evin duvarlarını gümüş rengi gösteriyordu. Ortalık sanki gündüzmüş gibi aydınlıktı. Ayaktaydım ve dışarının güzelliğinden ötürü büyülenmiştim. O anda birden karanlıkta bir gölgenin hareket ettiğini fark ettim. Ay ışığının sayesinde, o gölgenin bu çoban köpeğine ait olduğunu gördüm. Oldukça büyüktü, dana kadar vardı. Kahverengiydi, ağzı siyahtı ve iri kemikleri vardı. Bataklığa doğru ilerledi ve sonra karanlıkta kayboldu. O köpeği gördükten sonra birden tüylerim ürperdi ve bu güçlü nöbetçi dışarıdayken hiçbir şekilde bir hırsızın gelemeyeceğini düşündüm."

"Şimdi size, bana oldukça ilginç bir şeyden bahsedeceğim. Sizin de bildiğiniz gibi, saçlarımı Londra'da kestirdim. Ve o saçları sandığımın dibine yerleştirdim. Bir akşam çocuk yatağındayken odamdaki eşyalara bakınıyordum. Özel eşyalarıma da göz atmak istedim. Üç çekmeceli eski bir şifonyer var. Bir çekmecenin içi bomboş ve açık, diğeri ise kilitli. Açık olanın içine çamaşırlarımı yerleştirdim. Kilitli olan çekmece sinirlerimi bozuyordu. Anahtarları bulup tek tek bu çekmeceyi açmaya çalıştım. Bir tanesi uydu ve çekmeceyi açtım. İçinde tek bir şey vardı, ama bunu tahmin bile edemezsiniz. Benim kesilen saçım! Elime aldım ve yakından inceledim, aynı incelikte, aynı özellikteydi. Ama nasıl olurdu da benim saçım o çekmeceye konulup kilitlenebilirdi? Saçımın tepesinden alınmış bir bölümdü.

Sandığımı açtım ve bendeki saç örneğimi karşılaştırdım. Emin olun ikisi arasında hiçbir fark yok. Sizce de çok olağanüstü değil mi? Buna hiçbir anlam veremedim ve kafam çok karıştı. Sonra, çekmeceden aldığım saçımı tekrar yerine bıraktım ve onlara bu konu hakkında hiçbir şey söylemedim. Söyleyemezdim, çünkü gizli olan, kilitli olan bir yeri açmıştım. Bu yüzden suçlu olabilirdim. İyi bir gözlemci olduğumu az çok anlamışsınızdır Bay Holmes. Aklımdan bu ev için bir plan yaptım. Bir tane ek bina var, ama hiç kullanılmıyor.

Buraya geçişi sağlayan tek bir kapı var. Toller'ın odasından buraya çıkılıyor. Ama tabii ki o kapı da kilitli. Ama ben bir gün merdivenlerden çıktım ve Bay Rucastle'ın elinde bu kapının anahtarlarını gördüm. Yüzünde o tanıdığım zamanki gibi sakinlik yoktu. Yanakları kıpkırmızıydı, kaşları öfkeyle çatılmıştı, nabzının heyecandan ötürü çok hızlı attığını anlayabiliyordum. Hızla kapıyı kilitleyip bana hiçbir şey söylemeden uzaklaştı. Bu hareketi beni daha da meraklandırdı. Evin bu tarafına ait olan pencereler görülebiliyordu. Hemen ilerledim ve baktım. Dört adet penceresi vardı, üçü tamamen kirliydi. Dördüncüsü de kepenkle kapatılmıştı. Hiçbirinin kullanılmadığı gayet ortadaydı. Ben tam bu pencerelere bakarken, Bay Rucastle hızla yanıma geldi, eskisi gibi neşeli ve içten bir sesle, "Ah genç bayan, az önce yanınızdan geçerken konuşmadığım için affedin. Umarım bunu terbiyesizlik olarak algılamazsınız. İşlerimle o kadar yoğunum ki..." dedi. Bana kızmadığı için

sevindim. Ve merak ettiğim o odayı sordum. "Sanırım gizli ve boş bir odanız var ve bu oda hiç kullanılmıyor. Pencereleri oldukça kirli ve bozuk görünüyor." dedim. Şaşkın görünüyordu, benden böyle bir cümle beklemediği apaçık ortadaydı.

"Fotoğrafçılık benim hobilerimden bir tanesidir. Kendime burada bir karanlık oda yarattım. Ah Tanrım! Gözlem yeteneği oldukça güçlü bir yardımcımız var. Buna kim inanabilir?" dedi. Jest yapar gibi konuşuyordu ama gözlerinde o ifade yoktu. Gözlerinde sadece şüphe ve asabiyet vardı."

"Ve Bay Holmes, ben bu dakikadan sonra o oda hakkında bilmediğim bazı gerçekler olduğundan emin oldum.

Ve ben bu gizemi çözmek için hazırda bekliyordum. Bu, meraktan ziyade artık bir göreve dönüştü, kadınsal içgüdülerim belki de beni bu denli zorluyordu. Ne yapıp edip bir çözümünü bulup bu gizemli odanın kapısını açmalıydım. Bu şansı dün elde ettim. Bay Rucastle dışında, Toller ve eşi bu odaya girebiliyordu. Ve Toller'ı, elinde siyah bir çanta ile odaya girerken gördüm. Son zamanlarda çok içiyordu, dün akşam da çok sarhoştu. Merdivenlere geldiğimde anahtarı kapının üstünde gördüm. Odada olmadığına emindim. Karı-koca ve küçük çocuk alt kattaydı. Ve onların uzakta olması benim için çok büyük bir şanstı. Hemen kilidi çevirip kapıyı açtım. Önüme bir koridor çıktı. Sağa doğru kıvrılıyordu. Köşede birbirine bağlı üç kapı vardı. Bi-

rinci ve üçüncüsü açıktı. Her biri boş odaya çıkıyordu. İkişer pencere vardı ve bu pencerelerden akşam ışığı içeri giriyordu. Asıl kapı kapalıydı. Onun dışında basit bir yatak ve duvarda bir çan vardı. Kapı kendiliğinden kilitliydi ve anahtarı orada yoktu. Dikkatle baktığımda bu engellenmiş kapının ardında karanlık olmadığını fark ettim. Koridorda ilerledikçe bu gizemli yeri iyice merak ediyordum. Ve birden merdivenlerden gelen bir ayak sesi duydum, arkamda bir gölge hissettim. Vahşice, korkutucu bir şey geçti Bay Holmes. Çok korktum. Gölgelerden gerçekten çok korktum ve geri dönüp koşmaya başladım. Dışarıda beni beklemekte olan Bay Rucastle'ın yanına var gücümle koştum.

"Ya, demek sizdiniz. Kapıyı açık görünce içeride sizin olduğunuzu düşünmüştüm..." dedi Bay Rucastle, gülümseyerek.

"Oh, çok korktum!" dedim.

"Benim değerli yardımcım! Nasıl olur da o sizi böyle korkutabilir! Tam olarak sizi korkutan şey nedir?" dedi. Sesi tatlılıkla ikna etmeye çalışır gibiydi. Fazla abartıyordu. Bu yüzden de kendimi fazlasıyla koruma altına almıştım.

"Bu boş odaya girmekle küstahlık yaptım," diye cevap verdim. "Ama burası oldukça ıssız ve esrarengiz görünüyordu. Kendimi tutamadım. İçeri girdim ama korktuğum için hemen çıktım. Hâlâ içeride korkunç şeyler var!"

"Sadece bu mu?" dedi Bay Rucastle, şiddetle.

"Neden, ne düşünüyorsunuz?" dedim.

"O kapıyı neden kilitlediğimi düşünüyorsun?"

"Bunun nedenini bilmediğimden eminim."

"O odada işi olmayanları oradan uzak tutmak için. Şimdi anladınız mı?" dedi. Ve hâlâ o sinsi gülümsemesi yüzündeydi.

"Eminim ki bunu bilseydim..."

"Tamam, pekâlâ, şimdi biliyorsunuz. Eğer bir daha buraya adımınızı atarsanız..." dediği anda yüzündeki gülümseme öfkeye dönüştü, yüzüme bir şeytan gibi bakarak, "Sizi o çoban köpeğinin önüne atarım."

"Gerçekten bu duyduğum laftan sonra ne yaptığımı bilmiyorum ve oldukça korkmuştum. Hızlıca odama geçmiş olmalıyım. İlk hatırladığım şey, yatağımda yattığımdı ve tüm vücudumun titremesini hissetmekti. Bay Holmes, bu olaylardan sonra bu evde sizin tavsiyenizi almadan yaşamam imkânsız. Evden, ev sahibinden, onun eşinden, hizmetkârlardan, hatta çocuktan bile korkuyorum. Hepsi bana oldukça korkunç geliyor. Ama aynı zamanda merak ettiğim şeyler, korkularım kadar güçlü ve baskın. Aklımı toparlamalıyım. Eğer merak denen bu duygu bu kadar baskın olmasaydı çoktan evden ayrılmıştım. Fikrinizi almak için size telgraf gönderdim. Postane evden yarım mil uzaklıkta, bu benim için çok daha kolay oldu. Kapıya yaklaştığımda köpeğin salık olabileceği kuşkusuna kapıldım. Ama sonra Toller'ın dün gece yine çok sarhoş olduğunu,

onun dışında da kimsenin bu tehlikeli yaratığa sahip olamadığını düşündüm. Bunu düşününce biraz rahatladım ve içeri rahatlıkla girdim. Bu sabah da evden ayrılırken hiç zorluk çekmedim. Ama saat 3 olmadan geri dönmek zorundayım Bay Holmes. Beni görüp akşam dışarı çıkacaklar. Ben de onlar dışarıdayken çocukla ilgileneceğim. Ve Bay Holmes, size bu maceramı tüm ayrıntılarıyla anlattım. Şimdi bunların ne anlama geldiğini ve en önemlisi ne yapmam gerektiğini size soruyorum."

Holmes ve ben, bu hikâyeyi nefesimizi tutarak, dikkatle dinlemiştik. Arkadaşım ayağa kalktı ve odanın içinde elleri cebinde yürüdü, yüzünde derin bir kuşku seziliyordu.

"Toller hâlâ sarhoş mu?" diye sordu.

"Evet. Bayan Rucastle'a yapacak hiçbir şey olmadığını söylerken duydum."

"Bu çok iyi... Rucastle çifti gece boyunca dışarıda olacak değil mi?"

"Evet."

"Sağlam, kilitli bir mahzen var mı peki?"

"Evet, şarap mahzeni var."

"Bu konuşmalarınızdan, sizin çok güçlü ve cesur olduğunuzu anladım Bayan Hunter. Bir defa daha gücünüzü gösterebilir misiniz?"

"Deneyeceğim. Ne yapmam gerekiyor?"

"Arkadaşım ve ben saat 7'de orada olacağız. Çift o saate kadar gitmiş olur ve Toller da kendine gelmemiş olur. Geriye alarm verebilecek kişi olarak Bayan Toller kalıyor. Eğer onu, bir şey bahane ederek mahzene kapatabilirseniz işleri kolaylaştırmış olursunuz."

"Bunu yapacağım."

"Harika! Öyleyse hemen şu olaya derinlemesine bir göz atalım. Tabii ki tek bir mantıklı açıklama var. Siz buraya bir kişinin yerine geçerek geldiniz. Ve gerçek kişi bir odada kilitli. Bu kesin. Bu gerçek kişinin kim olduğu da apaçık ortada. Amerika'da olduğu söylenen Bayan Alice Rucastle. Siz ona çok benzediğiniz için özellikle seçildiniz. Kızın saçları, büyük ihtimal bir hastalıktan ötürü kısa olduğu için, sizin saçınız da kurban edildi. Yoldan geçen adam da o kızın arkadaşıydı, belki de nişanlısıydı. Onun elbisesiyle sizi görünce, o zannetti ve o yüzden öyle dikkatli baktı. Bayan Rucastle da, arkanızı döndüğünüzde sizi kızına benzettiği için gülüp eğleniyordu. Köpeğin geceleri dışarı salınması da, oğlanın eve girip kıza ulaşmasını engellemek içindir. Her şey gayet ortada... Tek karışık olan nokta, çocuğun tavırları. Bunlar gerçekten çok garip. Aile ve çocuk ilişkileri hakkında birçok araştırma yaptım ama yine de bu çocuktaki garipliği anlayamıyorum. Çocuk, zalim bir yaradılışa sahip. Bunu, ya o sahte gülüşlü babasından, ya da sakin mizaçlı annesinden almış olmalı."

"Haklısınız Bay Holmes. Altını çizdiğiniz her nokta, bana doğrular ve gerçekler olarak geri döndü ve

aklıma yattı. Şu zavallı küçük yaratığa yardım etmeyi bırakmayalım."

"Tedbiri elden bırakmamalıyız. Karşımızdaki oldukça kurnaz bir adam. Saat 7'ye kadar hiçbir şey yapamayız. O saatte yanınızda olacağız ve çözülmedik hiçbir sır kalmayacak."

Sözümüzde durduk ve tam 7'de o gizemli evdeydik.

"Yapabildiniz mi?" diye sordu Holmes.

Alt kattan gürültüler geliyordu. "Mahzenden gelen ses Bayan Toller'a ait. Eşi mutfakta yatıyor. Anahtarlar da burada."

"Gerçekten iyi bir iş başardınız!" dedi Holmes, heyecanla. "Şimdi bize yolu gösterin ve bu karanlık işi artık aydınlığa kavuşturalım."

Merdivenlerden çıktık ve kapıyı açtık, kendimizi Bayan Hunter'ın anlattığı gibi bir barikatın önünde bulduk. Holmes, kabloyu kesti ve demir takozu kaldırdı. Ve sonra o gizemli kapıyı açmak için elindeki tüm anahtarları denedi ama başarısız oldu. İçeriden hiç ses gelmiyordu.

"Geç kalmadığımızı umuyorum..." dedi Holmes. "Bence siz olmadan bizim buraya girmemiz daha iyi olacak Bayan Hunter. Şimdi Watson, omzumuzla yüklenip bu kapıyı açacağız."

Kapı eski olduğu için, ilk omuz darbemizle açıldı. İçerisi boştu, küçük bir masa ve bir yatak dışında bir şey yoktu. Tavan penceresi açıktı ve mahkûm kaçmıştı.

"Burada alçakça bir iş çevrilmiş olmalı. Bayan Hunter'ın buraya bir şekilde gireceğini düşündükleri için kurbanı götürmüşler."

"Ama nasıl?"

"Tavan penceresinden. Bunu nasıl başardıklarını birazdan anlayacağız." Gücünü iyice vererek çatıya çıktı. "İşte bu şekilde! Merdivenin sonunda bir suyolu, çıkıntı var."

"Ama bu imkânsız! Bay ve Bayan Rucastle giderken bu merdiven burada değildi."

"Bay Rucastle geri geldi ve bunu yaptı. Size onun çok tehlikeli ve aynı zamanda çok zeki bir adam olduğunu söylemiştim. Bunu yapması da açıkçası pek şaşırtıcı gelmedi. Watson, silahını hazırlasan iyi olur."

O sırada kapıda iriyarı bir adam, elinde sopayla duruyordu. Bayan Hunter korkuyla haykırdı, Holmes ise adamın karşısına dikildi.

"Seni hain adam! Kızın nerede?" dedi Holmes.

Şişman adam gözlerini odanın içinde dolaştırdı ve tavan penceresine dikti.

"Bunu sormam hata! Sizi casuslar, hırsızlar! Sizi yakaladım değil mi? Gücüm altındasınız. Sizi yem edeceğim!" Hızla odadan çıktı ve merdivenlerden indi.

"Köpeği getirmeye gidiyor!" dedi Bayan Hunter, korkuyla.

"Silahım var," dedim.

"Ön kapıyı kapat!" dedi Holmes ve hepimiz merdivenlerden hızlıca inmeye başladık. Tam salona ulaşmak üzereydik ki, köpeğin sesini ve ardından acı dolu bir çığlığı duyduk. Yüzü kıpkırmızı olmuş yaşlı bir adam yanımıza koşarak geldi.

"Tanrım! Çabuk kaçın! Biri köpeği salmış. Günlerdir aç o. Kendine av arayacak. Çabuk kaçın ve kurtarın kendinizi!"

Holmes ve ben hızla koşmaya başladık, Toller da arkamızdan geliyordu. Aç canavar da hızla koşuyordu. Köpek, Rucastle'ın boğazına yapıştığı an can verdi ve Rucastle yere yığıldı. Köpeğin beyaz dişleri hâlâ bu adamın boynundaydı. Güç bela ayırdık ve Rucastle'ı eve taşıdık. Yaşıyordu fakat fazlasıyla ezilmiş, yara almıştı. Onu derhal odadaki kanepeye uzattık ve ben, acısını dindirmek için elimden gelen ne varsa her şeyi yaptım. Hepimiz Bay Rucastle'ın etrafında toplanmıştık. O sırada içeriye uzun boylu bir kadın girdi.

"Bayan Toller!" dedi Bayan Hunter.

"Evet bayan. Bay Rucastle sizinle konuşmaya gelmeden önce beni serbest bıraktı. Ah bayan, inanın ne planladığınızı bilmiyorum. Bana söylememeniz çok üzücü. Çektiğiniz sıkıntılar da boşa gitti."

"Öyle mi? Yanılıyorsunuz bayan. Bayan Toller kadar başka kimsenin, bu konuda bu kadar çok bilgisi yok." dedi Holmes ciddiyetle.

"Pekâlâ, efendim. Ben de bildiklerimi anlatmak için hazırım."

"Öyleyse buyurun, oturun. Hâlâ kesin bilgilere sahip olamadığımı itiraf etmeliyim. Bu konuyu farklı bakış açılarıyla ele almak iyi olabilir."

"Yakında aydınlanacak efendim. Eğer mahzenden daha erken çıkabilseydim bunu daha önce yapardım. Ve eğer burada bir polis koruması olursa, arkadaşınıza karşı duran tek kişi olduğumu, Alice'in arkadaşı olduğumu lütfen hatırlayın. Alice, babasının yeni evliliğinden sonra neşesini kaybetti. Günden güne içine kapandı. Ama hiçbir zaman bu kadar kötü olmamıştı. Ta ki bir arkadaşının evinde Bay Fowler ile tanışana kadar. Öğrenebildiğim kadarıyla, Bayan Alice kendi isteğine göre hareket edebilir. Böyle bir özgürlüğü var. Ama yine de sakinliğini ve sabırlı duruşunu her zaman koruyor. Evlilikleri hakkında hiçbir şey söylemedi, ama her şeyi Bay Rucastle'ın eline bırakıp gitti. Bay Rucastle, kızı yanında olunca kendini güvende hissediyordu. Ama günün birinde kocasının ön plana geçeceğini de biliyordu. Bu yüzden Alice'e bir kâğıt imzalatmak istedi. Evlense de evlenmese de, Alice'in parasını kullanabilecekti. Alice bunu yapmayacağını söyleyince, Bay Rucastle onun için endişelenmeyi sürdürdü. Ve o sırada Alice beyin hummasına yakalandı. 6 hafta ölüm döşeğinde

yattı. Ama sonunda iyileşti, hastalıktan kurtuldu. Fakat saçlarını kestirmek zorunda kaldı. Bu değişiklik onun sevdiği adam üzerinde bir fark yaratmadı. Bir adamın yapabileceğinin en fazlasını yaptı, ona dört elle sarıldı."

"Ah" dedi Holmes, "Şu ana kadar bize anlattıklarının tamamen doğru olduğuna inanıyorum. Ve tüm bu ipuçlarını kullanarak bir tümevarım yapacağım. Olay bu yönde gelişince Bay Rucastle bu hapis sistemini mi kullandı?"

"Evet efendim."

"Londra'dan Bayan Hunter'ı getirme sebebi de Bay Fowler'ın ısrarlarından kurtulmak için sanırım?"

"Kesinlikle öyle efendim."

"Ama Bay Fowler anlattığınız kadarıyla kibar, fedakâr ve sevgi dolu bir adam. Neden böyle engellemelere maruz kalmış onu anlayamıyorum."

"Evet, Bay Fowler oldukça kibar ve cömert biri." dedi Bayan Toller.

"Öyleyse eşinizin sarhoş olduğu anı kolladı ve merdiveni de Rucastle ailesi gittiğinde koymayı başardı."

"Aynen öyle efendim."

"Sanırım size bir özür borçluyuz Bayan Toller. Aklımızdaki tüm soru işaretlerini cevapladınız. Şimdi doktor ve Bayan Rucastle gelmek üzeredir. Bizim buradan Bayan Hunter ile birlikte Winchester'a dönmemiz gerek. Söz söyleme hakkımız hâlâ tartışılabilir."

Ve bu bakır renkli kayın ağaçlarının olduğu evde, kapının önünde bu gizem çözüldü. Bay Rucastle kurtulmuş, hayatta kalabilmiş ama bir o kadar da kırgın bir adamdı. Karısının ilgisi ve desteğiyle ayakta duruyordu. Hâlâ o yaşlı hizmetkârlarıyla yaşıyorlar. Rucastle'ın geçmişiyle alakalı çok şey bildikleri için onları işten çıkarmak oldukça zor gelmiş olmalı. Bay Fowler ve Bayan Alice özel bir şekilde evlendiler. Ve düğünden bir gün sonra Southampton'a geldiler. Bay Fowler, Mauritius Adası'nda hükümet toplantılarının sahibi. Bayan Hunter ise şimdi Walsall'da özel bir okulun patronu olarak hayatına devam etmektedir.

Mazarin Elması

Baker Sokağı'ndaki ev tüm dağınıklığına rağmen Dr. Watson için mutluluk sebebiydi. Ne de olsa şimdiye kadar yaşanan bütün heyecanlı maceraların başlangıç noktası burasıydı. Apartmanın ilk katındaki eve girince etrafına şöyle bir bakındı. Duvarlarda bilimle ilgili tablolar vardı. Kimyasallar, köşede duran keman kutusu, içinde eski pipolar ve tütün bulunan bir kömür kutusu... Sonra gözleri Billy'nin genç güler yüzüne takıldı. Billy, toy bir delikanlı olmasına rağmen yaşına göre zeki ve kibar biriydi. Gerçi bu büyük dedektifin asık suratlı yapısını çevreleyen yalnızlık ve tecrit halini en ufak şekilde de olsa gideremiyordu.

"Buradaki her şey eskiden olduğu gibi Billy. Sen de en son gördüğümden beri hiç değişmemişsin. Umarım o da değişmemiştir."

Billy, yatak odasının kapalı kapısına endişeli bir ifadeyle baktı.

"En son yataktaydı. Uyuyordur hâlâ," dedi.

Dışarıda çok güzel bir yaz günü vardı, saat neredeyse yedi olmuştu. Ama Dr. Watson eski dostunun bu düzensiz yaşamına zaten alışık olduğundan, onun günün bu saatinde uyumasına pek de şaşırmadı.

"Bu da demek oluyorki bir dosya üzerinde yoğun çalışıyor."

"Evet, efendim. Bu aralar tüm gücünü ve vaktini yeni bir olaya vermiş durumda. Sağlığı için endişeleniyorum açıkçası. Yüzü oldukça solgun ve gün geçtikçe de zayıflıyor. Hiçbir şey yemiyor diyebilirim. Bayan Hudson ne zaman ne yemek istediğini sorsa, 'yarından sonraki gün, saat yedi buçukta' diyor. Bir olayla ilgilenmeye başladığında nasıl olduğunu bilirsiniz."

"Evet, Billy. Bilirim."

"Sanırım birisini takip ediyor. Dün iş arayan çaresiz bir adam kılığında dışarı çıktı. Bugün de yaşlı bir kadın oldu... İtiraf etmeliyim ki beni bile kandırmayı başardı. Oysa ki çoktan onun yöntemlerini öğrenmiş olmalıydım." Kanepenin üzerinde duran büyük şemsiyeyi gösterdi ve "Bu da yaşlı kadının ekipmanlarından birisi," dedi gülümseyerek.

"Peki, bunlar ne Billy?"

Delikanlı sanki başkaları gizlice bizi dinliyormuş gibi sesini alçalttı. "Size söylememde bir sakınca görmüyorum efendim elbette ama başkalarının duymaması iyi olur. Bu olay, kraliyet elması hakkında."

"Ne? En az yüz bin poundluk bir soygun demek bu."

"Evet, efendim. Elmasın bulunması gerekiyor. Başbakan ve İçişleri Bakanı geçen gün şu masanın etrafındaydılar. Bay Holmes, onlara karşı oldukça kibar

davrandı. Sohbetlerinin sonunda da içlerini rahatlatmayı ihmal etmedi ve elinden gelenin en iyisini yapacağına dair söz verdi. Şimdi hatırladım gelenlerin arasında bir de Lord Cantlemere vardı."

"Demek öyle."

"Evet, efendim. Bunun ne demek olduğunu tahmin ediyorsunuzdur. Onun sert mizacını bilmeyen İngiliz vatandaşı yoktur Başbakanla anlaşabilirim. Medeni ve nazik birisi gibi görünen İçişleri Bakanıyla da anlaşmam kolay olur. Ama Lord hiç çekilebilir birisi değil. Bay Holmes da benimle aynı hisleri paylaşıyordur sanırım. Adam, Bay Holmes'a bir türlü inanmadı, dahası işin ona verilmesine karşı çıkıp durdu. Holmes'un başarısız olmasını ister gibiydi."

"Bay Holmes bunu biliyor mu?"

"Bay Holmes, her zaman bilinmesi gereken her şeyi bilir."

"O halde umarım başarısız olmaz da Lord Cantlemere'nin yüzü kara çıkar. Peki, şu pencerenin karşısındaki perde ne?"

"Bay Holmes üç gün önce onu oraya koydu. Arkasında komik bir şey var."

Billy, perdenin yanına gidip kaldırınca camın altındaki duvarı boylu boyunca kapatan perde açıldı.

Dr. Watson şaşkınlıktan donakalmıştı. Eksi dostunun bire bir kopyası duruyordu karşısında. Sabahlık giyinmişti, yüzü pencereye dönüktü ve eğilmiş, sanki

kitap okurmuş gibi duruyordu. Vücudunun geri kalan kısmı sandalyeye oturuyordu. Billy, kuklanın kafasını çıkartıp elinde salladı.

"Her gün oturduğu yeri değiştiriyoruz, böylece daha gerçekçi duruyor. Hele ayağa kalktığında, yolun karşısından bile görülebiliyor."

"Bir keresinde buna benzer bir şey kullanmıştık."

"Ben gelmeden önce olmalı," dedi Billy. Odanın perdeleri de dahil her yeri kapatıp ardından sokağa baktı. "Yukarıdan bizi izleyenler var. Karşı pencerede birisini görüyorum. Siz de bir bakın isterseniz."

Watson tam birkaç adım ileri atmıştı ki yatak odasının kapısı açıldı. Holmes'un ince ve uzun bedeni salona girdi. Yüzü solmuş yanakları da çökmüştü. Buna rağmen adımları ve hareketleri her zamanki gibi canlıydı. Adeta uçarak camın kenarına geldi ve panjuru kapattı.

"Bu işimizi görür Billy," dedi. "Yapamayacağını bildiğin halde hayatını tehlikeye atıyorsun evladım. Ah, Watson! Seni yeniden eski evimizde görmek ne kadar güzel. Çok önemli bir zamanda geldin."

"Evet, ben de yeni duydum."

"Gidebilirsin Billy. Bu çocuk çok sorunlu, Watson. Onu tehlikeye atmamın sence açıklanabilir bir yanı var mı?"

"Nasıl bir tehlike Holmes?"

"Ölüm tehlikesi. Bu akşam böyle bir olayla karşılaşacağımızı düşünüyorum."

"Nasıl bir olay?"

"Cinayete kurban gitmek gibi Watson."

"Yok canım... Benimle dalga geçiyorsun değil mi Holmes!"

"Benim kıt espri anlayışım bile bundan daha iyi bir şaka yapabilir. Ama şimdilik rahat olalım olur mu? Karşılıklı birer içki içelim diyorum ne dersin? Gazlı içecekler ve purolar her zamanki yerinde. Seni yeniden eski koltuğunda bir göreyim. Umarım pipomdan ve iğrenç tütünümden tiksinmeyi öğrenmemişsindir. Bugünlerde yemeğimin yerinde bunlar var."

"Neden yemiyorsun?"

"Çünkü açken daha yetenekli oluyorum. Sevgili dostum Watson, bir doktor olarak, kan yapmak için sindirime yardım eden hücrelerin, o anda beyne kaybettirdiklerini sen de bilirsin. Ben her şeyimle sadece bir beyinden oluşuyorum. Geri kalanım ise yalnızca onun yan organları. Bu yüzden, öncelikli olarak beynimi düşünmeliyim."

"Peki, öyleyse, şu bahsettiğin tehlikeye dönelim, Holmes?"

"Ah, evet. Böyle bir durumun olabileceğini göz önünde bulundurarak, katilin adını ve adresini aklında tutmanı rica edeceğim senden. Bana bir şey olursa, adresi Scotland Yard'a bildirip saygılarımı ve veda

dileklerimi de kendilerine iletirsin. Katilin adı Sylvius. Tam adı Kont Negretto Sylvius. Yaz hadi! 136 Moorside Gardens, N.W, tamam mı?"

Watson'ın o saf yüzü endişeden garip bir hal almıştı. Holmes'un aldığı ilk büyük risk değildi bu ve maalesef onunla bu konuda konuşmasının bir şeyleri değiştirmeyeceğini de biliyordu. Watson her zaman bu gibi durumlara karşı tepkisiz kalmazdı şimdi de bu konuyla ilgili harekete geçmek için ayağa kalkmıştı.

"Bana güven Holmes. İki gün boyunca yapacak bir işim yok."

"Ahlaki değerleri yerine oturmamış arkadaşım Watson, bu eksikliklerine bir de abartmayı eklemişsin. Senin ne kadar da meşgul bir doktor olduğunu bilmeyen mi var. Kim bilir seni şu saate kadar kaç kişi çağırdı?"

"Önemli bir işim yok. Neden bu adamı şu anda tutuklatmıyorsun?"

"Evet, Watson, aslında bu da alternatiflerden birisi. Beni düşündüren şey de bu."

"Peki, neden yapmıyorsun?"

"Çünkü henüz elmasın nerede olduğunu bilmiyorum."

"Ah, evet! Billy bahsetti bundan. Kayıp kraliyet mücevheri!"

"Evet, büyük ve sarı Mazarin Elması. Oltamı attım balığı da tuttum ama elması hâlâ bulamadım. O zaman balık tutmanın da anlamı yok. Onları hapse attırmak

topluma faydalı bir iş olurdu ama yakalamak istediklerim onlar değil. Benim amacım taşı bulmak."

"Kont Sylvius da bu balıklardan birisi, değil mi?"

"Evet, hatta en büyük balık. Hatta kendisine köpekbalığı da diyebiliriz. Karşısına her çıkanı ısırmak için fırsat kolluyor. Diğeri ise boksör Sam Merton. Sam, çok da kötü birisi değil ama Kont onu maşa niyetine kullanıyor. O, bir köpekbalığı değil. Yalnızca usanmak bilmeyen bir yem balığı. Yine de oltama takılıyor."

"Kont Sylvius nerede?"

"Her sabah peşindeyim. Beni yaşlı bir kadın kılığında gördü. Oldukça inandırıcı bir kılıktaydım. Bir keresinde şemsiyemi tuttu benim için. İtalyan aksanıyla 'Affedersiniz hanımefendi,' bile dedi. Hareketlerinde bir güneyli kibarlığı vardı. Hayat ne garip tesadüflerle dolu Watson."

"Belki üzücü bir olayla sonuçlanabilirdi."

"Belki de. Onu Minories'deki yaşlı Straubenzee'nin atölyesine kadar takip ettim. Straubenzee, ona bir hava tüfeği yaptı. Anladığım kadarıyla oldukça iyi bir silah. Sen de görmek istersen şu anda karşıdaki pencereden bize bakıyor. Kuklayı gördün değil mi? Elbette, Billy sana çoktan göstermiştir. Burada durmasının neden tehlikeli olduğunu anladın mı şimdi? Kuklayla uğraşırken her an kafasına bir kurşun gelebilir. Ah, Billy ah...

O sırada çocuk, tepsi üzerine konmuş bir kâğıtla içeri girdi. Holmes, kâğıda baktı, kaşlarını kaldırdı ve sonra da neşeli bir şekilde kahkaha attı.

"Adamın ta kendisi. Bunu beklemiyordum açıkçası. Tetikte ol Watson! Bu çok sinirli bir adam. Ne kadar iyi bir nişancı olduğu konusundaki söylentileri duymuşsundur belki. Beni vurduğu insanların listesine eklemek istiyor olması, onun avcılık kariyerinde tavan yapmasını sağlayabilir. Bu da beni kendisine nasıl bir hedef olarak gördüğünün bir kanıtı."

"Polisi çağıralım."

"Belki sonra ama şimdi zamanı değil. Pencereden dışarı dikkatlice bakar mısın sokakta kimse var mı Watson?"

Watson perdenin kenarından her tarafa iyice baktı.

"Aşağı kapının yanında iri yarı bir adam var."

"Bu Sam Merton olmalı -sadık ama aptal adam. Nerede duruyor bu adam Billy?"

"Bekleme odasında efendim."

"Zili çaldığım zaman onu yukarı gönder."

"Tabii efendim."

"Ama ben odada olmasam da onu gönder, olur mu?"

"Evet efendim."

Watson kapı kapanana kadar bekledi ve sonra ciddi bir biçimde arkadaşına döndü.

"Şuraya bak, Holmes. Bu imkânsız. Hiçbir şeyden korkmayan, gözü kara bir adam. Seni öldürmeye geldi belki de."

"Buna hiç şaşırmazdım."

"Yanında kalma konusunda ısrar ediyorum."

"Bana engel olursun."

"Engel mi?"

"Yani benim yöntemlerime sekte vurursun."

"Kesinlikle yanından ayrılmayacağım."

"Evet, yapabilirsin, Watson. Ayrılacaksın da. Çünkü oyun oynarken asla kurallara uymazlık etmezsin sen. Eminim, bu oyununu da sonuna kadar oynayacaksın. Bu adam, kendi amaçlarını gerçekleştirmek için geldi ama benim amaçlarım için kalabilir burada." Holmes, not defterini çıkarttı ve birkaç satır yazı yazdı. "Scotland Yard'a bir taksiyle git ve bunu Organize Suçlar'daki Youghal'e ver. Sonrasında bu adamı tutuklarlar."

"Bunu severek yapacağım."

"Belki de sen dönmeden önce, ben de taşın nerede olduğunu bulmuş olurum." Zile dokundu. "Sanırım yatak odasından dışarı çıkacağım. Bu gizli çıkış da epey işe yarıyor doğrusu. Köpekbalığım beni görmeden ben onu görmek istiyorum. Bilirsin, bunu yapmak için kendime has yöntemlerim var."

Böylece Kont Sylvius'un bir dakika sonra Billy tarafından içeri alındığı oda boştu. Tanınmış sosyetik bir adam olan avcı Kont, iri cüsseli ve esmer bir adamdı. Korkunç kara bıyıkları, biçimsiz ve ince dudaklarını kapatıyordu. Burnu ise adeta bir karganın gagasını andırıyordu. Güzel giyinmişti ama abartılı kravatı, parlak kravat iğnesi ve ışıltılı yüzükleri ile şıklık çizgisini biraz aştığı belliydi. Kapı arkasından kapandığında, vahşi ve şaşkın bakışlar attı etrafına. Bir tuzak olduğundan şüpheleniyor gibiydi. Pencerenin yanındaki sandalyenin üzerinde duran sabahlığı ve üzerinde duran hareketsiz başı görünce birden irkildi. Önce sadece şaşkın olduğuna dair bir tepki verdi. Sonra koyu renkli cani gözlerinde korkunç bir umut parıltısı belirdi. Hiç kimsenin olmadığından emin olmak için etrafta kısa bir süre gezindi. Sonra parmak uçlarında, elindeki kalın bastonu biraz havaya kaldırmış bir şekilde yürümeye başladı. Son bir sıçrayış ve arkasından gelecek ölüm vuruşu için tam çömeldiği sırada yatak odasının açık kapısından sakin ve alaycı bir selamlama duyuldu.

"Kırmayın onu lütfen Kont hazretleri!"

Suikastçı sendeledi. Yüzünde büyük bir şaşkınlık ifadesi vardı. Bir an için kalın bastonunu iyice havaya kaldırdı. Sanki kukla yerine artık gerçeğine vurmak istiyor gibiydi. Ama Holmes'un sabit bakışlı, gri gözleri ve alaycı gülümsemesinde, ellerini indirmesine neden olan bir şey olduğu belliydi.

"Çok güzel bir şey," dedi Holmes, kuklaya doğru yürümeye başlayarak. "Fransız bir tasarımcı olan arkadaşım Tavernier yaptı bunu. Arkadaşımız Staubenzee'nin hava tüfeğinde iyi olması gibi, o da bu tip bal mumu işlerinde çok iyidir. "

"Hava tüfekleri mi? Ne demek istediğinizi anlayamadım."

"Şapkanızı çıkartın lütfen ve masanın köşesine bırakın. Teşekkür ederim. Lütfen oturun. Tabancanızı da çıkartıp şuraya bırakırsanız sevinirim. Tamam, üzerine oturmayı tercih ediyorsunuz. Ziyaretiniz gerçekten güzel bir tesadüf oldu çünkü sizinle konuşmak istediğim şeyler vardı."

Kont kaşlarını çatarak kötü bir bakış fırlattı.

"Ben de seninle bazı şeyleri konuşmak istiyordum zaten, Holmes. Bu yüzden buradayım. Sana saldırmayı düşündüğümü inkâr etmeyeceğim."

Holmes bacaklarını masanın yanından sarkıttı.

"Aklında böyle bir şeyin olduğunu tahmin etmiştim. Peki, bunun için kişisel nedenlerin ne acaba?"

"Çünkü çizmeyi aştın ve beni sinirlendirdin. Çünkü adamlar taktın peşime."

"Adam mı takmışım? Böyle bir şey olmadığı konusunda seni temin ederim."

"Saçmalama! Onları takip ettirdim. Bu iki kişilik bir oyun, Holmes!"

"Küçük bir ayrıntı vereyim size Kont Sylvius. Benimle konuşurken lütfen sıfatımı da kullanınız. Rutin işlerimde, suçluların listesine bakarken, bu tip hitaplarla karşılaştığımı tahmin ediyorsunuzdur herhalde. İstisna yapmamın haksızlık olacağı konusunda benimle aynı fikirde olacağınızı düşünüyorum."

"Peki, Bay Holmes. Öyle olsun."

"Mükemmel! Ama sizi tekrar temin ederim ki, peşinize benim tarafımdan takılmış hiç kimse yok."

Kont Sylvius alaycı bir kahkaha attı.

"Başkaları da sizinle aynı gözlemleri yapabilir. Dün akşam, yaşlı bir avcı beyefendi vardı. Bugün de yaşlı bir kadın... Tüm gün beni takip ettiler."

"Sahiden mi? Bunu bir iltifat olarak alıyorum. Tıpkı Yaşlı Baron Dowson'ın, asılmadan önceki gece 'benim kavgamda, kanunun kazandığı yerde, sahne kaybetmiştir' dediği gibi siz de şimdi benim kılık değiştirme işimi kibarca övdünüz, öyle mi?

"Siz... Onlar siz miydiniz?"

Holmes omuzlarını silkti. "Şu köşede, Minories'te bana kibar bir şekilde verdiğiniz şemsiyeyi görebilirsiniz."

"Bilseydim, asla...

"Her insanın fırsat kaçırdığı zamanlar olur. Olan olmuş artık, beni tanıyamadınız ve şimdi karşımdasınız."

Kontun çatık kaşları, tehditkâr bakışlar atan gözlerine iyice yaklaştı. "Söylediklerinizi durumu kötüleştirmekten başka bir şeye yaramıyor. Adamlarınız değil de, sizmişsiniz demek! Bu yaptığınıza işgüzarlık denir. Beni izlediğinizi kabul ediyorsunuz sonuç olarak. Neden izlediniz?"

"Yapmayın, Kont. Cezayir'de aslanları vururdunuz."

"Yani?"

"Neden vururdunuz?"

"Neden mi? Spor niyetine, heyecan, tehlike olsun diye!"

"Kesinlikle! Benim nedenlerim de kabaca bunlar."

Kont bir anda ayağa kalktı, ellerini istemsiz olarak arka ceplerine götürdü.

"Oturun lütfen efendim, oturun! Daha basit bir nedenim daha vardı. Sarı elması istiyorum."

Kont şeytani bir gülümsemeyle koltuğuna oturdu.

"Emredersiniz!" dedi.

"Bunun için peşinizde olduğumu biliyorsunuz. Bugün buraya gelmenizin esas nedeni, bu olayla ilgili ne kadar çok şey bildiğimi ve ortadan kaldırılmamın ne denli işinize yarayıp yaramayacağını öğrenmek istemeniz. Sizin bakış açınızla şunu açıkça söyleyebilirim ki, ortadan kaldırılmam çok önemli çünkü her şeyi

biliyorum. Ama bilmediğim tek bir şey var, onu da siz bana şimdi söyleyeceksiniz."

"Ya, demek öyle... Rica ederim lütfen onu da söyleyin bana. Neymiş söyleyeceğim şey?"

"Kraliyet elmasının nerede olduğu...

Kont keskin bakışlarını dostuma doğru çevirdi. "Bilmek istediğiniz şey bu, öyle mi? Size nasıl söyleyebilirim onun yerini?"

"Gayet kolay olacaktır bence."

"Yaa...

"Bana blöf işlemez, Kont Sylvius." Holmes adama baktığı sırada, gözleri çelikten işlenmiş iki tehditkâr nokta kadar küçüldü. "Siz bir cam gibisiniz. Aklınızın en ücra noktası bile görünüyor."

"O zaman elmasın yerini de biliyorsunuzdur."

Holmes, gülerek el çırptı. Sonra, alaycı bir şekilde parmağını adama doğrulttu. "Demek bildiğinizi itiraf ediyorsunuz!"

"Ben bir şey itiraf etmedim."

"Eğer mantıklı davranırsanız sizinle çalışabiliriz, Kont. Yoksa sizin canınız acır."

Kont Sylvius gözlerini tavana doğru kaldırdı. "Bir de blöften bahsediyorsunuz bana," dedi.

Holmes, şah mat hamlesi yapmak üzere hazırlanan usta bir satranç oyuncusu gibi düşünceli gözlerle

karşısındaki adamı süzdü. Sonra çekmecesini açarak küçük bir defter çıkarttı.

"Bu defterde ne saklıyorum biliyor musunuz?"

"Hayır, efendim. Bilmiyorum."

"Sizi."

"Beni mi?"

"Evet, efendim, sizi! Utanç dolu ve zavallı geçmişinizin hepsi burada kayıtlı."

"Lanet olsun sana, Holmes!" diye bağırdı Kont, gözlerinden şimşekler çıkartarak. "Sabrımın da bir sınırı var."

"Evet doğru duydun hepsi burada Kont. Size Blymer malikânesini bırakan yaşlı Bayan Harold'un ölümü ile ilgili gerçekler, bu malikâneyi nasıl da hızlı bir şekilde elden çıkarttığınız, vs. vs. Hepsi burada işte!"

"Düşler âlemindesin sen!"

"Tabii ki Bayan Minnie Warrender'in bütün yaşam öyküsü de burada."

"Bunlarla bir yere varamazsın."

"Daha fazlası da var, Kont. 13 Şubat 1982'de Riviera'ya giden lüks tren soygunu ya da aynı yıl, Lyonnais Kredideki sahte çek olayı da gibi..."

"Hayır, bu konuda yanılıyorsunuz."

"O zaman diğerlerinde haklıyım. Kont, siz bir kâğıt oyuncususunuz. Bütün kozlar karşı tarafta olunca, elinizdekileri düşürmek çok kolay."

"Bütün bu anlattıklarınızın mücevherle ne ilgisi var?"

"Sakin olun, Kont. Lütfen sinirlerinize mukayyet olun! Ne ilgisi olduğunu kendi sıkıcı yöntemlerimle anlatmaya çalışayım. Size karşı ne varsa, elimde şu anda. Ama öncelikle bu kraliyet elması konusunda size ve fedailerinize kıyasla çok daha avantajlı durumdayım bunu bilmenizi isterim."

"Öyle mi?"

"Sizi Whitehall'a götüren ardından geri getiren arabacı dahası kasanın yanında gördüğünüz kapıcı elimin altında. Elması kesmeyi kabul etmeyen Ikey Sander de aynı şekilde. Aslına bakarsanız Ikey, sizi ele verince bu oyun son buldu."

Kontun başından aşağı kaynar sular dökülmüştü. Koyu renkli, kıllı eleri kalp atışlarına hâkim olmaya çalışıyordu sanki. Konuşmaya çalışsa da herhangi bir anlamlı cümle kurmayı başaramadı.

"Benim elimdekiler bunlar," dedi Holmes. "Her şeyimi açtım önünüze. Sadece bir kartım eksik. O da Karo Papaz. Yani elmas. Yani taşın nerede olduğunu bilmiyorum."

"Asla öğrenemeyeceksin!"

"Demek öyle. Şimdi, mantıklı düşünün, Kont. İçinde bulunduğunuz durumu bir değerlendirin. Şu halde yirmi yıllığına hapse atılacaksınız. Sam Merton da aynı şekilde. Elması ne yapacaksınız sonra? Bir

işinize yaramayacak. Bize elması verirseniz, suçunuzu görmemezlikten geleceğiz. İstediğim siz ya da Sam değil. Taşı istiyorum. Elması verin. Sonra da eğer gelecekte başka bir suç işlemezseniz, özgürce yaşarsınız. Yok aynı hataları tekrarlamaya devam ederseniz bu yaptığınız sonuncu hata olur. Bu seferlik işim elması bulmak. Sizinle bir derdim yok."

"Ya kabul etmezsem?"

"O zaman derdim elmas değil, siz olursunuz," Zil çalınca Billy içeri girdi.

"Sanırım, dostunuz Sam de bu toplantıya dahil olmak isteyecektir, Kont. Onun çıkarlarının da görüşülmesi gerek. Billy, dış kapının önünde iri yarı ve çirkin bir bey var. Onu yukarı gönderir misin lütfen?"

"Ya gelmek istemezse, efendim?"

"Şiddet yok, Billy. Ona kötü davranma. Kont Sylvius'un onu çağırdığını söylersen, kibarca gelecektir."

Billy odadan çıktıktan sonra Kont, "Ne yapacaksınız şimdi?" diye sordu.

"Arkadaşım Watson az önce yanımdaydı. Ona, oltamda bir köpekbalığı, bir de yem balığı olduğunu söyledim. O, şimdi oltayı çekiyor ve hepsi bir arada yukarı geliyor."

Kont ayağa kalktı. Ellerini arkasında kenetledi. Holmes, sabahlığının cebinde duran bir şeyi yarısına kadar kaldırdı.

"Öleceğin yer yatağın olmayacak, Holmes."

"Ben de bazen aynı şeyi düşünüyorum. Neden bu kadar önemli bu? Ne de olsa sizin de mezara girişiniz yatay değil, dikey olacak. Ama gelecekle ilgili bu düşüncelere ne gerek var şimdi. Neden şimdi hâlâ vaktimiz varken hayatın tadını çıkartıp eğlencenin kollarına bırakmıyoruz kendimizi?"

Usta suçlunun koyu renkli, tehditkâr gözlerinde birden vahşi bir hayvanın hiddeti göründü. Holmes'un bedeni de gittikçe gerginleşip tehlikenin karşısında hazır konuma geçiyordu.

"Elini silahına doğru götürmenin bir yararı yok, dostum," dedi kısık bir sesle. "Çekecek kadar zaman bulabilsen bile, onu kullanabilecek kadar yüreğin olmadığını sen de biliyorsun. Tabancalar sinir bozucu ve gürültülü şeylerdir. Hava tüfekleri bu anlamda daha güvenilir, Kont. Ah! Değerli dostumuzun güzel adımları geliyor kulağıma. Merhaba, Bay Merton. Sokakta beklemekten sıkılmış olmalısınız?"

İri, genç ve bir o kadar da aptal ve inatçı olan bu boksör, kapının önüne dikildi. Holmes'a şaşkın gözlerle bakıyordu. Holmes'un güler yüzlü tavrıyla daha önce hiç karşılaşmamıştı. Ama diğer yandan da onun bir düşman olduğunu seziyordu. Bu yüzden ne yapması gerektiğini şaşırıp yardım istercesine kafasını arkadaşına çevirdi.

"Bu nasıl bir oyun, Kont? Ne istiyor bu arkadaş? Neler oluyor?" Sesi kalın ve boğuktu.

Kont omuzlarını silkti ama o sırada cevap veren Holmes oldu.

"Size kısaca özetlemem gerekirse Bay Merton, her şey bitti."

Boksör hâlâ arkadaşına bakıyordu.

"Bu arkadaş esprili mi olmaya çalışıyor? Hayır, ben hiç neşeli bir günümde değilim de ondan."

"Zaten sizden öyle olmanızı bekleyemem," dedi Holmes. "Akşamın ilerleyen saatlerinde her şey gülünç olma özelliğini yitirecek, size söz veriyorum. Şimdi, bana bakın lütfen, Kont. Ben meşgul bir adamım ve boşa harcayacak zamanım yok. Şu an yatak odasına doğru gidiyorum. Yokluğumda, kendinizi evinizde hissedin. Arkadaşınıza durumun ne olduğunu bana gerek olmadan anlatabilirsiniz. Ben de kemanımla Hoffman'ın Barcarole'unu çalayım. Beş dakika sonra, kararınızı almak için yanınıza geleceğim. Bütün seçenekleri anladınız, değil mi? Ya siz, ya taş."

Holmes odasına doğru gitti. Geçerken köşede duran kemanını eline aldı. Birkaç dakika içerisinde de kapısı kapalı olan odadan hüzünlü melodilerin sesi yükselmeye başladı.

Merton endişeli bir ses tonuyla "Ne yapacağız?" diye sordu.

Arkadaşı ona doğru döndü. "Elması biliyor mu?"

"Bu lanet herif, bilmesi gerekenden fazlasını biliyor."

"Tanrım!" Boksörün hali hazırda solgun yüzü iyice soldu.

"Ikey Sanders bizi ele vermiş."

"Demek öyle. Onu bir elime geçirirsem bin parçaya ayıracağım."

"Bu işimize yaramaz. Ne yapacağımıza karar vermeliyiz."

"Bu adam ne yaptığını biliyor," dedi boksör, şüpheli gözlerini Holmes'un odasına dikerken. "Bizi dinlemiyordur, değil mi?"

"Bu müzikle bizi nasıl dinleyebilir?"

"Belki de perdenin arkasında birisi var. Bu odada çok fazla perde var." Etrafına bakınırken kuklanın kafasını görünce bir an donakaldı.

Kont, "Sadece bir kukla," dedi.

"Sahte demek. Çok ilginç. Aslına çok benziyor. Peki ya bu perdeler, Kont."

"Boş ver şimdi perdeleri! Zaman kaybediyoruz. Zaten fazla kalmadı. Yoksa bu adam taşı bizimle parlatacak."

"Kolaysa yapsın!"

"Ama taşın nerede olduğunu söylersek, kaçmamıza göz yumacak."

"Ne? Ona mı vereceğiz? Yüz bin sterlinlik malı ona mı vereceğiz?"

"Ya öyle, ya böyle."

Merton, ellerini kısa saçlarının arasında gezdirdi.

"Odasında yalnız. İşini bitirelim. Eğer onu diğer tarafa gönderirsek, geriye korkmamız gereken bir şey de kalmaz."

Kont, başını bir sağa bir sola salladı.

"Ateşlemek üzere kurulmuş hazır bir silahı var. Onu şimdi vurursak buradan kaçmamız çok zor olur. Üstelik polis de bunun bildiği her şeyden haberdar. Kim var orada? O ses neydi?"

Pencereden boğuk bir ses gelmişti. İki adam aynı anda irkildiler ama ortamda büyük bir sessizlik vardı. Sandalyede oturan kukla dışında odada kimsecikler yoktu.

"Sokakta tuhaf bir şey var," dedi Merton. "Bir baksana patron, senin kafan benimkinden daha iyi çalışır. İşin içinde kaba kuvvet yoksa benim üstünlüğüm orada bitiyor biliyorsun ki."

"Tabii ki çalışıyor. Ondan daha zeki olan nicelerini kandırdım ben." dedi Kont. "Taş zaten burada, gizli cebimin içinde. Başka bir yerde bırakma riskine giremezdim. Bu gece İngiltere'den çıkartabiliriz ve dört parçaya ayırıp o şekilde satabiliriz. Van Seddar hakkında bir şey bilmiyor neyse ki."

"Van Seddar gelecek hafta gidiyor sanıyordum."

"Evet, öyle. Ama şimdi ilk kalkacak gemiyle dönmesi en akıllıca iş olacak. İkimizden birisi Lime Sokağı'na kaçıp, ona olan biteni anlatmalı."

"Ama gizli bölme hazır değil ki?"

"Olduğu gibi almalı. Bu, alması gereken bir risk. Kaybedecek zaman yok." Yine avcılık içgüdülerinden kazandığı tehlike güdüleriyle pencereden dışarı dikkatlice bakındı. Evet, o boğuk ses mutlaka dışarıdan gelmişti.

"Holmes'a gelince," diye kaldığı yerden devam etti, "Onu kandırmak kolay. Görüyorsun ya, taşı alırsa bizi tutuklamayacak, aptal herif. Ona taşı vereceğimizi söyleyip yanlış yönlendireceğiz ve o yanlış yöne gittiğini anlayana kadar taş çoktan Hollanda'ya varmış olacak."

"Güzel bir plana benziyor!" dedi Sam Merton, sırıtarak.

"Sen git ve Hollandalıya harekete geçmesini söyle. Ben bu aptalla başa çıkarım. Ona yalan itirafta bulunurum. Taşın Liverpool'da olduğunu söylerim. Şu lanet müzik de sinirlerimi bozuyor zaten. Al işte, taş burada!"

"Bunu taşımaya nasıl cesaret ettin, anlamıyorum."

"Daha güvenli bir yer var mı? Ben, Whitehall'dan bunu alabildiysem, başkaları da benden rahatlıkla çalabilir."

"Bir baksam ya şuna."

Kont Sylvius, boksöre çok da güvenmediğini belli etmek istercesine bir bakış attı ve uzattığı elini geri çekti.

"Ne? Ne? Elması senden çalacağımı mı düşünüyorsun? Patron, bu iş canımı sıkmaya başladı."

"Tamam, tamam. Hemen kızma, Sam. Tartışacak zaman değil şimdi? Ne kadar güzel olduğunu görmek istiyorsan pencereye doğru gel. Işığa doğru tut. İşte böyle."

"Teşekkürler!"

O an Holmes, ani bir sıçramayla kuklanın oturduğu sandalyeden ayağa fırladı ve mücevheri kaptı. Şimdi bir elinde elmas, diğer elinde de Kontun başına doğrulttuğu tabancası vardı. İki suçlu şaşkınlıktan kalakalmıştı. Kendilerine gelemeden, Holmes zile bastı.

"Ani hareket yok beyler. Şiddet istemiyorum! Mobilyalara dikkat edin! Kaçmanız imkânsız Bunu anlamışsınızdır umarım. Polisler aşağıda."

Kontun şaşkınlığı, öfkesinden ve korkusundan daha fazlaydı.

"Ama nasıl?.." diye sordu yutkunmaya çalışarak.

"Şaşırmanız çok doğal. Odamın ikinci kapısı bu perdenin arkasına çıkıyor. Tabii siz bunu nereden bileceksiniz. Ben kuklayla yer değiştirdiğim sırada, aslına bakarsanız bunu fark ettiğinizi sandım ama şans benden yanaymış. Amacım ateşli muhabbetinize

kulak misafiri olmaktı. Büyük ihtimalle ben yanınızda olsaydım, bunları konuşmayacaktınız."

Kont, pes ettiğini belli edercesine bir hareket yaptı.

"Pes ettik, Holmes. Sen şeytana pabucunu ters giydirirsin."

"Şeytandan çok da farklı değilim," dedi Holmes. Yüzünde kibar bir gülümseme vardı.

Sam Merton'ın ağır basan kafası, henüz olan biteni anlayamamıştı. Basamaklardan ağır ağır çıkan adamlar, merdivenleri titretince sessizlik bozuldu.

"Bir sürü polis. Peki, kemanın sesi? Hâlâ geliyor."

"Vah, vah! " dedi Holmes. "Çok haklısın. Ama bırakın çalsın. Şu modern gramofonlar çok güzel icatlar, değil mi sizce de?"

Polisler içeri girerek suçluları tutukladı. Kelepçelerini takıp götürdüler. Salonda sadece Watson ile Holmes kaldı. Watson, defne tacına eklediği yeni yaprağı için onu tebrik etti. Sohbetleri bir kez daha ağırbaşlı Billy ve üzerinde bir kâğıt bulunan tepsi yüzünden bölündü.

"Lord Cantlemere, efendim."

"Onu yukarı gönder, Billy. Bu adam, en yüksek çıkarları temsil eden, o ünlü dostumuz," dedi Holmes. "Çok başarılı ve sadık bir insandır ama hâlâ eski rejim kafasına sahip. Onun önünde eğilerek selam vermesek mi? Biraz modern ve özgür davranma cesaretini kendimizde bulabilir miyiz? Gelişmelerden bir bilgisi yok sanırım."

Kapı açıldı ve içeri ince fakat sağlam bir bedeni olan, elmacık kemikleri belirgin ve soluk yüzlü, Viktorya dönemimin ortalarından kalma bir bıyığa sahip, yuvarlak omuzlu ve çelimsiz bir adam girdi. Holmes, nezaketle yanına giderek, adamın tepkisiz elini sıktı.

"Nasılsınız, Lord Cantlemere? Yılın bu vakitleri için biraz fazla soğuk, değil mi? Ne şanslıyız ki evlerimiz sıcak. İzin verin üzerinizdekini alayım."

"Teşekkürler, çıkartmayacağım."

Holmes ısrar edercesine elini uzattı. "Lütfen almama izin verin. Dostum Dr. Watson, size hava değişimlerinin ne kadar sinsi şeyler olduğu konusunda bilgi verebilir."

Lord sabırsızlığını belirtircesine başını salladı.

"Böyle çok rahatım, efendim. Çok kalmaya niyetim yok. Yalnızca olay hakkındaki son gelişmeleri öğrenmek istiyorum bunun için geldim."

"Zor, çok zor."

"Ben de böyle düşünmenizden korkuyordum."

Saray erkânından olan bu yaşlı adamın sözlerinde ve davranışlarında bir alay vardı.

"Her insanın sınırları vardır, Bay Holmes ama bu sınırların farkında olmak, bizi en azından kendimize karşı aşırı bir güven besleme erdemsizliğinden uzak tutar, yanılıyor muyum?"

"Evet, efendim. Geçen süre boyunca afalladım desem yeridir."

"Hiç şüphesiz."

"Özellikle de bir konuda... Belki de bana yardımcı olursunuz."

"Tavsiyeme başvurmak için biraz geç değil mi artık? Yeteri kadar kendinize ait yönteminiz var sanıyordum. Yine de sorun lütfen elimden gelen bir şey varsa yardımcı olmaya çalışın elbette."

"Gördüğünüz gibi Lord Cantlemere, artık gerçek hırsızlara bir dava açabiliriz."

"Tabii onları önce yakalamak lazım."

"Elbette. Ama asıl sorun, bu işin yapılması için gerekli ortamı hazırlayan kişiye ne yapacağımız?"

"Bunu söylemek için sizce biraz erken değil mi?"

"Planlarımız doğrultusunda nasıl ilerleyeceğimiz buna bağlı. Siz bu suçun işlenmesi için gereken ortamı hazırlayan kişiye karşı son kanıtın ne olması gerektiğini düşünürsünüz?"

"Taşın onda olması."

"Bunun için onu tutuklar mıydınız?"

"Elbette."

Holmes, kolay kolay gülen birisi değildi ama eski dostu Watson, onun gülmeye bu kadar yaklaştığını hiç görmemişti.

"O halde efendim, tutuklanmanız için gerekli talimatı vermem gerektiğini üzülerek bildiririm."

Lord Cantlemere çok sinirlendi. Eski yangınlardan bazıları, o soluk yüzünde yeniden belirdi.

"Bu yaptığınıza saygısızlık denir, Bay Holmes. Resmi görevimde geçirdiğim elli yılda, ben böyle bir terbiyesizlikle karşılaşmadım. Ben çok meşgul bir adamım ve önemli işlerle uğraşırım. Bunun gibi saçma şakalara ayıracak zamanım yok. Size açık konuşayım, sizin yeteneklerinize hiç inanmadım ve olayın polis güçlerine teslim edilmesinin daha doğru olacağını düşündüm. Davranışlarınız da bu düşüncelerimi haklı çıkartıyor. Size iyi akşamlar dilemekten şeref duyarım."

Holmes, hızlı bir şekilde adamın önüne geçerek, kapıdan çıkmasını engelledi.

"Bir dakika, efendim," dedi. "Mazarin elması ile çıkmak, onu geçici olarak elinde bulundurmaktan daha büyük bir suçtur."

"Sınırınızı aşıyorsunuz! Yol verin lütfen."

"Elinizi ceketinizin sağ cebine sokunuz."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Siz söylediğimi yapın lütfen."

Bir süre sonra Lord, titreyen avucunda büyük sarı elması tutuyor, gözlerini hızlı hızlı kırpıştırıp, kekeleyerek konuşmaya çalışıyordu.

"Ne? Nasıl? Bu nasıl oldu, Bay Holmes?"

"Çok fena, Lord Cantlemere, çok fena!" dedi Holmes. "Kimse size kurnaz şakalar yapma alışkanlığım olduğundan bahsetmemiş. Ayrıca dramatik durumlara

da hiç dayanamam. Konuşmamızın başında, taşı cebinize atma cesaretini gösterdim. Bunun bir saygısızlık olduğunu kabul ediyorum."

Yaşlı Lord, gözlerini taştan gülmekte olan dostuma doğru çevirdi.

"Çok şaşırdım. Bu... Evet, Mazarin elması bu. Size gerçekten çok minnettarız, Bay Holmes. Espri anlayışınız, sizin de dediğiniz gibi sıra dışı ve kabul edilemez. Ama mesleki yeteneklerinize karşı söylediklerimi geri alıyorum. İyi ama nasıl?.."

"Olay neredeyse çözüldü. Ayrıntılar sonra da anlatılabilir. Elbette, Lord Cantlemere bu başarılı sonucu, döneceğiniz yerdeki insanlara anlatmanız, küçük şakamın bir nevi telafisi olacaktır. Billy, Lord'u lütfen kapıya kadar geçirir misin? Ardından Bayan Hudson'a ben ve Watson için bir akşam yemeği hazırlarsa çok mutlu olacağımızı ilet lütfen."

Gloria Scott
Gemisi

Arkadaşım Sherlock Holmes, bir kış gecesi şöminenin bir tarafında otururken, "Elimde... Gerçekten Watson, göz atmana değecek belgeler var. Bunlar Gloria Scott olayının belgeleri ve bu da sulh hâkimi Trevor'ı, onu okuduğunda korkudan öldüren mesaj."

Çekmeceden yer yer paslanmış bir silindir çıkardı ve bantı açıp saman rengi bir kâğıdın üzerine karalanmış kısa notu uzattı.

"Oyun Londra'da çabucak bitti." diye yazıyordu kâğıtta. *"İnanıyoruz ki, denizci muhafız Hudson tavuklarla ilgili her şeyi korumanız için anlattı ve herkese kaç tane olduğunu söyledi ve sessizce, onlara fark ettirmeden hepsinin canını kurtar dedi."*

Bu bilmece gibi mesajı okuyup da kafamı kaldırdığımda, Holmes'un yüzümdeki ifadeden dolayı kıkırdadığını gördüm.

"Eee! Biraz şaşırmış görünüyorsun," dedi.

"Böyle bir mesaj nasıl olup da birisini korkutur anlayamadım doğrusu. Bana daha çok bir delinin saçmalaması gibi geldi."

"Büyük olasılıkla haklısın. Yine de okuyucunun sağlıklı ve dinç yaşlı bir adam olduğunu ve bir tabancanın dipçiğiyle bayıltılmış gibi olacağı gerçeği ortada."

"Merakımı iyice artırıyorsun," dedim. "İyi de neden az önce bu olayı araştırmam için belirli sebepler olduğunu söyledin?"

"Çünkü içinde bulunduğum ilk olaydı."

Sık sık arkadaşımın aklını suçla ilgili araştırmalara yönlendirmesinin sebebini anlamaya çalışmıştım fakat onu asla böyle konuşkan bir tavırda yakalayamamıştım. Şimdi sandalyesinde oturmuş, belgeleri dizine yaymıştı. Ardından piposunu yaktı ve bir süre onu içip belgelere göz attı.

"Beni daha önce Victor Trevor'dan bahsederken duydun mu?" diye sordu. Ve benim bir şey söylememe fırsat vermeden anlatmaya başladı:

Üniversitedeki iki yılım boyunca arkadaş olduğum tek insandı. Asla sosyal bir adam olmadım, Watson. Her zaman odamda oturmayı ve düşünce yöntemlerimi geliştirmeyi tercih ettim bu yüzden yaşıtlarımın arasına asla karışmadım. Eskrim ve boks gibi birkaç zevkim vardı fakat sonradan çalışma alanım diğerlerinden oldukça farklı bir yolda ilerledi ve hiçbir ortak noktamız kalmadı. Tanıdığım tek adam Trevor'dı ve bu da kiliseye giderken köpeğinin ayak bileğimi ısırması sonucunda oldu. Bu, arkadaş olmanın sıradan fakat etkili bir yoluydu. On gün boyunca koltuk değnekleriyle yürüdüm fakat Trevor durumumu öğrenmek

için gelirdi. İlk başlarda çok az konuşurduk fakat çok geçmeden ziyaretleri uzadı ve dönem bitmeden samimi iki arkadaş olduk. İçten, iyi bir adamdı. Güler yüzlü ve enerjik biriydi. Birçok yönden benim zıttımdı fakat ortak noktalarımız vardı ve onun da benim gibi pek arkadaşı olmadığını öğrendiğimde aramızda bir bağ oluştu. En sonunda, beni Norfolk, Donnithorpe'daki evine davet etti ve bir aylık uzun bir tatil boyunca misafir olarak kalmayı kabul ettim. Yaşlı Trevor, bir sulh hâkimi ve bir çiftlik sahibiydi. Zengin ve etrafında saygı duyulan biriydi. Donnithorpe, Broads bölgesindeki Langmere'in hemen kuzeyinde bulunan küçük bir köydü. Ev eskiydi, geniş bir arazi üzerine kurulmuş, kirişleri meşe ağacından yapılmış, kireç kaldırımlı bir caddenin sonunda bulunan tuğlalı bir evdi. Arazinin çayırlarında mükemmel yaban ördeği avlama alanları, balık tutulan göletleri, evin içinde de küçük ama hoş bir şekilde düzenlenmiş kütüphane vardı. Ama anladığım kadarıyla bu kütüphane bir önceki ev sahibinden devralınmıştı. Ve burada hoş bir ay geçirmek isteyen titiz bir adam için katlanılabilir bir aşçı vardı. Baba Trevor bir duldu ve arkadaşım onun tek çocuğuydu. Bir kızı varmış fakat duyduğum kadarıyla Birmingham'da bir ziyaret sırasında kuşpalazından ölmüş. Baba, aşırı derecede ilgimi çekmişti. Fazla kültürlü bir adam değildi fakat gözle görülür derecede bir kuvveti vardı, hem fiziksel hem zihinsel. Neredeyse hiç kitap bilgisi yoktu fakat uzaklara seyahat etmiş, dünyanın çoğu yerini görmüş-

tü. Ve tüm öğrendiklerini hatırlıyordu. Görünüş olarak dik, kır saçlı, esmer, kırışmış yüzü ve her an sert bir ifadeye bürünmeye hazır mavi gözleriyle tıknaz ve iri yapılı bir adamdı. Fakat kırsal kesimde merhametli ve hayırsever biri olarak ün salmış ve yargıç olarak verdiği cezaların yumuşaklığıyla tanınmıştı. Ziyaretimden kısa bir süre sonra bir akşam, genç Trevor henüz hayatımda oynayacağı rolü kararlaştırmamış olmama rağmen bir sisteme oturttuğum gözlem ve çıkarım alışkanlıklarım hakkında konuşmaya başladığında, akşam yemeğinden sonra şarap içip sohbet ediyorduk. Yaşlı adam açıkça oğlunun gerçekleştirdiğim bir veya iki ufak ustalığı tanımlamada abartılı davrandığını düşünüyordu.

"Hadi bakalım, Bay Holmes," dedi gülerek. "Ben iyi bir deneğim, bakalım benden neler çıkarabileceksiniz?"

"Korkarım ki çok fazla bir şey çıkaramam," diye cevap verdim; "'Son on iki ay içinde kişisel bir saldırı korkusuyla dolaştığınızı söyleyebilirim.'"

Gülümsemesi kayboldu ve bana büyük bir şaşkınlıkla baktı.

"Bu doğru," dedi. "Biliyorsun, Victor," dedi oğluna dönerek, "Bizi öldürmeye yemin etmiş yasadışı çeteden kurtulduğumuz ve Sör Edward Holly'nin gerçekten de saldırıya uğradığı zamandan bahsediyorum. O zamandan beri tetikteyim ancak bunu nasıl bildiğiniz hakkında en ufak bir fikrim yok."

"Çok güzel bir bastonunuz var." diye cevap verdim. "Görüntüsünden, ona bir yıldan fazla bir süredir sahip olduğunuzu fark ettim. Fakat baş kısmını delmek için uğraşıp onu güçlü bir silaha çevirmek amacıyla, deldiğiniz kısma eritilmiş kurşun dökmüşsünüz. Korkacak bir şeyiniz olmadığı sürece böyle önlemler almayacağınızı düşündüm."

"Başka çıkarımlarınız var mı peki?" diye sordu gülümseyerek.

"Gençliğinizde uzun bir süre boks yapmışsınız."

"Yine doğru bir tahmin. Nasıl anladınız? Burnum hafif düzleşmiş gibi mi görünüyor?"

"Hayır," dedim. "Kulaklarınız... Onlarda bir adamın boks yaptığını belli eden tuhaf bir yassılaşma ve kalınlaşma belirtisi var."

"Başka bir şey?"

"Ellerinizdeki nasırlar kazı işlerinde çalıştığınızı gösteriyor."

"Tüm servetimi altın madenlerinde yaptım."

"Yeni Zelanda'da bulunmuşsunuz."

"Doğru."

"Japonya'ya da gitmişsiniz."

"Çok doğru."

"Ve baş harfleri J. A. olan biriyle yakın bir bağ kurmuşsunuz ve sonradan onu tamamen unutmak konusunda oldukça istekliymişsiniz."

Bay Trevor yavaşça ayağa kalktı, iri mavi gözlerini tuhaf ve ürkütücü bir ifadeyle üzerimde sabitledi ve ardından yüzünde ölü bir baygınlık ifadesiyle örtünün üzerinde yayılmış fındıkların arasında ilerledi. Oğlunun ve benim o anda ne kadar şaşırdığımızı ve korktuğumuzu tahmin edebilirsin, Watson. Ancak krizi uzun sürmedi. Yakasını açıp ve bardaklardan birinin içindeki suyla yüzünü yıkadıktan sonra, derin bir nefes aldı ve oturdu.

"Ah, çocuklar!" dedi, gülümsemeye çalışarak, "Umarım sizi korkutmamışımdır. Ne kadar güçlü görünsem de, kalbimde zayıf bir nokta var ve beni yıkmak o kadar da zor değildir. Bunu nasıl başardığınızı bilmiyorum, Bay Holmes fakat tüm gerçek ve hayali dedektifler sizin ellerinizde oyuncak olacak gibi görünüyor. Bu sizin hayattaki yolunuz, bayım ve dünyayı dolaşmış bir adamın sözünü dikkate alabilirsiniz.'"

Ve bu öneri onun birebir tecrübe ettiği yeteneğimin abartılı bir görüşle, inan bana Watson, o zamana kadar yalnızca bir hobi olarak baktığım şeyin bir meslek haline getirilebileceğini bana ilk kez hissettirmişti. Ancak o anda ev sahibimin düşündüğü başka bir şeye aşırı derecede kendimi kaptırmıştım.

"Umarım ki sizi üzecek bir şey söylememişimdir," dedim.

"Ah, hayır, ancak kesinlikle hassas bir noktaya dokundunuz. Size bunları nasıl bildiğinizi ve ne kadarını bildiğinizi sorabilir miyim?" Şimdi yarı şakacı

bir tavırla konuşuyordu fakat gözlerine hâlâ bir korku ifadesi hâkimdi.

"Oldukça basit," dedim. "O balığı tekneye çekmek için kolunuzu kaldırdığınızda dirseğinizin altında J.A isimlerinin dövmesini gördüm. Harfler hâlâ okunabiliyordu fakat bulanık görüntüsünden ve etraflarındaki lekelerden anlaşılıyordu ki, dövmenin silinmesi için bir uğraş verilmişti. Ayrıca o baş harflerin eskiden size çok yakın olan birine ait olduğu ve sonradan onu unutmak istediğiniz açıktı."

"Gözünüzden hiçbir şey kaçmıyor!" diye bağırdı, iç çekerek. "Aynen söylediğiniz gibi. Fakat bundan daha fazla konuşmayacağız. Eski aşklar tüm hayaletlerden daha kötüdür. Bilardo odasına gelin ve bir sigara için."

O günden sonra, tüm samimiyetine rağmen, Bay Trevor'un bana karşı davranışlarında her zaman hafif bir şüphe vardı. "Ev sahibini bir kez korkuttunuz," diyordu, "bir daha asla bildiklerinizden ve bilmediklerinizden emin olamayacak."

Aslında bu duygularını belli etmek istemiyordu fakat sürekli aklındaydı bu yüzden her durumda ortaya çıkıyordu. En sonunda ona rahatsızlık verdiğime o kadar emin oldum ki ziyaretimi bitirdim. Ancak oradan ayrılacağım gün, çok önemli bir olay arz edecek bir kaza meydana geldi. Üçümüz güneşin altında Broads'un manzarasına hayran olmuş bir şekilde çayırda oturu-

yorduk ki hizmetçi kapıda Bay Trevor'ı görmek isteyen bir ziyaretçi olduğunu söyledi.

"Adı neymiş?" diye sordu ev sahibim.

"Söylemedi."

"Peki, benden ne istiyormuş?"

"Sizin kendisini tanıdığınızı ve yalnızca bir dakika konuşmak istediğini söylüyor."

"Onu buraya getirin." Bir saniye sonra paytak yürüyüşlü ve yalaka tavırlarıyla ufak tefek, yaşlı bir adam yanımıza geldi. Kolları katran lekeli bir ceket, kırmızı ve siyah renkli bir gömlek, kaba pamuklu pantolon ve oldukça eski ağır botlar giyiyordu. Yüzü ince, esmer ve kurnaz bir ifadeyle kaplıydı, düzensiz sarı dişlerini ortaya çıkaran rahatsız edici bir gülümsemesi vardı ve eğri büğrü elleri denizci olduğunu belli eden bir şekilde yarı birleşikti. Uyuşuk bir şekilde çayıra doğru yaklaşırken Bay Trevor'ın hıçkırığa benzer bir ses çıkardığını ve sandalyesinden fırlayarak eve doğru koştuğunu gördüm. Bir dakika içinde geri döndü ve yanımdan geçerken burnuma ağır bir konyak kokusu geldi.

"Pekâlâ, dostum," dedi. "Senin için ne yapabilirim?"

Denizci etrafı kırışıklıklarla dolu gözlerle ona baktı ve yüzünde aynı gülümseme tekrar belirdi.

"Beni tanımadınız mı?" diye sordu.

"Olacak şey değil, sen Hudson'sun." dedi Bay Trevor şaşkın bir ses tonuyla.

"Evet, ben Hudson, bayım." dedi denizci. "Seni en son gördüğümden beri otuz yıl geçti. Şimdi evindesin ve ben hâlâ denizlerde ekmeğimi kazanmaya çalışıyorum."

"Hey, eski zamanları unutmadığımı göreceksin," diye bağırdı Bay Trevor ve denizciye doğru ilerlerken kısık bir sesle bir şeyler söyledi. "Mutfağa git," diye devam etti yüksek sesle, "orada yiyecek ve içecek var. Rahat edersin."

"Çok ama çok teşekkür ederim," dedi denizci, başını hafifçe öne eğerek. "İki yıldır denizdeydim ve biraz dinlenmeye ihtiyacım var. Ya size ya da Bay Beddoes'a gidecektim."

"Ah!" dedi Trevor. "Bay Beddoes'un nerede olduğunu biliyor musun?"

"Merak etmeyin, bayım, tüm eski arkadaşlarımın nerede olduğunu biliyorum," dedi adam sinsi bir gülümsemeyle ve hizmetçinin arkasından uyuşuk bir şekilde mutfağa gitti.

Bay Trevor altın madenine geri dönerken adamla gemide tanıştığını mırıldanarak anlattı ve bizi çayırda bırakıp içeri girdi. Bir saat sonra eve girdiğimizde onu yemek odasının kanepesinde ölü gibi sarhoş bir şekilde yatıyor bulduk. Tüm olay zihnimde çirkin görüntüler bırakmıştı ve ertesi gün Donnithorpe'dan ayrıldığıma üzülmemiştim, çünkü oradaki varlığım arkadaşım için bir utanç kaynağı olmalıydı.

Bütün bu anlattıklarım uzun tatilin ilk ayında meydana gelmişti. Organik kimya alanında birkaç deney yaparak haftalar harcadığım Londra'daki evime geri dönmüştüm. Ancak bir gün, sonbaharın yaklaştığı ve tatilin bitmeye yakın olduğu bir zamanda, arkadaşımdan Donnithorpe'e dönmem için yalvardığını bildiren bir mektup aldım. Mektupta yardımıma ve tavsiyeme çok ihtiyacı olduğunu söylüyordu. Tabii ki her şeyi bıraktım ve bir kez daha kuzeye doğru yola çıktım.

Beni istasyonda bir arabayla birlikte bekliyordu ve bir bakışta geçen iki ayın onun için çok zor geçtiğini anladım. Zayıflamış, bitkin düşmüş ve dikkat çekici neşeli tavırlarını kaybetmişti.

"Ah Holmes, babam ölüyor." Ağzından çıkan ilk kelimeler bunlardı.

"Olamaz!" diye bağırdım. "Sorun nedir?"

"Beyin kanaması geçirdi. Tüm gün risk altındaydı. Bu atlatabileceğinden şüpheliyim."

Anlayabileceğin gibi Watson, bu beklenmedik haber karşısında dehşete düşmüştüm.

"Buna ne sebep olmuş?" diye sordum.

"Ah, işte sorun da bu... Arabaya bin, bunu yolda konuşuruz. Sen evden ayrılmadan önceki akşam gelen adamı hatırlıyor musun?"

"Evet."

"O gün eve aldığımız kişinin kim olduğunu biliyor musun?"

"Hiçbir fikrim yok."

"Şeytanın ta kendisiydi, Holmes," diye bağırdı.

"Ona şaşkınlıkla baktım."

"Evet, şeytanın ta kendisiydi. O geldiğinden beri huzurlu geçen tek bir saatimiz bile olmadı. Babam o akşamdan sonra başını bir kez bile kaldıramadı ve şimdi hayata tutunmaya çalışıyor. Hepsi o lanet olası Hudson yüzünden."

"Ne yaptı peki?"

"Ah ben de bunu bilmek istiyorum. İyi kalpli, yardımsever, yaşlı babam, nasıl olur da böyle bir serserinin pençesine düşer! Fakat gelmene çok sevindim, Holmes. Kararlarına ve ketumluğuna güveniyorum ve bana en iyi tavsiyeyi vereceğinden eminim."

İkimizde susmuş, sessiz, beyaz köy yolunda ilerliyorduk. Batan güneşin kızıl ışığı, Broads'un önümüzde uzanan manzarasında parlıyordu. Solumuzdaki bir ağaçlığın üstünden sulh hâkiminin evinin yüksek bacalarını ve bayrak direğini görebiliyordum.

Sessizliği arkadaşım bozdu. "Babam önce adamı bahçıvan yaptı," dedi arkadaşım "Ve ardından, bu onu memnun etmeyince, uşak yapıldı. Ev onun hâkimiyeti altında gibiydi ve istediği her yeri dolaşıp, istediğini yapabiliyordu. Hizmetçiler onun sarhoşluğundan ve kaba konuşmasından şikâyetçiydiler. Babam, şikâyetlerini kesmek için hepsinin maaşını yükseltti. Adam tekneyi ve babamın en iyi silahını alıp küçük av gezintilerine

çıkardı. Ve tüm bunları öyle alaycı, kötü niyetli ve saygısız bir ifadeyle yapardı ki, ondan küçük olmasaydım onu en az yirmi kez bayıltana kadar döverdim. Görüyorsun Holmes, kendimi tüm bu zaman boyunca engellemek zorunda kaldım ve şimdi kendi kendime hâlâ bir şey yapmadan durursam zeki bir adam olup olmayacağımı soruyorum.

"Gün geçtikçe her şey daha da kötüye gitti ve Hudson gittikçe daha da sırnaşık bir adam haline geldi ta ki en sonunda babama hakarete varan bir cevap verene kadar. Onu tuttum ve odadan dışarı çıkardım. Öfke dolu yüzünü ve dile getirebileceğinden çok daha fazla tehdit savuran zehirli bakışlarını bana dikerek sinsice uzaklaştı. Zavallı babamla aralarında bu olaydan sonra ne geçtiğini bilmiyorum fakat ertesi gün babam yanıma geldi ve Hudson'dan özür dilememin sorun olup olmayacağını sordu. Tahmin edebileceğin gibi reddettim ve babama böyle bir adamın ona kendi evinde böyle davranmasına neden izin verdiğini sordum."

'Ah, oğlum!' dedi, 'Böyle konuşmak çok kolay ancak nasıl bir durumda olduğumu bilmiyorsun. Ama öğreneceksin, Victor. Ne olursa olsun, öğreneceksin. Yaşlı babana zarar vermelerine izin vermezsin, değil mi evlat?' Çok duygulanmıştı ve tüm gün kendini, penceresinden sürekli olarak bir şeyler yazdığını gördüğüm çalışma odasına kapattı."

"O akşam benim için çok önemli bir akşamdı çünkü Hudson evden gideceğini söylemişti. Biz akşam yemeğine

oturduktan sonra yemek odasına girdi ve yarı sarhoş bir adamın ses notuyla niyetini açıkladı."

"Norfolk'tan sıkıldım," dedi. "Hampshire'a, Bay Beddoes'un yanına gideceğim. Beni gördüğüne sizin kadar memnun olacaktır."

"Umarım nezaketsiz bir şekilde gitmeyeceksin, Hudson," dedi babam, kanıma dokunan bir uysallıkla.

"Kimse benden özür dilemedi..." dedi asık suratlı bir şekilde, bana doğru bakarak.

"Victor, bu adama biraz sert davrandığını kabul etmelisin..." dedi babam, bana doğru dönerek.

"Ben aksini düşünüyorum, sanırım ikimiz de ona karşı olağanüstü bir sabır gösterdik," diye cevap verdim.

"Ah, öyle mi?" diye homurdandı. "Pekâlâ, dostum. Bunu göreceğiz!"

"Hışımla odadan çıktı ve yarım saat sonra da evden ayrıldı. Babam ise acınası halde ve çok tedirgin görünüyordu. Her gece odasından gelen ayak seslerini duyuyordum ve en son darbe indiğinde güvenini geri kazanmaya başladığını düşünüyordum."

"Peki, nasıl oldu?" diye heyecanlı bir şekilde sordum.

"Oldukça sıra dışı bir şekilde oldu. Dün akşam babama, üzerinde Fordingbridge mührü bulunan bir mektup geldi. Babam onu okuduktan sonra başını ellerinin arasına aldı ve odanın etrafında aklını kaçırmış

biri gibi dönmeye başladı. En sonunda onu koltuğa oturttuğumda ağzı ve kaşlarının büzüştüğünü ve kriz geçirdiğini gördüm. Dr. Fordham hemen geldi. Onu yatağa götürdük fakat felç yayıldı ve bilincini geri kazandığına dair hiçbir belirti göstermedi. Ve sanırım bu krizi atlatamayacak."

"Beni korkutuyorsun, Trevor!" diye bağırdım. "Peki, bu mektupta bu kadar korkutucu bir olaya sebep olacak ne olabilir?"

"Hiçbir şey. Anlamadığımız nokta da bu. Mesaj saçma ve önemsizdi. Ah, Tanrım, tam da korktuğum gibi!"

Biz konuşurken yolda bir dönemece yaklaştık ve evdeki hiçbir ışığın yanmadığını gördük. Kapının önüne geldiğimizde arkadaşımın yüzü üzüntüden çökmüş bir haldeydi. Kapıyı siyah giyinmiş bir adam açtı.

"Ne oldu, doktor?" diye sordu Trevor.

"Siz gittikten hemen sonra kaybettik."

"Bilinci yerine geldi mi?"

"Ölmeden hemen önce..."

"Bana bir mesaj iletti mi?"

"Sadece Japonya'dan getirdiği dolabın çekmecesinde bulunan birkaç belgeyi belirtti."

Arkadaşım doktorla birlikte babasının naaşının yanına giderken ben çalışma odasında kalıp tüm olayı derinlemesine düşündüm. Ömrümde ilk kez bu kadar hüzünlüydüm. Baba Trevor'ın geçmişindeki boksörlük,

gezginlik ve altın arayıcılık ne ifade ediyordu ve kendini bu pis denizcinin pençesine nasıl kaptırmıştı? Ayrıca kollarındaki dövmenin fark edilmesine neden bu kadar sert bir tepki vermiş ve Fordingham'dan gelen mektup yüzünden korkudan ölmüştü? Ardından Fordingham'ın Hampshire'da olduğu ve denizcinin ziyaretine gittiği ve muhtemelen şantaj yaptığı Bay Beddoes'un da Hampshire'da yaşadığını hatırladım. O halde mektup ya ortak bir sırra ihanet ettiğini ona söyleyen Hudson'dan ya da böyle bir ihanetin yakın olduğu konusunda eski suç ortağını uyaran Beddoes'dan gelmişti. Şimdiye dek bu yeterince açıktı. Fakat öyleyse bu mektup oğlunun söylediği kadarıyla nasıl önemsiz ve anlamsız olabilirdi? Mektubu yanlış okumuş olmalıydı. Eğer öyleyse bu dışarıdan anlamsız görünmesine rağmen bilen biri tarafından okunduğunda anlama kavuşan ustalıkla yazılmış şifreli bir yazı olmalıydı. O mektubu görmeliydim. Eğer içinde gizli bir mesaj varsa, onu ortaya çıkarabileceğime emindim. Bir saat boyunca düşünceli bir şekilde oturdum ta ki ağlayan bir hizmetçi lambasıyla odaya girene kadar. Arkasında arkadaşım Trevor solgun ve sakin bir halde, şu anda dizimde duran kâğıtlarla birlikte içeri girdi. Tam karşıma oturdu, lambayı masanın kenarına koydu ve bana, gördüğün gibi, gri bir kâğıda eğri büğrü yazılmış kısa bir not verdi. *"Oyun Londra'da çabucak bitti."* diye yazıyordu. *"İnanıyoruz ki, denizci muhafız Hudson tavuklarla ilgili her şeyi korumanız*

için anlattı ve herkese kaç tane olduğunu ve hepsinin sessizce canını onlara fark ettirmeden kurtar dedi."

Mesajı ilk okuduğumda yüzümdeki şaşkınlık ifadesinin seninkinden aşağı olmadığını söyleyebilirim. Sonra onu çok dikkatli bir şekilde tekrar okudum. Tam da düşündüğüm gibiydi. Bir çeşit gizli mesaj kelimelerin tuhaf dizilimleri arasına saklanmıştı. Yoksa bu ifadelerin önceden düzenlenmiş bir anlamı mı vardı? Böyle bir mesaj keyfi olurdu ve hiçbir şekilde çözülemezdi. Yine de durumun böyle olduğuna inanmak istemiyordum ve Hudson kelimesinin varlığı, mesajın konusunun tahmin ettiğim gibi olduğunu gösteriyor gibiydi ve mesaj denizciden çok Beddoes'dan gelmiş gibi görünüyordu. Mesajı tersten okumayı denedim fakat "tavuklar" ifadesi pek mantıklı gelmiyordu. Sonra başka kelimeler denedim fakat ne "için" ne de "Londra'daki oyun" olaya hiçbir şekilde açıklık getirmiyordu.

Sonra bir anda bilmecenin anahtarının elimde olduğunu fark ettim ve ilk kelimeden sonra her üçüncü kelime yaşlı Trevor'ı umutsuzluğa sürükleyen mesajı ortaya çıkarıyordu.

Arkadaşıma okuduğum mesaj kısa ve netti:

"Oyun bitti. Hudson her şeyi anlattı. Kaç ve canını kurtar."

Victor Trevor yüzünü titreyen ellerini arasına aldı." Sanıyorum mesaj bu," dedi.

"Bu, eğer utanç veren bir durumun varlığı anlamına da geliyorsa, ölümden daha beter. Fakat bu kelimelerin anlamı ne olabilir?"

"Bu mesajla hiçbir ilgisi yok fakat gönderen kişiyi bulursak çok işimize yarayabilir. Görüyorsun, yazmaya 'Oyun' ile başlamış ve devam etmiş. Ardından, ayarlanmış şifreyi tamamlayabilmek için, her boşluğa iki kelime sığdırmak zorunda kalmış. Doğal olarak aklına ilk gelen kelimeleri kullanmış ve aralarında şakayla alakalı çok kelime varsa, ya coşkulu ya da hayvan yetiştiriciliğiyle ilgilenen biri olduğuna emin olabilirsiniz. Beddoes'lar hakkında ne biliyorsun?"

"Konuşurken şimdi aklıma geldi," dedi arkadaşım, "Zavallı babamı eskiden her sonbahar özel mülkünde atış yapmaya davet ederdi."

"Sanırım bu notun ondan geldiğine şüphe yok," dedim. "Şimdi geriye kalan tek şey Hudson'un bu iki zengin ve saygıdeğer adamı ortaya çıkarmakla tehdit ettiği sırrın ne olduğunu bulmak."

"Holmes, çok yazık oldu!.. Korkarım bu sır günah ve utançtan kaynaklanıyor!" diye bağırdı arkadaşım. "Fakat senden saklayacağım hiçbir sır yok. İşte, babamın Hudson'dan gelecek tehlikenin yakın olduğunu hissettiğinde yazdığı ifade. Bunu, doktorun söylediği gibi, Japonya'dan gelen dolapta buldum. Al ve bana oku çünkü bunu yapabilecek ne gücüm ne de cesaretim var."

Verdiği kâğıtlar, Watson, o gece bana verdiği ve eski çalışma odasında ona okuduğum gibi şimdi de sana okuyacağım kâğıtlar. Gördüğün gibi dış taraftan damgalanmışlar. *"Gloria Scott gemisinin yolculuğundan bazı detaylar. 8 Ekim 1855'te Falmouth limanından ayrılıp 6 Kasım'da 15 derece 20 dakika Kuzey enlemi ve 25 derece 14 dakika Batı boylamında batmıştır."* Bir mektup biçiminde ve şöyle devam ediyor:

Çok sevgili oğlum, utancım hayatımın kalan yıllarını karartmak üzere yaklaşırken, tüm dürüstlüğüm ve doğruluğumla söyleyebilirim ki, yüreğimi yaralayan şey yaşadığım yerdeki pozisyonumu kaybetmem veya beni tanıyanların gözlerinden düşmem değil, benden utanç duymandan korkmamdır. Beni seven ve umarım asla bana saygı duymaktan vazgeçmeyecek olan senin. Fakat sürekli üstümde sallanan yumruk üstüme düşerse, o zaman bunu okuyup suçlu olmaktan ne kadar uzak olduğumu görmeni dilerim. Diğer yandan, eğer her şey iyi gider (Tanrı'dan dilerim ki öyle olsun!) ve bu kâğıt hâlâ yok edilmemiş olup da senin eline geçerse, senden sevgili annenin ve birbirimize olan sevgimizin hatırına, onu ateşe atmanı ve bir daha asla onu aklına getirmemeni istiyorum.

Ama olur da bu satırları okumaya karar verirsen, her şeyin ortaya çıktığını ve evimden uzaklara sürüklendiğimi anlamış olurum çünkü kalbimin zayıf olduğunu ve dilimin ölümümle birlikte sonsuza dek mühürleneceğini biliyorsun. İki durumda da bir şeyleri gizlemek artık

faydasız ve sana söylediğim her şey tamamen doğru ve merhametine sığındığımı açıkça belirtirim.

Sevgili oğlum adım, Trevor değil. Gençlik günlerimde James Armitage olarak anılırdım ve üniversiteden arkadaşın sırrımı öğrenmişçesine bana hitap ettiğinde şoka uğramamın nedenini anlayabilirsin. Armitage olarak bir Londra bankasına girdim ve Armitage olarak ülkemin kanunlarına karşı gelmekten hüküm giyip sürgüne gönderildim. Hakkımda kötü düşünme, delikanlı. Bu ödemem gereken bir onur borcuydu ve bunu yapmak için kesinlikle kimse kaybolduğunu anlamadan yerine geri koyabileceğimi düşündüğüm, bana ait olmayan bir parayı kullandım. Fakat kötü şans peşimi bırakmadı. Para asla elime geçmedi ve hesapların erkenden incelenmesi açığı ortaya çıkardı. Olay sakince halledilebilirdi fakat yasalar otuz yıl önce bugünkünden çok daha sertti ve yirmi üçüncü doğum günümde kendimi diğer yirmi yedi mahkûmla birlikte Avustralya'ya giden Gloria Scott gemisinde zincirlenmiş halde buldum.

Kırım savaşı 1855 yılında en şiddetli dönemine ulaşmıştı ve eski mahkûm gemileri, Karadeniz'de çoğunlukla nakliye gemileri olarak kullanılıyordu. Bu yüzden hükümet mahkûmlarını taşımak için daha küçük ve daha sıkıntılı gemiler kullanmak zorunda kalmıştı. Gloria Scott, Çin'le yapılan ticarette kullanılıyordu fakat eski, ağır ve hantaldı ve yeni tekneler onun yerini almıştı. Yarım tonluk bir tekneydi ve otuz sekiz mahkûm dışında yirmi altı kişilik mürettebat, on sekiz asker, bir kaptan, üç

yardımcı kaptan, bir doktor, bir papaz ve dört gardiyan taşıyordu. Falmouth'tan yola çıktığımızda, söylenene göre, içinde neredeyse yüz kişi vardı.

Mahkûmların hücreleri arasındaki bölmeler kalın meşe yerine, genelde mahkûm gemilerinde olduğu gibi, oldukça ince ve kırılgandı. Bitişiğimde, kaç tarafındaki adam rıhtımdan götürülürken özellikle dikkatimi çekmişti. Temiz, tıraşlı yüzü, uzun ve ince burnu ve uzun çenesiyle genç bir adamdı. Başını umursamaz bir tavırla dik tutan, havalı bir yürüyüşü olan ve her şey bir yana olağandışı boy uzunluğuyla dikkat çeken bir adamdı. Herhangi birimizin kafasının omzuna geldiğini sanmıyorum ve eminim boyu 1.90'dan az değildi. Bu kadar üzgün ve yorgun yüzün arasında bu kadar enerjik ve kararlı bir yüz görmek tuhaftı. Görüntüsü bir kar fırtınasının içinde yanan bir ateş gibiydi. Sonradan komşu olduğumuzu görünce sevinmiştim ve gecenin karanlığında kulağıma fısıldadığını ve bizi ayıran tahtada bir delik açmayı başardığını görünce daha da mutlu oldum.

"Selam, arkadaşım!" dedi, "Adın nedir ve neden düştün buraya?"

Sorularını cevapladım ve kiminle konuştuğumu sordum.

"Adım Jack Prendergast," dedi "Ve Tanrı aşkına! Benimle işin bitmeden ismime şükretmeyi öğreneceksin."

"Neden yakalandığını hatırlıyorum çünkü ben yakalanmadan bir süre önce ülkenin tamamında büyük bir heyecan yaratan bir olaydı. İyi bir ailenin bir üye-

siydi ve yetenekliydi fakat birkaç ünlü Londra tüccarından büyük miktarda para elde etmek için becerikli bir sahtekârlık sistemi oluşturmasına sebep olan kötü alışkanlıkları vardı."

"Ha ha! Olayımı hatırlıyorsun!" diye gururla gülümsedi.

"Hem de çok net bir şekilde."

"O halde belki de onunla ilgili tuhaf bir şeyler de hatırlıyorsundur."

"Evet bir tuhaflık vardı?"

"Neredeyse 250 bin dolandırmıştım, değil mi?"

"Öyle deniliyordu."

"Fakat hiçbiri bulunamadı, değil mi?"

"Hayır."

"Pekâlâ, sence para nerede?" diye sordu. "Hiçbir fikrim yok." dedim.

"Başparmağımla işaretparmağımın arasında." diye bağırdı. "Tanrım! Saçındaki tellerin sayısı kadar param var." Ve oğlum, eğer paran varsa ve onu nasıl kontrol edeceğini ve yayacağını bilirsen, her şeyi yapabilirsin. Şimdi, her şeyi yapabilecek bir adamın kendini sıçanların kemirdiği, böceklerin cirit attığı, eski bir Çin ticaret gemisinde yıpratacağını düşünmemelisin. Hayır, bayım, böyle bir adam kendine ve arkadaşlarına bakar. Buna emin olabilirsin! Ona güven ve sana atacağı her kitabı öpebilirsin."

Bu, onun konuşma şekliydi ve ilk başta hiçbir anlam ifade etmediğini düşünmüştüm fakat bir süre sonra beni test edip tüm ciddiyetiyle yemin ettirdiğinde geminin kontrolünü ele geçirmek için bir plan yapıldığını anlattı. Bir düzine mahkûm gemiye binmeden bunu kararlaştırmışlardı, Prendergast liderleriydi ve elindeki para onun gücüydü.

"Çok iyi ve güvenilir bir ortağım var" dedi. Kısa çubuğu ben çekmiştim ve o şu anda nerede biliyor musun? Bu gemide papaz, evet, papaz! Siyah bir paltoyla, doğru belgelerle ve yanında gemiyi tamamen satın almaya yetecek parayla gemiye bindi. Mürettebat her şeyiyle onun. Onları peşin paraya indirimli bir şekilde satın aldı ve bunu onlar işe alınmadan önce yaptı. İki gardiyan ve ikinci kaptan Mereer de onun tarafında ve işe yarayacağını düşünürse kaptanı da satın alacaktır."

"O halde ne yapmamız gerekiyor?" diye sordum.

"Sence?" dedi. "Bu askerlerin birkaçının üniformasını terzilerinin daha önce yaptığından daha kızıl bir renge boyayacağız."

"Fakat silahlılar," dedim.

"Biz de öyleyiz, oğlum. Hepimiz için iki tabanca var ve mürettebatla birlikte gemiyi ele geçiremezsek, hepimizi cehenneme yollarlar. Bu gece solundaki arkadaşınla konuş ve bak bakalım güvenilir mi?"

Ben de dediği gibi yaptım ve diğer komşumun suçu benim gibi kalpazanlık olan genç bir adam olduğunu

gördüm. Adı Evans'tı fakat sonradan benim gibi adını değiştirdi ve şimdi İngiltere'nin güneyinde yaşayan zengin ve başarılı bir adam. Kendimizi kurtarmanın tek yolu olan ayaklanmaya katılmaya her şekilde hazırdı ve körfezi geçmeden önce sırrı bilmeyen yalnızca iki mahkûm kalmıştı. Bunlardan biri pek zeki değildi ve ona güvenemedik ve diğeri durumdan hoşnut değildi ki o bizim işimize yaramazdı.

Başından beri bizi gemiyi ele geçirmekten alıkoyan hiçbir şey yoktu. Mürettebat bu iş için özellikle seçilmiş serseri tiplerden oluşuyordu. Sahte papaz, içinde güya dini kitapların olduğu siyah bir çanta taşıyarak bize öğüt vermek için hücrelerimize gelirdi ve üç gün boyunca o kadar sık geldi ki üçüncü gün hepimizin ayakucunda birer törpü, ikişer silah, birer torba barut ve yirmişer kurşun vardı. Karşımızda kaptan, iki yardımcı kaptan, iki muhafız, Yüzbaşı Martin ve on sekiz asker ve doktor vardı. Yine de güvenliğimiz için, önlem almaya ve saldırıyı gece yarısı bir anda yapmaya karar verdik. Ancak olaylar beklediğimizden hızlı ve şu şekilde gelişti.

Yolculuğa çıktığımızdan üç hafta sonra bir akşam, doktor hasta olan mahkûmlardan birine bakmaya geldi ve elini ranzanın altına koyduğunda silahları fark etti. Sessiz olsaydı her şeyi mahvedebilirdi fakat biraz heyecanlı bir adamdı ve şaşkın bir şekilde bağırdı ve o kadar korktu ki adam anında ne olduğunu anlayıp onu yakaladı. Kimseye haber vermeden susturulup yatağa bağlandı. Güverteye giden kapıyı açmıştı ve biz de ace-

leyle içeri girdik. İki gardiyan ve ne olduğunu görmeye gelen bir onbaşı vuruldu. Kamaranın kapısında iki asker daha vardı ve sanırım tüfekleri dolu değildi çünkü bize ateş edemediler. Süngülerini takarken vuruldular. Ardından kaptan köşküne doğru gittik fakat kapıyı açmaya çalışırken içeriden bir patlama sesi geldi ve adam içeride elinde bir tabancayla beyni dağılmış bir şekilde yerde yatar haldeydi. İki yardımcı kaptan mürettebat tarafından yakalanmıştı ve her şey halledilmiş gibi görünüyordu.

Diğer kamaralar kaptan köşkünün yanındaydı ve onlara girip bir kez daha özgür olmanın heyecanıyla delirmiş bir halde hep bir ağızdan konuşmaya başladık. Her tarafta dolaplar vardı ve sahte papaz Wilson onlardan birini açtı ve bir düzine İspanyol şarabı çıkardı. Şişeleri açıp, şarabı bardaklara doldurup boş şişeleri kenarı atıyorduk ki, kulaklarımızda patlayan bir tüfeğin sesi yankılandı ve oda bir anda o kadar çok dumanla doldu ki karşıdaki masayı göremiyorduk. Duman dağıldığında ortalık savaş alanı gibiydi. Wilson ve sekiz adam yerde birbirlerinin üstünde kıvranıyordu ve şimdi bile aklıma geldiğinde midemi bulandıran kan ve şarabın birbirine karıştığı bir görüntü meydana gelmişti. Görüntü bizi o kadar korkutmuştu ki Prendergast olmasaydı pes ederdik. Bir aslan gibi kükredi ve hayatta kalanları peşine takarak odadan fırladı. Dışarı çıktığımızda, geminin kıç tarafında yüzbaşı ve on adamı vardı. Salon masasının üzerinde sallanan tavan penceresi biraz aralıktı

ve o aralıktan bize ateş etmeye başladılar. Silahlarını doldurmadan önce onlara saldırdık ve cesurca karşılık verdiler fakat avantaj bizdeydi ve beş dakika içinde çatışma bitmişti. Tanrım! Daha önce o gemideki gibi bir vahşet yaşanmış mıdır acaba? Prendergast öfkeli bir şeytan gibiydi ve askerleri sanki küçük çocuklarmış gibi kaldırıp ölü veya diri halde denize atıyordu. Çok kötü bir şekilde yaralanmış bir onbaşı vardı ve yarasına rağmen uzun bir süre yüzmeye devam etmişti ta ki merhametli biri beynini dağıtana kadar. Çatışma sona erdiğinde gardiyanlar, yardımcı kaptanlar ve doktor dışında düşmanlarımızdan kimse kalmamıştı.

Onlar yüzünden büyük bir tartışma yaşandı. Çoğumuz özgürlüğümüzü geri kazandığımız için mutluyduk ama hiçbirimiz cinayet işlemeye hevesli ve meraklı insanlar değildik. Elinde tüfek olan askerleri bayıltmak başka şey, insanlar soğukkanlılıkla öldürülürken hiçbir şey yapmadan izlemek başka bir şeydi. Sekizimiz, beş mahkûm ve üç denizci, buna seyirci kalmayacağımızı söyledik. Fakat Prendergast ve onunla birlikte olanlardan kaçış yoktu. Güvende olmamızın tek yolunun arkamızda kanıt bırakmamak olduğunu ve geride asla tanık olmaması gerektiğini söyledi. Neredeyse esirlerle aynı kaderi paylaşacaktık fakat sonunda eğer istersek bir tekneyi alıp gidebileceğimizi söyledi. Öneriyi hemen kabul ettik çünkü zaten bu kanlı işlerden bıkmıştık ve daha kötüye gideceğini fark etmiştik. Hepimize birer denizci kıyafeti, bir fıçı su, biri abur cubur diğeri biskü-

vi dolu fıçı ve bir pusula verildi. Prendergast, bize bir harita verdi ve kendimizi 15 derece enleminde ve 25 derece batı boylamında batan bir geminin enkazından kurtulmuş denizciler olarak tanıtmamızı söyledi ve halatı kesip gitmemize izin verdi. Ve şimdi hikâyemin en şaşırtıcı bölümüne geliyorum, sevgili oğlum. Denizciler isyan sırasında ön yelkeni geminin kıç tarafına itmişlerdi fakat şimdi onlardan ayrılırken tekrar öne getirdiler ve kuzeydoğudan gelen bir rüzgârla gemi yavaşça bizden uzaklaşmaya başladı. Teknemiz uzun, sakin dalgaların üzerinde yükselip alçalıyordu ve grubun en bilgili üyeleri Evans ve ben nerede olduğumuzu bulmaya çalışıyor ve hangi sahile gitmemiz gerektiğini planlıyorduk. Mantıklı bir düşünceydi çünkü Cape de Verde adaları beş yüz deniz mili kuzeyimizde ve Afrika sahili yedi yüz deniz mili doğumuzdaydı. Her şeyi hesaba katarsak, rüzgâr kuzeyden estiğinden, Sierra Leone'nin en iyi seçim olacağını düşündük ve yönümüzü o tarafa çevirdik. Gemi o sırada sancak tarafından kaybolmaya başlamıştı. Aniden gemiden yoğun, kara bir dumanın gökyüzüne yükseldiğini gördük. Canavarımsı bir ağaç gibiydi. Birkaç saniye sonra gök gürültüsüne benzer bir kükreme kulaklarımızda yankılandı ve duman ortadan kalkarken Gloria Scott'tan iz yoktu. Bir anda teknemizin burnunu çevirdik ve tüm gücümüzle o suyun üzerinde felaketin izlerinin görülebildiği yere doğru kürek çektik.

Oraya ulaşana kadar bir saat geçmişti ve ilk başta birilerini kurtarmak için çok geç kaldığımızı düşündük.

Parçalanmış bir tekne ve birkaç sandıkla birlikte dalgaların üzerinde batıp çıkan güverte parçaları geminin battığı yeri bize gösteriyordu. Fakat hiçbir hayat işareti yoktu ve umutsuzluk içerisinde geri dönmüştük ki bir yardım çığlığı duyduk. Biraz uzakta bir enkaz parçasının üzerinde bir adam yatıyordu. Onu tekneye aldığımızda onun Hudson adında genç bir denizci olduğunu öğrendik. O kadar yorulmuş ve yanmıştı ki, bize ne olduğunu ertesi sabaha kadar anlatamadı.

Görünen o ki biz gemiden ayrıldıktan sonra, Prendergast ve çetesi kalan beş esiri öldürmeye niyetlenmiş. İki gardiyan ve üçüncü yardımcı kaptan vurulmuş ve denize atılmışlar. Ardından Prendergast arka güverteye inmiş ve kendi elleriyle zavallı cerrahın boğazını kesmiş. Geriye cesur ve hızlı bir adam olan birinci yardımcı kaptan kalmış. Mahkûmun kanlı bıçağıyla ona yaklaştığını görünce, nasıl olduysa gevşemiş iplerinden kurtulmuş ve güverteye koşarak geminin alt tarafına atlamış. Bir düzine mahkûm silahlarıyla beraber onu aramak için aşağıya inmişler ve onu elinde bir kibrit kutusuyla açılmış bir barut fıçısının, ki gemideki yüz adet fıçıdan biriymiş, üzerinde otururken bulmuşlar. Eğer herkes silahlarını atmazsa gemiyi hava uçuracağına yemin etmiş. Bir saniye sonra, patlama meydana gelmiş. Hudson patlamanın adamın kibritinden değil de mahkûmlardan birinin yanlışlıkla ateş açması sonucunda meydana geldiğini düşünüyordu. Sebep ne olursa olsun, bu Gloria Scott'un ve onu ele geçiren çetenin sonu oldu.

Evet, sevgili oğlum, birkaç kelimeyle bir zamanlar içinde bulunduğum korkunç olayın nasıl meydana geldiğini anlattım. Ertesi gün Avustralya'ya giden Hotspur isimli bir gemi tarafından kurtarıldık. Kaptanı, batan bir yolcu gemisinin enkazından kurtulan denizciler olduğumuza kolayca inandı. Nakliye gemisi Gloria Scott, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından kayıp olarak kaydedildi ve gerçekte başına gelenler hakkında tek bir kelime dahi duyurulmadı. Müthiş bir yolculuktan sonra Hotspur bizi Sydney'ye bıraktı. Burada Evans ve ben isimlerimizi değiştirdik ve birçok milletten insanın bulunduğu altın arama bölgelerine gittik. Burada önceki kimliklerimizi değiştirmemiz zor olmadı. Gerisini zaten biliyorsun. Refaha kavuştuk, seyahat ettik, İngiltere'ye zengin sömürgeciler olarak geri döndük ve toprak satın aldık. Yirmi yıldan uzun bir süre huzurlu ve rahat bir hayat sürdük ve geçmişimizin sonsuza dek yok olduğunu umduk. O gün yanımıza gelen adamın enkazdan kurtardığımız denizci olduğunu fark ettiğimdeki duygularımı hayal edebilirsin. Bizi bir şekilde takip etmiş ve hayatını bizi korkularımızla tehdit ederek yaşamaya karar vermişti. Şimdi neden onunla iyi geçinmek için çabaladığımı anlıyorsundur ve şimdi başka bir kurbanı tehdit etmeye gittiğinden içimi dolduran korkuları bir dereceye kadar anlayabilirsin.

Alt tarafta titrek bir elle zar zor okunan bir cümle yazılmış, Beddoes, şifreli bir şekilde Hudson'un her şeyi anlattığını yazmış. *Yüce Tanrım, bize merhamet et!"*

O gece genç Trevor'a okuduğum yazı buydu ve bence, Watson, o durumlar altında oldukça dramatik bir olaydı. İyi kalpli genç adam bunu duyduğunda çok üzüldü ve orada mutlu olduğunu duyduğum Terai çay tarlalarına gitti. Denizciye ve Beddoes'a gelince, uyarı mektubunun yazıldığı günden beri ikisinden de bir daha ses çıkmadı. İkisi de tamamen ortalıktan kayboldular. Polise bir şikâyet bildirilmedi, bu yüzden Beddoes tehdidi bir iş zannetmişti. Hudson etrafta gizli gizli dolaşırken görüldü ve polis onun Beddoes'un icabına bakıp kaçtığına inandı. Ben ise tam tersi olduğuna inanıyorum. Bence, umutsuzluğa itilen ve kendisine ihanet edildiğine inanan Beddoes, Hudson'dan intikam aldı ve yanına alabildiği tüm parayla ülkeden kaçtı. Bunlar olayla ilgili gerçekler, Doktor ve eğer koleksiyonunuza eklemeye değer şeylerse onları dilediğiniz gibi kullanabileceğinize eminim.

Norwood Mimarı

Sherlock Holmes, "Londra, artık bana göre, yani bir cinayet uzmanının bakış açısından bakıldığında, Profesör Moriarty'nin ölümünden sonra tuhaftır ki, renksiz bir şehir haline geldi..." dedi.

"Dostum bu konuda sana katılacak çok fazla vatandaş bulamayacağınızı düşünüyorum," diye yanıtladım onu.

"Pekâlâ, pekâlâ, bencilce düşünmemeliyim," dedi gülümseyerek, sandalyesini kahvaltı masasından uzaklaştırırken. "Toplum hayatı bu durumdan kesinlikle kazançlı çıkıyor ve iş alanları ortadan kalkmış ve şimdi işsiz uzmanlar dışında kaybeden de pek yok. Bu adam işbaşındayken, bir sabah postası sonsuz ihtimaller yayımlardı. Sık sık en küçük iz, Watson, en ufak eğilim bile ağın en uzak köşesindeki hafif bir titremenin iğrenç örümceğin ortada dolaştığını hatırlatması gibi, kötü beynin orada olduğunu anlatmaya yeterdi. Önemsiz hırsızlıklar, kontrolsüz saldırılar, amaçsız zorbalık... Elinde ipucu olan adama her şey, tümüyle bir noktadan açıkça görünebilir. Suç dünyasının üst noktalarındaki bilim öğrencisi için, Avrupa'daki hiçbir başkent Londra'nın o zamanlar sunduğu avantajları

sunamazdı. Fakat şimdi..." Ortaya çıkarmak için çok çaba harcadığı vakaların durumunu mizahi bir şekilde küçümsercesine omuzlarını silkti.

Holmes birkaç aylık ayrılığın ardından Londra'ya geri dönmüştü ve isteği üzerine muayenehanemi satmış ve Baker Sokağı'ndaki eski evde tekrar onunla yaşamaya başlamıştım. Verner adında genç bir doktor, Kensington'daki küçük muayenehanemi satın almış ve istediğim en yüksek ücreti azıcık bir tereddüt bile göstermeden şaşırtıcı bir şekilde kabul etmişti. İşin aslı birkaç yıl sonra ortaya çıkmıştı, Verner'in Holmes'un uzak bir akrabası olduğunu ve gerçekte parayı bulanın Holmes olduğunu öğrenmiştim.

Birlikte çalıştığımız süre boyunca onun da bahsettiği gibi aslında çok da sakin geçmemişti çünkü notlarıma bakarken, o dönemin cumhurbaşkanı Murillo'nun belgeleriyle alakalı olayı ve ayrıca az kalsın ikimizin da hayatına mal olacak Hollanda bandıralı buharlı gemi Friesland'ın şaşırtıcı olayını da içerdiğini gördüm. Soğuk ve mağrur yapısı her zaman muhalifti fakat kendisinden, yöntemlerinden ve başarılarından açıkça övgü dolu bir şekilde bahsetmemi en katı şartlarla men ediyordu. Söylediğim gibi, son zamanlarda ortadan kaldırılan bir yasaklamaydı bu.

Sherlock Holmes, bu tuhaf konuşmasından sonra sandalyesinde arkasına yaslanmış oturuyor ve sakin bir tavırla gazetesini okumaya hazırlanıyordu. O anda, gürültülü kapı zili ve sanki biri dış kapıyı yumruklarıyla dövüyormuşçasına, tok bir davul sesinin ardından ge-

len sesler dikkatimizi çekti. Kapı açıldığında koridorda gürültülü bir koşuşma duyuldu, birinin merdivenlerden apar topar çıktığını duyduk ve hemen ardından solgun yüzlü, üstü başı dağılmış, çok heyecanlı ve bu heyecanı gözlerinden okunan genç bir adam odaya daldı. Bir bana bir Holmes'a baktı ve sorgular bakışlarımızı fark ederek bu nezaketsiz girişi için bir özür dilemesi gerektiğini anladı.

"Özür dilerim, Bay Holmes," dedi. "Lütfen bana kızmayın. Neredeyse delirmek üzereyim. Bay Holmes, ben şanssız John Hector McFarlane."

Yalnızca ismini söyleyerek davranışını ve ziyaretini açıklayacağını düşündüğü açıkça belliydi fakat arkadaşımın tepkisiz ifadesinden de görebildiğim kadarıyla o da benim kadar tatmin olmamış bir durumdaydı.

"Bir sigara alın, Bay McFarlane." dedi, sigara tabakasını uzatarak. "Eminim arkadaşım Dr. Watson, belirtilerinize göre size sakinleştirici bir ilaç yazacaktır. Hava son birkaç gündür çok sıcak. Şimdi, eğer biraz sakinleştiyseniz, oturup bize yavaşça ve sessizce kim olduğunuzu ve ne istediğinizi anlatırsanız memnun olurum. Bildiğimi düşünerek isminizi söylediniz fakat sizi temin ederim ki bir bekâr, avukat, mason ve astım hastası olmanız gibi apaçık gerçekler dışında, hakkınızda hiçbir şey bilmiyorum."

Arkadaşımın yöntemlerine aşina olduğumdan, çıkarımlarını takip etmek ve onlara sebep olan genç adamın kıyafetinin dağınıklığını, tomar halindeki yasal

belgeleri, saati ve hızlı nefes alıp verişini gözlemlemek zor olmamıştı. Ancak müşterimiz şaşkın bir halde bakıyordu.

"Evet, saydıklarınızın hepsiyim, Bay Holmes ve ayrıca şu anda Londra'daki en şanssız adamım. Tanrı aşkına, bana yardım edin, Bay Holmes! Eğer hikâyemi bitirmeden beni yakalarlarsa, bana zaman vermelerini sağlayın, böylece gerçeğin tamamını anlatabilirim. Dışarıda benim için çalışacağınızı bilirsem seve seve hapse girerim."

"Yakalanmak mı?" dedi Holmes. "Bu gerçekten çok ilginç. Ne tür bir suç yüzünden yakalanacağınızı düşünüyorsunuz?"

"Aşağı Norwood'dan Bay Jonas Oldacre'yi öldürmek suçundan."

Arkadaşımın değişen yüz ifadesi, korkarım ki tamamen memnuniyetten oluşmayan bir sempati belirtisi gösteriyordu.

"Olur şey değil!" dedi, "Daha bu sabah kahvaltıda arkadaşım Dr. Watson'a, heyecan verici olayların gazetelerimizde artık görünmediğini söylüyordum."

Ziyaretçimiz titreyen elini uzattı ve hâlâ Holmes'un dizinde duran günlük gazeteyi aldı.

"Eğer gazeteye baksaydınız bayım, bu sabah buraya gelme sebebim olan bu haberi bir bakışta görürdünüz. İsmimin ve şanssızlığımın şehirdeki her insanın dilinde olduğunu hissediyor gibiyim." Ön sayfayı göstermek için gazeteyi ters çevirdi. "İşte, izninizle size okuyacağım. Din-

leyin, Bay Holmes. Başlıklar şunlar: *'Aşağı Norwood'da Gizemli Olay. Tanınmış Mimarın Kayboluşu. Cinayet ve Kundakçılık Şüphesi. Cinayetle İlgili Bir İpucu.'* Hali hazırda izledikleri ipucu bu, Bay Holmes ve şüphesiz bana işaret ediyor. Londra Köprüsü İstasyonu'ndan buraya kadar izlendim ve eminim beni yakalamak için yalnızca izin bekliyorlar. Bu annemi çok üzecektir -onu çok üzecek!"

Ellerini acı dolu bir çaresizlikle ovuşturdu ve sandalyesinde ileri geri sallanmaya başladı.

Bir cinayetin faili olmakla suçlanan bu adama ilgiyle baktım. Sarı saçlı ve solgun yüzlü ve yakışıklıydı. Korkmuş mavi gözleri, tıraşlı temiz bir yüzü, zayıf ve ince bir ağzı vardı. Yaşı otuza yakın olmalıydı, kıyafetleri bir beyefendininki gibiydi. İnce, yazlık frağının cebinden yeminini beyan eden bir onaylı belge destesi çıkardı.

"Elimizdeki zamanı kullanmalıyız," dedi Holmes. "Watson, kâğıdı alıp söz konusu paragrafı okuma inceliğini gösterir misin?"

Müşterimizin daha önce okuduğu coşkulu paragrafların altında bulunan şu fikir verici yazıyı okudum:

"Bu sabah erken saatlerde, Aşağı Norwood'da ciddi bir suça işaret etmesinden korkulan bir olay meydana geldi. Bay Jonas Oldacre, uzun yıllardır bir mimar olarak çalıştığı, o banliyönün tanınan bir sakiniydi. Bay Oldacre, bekâr ve elli iki yaşındaydı. Aynı adla anılan Sydenham yolunun sonundaki Deep Dene Evi'nde yaşıyordu. Tuhaf alışkanlıkları olan, gizemli ve çekingen bir adam

olarak ün yapmıştı. Birkaç yıldır, kayda değer bir para kazandığını söylediği işinden neredeyse tamamen elini ayağını çekmişti. Ancak evin arkasında hâlâ küçük bir kereste deposu var ve dün gece saat on iki civarında kereste yığınlarından birinin yandığı haberi geldi. İtfaiye çok geçmeden olay yerine ulaştı fakat kuru odunlar şiddetli bir şekilde yanıyordu ve yangını kontrol altına almak imkânsızdı. Bu noktaya kadar olay sıradan bir kaza izlenimi veriyordu fakat yeni bulgular ciddi bir suça işaret ediyor gibi görünüyor.

Yangın alanında ev sahibinin yokluğu şaşkınlık yarattı ve ev sahibinin kaybolduğunu ortaya çıkaran bir soruşturma başlatıldı. Odasının incelenmesi sonucunda yatakta uyunmadığı, üstünde açık bir kasanın bulunduğu, önemli bir dizi belgenin odanın her yerine dağıldığı görüldü. Ve son olarak odada ve kapı tokmağında bulunan kan izleri ve meşe ağacından yapılmış kanlı bastonun bulunması bir boğuşmanın işaretleriydi. Bay Jonas Oldacre'nin o gece yatak odasında bir ziyaretçi kabul ettiği ve bulunan bastonun, Londra'da 426 Gresham Binası, E.C.'da yaşayan Graham ve McFarlane'in hissedarı genç avukat John Hector McFarlane'e ait olduğu belirlendi. Polis, ellerinde cinayet için kanıt olduğuna inanıyor ama yine de şaşırtıcı gelişmelerin meydana geleceğine dair şüphe yok.

Sonrası. Biz baskıya girerken Bay John Hector McFarlane'nin gerçekten Bay Jonas Oldacre'yi öldürmek suçundan yakalanacağı söylentisi ortalıkta dolaşıyor. En azından bir iznin verildiği kesin. Norwood'daki araş-

tırmada daha ileri ve uğursuz gelişmeler oldu. Şanssız mimarın odasındaki mücadele işaretleri dışında yatak odasının Fransız pencerelerinin (zemin katta bulunan) açık olduğu, iri bir tür nesnenin odun yığınına doğru sürüklendiğine dair işaretler ve son olarak, kalıntıların ateşin kömürleşmiş külleri arasında bulunduğu iddia ediliyor. Polisin düşüncesi korkunç bir cinayet işlendiği ve kurbanın odasında öldürülene kadar dövüldüğü, belgelerinin yağma edildiği ve cesedinin, cinayetin tüm izlerini saklamak için önceden yakılan odun yığınına sürüklendiğinden yana. Cinayet araştırmasının yürütülmesi, ipuçlarını her zamanki enerjisi ve bilgeliğiyle takip eden Scotland Yard'dan deneyimli Müfettiş Lestrade'nin ellerine bırakıldı."

Sherlock Holmes, bu gazete haberlerini, gözleri kapalı ve parmak uçlarını birleştirmiş bir halde dinledi.

"Olayın kesinlikle dikkat çeken bazı noktaları var," dedi, her zamanki sakin tavrıyla. "Her şeyden önce, Bay McFarlane, yakalanmanızı haklı çıkaracak bu kadar kanıt varken hâlâ nasıl özgür olduğunuzu sorabilir miyim?"

"Blackheath'teki Torrington Pansiyonu'nda ailemle birlikte yaşıyorum Bay Holmes fakat dün gece Bay Jonas Oldacre ile geç bir saatte iş görüşmemiz olduğundan Norwood'daki bir otelde kaldım ve işyerine oradan geldim. Trende az önce duyduğunuz şeyi okuyana dek, olayla ilgili hiçbir şeyden haberim yoktu. Durumumun

korkutucu tehlikesini hemen fark ettim ve olayı ellerinize bırakmak için hızlıca buraya geldim. Şehirdeki ofisimde veya evimde yakalanacağımdan hiç şüphem yok. Bir adam beni Londra Köprüsü İstasyonu'ndan sonra takip etti ve şüphesiz... Yüce Tanrım! Bu da ne?" Zilin sesiydi, hemen ardından merdivenlerde ağır adımlar duyuldu. Bir saniye sonra, eski dostumuz Lestrade girişte belirdi. Arkasında, dışarıda bekleyen bir veya iki üniformalı polis olduğunu görebiliyordum.

"Bay John Hector McFarlane?" dedi Lestrade.

Müşterimiz yüzü korkudan bembeyaz kesilmiş bir şekilde ayağa kalktı.

"Sizi Aşağı Norwood'dan Bay Jonas Oldacre'yi kasten öldürmekten tutukluyorum."

McFarlane bir umutsuzluk ifadesiyle bize döndü ve yıkılmış biri gibi bir kez daha sandalyesine çöktü.

"Bir saniye, Lestrade," diye araya girdi Holmes. "Yarım saat az ya da yarım saat fazla olması senin için çok şeyi değiştirmez ve bu beyefendi bize bu oldukça ilginç olayın, onu aydınlatmamızda yardımcı olabilecek, açıklamasını yapmak üzereydi."

"Bence olayı aydınlatmak hiç de zor olmayacak," dedi Lestrade, kızgın bir ifadeyle.

"Yine de, izninle, açıklamasını duymayı çok isterim."

"Pekâlâ, Bay Holmes, benden istediğiniz herhangi bir şeyi reddetmem zor, çünkü geçmişte bize bir iki kez yardımınız dokundu ve Scotland Yard adına size

bir iyilik borçluyuz," dedi Lestrade. "Aynı zamanda tutuklunun yanında kalmalıyım ve söyleyeceği şeylerin aleyhinde delil olarak kullanılabileceği konusunda onu uyarmak zorundayım."

"Daha fazla şey isteyemezdim," dedi müşterimiz. "Sizden istediğim tek şey gerçeği eksiksiz bir şekilde duyup anlamanız."

Lestrade saatine baktı. "Size yarım saat veriyorum," dedi.

"Teşekkür ederim, öncelikle" dedi McFarlane, "Bay Jonas Oldacre'yle ilgili hiçbir şey bilmediğimi açıklamalıyım. İsmi tanıdık geliyordu çünkü uzun yıllar önce ailem onu tanıyordu fakat sonra birbirlerinden koptular. Bu yüzden, dün öğlen üç civarında, şehirdeki ofisime girdiğinde çok şaşırmıştım. Ama ziyaret sebebini söylediğinde şaşkınlığım daha da artmıştı. Elinde karalanmış bir yazıyla kaplı bir defterden birkaç kâğıt vardı -işte burada- ve onları masama koydu.

"'İşte vasiyetim' dedi. 'Bay McFarlane, sizden bunu düzgün ve yasal bir şekle sokmanızı istiyorum. Siz bunu hallederken ben burada oturacağım."

"Kâğıtları temize çıkarmaya başlamıştım ki, birkaç önkoşulla birlikte tüm mal varlığını bana bıraktığını gördüğümdeki şaşkınlığımı tahmin edemezsiniz. Aklaşmış kirpikleriyle ufak tefek, tuhaf ve dağ gelinciğine benzer bir adamdı ve kafamı kaldırdığımda keskin, yaşlı gözlerinin memnun bir ifadeyle bana baktığını gördüm. Vasiyetin şartlarını okuduğumda gözlerime inanamadım;

fakat yaşayan bir akrabası olmayan bekâr bir adam olduğunu, gençliğinde anne ve babamı tanıdığını ve beni her zaman buna layık genç bir adam olarak gördüğünü söyledi ve parasının onu hak eden ellerde olacağına emin olduğunu belirtti. Tabii ki, teşekkür etmekten başka bir şey söyleyemedim. Vasiyetname düzgün bir şekilde tamamlandı, imzalandı ve sekreterimin de şahitliğiyle her şey tamamlandı. Mavi kâğıttaki o vasiyetname ve açıkladığım gibi bu kâğıtlar kabataslak hali. Bay Jonas Oldacre ardından beni görmem ve incelemem gereken bir dizi belge hakkında bilgilendirdi -kira kontratları, tapular, ipotekler, hisse senetleri ve daha fazlası. Her şey halledilene kadar içinin rahat olmayacağını söyledi ve o gece, vasiyeti de yanıma alarak, kalan meseleleri halletmek için Norwood'daki evine gelmem için yalvardı. 'Unutma oğlum, her şey halledilene kadar ailene olayla ilgili tek kelime etmeyeceksin. Onlar için küçük bir sürpriz olarak saklayacağız.' Bu konuda oldukça ısrarcıydı ve bana da samimi bir şekilde söz verdirdi. İstediği hiçbir şeyi reddedemeyecek bir durumda olduğumu hayal edebilirsiniz, Bay Holmes. Mirasını bana bırakıyordu ve tüm istediğim onun dileklerini en ince ayrıntısına kadar yerine getirmekti. Bu yüzden eve, önemli bir iş üstünde olduğumu ve ne kadar geç kalacağımı bilmemin imkânsız olduğunu söyleyen bir telgraf yolladım. Bay Oldacre, o saatten önce evde olamayabileceğinden, benimle saat dokuzda akşam yemeği yemek istediğini söyledi. Ancak evini bulmakta biraz zorlandığımdan, neredeyse yarım saat geciktim. Onu..."

"Bir saniye!" dedi Holmes. "Kapıyı kim açtı?"

"Hizmetçisi olduğunu düşündüğüm orta yaşlı bir kadın."

"Ve isminizi verenin o olduğunu varsayıyorum?"

"Aynen öyle." dedi McFarlane.

"Lütfen devam edin."

McFarlane terden sırılsıklam olan yüzünü sildi ve ardından anlatmaya devam etti:

"Bu kadın beni alçakgönüllü bir sofranın kurulmuş olduğu bir oturma odasına buyur etti. Sonra, Bay Jonas Oldacre, beni içinde ağır bir kasanın bulunduğu yatak odasına götürdü. Kasayı açtı ve birlikte üstünden geçtiğimiz bir yığın belge çıkardı. Bitirdiğimizde saat on bir ile on iki arasıydı. Hizmetçiyi rahatsız etmememiz gerektiğini belirtti. Bana, orada bulunduğum süre boyunca açık olan Fransız penceresinden dışarıyı gösterdi."

"Perde kapalı mıydı?" diye sordu Holmes.

"Emin değilim fakat yarı kapalı olduğuna inanıyorum. Evet, camı tamamen açmak için perdeyi yukarı çektiğini hatırlıyorum. Bastonumu bulamadım ve 'Dert etme oğlum, umarım seni artık daha sık göreceğim ve onu almaya gelene dek bastonunu saklayacağım.' dedi. Onu orada, kasa açık ve kâğıtlar masanın üzerinde düzenli halde bıraktım. Çok geç olduğundan Blackheath'e geri dönemedim, bu yüzden geceyi Anerley Arms'ta geçirdim ve sabah bu korkunç olayı gazeteden okuyana dek hiçbir şeyden haberim yoktu."

"Sormak istediğiniz herhangi bir şey var mı?" dedi kaşlarını bu dikkat çekici açıklama süresince bir veya iki kez kaldıran Lestrade.

"Blackheath'e gidene kadar yok."

"Norwood demek istiyorsunuz," dedi Lestrade.

"Ah, evet, şüphesiz kastettiğim yer orası olmalı," dedi Holmes, esrarengiz gülümsemesiyle. Lestrade, kendisi için anlaşılamaz görünen durumları o beynin kolayca çözebileceğini çok fazla deneyimle öğrenmişti. Onu arkadaşıma meraklı bir şekilde bakarken yakaladım.

"Sanırım şu an sizinle biraz konuşmam gerekiyor, Bay Sherlock Holmes," dedi. "Şimdi, Bay McFarlane, kapıda iki polis memurum var ve dışarıda bir araba bekliyor." Zavallı genç adam ayağa kalktı ve yalvaran gözlerle bize son kez bakarak odadan dışarı çıktı. Polisler onu arabaya bindirdi fakat Lestrade odada kaldı.

Holmes vasiyetnamenin taslağını oluşturan sayfaları eline aldı ve dikkatlice incelemeye başladı.

"Bu belgede bazı noktalar var, Lestrade, öyle değil mi?" dedi, onları göstererek.

Müfettiş şaşkın bir ifadeyle kâğıtlara baktı.

"İlk birkaç satırı ve ikinci sayfanın ortalarındaki ve sondaki bir ve iki satırı okuyabiliyorum. Onlar çok okunaklı ve net." dedi, "Fakat aralardaki yazılar çok kötü ve hiç okuyamadığım üç yer var."

"Bundan ne çıkarıyorsun?" diye sordu Holmes.

"Pekâlâ, sen ne çıkarıyorsun?"

"Bu yazılar bir trende yazılmış. Okunabilen kısımlar istasyonlarda, kötü yazılmış kısımlar hareketli kısımlarda ve çok kötü yazılanlar ise makaslarda yazılmış. Bir uzman bunun bir banliyö treninde yazıldığını hemen anlar çünkü büyük bir şehre yakın yerler dışında hiçbir yerde üst üste bu kadar yakın duraklar olmaz. Tüm yolculuk boyunca vasiyeti yazdığını düşünürsek, yalnızca Norwood ve Londra Köprüsü'nde duran bir ekspres trendeydi."

Lestrade gülmeye başladı.

"Teorilerinizi anlatmaya başladığınızda sizi anlamam oldukça zorlaşıyor, Bay Holmes," dedi. "Bunun olayla ilgisi ne?"

"Genç adamın hikâyesini, vasiyetnamenin Jonas Oldacre tarafından dünkü yolculuğunda yazıldığı bölüme kadar doğruluyor. Tuhaf, değil mi? Böyle bir adamın bu kadar önemli bir belgeyi bu kadar gelişigüzel bir şekilde yazması. İnsana aslında o pratikte o kadar da önemli bir belge olmayacağını düşündüğü hissini veriyor. Eğer bir adam asla uygulamaya konulmayacağını düşündüğü bir vasiyetname yazdıysa, mesele bu olabilir."

"Pekâlâ, aynı zamanda kendi ölüm gerekçesini yazdı." dedi Lestrade.

"Ah, öyle mi düşünüyorsunuz?"

"Siz düşünmüyor musunuz?"

Holmes, "Evet, bu mümkün fakat olay benim için hâlâ yeterince aydınlatılmış değil..." dedi.

"Aydınlatılmış değil mi? Pekâlâ, eğer bu açık değilse, gerçek ne olabilir? Elimizde eğer yaşlı bir adam aniden ölürse bir mirasa konacağını öğrenen genç bir adam var. Sizce ne yapar? Kimseye bir şey söylemez fakat o gece bir bahaneyle müşterisini görmeye gider. Evdeki diğer insanlar uyuyana kadar bekler ve sonra yalnız adamı odasında öldürür, cesedini odun yığınında yakar ve yakınlardaki bir otele gider. Odadaki ve bastondaki kan lekeleri çok küçük kanıtlar. Muhtemelen cinayetinin kansız olacağını düşünmüş ve eğer cesedi yok ederse tüm izlerin -bir sebepten ona işaret edecek izler- yok olacağını ummuş. Bunlar çok açık değil mi?"

"Sevgili Lestrade, küçük kanıtların bu kadar açık olması benim de dikkatimi çekti," dedi Holmes. "Diğer iyi niteliklerine hayal gücünü eklemiyorsun fakat eğer bir saniyeliğine kendini bu genç adamın yerine koyarsan, cinayet işlemek için vasiyetnamenin imzalandığı geceyi seçer miydin? İki olay arasında bu kadar yakın bir bağlantı oluşturmak tehlikeli olmaz mıydı senin için? Buraya dikkat, bir hizmetçi seni eve aldığında o evde tanındığın bir durumu mu seçerdin? Ve son olarak, cesedi saklamak için bu kadar uğraşıp da katil olduğunu kanıtlarcasına bastonunu delil olarak bırakır mıydın? Kabul et, Lestrade, tüm bunlar biraz tuhaf."

"Bastonla ilgili olarak, Bay Holmes, siz de benim kadar sık sık bir katilin telaşlandığını ve sakin bir adamın yapmaktan kaçınacağı şeyler yaptığını biliyorsunuz. Büyük ihtimalle odaya geri dönmeye korkmuştur. Bana gerçeklere uyacak başka bir teori verin."

"Size kolaylıkla yarım düzine verebilirim." dedi Holmes. "Örneğin bu anlatacağım teori oldukça mümkün ve muhtemel... Size ücretsiz bir sunum yapacağım. Yaşlı adam belirli değerleri olan belgeler gösteriyor. Oradan geçen bir serseri, perdesi yarıya kadar çekilmiş pencereden onları görüyor. Avukat sahneden iner. Serseri girer! Orada bulduğu bir bastonu alıyor, Oldacre'yi öldürüyor ve cesedi yaktıktan sonra uzaklaşıyor."

"Serseri cesedi neden yaksın?"

"Bunu tartışacaksak, McFarlane neden yapsın?"

"Kanıtları yok etmek için."

"Muhtemelen serseri de işlediği tüm cinayetleri saklamak istedi."

"Peki, serseri neden hiçbir şey almadı?"

"Çünkü belgeleri o imzalamamıştı."

Lestrade kafasını salladı. Ancak gördüğüm kadarıyla kendinden öncekinden daha az emindi.

"Pekâlâ, Bay Sherlock Holmes, serserinizi arayabilirsiniz ve siz onu ararken biz adamımızı bekleteceğiz. Zaman, doğruyu ve yanlışı gösterecektir. Fakat şunu unutmayın Bay Holmes; bildiğimiz kadarıyla, belgelerin hiçbirine dokunulmadı ve tutuklumuz bu dünyada onlara dokunmak için bir sebebi olmayan tek kişi çünkü yasal mirasçı ve her durumda onları ele geçirecekti."

Arkadaşım bu sözleri duyunca şaşırdı.

"Kanıtların bir şekilde teorinize uygun olduğunu reddettiğimi düşünmenizi istemem." dedi. "Yalnızca

muhtemel başka teoriler olduğunun da altını çizmek isterim. Dediğiniz gibi, bunu zaman gösterecek. İyi günler! Günün ilerleyen saatlerinde Norwood'da inip ne durumda olduğunuzu görmeye geleceğim."

Dedektif gittiğinde, arkadaşım ayağa kalktı ve yapması gereken sevdiği bir iş olan bir adamın çabuk hareketleriyle yolculuğu için hazırlanmaya başladı.

"İlk işim Watson," dedi, frağını giyerken, "Söylediğim gibi Blackheath'e gitmek olacak."

"Peki, neden Norwood değil?"

"Çünkü tuhaf bir olayın başka bir tuhaf olaya çok yakın olduğu bir mesele var elimizde. Polis dikkatini ikinci olay üzerine yoğunlaştırmak gibi bir hata yapıyor çünkü o, gerçekten cinayetle ilgili olanı. Fakat olaya yaklaşmanın mantıklı yolunun ilk olayı biraz aydınlatmakla başladığı apaçık ortada -aniden ve hiç beklenmeyen bir mirasçıyla yapılan vasiyetname. Takip eden şeyi basitleştirmekle alakalı bir şey olabilir. Hayır, sevgili arkadaşım, bana yardım edebileceğini düşünmüyorum. Tehlike ihtimali yok veya sen olmadan dışarıda dolaşmayı düşünmüyorum. Akşam seninle tekrar görüştüğümüzde, kendisini benim korumama bırakmış bu şanssız genç adam için bir şeyler yapabileceğimi bildireceğimi düşünüyorum."

Arkadaşım geç bir saatte döndü ve yorgun ve endişeli yüzüne baktığımda, sabahki büyük beklentilerinin gerçekleşmediğini anladım. Bir saat boyunca kemanıyla uğraştı.

Sıkıntısını dağıtmaya çalışıyordu. En sonunda enstrümanını elinden bıraktı ve ortaya çıkan aksiliklerin detaylı bir açıklamasını yapmaya başladı.

"Her şey ters gidiyor, Watson, gidebileceği kadar ters. Lestrade'nin karşısında cesur bir ifade takındım fakat içimden o adamın doğru yolda ve bizim ise yanlış yolda olduğumuza inanıyordum. Tüm içgüdülerim bir tarafı ve tüm gerçekler diğer tarafı gösteriyor ve İngiliz jürisinin henüz teorilerimi Lestrade'nin gerçekleri üzerine tercih edecek zekâ seviyesine ulaşmadıklarından korkuyorum."

"Blackheath'e gittin mi?"

"Evet, Watson, gittim ve hemen merhum Oldacre'nin hayli alçak bir adam olduğunu öğrendim. Babası avukat oğlunu aramak için gitmişti. Annesi evdeydi -ufak tefek, gösterişsiz, mavi gözlü biriydi. Korku ve acıyla sarsılmıştı. Tabii ki, bu suçun ihtimalini dahi kabul etmedi. Fakat yaşlı Oldacre'nin ölümüyle ilgili ne bir şaşkınlık ne de bir pişmanlık ifadesi göstermedi. Tam aksine, ondan o kadar acı bir şekilde bahsetti ki bilinçsiz olarak polisin düşündüklerini büyük ölçüde güçlendiriyordu... Çünkü tabii ki genç avukat adamdan bu şekilde bahsetmemiş olsaydı, bu onu nefret ve şiddete yönlendirebilirdi. Oldacre için 'Bir insandan çok, kötü niyetli ve kurnaz bir maymun gibiydi' dedi. 'Ve her zaman, gençliğinden beri hep öyleydi."

"O zamanlar onu tanıyor muydun?'" diye sordum.

"Evet, onu iyi tanıyordum. Aslında benim eski ev sahibim ve nişanlımdı. Tanrı'ya şükürler olsun, onu bırakıp daha fakir ama daha iyi bir adamla evlendim. Bir kuşhaneye kedi saldığıyla ilgili şok edici hikâyeyi duyduğumda onunla nişanlıydım Bay Holmes ve zalimliğinden o kadar korkmuştum ki onunla bir daha asla görüşmedim. Bir büroyu didik didik aramış ve bir kadın fotoğrafı bulup onu utanç verici bir şekilde bıçakla yırtmış ve parçalamış. Bu benim fotoğrafımdı. Lanet okuyup bu halde, düğünümün gerçekleşeceği sabah bana yolladı."

"Pekâlâ" dedim, "En azından şimdi sizi affetmiş çünkü tüm mal varlığını oğlunuza bırakmış."

"Ne oğlum ne de ben Jonas Oldacre'nin ne ölüsünden ne dirisinden hiçbir şey istemiyoruz!" diye bağırdı, duruma uygun bir ruh haliyle. "Yukarıda Allah var, Bay Holmes ve bu günahkâr adamı cezalandıran Allah, zamanı geldiğinde benim oğlumun da suçsuz olduğunu gösterecektir."

"Birkaç soru daha sordum fakat tezimizi ve eksik noktaları tamamlayacak hiçbir şey öğrenemedim. En sonunda pes ettim ve Norwood'a gittim.

"Cinayetin işlendiği yer, Deep Dene Evi, önünde büyük defne ağaçlarının bulunduğu, büyük bir bahçesi olan göz alıcı bir şekilde yapılmış büyük, modern bir villa. Sağda ve yoldan biraz uzakta yangının başladığı yer olan kereste deposu var. İşte defterimdeki bir sayfada evin kabaca bir planı var. Soldaki bu pencere

Oldacre'nin odasına açılıyor. Görüyorsun, yoldan içeri bakabilirsin. Bu, bugün beni birazcık teselli eden tek şeydi. Lestrade orada değildi fakat baş polis memuru oradaydı. Büyük bir hazine bulmuşlardı. Sabahı yanmış odun yığınının külleri arasında araştırma yaparak geçirdiler ve yanmış organ kalıntılarının dışında çeşitli rengi bozulmuş metal, yuvarlak nesneler buldular. Onları dikkatle inceledim ve pantolon düğmesi oldukları ortaya çıktı. Bir tanesinin üzerinde, eski Oldacres terzisi olan 'Hyams' isminin olduğunu gördüm. Sonra işaret ve izler için etrafı çok dikkatli bir şekilde araştırdım fakat kurak hava her şeyi çelik gibi sertleştirmişti. Odun yığınının hizasındaki alçak bir çit boyunca sürüklenen bir ceset veya yığın dışında hiçbir şey görülmüyordu. Tabii ki, tüm bunlar, herkesin bildiği teoriye uyuyordu. Ağustos güneşi sırtıma vururken bölgede süründüm fakat önceki kadar verimsiz bir saatin sonunda ayağa kalktım.

"Bu fiyaskodan sonra yatak odasına girdim ve orayı da inceledim. Kan lekeleri çok azdı, yalnızca soluk ve kirliydi, fakat taze olduğuna şüphe yoktu. Baston kaldırılmıştı fakat orada da hafif işaretler vardı. Bastonun müşterimize ait olduğuna şüphe yok. O da bunu onaylıyor. İki adamın da ayak izleri halıda görülebiliyor fakat karşı taraf için bir hile olarak, üçüncü kişinin ayak izi yok. Tüm zaman boyunca puanlarını arttırıyorlar fakat bizim elimizde hâlâ hiçbir şey yok.

"Küçük bir umut ışığı bile yakalasaydım, yine de hiçbir işe yaramazdı. Kasanın içindekileri inceledim,

çoğu dışarı çıkarılıp masanın üzerine bırakılmıştı. Belgeler mühürlü zarflara koyulmuştu, bir iki tanesi polis tarafından açılmıştı. Görebildiğim kadarıyla çok fazla bir değerleri yoktu, hesap cüzdanı da Bay Oldacre'nin zenginliğini göstermiyordu. Fakat tüm belgelerin orada olmadığını düşünüyordum. Bulamadığım birtakım şeyler gizli tutulmaya çalışılmış -muhtemelen daha değerli şeyler. Tabii ki, bunu kanıtlayabilirsek Lestrade'nin iddiasını tersine çevirebilir çünkü kim kısa bir zamanda kendisine miras kalacak bir şeyi çalmak ister?

"Sonunda her tarafı inceleyip hiçbir iz bulamamış bir halde, şansımı hizmetçiyle denemeye karar verdim. Bayan Lexington, ufak tefek, siyahi ve şüpheli gözleri olan sessiz biri. Eğer isteseydi bir şeyler anlatabilirdi, buna eminim. Fakat ağzı çok sıkıydı. Evet, Bay McFarlane'i dokuz buçukta eve alan oydu. Bunu yapmak yerine ellerinin felç olmasını tercih ederdi. On buçukta yatmaya gitmişti. Odası evin öteki ucundaydı ve hiçbir şey duymamıştı. Bay McFarlane şapkasını ve bildiği kadarıyla bastonunu salonda bırakmıştı. Yangın alarmının çalmasıyla uyanmıştı. Zavallı, efendisi kesinlikle öldürülmüştü. Hiç düşmanı var mıydı? Tabii ki, her insanın düşmanları vardır fakat Bay Oldacre kimseyle pek konuşmazdı ve insanlarla sadece işi sayesinde tanışırdı. Düğmeleri görmüştü ve efendisinin dün gece giydiği elbiselere ait olduğuna emindi. Odun yığını kuruydu çünkü bir aydır yağmur yağmamıştı. Çabuk tutuştu ve olay yerine geldiğinde alevlerden başka hiçbir şey görünmüyordu. O ve tüm itfaiyeciler alevlerin içinden yanık et kokusu-

nu alabiliyorlardı. Belgelerle ve Bay Oldacre'nin kişisel meseleleriyle alakalı hiçbir şey bilmiyordu."

"İşte bu, sevgili Watson, başarısızlığımın özeti. Ve hâlâ..." -biçimli ellerini düşüncelerinin getirdiği bir heyecanla kenetledi- "her şeyin yanlış olduğunu biliyorum. İliklerime kadar hissediyorum. Gizli kalmış bir şey var ve o hizmetçi bunu biliyor. Bakışlarında yalnızca suçluluk duygusunun ortaya çıkarabileceği bir hoşnutsuzluk ifadesi var. Ancak bununla ilgili daha fazla konuşmaya gerek yok, Watson; şans yardım etmezse korkarım ki Norwood'daki kayıp olayı, sabırlı halkın er ya da geç kabulleneceği kayıtlı başarılarımızın arasında olmayacak."

"Evet, kesinlikle..." dedim, "Adamın görüntüsü jüriyi ikna edebilir mi?"

"Sevgili Watson, bu, tehlikeli bir iddia. 87'de onu kurtarmamızı isteyen korkunç katil Bert Stevens'ı hatırlıyor musun? Daha önce ondan daha masum görünümlü genç bir adam gördüğünü hatırlıyor musun?"

"Doğru."

"Alternatif bir teori ortaya atmayı başaramadığımız sürece, genç avukat kaybedecektir. Şimdi olayda ona karşı kullanılabilecek bir kusur bulmamız çok zor ve daha derine yapılacak tüm araştırmalar bunun güçlenmesine sebep olacaktır. Bu arada, bir araştırma için başlangıç noktası olarak alabileceğimiz o belgelerle alakalı tuhaf bir nokta var. Hesap cüzdanına göz atarken bakiyenin azalmasının temel nedeni geçen

yıl boyunca Bay Cornelius'a yazılan kabarık çeklerdi. Emekli bir mimarın çok büyük miktarda alışverişler yaptığı Bay Cornelius'un kim olduğunu öğrenmem gerektiğini itiraf etmeliyim. Halihazırda bir meselesi olması mümkün mü? Cornelius tefeci olabilir fakat bu büyük ödemelerle örtüşen bir senet bulamadık. Diğer bulguları yok sayarak, araştırmalarım şimdi bu çekleri bozduran beyefendiyi bulmak amacıyla bankaya yönelmeli. Fakat korkarım ki, sevgili arkadaşım, olay Lestrade'nin müşterimizi asmasıyla utanç verici bir şekilde sonlanacak. Ve bu Scotland Yard için kesinlikle bir zafer olacak."

Sherlock Holmes'un o gece kaç saat uyuduğunu bilmiyorum fakat kahvaltıya indiğimde onu soluk ve yorgun, parlak gözlerini etraflarındaki siyah gölgelerden dolayı daha da parlak bir durumda buldum. Sandalyesinin etrafındaki halı, sigara külleriyle ve eski tarihli gazetelerle doluydu. Masanın üzerinde açık bir telgraf duruyordu.

"Ne düşünüyorsun, Watson?" diye sordu, telgrafı bana doğru iterek.

Norwood'dan gelmişti, şöyle yazıyordu:

Yeni önemli kanıtlar bulundu. McFarlane'nin suçluluğu tamamen onaylandı. Davayı bırakmanızı tavsiye ediyorum.

LESTRADE.

"Bu, ciddiye benziyor," dedim.

"Bu Lestrade'nin zafer işareti." diye cevap verdi Holmes, acı bir gülümsemeyle. "Ama yine de davadan vazgeçmek için daha erken. Ne de olsa, önemli ve yeni bir kanıt iki uçlu bir şey ve Lestrade'nin düşündüğünün tersine bir sonuç çıkması büyük olasılık. Kahvaltını yap, Watson, beraber gideceğiz ve ne yapabileceğimize bakacağız. Bugün senin arkadaşlığına ve moral desteğine ihtiyacım varmış gibi hissediyorum."

Arkadaşım kahvaltı yapmadı çünkü gergin anlarında yemek yememesi onun tuhaflıklarından biriydi ve açlıktan bitkin düşene kadar çelik gibi iradesine güveneceğini biliyordum. Tıbbi itirazlarıma cevap olarak "Şu anda hazım için enerji ve güç harcayamam." derdi. Bu sabah da elini bile sürmediği kahvaltı masasını arkasında bırakıp benimle birlikte Norwood'a gelişine bu yüzden şaşırmadım. Tuhaf turist kalabalığı hâlâ, tam hayal ettiğim gibi bir banliyö villası olan Deep Dene Evi'nin etrafındaydı. İçeri girdiğimizde yüzü zaferden kızarmış ve davranışları, zaferiyle övündüğünü itici şekilde belli eden Lestrade ile karşılaştık.

"Pekâlâ, Bay Holmes, bizi haksız çıkaracak bir teoriniz var mı? Serserinizi buldunuz mu?" diye bağırdı.

"Herhangi bir sonuca varmadım." diye cevap verdi arkadaşım.

"Fakat biz dün bir sonuca vardık ve şimdi doğru olduğu ortaya çıktı bu yüzden bu kez sizden bir adım önde olduğumuzu kabul etmelisiniz, Bay Holmes."

"Kesinlikle olağandışı bir şey olduğunu düşünüyormuş gibi görünüyorsunuz" dedi Holmes.

Lestrade kahkaha attı.

"Yenilmekten hepimiz kadar siz de hoşlanmıyorsunuz," dedi. "Bir adam her zaman istediğini elde edemez değil mi, Dr. Watson? İsterseniz böyle gelin baylar, bu suçu işleyenin John McFarlane olduğuna sizi ikna edebileceğimi düşünüyorum."

Bizi bir koridordan onun ilerisindeki karanlık bir salona götürdü.

"Burası genç McFarlane'in suçu işledikten sonra şapkasını almak için geldiği yer," dedi. "Şuna bakın." Dramatik bir yavaşlıkla bir kibrit çaktı ve ışığıyla beyaz halının üzerindeki kan lekesini gösterdi. Kibriti yaklaştırdıkça bir lekeden fazlası olduğunu gördüm. Bir başparmağın iyi işaretlenmiş bir iziydi.

"Buna büyütecinizle bakın, Bay Holmes."

"Evet, ben de öyle yapıyorum."

"İki parmak izinin aynı olmadığını fark ettiniz, değil mi?"

"Benzer bir şey duydum."

"Pekâlâ, öyleyse bu parmak izini bu sabah benim emrimle genç McFarlane'in sağ başparmağından alınmış balmumu taklidiyle karşılaştırabilir misiniz?"

Balmumundan yapılmış parmak izi örneğini kan lekesine yaklaştırdığında, büyütecin ikisinin de şüphe götürmez bir şekilde aynı parmak izi olduğunu göster-

mesi zor olmadı. Şanssız müşterimizin kaybettiğinden artık şüphem yoktu.

"Son," dedi Lestrade.

"Evet, son," diye gönülsüzce tekrar ettim.

"Evet, öyle," dedi Holmes.

Ses tonundaki bir şey kulağıma takıldı ve ona bakmak için döndüm. Yüz ifadesi olağandışı bir şekilde değişmişti. İçinden gelen bir neşeyle kıvranıyordu. Gözleri iki yıldız gibi parlıyordu. Bana öyle geliyordu ki, kahkaha atmamak için kendini zor tutuyordu.

"Olur şey değil! Olur şey değil!" dedi en sonunda. "Şimdi, bunu kim düşünebilirdi ki? Kesinlikle, görüntüler ne kadar aldatıcı olabiliyor! Bu genç adamı göz önüne alın! Kendi yargılarımıza güvenmemek bizim için önemli bir ders, değil mi Lestrade?"

"Evet, bazılarımız ukala olmaya çok fazla meyilli, Bay Holmes." dedi Lestrade. Adamın küstahlığı insanı deli ediyordu fakat buna sinirlenemezdik.

"Bu genç adamın askıdan şapkasını alırken parmağını duvara yaslaması ne kadar ilahi bir durum! Eğer biraz düşünürseniz çok doğal bir hareket." Holmes oldukça sakin görünüyordu fakat tüm vücudu, o konuştukça bastırılmış bir heyecan kıpırtısı gösteriyordu.

"Bu arada, Lestrade, bu dikkat çekici keşfi kim yaptı?"

"Polis memuruna yardımcı olan hizmetçi Bayan Lexington."

"Polis memuru gece neredeydi?"

"Cinayetin işlendiği yatak odasında, hiçbir şeye dokunulmaması emri verildiği için nöbet tuttu."

"Fakat polis dün nasıl oldu da bu işareti görmedi?"

"Salonun dikkatli bir incelemesini yapmak için özel bir nedenimiz yoktu. Ayrıca, görüyorsunuz ki, burası pek göze çarpan bir yer değil."

"Hayır, hayır, tabii ki değil. Sanırım izin dün de orada olduğuna dair bir şüphe yok?"

Lestrade, Holmes'a, aklını kaçırdığını düşünüyormuşçasına baktı. Eğlenceli tavırlarına ve oldukça vahşi gözlemlerine şahsen şaşırdığımı itiraf etmeliyim.

"McFarlane'in gece yarısı kendisine karşı elimizde bulunan kanıtları güçlendirmek için hapisten çıktığını mı düşünüyorsunuz bilemiyorum..." dedi.

Lestrade, "Bunun, onun parmak izi olup olmadığına karar vermeyi dünyadaki herhangi bir uzmana bırakıyorum," dedi.

"Şüphesiz onun parmak izi."

"Pekâlâ, bu kadar yeter." dedi Lestrade. "Ben pratik bir adamım, Bay Holmes ve kanıtlarımı bulduğumda bir sonuca varırım. Eğer söyleyecek bir şeyiniz olursa, beni oturma odasında raporumu yazarken bulabilirsiniz."

Holmes soğukkanlılığını geri kazanmıştı fakat hâlâ ifadesindeki keyif belirtilerini yakalayabiliyordum.

"Ah, bu üzücü bir gelişme, öyle değil mi Watson?" dedi. "Ve hâlâ müşterimiz için umut ışığı olabilecek tuhaf noktalar var."

"Bunu duyduğuma çok sevindim," dedim içtenlikle. "Onun için her şeyin bittiğinden korkuyordum."

"Bu kadarını söyleyecek kadar ileri gitmezdim, sevgili Watson. Gerçek şu ki, bu kanıtta arkadaşımızın çok önem verdiği gerçekten ciddi bir eksiklik var."

"Gerçekten, Holmes! Nedir o?"

"Yalnızca şu; dün ben salonu incelerken o izin orada olmadığından eminim. Ve şimdi, Watson, çıkıp güneş ışığında biraz yürüyelim."

Küçük de olsa bir umudun yeşerdiğine inanıyordum ama yine de kafam karışmıştı. Arkadaşımla bahçenin etrafında yürümeye başladık. Holmes, evin her cephesini sırayla ve büyük bir dikkatle inceledi. Sonra içeriye girdi ve tüm evi bodrumdan tavan arasına kadar tekrar inceledi. Odaların çoğu döşeli değildi fakat Holmes yine de hepsini özenle inceledi. En sonunda, üç boş yatak odasına giden en üst kat koridorundayken, yine yüzü sevinçten kasılmaya başladı.

"Bu davanın çok nadir görünen özellikleri var, Watson." dedi. "Sanırım arkadaşımız Lestrade'ye bunları anlatmanın zamanı geldi. Teorilerimizle eğlendi ve muhtemelen eğer bu olayla ilgili fikirlerim doğru çıkarsa biz de ona aynısını yapabiliriz. Evet, evet, sanırım olaya nasıl yaklaşmamız gerektiğini görebiliyorum." Scotland

Yard müfettişi, Holmes yanına gittiğinde hâlâ salonda raporunu yazıyordu.

"Bu davanın raporunu yazdığınızı anlamıştım," dedi.

"Hâlâ yazıyorum."

"Biraz erken olduğunu düşünmüyor musunuz? Kanıtlarınızın yeterli olmadığını düşünüyorum."

Lestrade, arkadaşımı, sözlerini duymazdan gelmeyecek kadar iyi tanıyordu. Kalemini masaya bıraktı ve merakla ona baktı.

"Ne demek istiyorsunuz, Bay Holmes?"

"Yalnızca henüz görmediğiniz önemli bir tanık olduğunu söylüyorum."

"Kim olduğunu gösterebilir misiniz?"

"Sanırım bunu yapabilirim."

"Yapın öyleyse."

"Elimden geleni yapacağım. Kaç polis memurunuz var?"

"Yakınlarda üç tane."

"Mükemmel!" dedi Holmes. "Hepsinin iriyarı, kalıplı ve gür sesli adamlar olup olmadığını sorabilir miyim?"

"Öyle olduklarına şüphem yok, ancak yine de seslerinin konuyla ne alakası olduğunu anlayamadım."

"Sanırım size bunu veya diğer bir iki şeyi görmeniz konusunda yardım edebilirim," dedi Holmes. "Lütfen adamlarınızı çağırın ve göstereyim."

Beş dakika sonra, üç polis memuru salonda toplanmıştı.

"Evin dışında saman bulacaksınız," dedi Holmes. "Sizden iki deste samanı içeri getirmenizi isteyeceğim. Sanırım ihtiyacım olan tanığı gösterebilmek için en büyük yardımcım bu olacak. Çok teşekkür ederim. Sanıyorum cebinde kibrit var, Watson. Şimdi, Bay Lestrade, hepinizden beni üst kata kadar izlemenizi rica ediyorum."

Daha önce söylediğim gibi, orada üç boş yatak odasının içinde bulunduğu geniş bir koridor vardı. Koridorun bir tarafında Sherlock Holmes tarafından sıraya dizildik. Polis memurları gülüyorlar, Lestrade arkadaşıma yüzünde birbiri ardına beliren şaşkınlık, beklenti ve alay ifadeleriyle bakıyordu. Holmes, önümüzde numarasını gerçekleştiren bir sihirbaz edasıyla duruyordu.

"Polis memurlarınızı iki kova su getirmeleri için gönderebilir misiniz? Samanı yere koyun, karşı taraftaki duvara yaklaştırmadan. Sanırım şimdi hepimiz hazırız."

Lestrade'nin yüzü kızgınlıktan kıpkırmızı olmuştu. "Bizimle oyun mu oynamaya çalışıyorsunuz anlamıyorum, Bay Sherlock Holmes." dedi. "Eğer bir şey biliyorsanız, bunu tüm bu maskaralığı yapmadan söyleyebilirsiniz."

"Sizi temin ederim, sevgili Lestrade, yaptığım her şey için kusursuz bir nedenim var. Muhtemelen birkaç

saat önce, avantaj sizdeymiş gibi görünürken, bana biraz takılmıştınız, o yüzden bu küçük tantana ve hazırlıklar için bana kızmamalısınız. Pencereyi açmanı ve samanın ucundan kibritle yakmanı rica edebilir miyim Watson?"

Arkadaşımın dediğini yaptım ve kuru saman çatırtı sesleri çıkarıp yanarken koridor boyunca yayılan gri dumanla tıkandım.

"Şimdi bunun sana bir tanık kazandırıp kazandırmayacağını göreceğiz, Lestrade. Hepinizden 'Yangın!' diye bağırmanızı rica edebilir miyim? Şimdi; bir, iki, üç!"

"Yangın!" diye hep bir ağızdan bağırdık.

"Teşekkürler. Bir kez daha lütfen."

"Yangın!"

"Yalnızca bir kez daha, beyler ve hep birlikte."

"Yangın!" Bağırışlarımız Norwood'un her yerinde duyulmuş olmalıydı.

Ateş neredeyse sönecekti ki, inanılmaz bir şey oldu. Bir kapı aniden, koridorun sonunda kapısız, düz bir duvar gibi görünen duvardan açıldı ve ufak tefek, yaşlı bir adam oyuğundan çıkan bir tavşan gibi dışarı fırladı.

"Mükemmel!" dedi Holmes, sakin bir tavırla. "Watson, samanın üzerine bir kova su dök, bu ateşi söndürecektir! Lestrade, sana baş kayıp tanığın Bay Jonas Oldacre'yi tanıtmama izin ver."

Dedektif adama boş bir şaşkınlıkla baktı. Adam koridorun parlak ışığında gözlerini kırpıyor ve bir bizi bir yanan ateşi görmeye çalışıyordu. İtici bir yüzü vardı; hafif kır saçlı ve beyaz kaşları olan kurnaz, kötü, zararlı bir adama benziyordu.

"Pekâlâ, bu nedir?" dedi Lestrade, sonunda. "Bu kadar zamandır ne yapıyordunuz?"

Oldacre, kızgın dedektifin öfkeden kıpkırmızı olmuş yüzünden irkilerek rahatsız bir şekilde güldü.

"Kimseye zarar vermedim."

"Zarar vermediniz mi? Masum bir adamı astırmak için elinizden geleni yaptınız. Eğer bu adam olmasaydı, belki de bunu başaracaktınız."

Garip adam ağlamaya başladı.

"Eminim, bayım, yalnızca sıradan bir şakaydı."

"Ah! Şakaydı öyle mi? Sizin için hiç de komik olmayacak, söz veriyorum. Yakalayın ve ben gelene kadar oturma odasında tutun," diye emir verdi Lestrade. "Bay Holmes!" diye devam etti polisler giderken, "polis memurlarının önünde konuşamadım fakat Dr. Watson'ın yanında söyleyebilirim. Nasıl yaptığınız benim için hâlâ belirsiz olsa da bu yaptığınız şimdiye kadar yaptığınız en dâhiyane şeydi. Masum bir adamın hayatını kurtardınız ve merkezdeki ünümü mahvedecek çok büyük bir skandalı engellediniz."

Holmes gülümsedi ve Lestrade'nin omzuna hafifçe vurdu.

"Mahvolmak yerine, bayım, ününüzün büyük bir şekilde arttığını göreceksiniz. Yazıyor olduğunuz raporda birkaç değişiklik yapın ve merkezdekiler Müfettiş Lestrade'nin gözlerinin deliller konusunda ne kadar keskin olduğunu anlayacaktır."

"Kendi isminizin raporda yer almasını istemiyor musunuz?"

"Kesinlikle hayır. Her işin ödülü kendinedir. Belki ben de ileride, coşkulu tarihçime dosyalarını oluşturması için izin verdiğim zaman başarıyı üstlenebilirim, ha Watson? Pekâlâ, şimdi, bu sıçanın nerede saklandığını öğrenelim."

Bağdadi sıvalı bir bölme koridorun ucundan iki metre geride, içinde kurnazca yerleştirilmiş bir kapıyla birlikte duruyordu. Saçakların altındaki yarıklar sayesinde aydınlanıyordu. Bir dizi kitap ve belgeyle birlikte birkaç mobilya, su ve yiyecek stoğu vardı.

"Bir mimar olmanın avantajları." dedi Holmes, dışarı çıkarken. "Kendi küçük saklanma yerini, bir yardım almadan oluşturmuş, listene hemen eklemen gereken değerli hizmetçisi dışında, tabii ki."

"Tavsiyeni dikkate alacağım. Fakat bu yerin varlığını nerden biliyordunuz, Bay Holmes?"

"Adamın evde saklandığına zaten çoktan emin olmuştum. Bir koridoru hızlıca incelerken, aşağıdakinden iki metre daha kısa olduğunu fark ettiğimde nerede olduğunu anlamak zor olmadı. Tabii ki gidip onu yakalayabilirdik fakat onun kendi kendini yakalatması

beni eğlendirdi. Ayrıca, sabahki şakalarınıza karşılık sizi şaşırtmam gerektiğini hissettim."

"Evet, bayım, bu konuda kesinlikle benimle aynı durumdasınız. Fakat nasıl oldu da evde olduğunu anlayabildiniz?"

"Parmak izi, Lestrade. Son olduğunu söyledin ve gerçekten de öyleydi, fakat farklı bir şekilde. Geçen gün orada olmadığını biliyordum. Senin de fark etmiş olabileceğin gibi, detaylara çok dikkatli bir şekilde bakarım. Salonu incelemiştim ve duvarın temiz olduğundan emindim. Bu yüzden, parmak izi oraya gece koyulmuştu."

"Fakat nasıl?"

"Çok basit. O kâğıt yığınları mühürlendiğinde, Jonas Oldacre, Mcfarlane'in parmağını yumuşak balmumuna bastırarak mühürlerden birini güvenceye almak istedi. Çok çabuk ve doğal bir şekilde yapılabilirdi ve genç adamın bunu şahsen hatırlamadığını söyleyebilirim. Büyük ihtimalle böyle oldu ve Oldacre, onu kullanabileceği bir durum olmadığını düşünüyordu. Olayı, saklandığı yerde düşünürken aniden o parmak izini McFarlane aleyhinde kanıt olarak kullanabileceği aklına geldi. Onun için mühürden balmumunun örneğini almak, bir iğne kullanarak onu kanla nemlendirmek ve gece kendi eliyle veya hizmetçisi aracılığıyla onu duvara koymak, dünyadaki en kolay şeydi. Eğer onunla birlikte saklandığı yere götürdüğü belgeleri incelerseniz,

parmak izinin üzerinde olduğu mührü bulacağınıza eminim."

"Harika!" dedi Lestrade. "Harika! Her şeyi apaçık ortaya koydunuz. Fakat bu derin aldatmacanın amacı nedir, Bay Holmes?"

Dedektifin zorba tavrının aniden öğretmenine soru soran bir çocuğun tavrına dönüştüğünü görmek beni eğlendiriyordu.

"Bunu açıklamanın çok zor olduğunu düşünmüyorum. Şu anda bizi aşağıda bekleyen adam çok derin, kötü, kindar bir insan. Bir zamanlar McFarlane'in annesi tarafından reddedildiğini biliyor musunuz? Bilmiyorsunuz! Norwood'dan önce Blackheath'e gitmeniz gerektiğini söylemiştim. Onun haksızlık olarak düşündüğü bu durum onun şeytani ve entrikacı beyninde yer etmiş ve tüm hayatı boyunca intikam almaya çalışmasına rağmen asla şans bulamamış. Son bir iki yıl boyunca, her şey ters gitmiş -bence gizli bir söylenti- ve kötü bir duruma düşmüş. Ona kredi veren kimseleri dolandırmaya karar vermiş ve bu amaç için Bay Cornelius adında birine, sanıyorum ki kendi kendine uydurduğu biri, kabarık çekler yazmaya başlamış. Henüz bu çeklerin nereye gittiğini incelemedim fakat Oldacre'nin ara sıra çift kişiliğe büründüğü bir taşra kasabasında o isimle açılmış bir hesaba yatırıldığına şüphem yok."

"Evet, bu mantıklı."

"Kaybolarak tüm izini kaybettirebileceğini düşünmüş ve aynı zamanda eski âşığından, onun tek çocuğu

tarafından öldürüldüğü izlenimini verebilirse, büyük ve yıkıcı bir intikam alabileceğini kurgulamış. Bir hainlik başyapıtıydı ve bunu bir usta gibi gerçekleştirdi. Cinayet için apaçık bir gerekçe ortaya koyan vasiyet fikri, kendi ailesinin haberi olmadan yapılan gizli bir ziyaret, bastonun alıkoyulması, kan ve odun yığınındaki hayvan kalıntıları ve düğmeler hayranlık uyandırıcı. Birkaç saat önce kaçış ihtimali olmadığını gördüğüm bir hileydi. Fakat bir sanatçının, ne zaman duracağını bilmesiyle ilgili üstün yeteneğine sahip değilmiş. Hali hazırda kusursuz olanı geliştirmek istedi -şanssız kurbanının boynunun etrafındaki ipi daha da sıkmaya çalıştı- ve her şeyi berbat etti. Aşağı inelim, Lestrade. Ona sormak istediğim bir iki soru var."

Uğursuz adam kendi oturma odasında, iki tarafında birer polisle, oturuyordu.

"Bu bir şakaydı, bayım, sadece bir şaka..." diyerek aralıksız bir şekilde inledi. "Sizi temin ederim, bayım, kendimi yalnızca ortadan kayboluşumun etkilerini görmek için gizledim ve zavallı genç Bay McFarlane'e bir zarar gelmesine izin vereceğimi düşünecek kadar adaletsiz olmadığınıza eminim."

"Buna jüri karar verecek." dedi Lestrade. "Neyse, eğer cinayete teşebbüsten olmazsa, komplo kurmak suçlamasıyla sizi içeri atacağız."

"Ve muhtemelen kredi sağlayıcılarınızın Bay Cornelius'un banka hesabına el koyduğunu öğreneceksiniz," dedi Holmes.

Ufak tefek adam sersemledi ve uğursuz gözlerini arkadaşıma çevirdi.

"Size büyük bir teşekkür borçluyum," dedi. "Belki bir gün borcumu öderim."

Holmes rahat bir tavırla gülümsedi.

"Sanırım birkaç yıl boyunca tamamen meşgul olacaksınız," dedi. "Bu arada, eski pantolonlarınız dışında odun yığınına koyduğunuz şey neydi? Ölü bir köpek mi, bir tavşan mı? Söylemeyecek misiniz? Ah, ne kadar kabasınız! Pekâlâ, pekâlâ, kan ve alazlanmış külleri bir çift tavşan da açıklayabilir. Eğer bu olayı yazarsan, Watson, anlatıcıyı tavşanlar olarak da gösterebilirsin."

Boş Ev

1894 yılının baharında, son derece gizemli ve ustaca işlenmiş bir cinayet olan saygıdeğer Bay Ronald Adair'in öldürülmesi, tüm Londra'yı adeta sarsmış, ünlü isimlerden oluşan şehrin üst tabakasını derinden etkilemişti. Polis soruşturmasında ortaya çıkan birçok detay, kamuoyuna açıklanmış ama olayın hassasiyeti düşünülerek bazı önemli kanıtlar kimseye duyurulmamış, gizli tutulmuştu. Bu kanıtlar o kadar gizlilerdi ki, bu olaylar zincirinin kayıp halkalarını, yaklaşık on yıl sonra ancak açıklayabiliyorum.

İşlenen suç başlı başına oldukça enterasan olmasına rağmen benim ilgimi çeken kısmı, bunca macera görüp geçirmiş birisi olarak, olayın sonrasında gerçekleşen akıl almaz olayların bende yarattığı, daha önce başıma gelmemiş şok etkisiydi. Aradan bunca zaman geçmiş olmasına rağmen, olay aklıma geldikçe hâlâ şaşkınlığımı gizleyemiyorum. Çaresizliğime son veren o zevk dalgasını tekrar tekrar yaşarken, tüylerimi halen ürpertiyor olması, beni hayretler içinde bırakıyor. Beni, olağanüstü bir adamın düşüncelerini ve yaptığı işleri anlattığım zamanlardan tanıyan insanlara söylemek istediğim bir şey var: Bu bilgileri sizlerle paylaşmamamın nedeni ben

değilim; onun tarafından konulan ve ancak geçen ayın üçünde kalkan bir yasak sonucu, aslında en önemli görevim olarak gördüğüm bu hikâyeyi anlatmam bilinçli olarak bu zamana kadar engellendi.

Holmes'a yakınlığım sebebiyle kriminal vakalara beslediğim yoğun ilgi beni, o ortadan kaybolduktan sonra da halkın dilinde dolaşan olayları gazetelerden takip etmeye sevk etti. Hatta birkaç kez, sırf kendimi tatmin etmek için, onun yöntemlerini kullanarak birkaç olayı kendi kendime çözmeyi denedim ama ne yazık ki istediğim başarıya asla ulaşamadım. Yine de şunu söylemeliyim ki, aralarından hiçbiri beni Ronald Adair'in başına gelen talihsiz olay kadar etkilememişti. Şüphelinin ya da şüphelilerin kasten cinayet işlemekten hüküm giyeceklerini bildiren soruşturma raporu okunduğunda, Sherlock Holmes'un ölümünün ne kadar büyük bir kayıp olduğunu bir kez daha anladım. Bu ilginç olayda da, onun da ilgisini çekecek olan bir sürü ipucu vardı ve Avrupa'nın gelmiş geçmiş en popüler dedektifinin deneyim, gözlem ve parlak zekâsının, polise olayı çözmelerinde çok yardımcı olacağına emindim.

Gün boyu süren ziyaretlerim sırasında, bu olayı aklımdan hiç çıkarmadan sürekli düşünsem de tatmin edici bir açıklamaya ulaşamadım. Herkesin bildiği bir hikâyeyi bir kez daha anlatmayı göze almıştım; soruşturmanın sonunda kamuoyunun da öğrendiği gerçekleri tekrarlamak istiyorum.

Sayın Ronald Adair, o zamanlar Avustralya'daki kolonilerden birinin valisi olan Maynooth Kontu'nun ikinci oğluydu. Adair'in annesi bir katarakt ameliyatı için Avustralya'dan dönmüştü ve oğlu Ronald ve kızı Huda'yla birlikte Park Yolu 427 numarada yaşamaya başlamışlardı. Delikanlının bir düşmanı ya da kötü bir alışkanlığı olmadığı etrafındaki herkes tarafından biliniyordu. Bir süre önce Carstairsli Bayan Edith Woodley'le nişanlanmışlar fakat nişan, alınan ortak bir kararla birkaç ay önce bozulmuştu. Bu olayın sonrasında ise taraflardan herhangi birinde gizliden gizliye düşmanca duygular beslendiğine dair herhangi bir belirti yoktu. Sakin ve içe dönük yapısı nedeniyle, delikanlının hayatı dar ama hatırı sayılır bir çevrenin içinde geçiyordu. Buna rağmen, herkes tarafından beğenilen bu aristokrat genç, 30 Mart 1894 gecesi saat on ile on bir buçuk arası, garip ve açıklanamayan bir şekilde bu dünyayı terk etti.

Ronald Adair, kâğıt oynamayı seven biri olarak sürekli kumar oynar fakat asla hiçbir zarar görecek miktarda bahis ortaya sürmezdi. Baldwin, Cavendish ve Bagatelle kâğıt kulüplerine üyelerdi. Öldüğü günün akşamı da yemekten sonra Bagatelle kulübünde bir el vist oynadığı öğrenildi.

Ayrıca, aynı gün öğlen de o kulübe gitmiş ve kâğıt oynamıştı. Birlikte oynadığı Bay Murray, Sir John Hardy ve Albay Moran'ın ifadelerine göre, vist oynanmıştı ve oyun aşağı yukarı berabere bitmişti. Adair olsa olsa

en fazla 5 sterlin kaybetmişti. Onun kadar serveti olan birisi için bu kayıp, devede kulak kalırdı.

Adair, ortalama her gün bu oyunu oynardı ve dikkatli oyunculuğu sayesinde genellikle ortaya koyduğundan daha fazlasıyla masadan kalkardı. Hatta ifadelere göre, birkaç hafta önce Albay Moran'la ortak olduğu bir oyunda, Godfrey Milner ve Lord Balmora'dan dört yüz yirmi sterlin kazanmayı başarmışlardı. Soruşturma raporuna göre, delikanlının yakın geçmişinde olanlar böyleydi.

Cinayet akşamı, kulüpten döndüğünde saat tam ondu. O sırada annesi ve kız kardeşi, akşamı geçirmek üzere bir akrabalarındaydılar. Hizmetçi, ifadesinde delikanlının genellikle oturma odası olarak kullanılan ikinci kattaki bir odaya girdiğini duyduğunu söylemiş. Evin sahipleri gelmeden önce o, odada bulunan şömineyi yakmış ve içerisi duman altı olduğu için pencereyi biraz açmayı da ihmal etmemişti. Leydi Maynooth ve kızı saat on bir yirmide eve dönene kadar odadan hiç ses duyulmamıştı. Leydi Maynooth, sevgili oğluna iyi geceler demek üzere içeri girmeye çalışmış ama kapı kilitliymiş. Endişeli kadının kapıyı o kadar çalmasına, seslenmesine hatta bağırmasına rağmen içeriden bir cevap gelmemiş. Sonunda yardım çağrılarak kapı kırılmış. Zavallı delikanlı, masanın yanında yerde yatıyormuş. Kafasında tek bir kurşun deliği varmış fakat odasında herhangi bir silah bulunamamış. Masasının üzerinde ise iki adet on sterlinlik banknot ve çeşitli miktarlar-

da, üst üste dizilmiş minik kuleler halinde gümüş ve altından oluşan on yedi sterlin değerinde bozukluk varmış. Ayrıca, üzerinde bazı kulüp arkadaşlarının adlarının karşısına sayılar yazılmış bir de kâğıt parçası bulunmuş ki, bu da genç adamın ölmeden önce oyunlardan kazandığı ve kaybettiği miktarları hesapladığını gösteriyordu zaten.

Cinayet mahallinde yapılan ayrıntılı inceleme, olayın daha da anlaşılmaz bir hal almasına neden olmuştu. İlk olarak, genç adamın kapıyı içeriden neden kilitlediği anlaşılamamıştı. Bunu katilin yapmış ve sonradan pencereden kaçmış olması ihtimali vardı elbette fakat bulundukları kat, yerden en az yedi metre yüksekliktеydi ve aşağıda da çiçek açmış bir alan vardı. Çiçeklerin bulunduğu yerde de herhangi bir ayak izine rastlanmamıştı. Ayrıca evle yol arasındaki dar çimenlikte de ayak izi bulunamamıştı. Anlaşıldığı üzere, kapıyı içeriden kilitleyen kişi, delikanlının kendisiydi. Peki, o halde nasıl ölmüştü? Birisinin o pencereye iz bırakmadan tırmanması imkânsızdı. Dışarıdan bir yerden bu atışın yapıldığı ihtimali düşünülünce, bir tabancayla böyle bir atışın hem yapılması hem de tabancanın bu kadar ciddi bir yara açması söz konusu olamazdı. Ayrıca bulundukları sokak olan Park Yolu, çok işlek bir yerdi. Evin yüz metre kadar ötesinde bir at arabası durağı vardı. Kimse silah sesi duymamıştı.

Bunlara rağmen, ortada ölü bir adam ve bir tabanca mermisi vardı. Yumuşak uçlu mermilerde görüldüğü

üzere girdiği yerde dağılmış ve kurbanın anında ölmesine neden olacak kadar ciddi bir yara açmıştı. Park Yolu esrarı işte böyleydi ve bu durum, genç Adair'in bilinen bir düşmanı olmaması ve odasından değerli herhangi bir eşya veya paranın kaybolmamasıyla beraber cinayeti karmaşıklaştırıyor ve nedeninin anlaşılmasını imkânsız bir hale getiriyordu.

Bütün gün bu ipuçlarını enine boyuna düşündüm. Hepsinin bir araya gelebildiği bir teori veya zavallı dostumun dediği gibi, her araştırmanın başlangıç noktasını oluşturan o şeffaf noktayı bulmaya çalıştım. Ama çok fazla bir ilerleme kaydedemediğimi itiraf etmeliyim.

Akşamleyin çıkıp parkta biraz dolaştım ve saat altı civarında da Park Yolu - Oxford Sokağı'na girerken kendimi buldum. Kaldırımda durup bir evin penceresine pür dikkatle bakan bir grup insan, görmeyi amaçladığım evin yerini de bana göstermiş oldu. Sivil dedektif olduğundan ciddi derecede şüphelendiğim, renkli gözlük takmış, uzun ve zayıf bir adam kendi oluşturduğu teorisini anlatıyor, kalabalık bir grup insan da etrafını sarmış onu dinliyordu. Adama mümkün olduğu kadar yaklaştım ama anlattıkları o kadar saçmaydı ki, içimde bir tiksinti belirince hemen uzaklaştım. Uzaklaşmak için geri çekildiğim sırada, arkamda duran iki büklüm olmuş yaşlı bir beyefendiye çarpınca, elindeki kitapların yere düşmesine neden oldum. Kitaplarını toplamaya yardım ederken, kitaplardan birisinin üstünde, 'Ağaca Tapınma Kültünün Kökenleri' başlığını gördüğümü

hatırlıyorum ve bu zavallı yaşlının ya işi ya da uğraşı gereği nadir bulunabilen eserleri toplayan bir kitap kurdu olduğu fikrine kapıldım.

Bu görünmez kaza için kendisinden özür dilemek istedim ama istemeden kitaplarına kötü davrandığım için, kaldı ki bunlar sahibi için çok değerli şeylerdi, yaşlı adam sinirli bir şekilde homurdanıp arkasını döndü, iki büklüm ve kalın beyaz favorileriyle kalabalığın içinde kayboldu. Ben de arkasında öylece bakakalmıştım.

Park Yolu 427 numarada yaptığım gözlemler, ilgilendiğim meseleyi açıklığa kavuşturmak için yeterli olmamıştı. Alçak bir duvar ve çitler, evi yoldan ayırıyordu ve bunların hepsi en fazla bir buçuk metreydi. Bu durumda bahçeye girmek fazla zor olamazdı ama tırmanabilmek için kullanılabilecek bir su borusu bile bulunmayan pencereye ulaşmak neredeyse imkânsız gibi görünüyordu.

Kafam daha da karışmış bir halde, Kensington'a döndüm. Çalışma odamda oturmaya başlayalı daha beş dakika olmamıştı ki, hizmetçim içeri girerek, beni görmek için birisinin geldiğini bildirdi. Beni görmek isteyen kişinin o aksi ve yaşlı kitap koleksiyoncusu olduğunu görünce, şaşkınlığımı gizleyemedim. Beyaz saçlarının örttüğü sert ve kırışık yüzü, sağ kolunun altına sıkıştırdığı değerli kitaplarıyla karşıma dikilmişti.

"Beni gördüğünüze elbette çok şaşırdınız beyefendi," dedi, garip ve tiz bir sesle. Ben de kendisini onayladım.

"Benim de bir vicdanım var beyefendi ve arkanızdan yürürken tesadüfen bu eve girdiğinizi görünce, kapınızı çalıp, sizin gibi kibar bir beyefendiyi bir ziyaret etmek ve kendisine biraz kabalık etmiş olmama rağmen aslında kötü bir niyetim olmadığını açıklamak ve kitaplarımı toplamama yardım ettiği için ona teşekkür etmek istedim."

"Hiç önemi yoktu," dedim. "Peki, ama beni nasıl tanıdığınızı sorabilir miyim?"

"Beyefendi, tesadüf bu ya, aslında sizinle komşu sayılırız. Church Sokağı'nın köşesinde küçük bir kitapçı dükkânım var ve çok samimi söylüyorum, bir gün ziyaret etmenizi isterim. Belki siz de bir kitap koleksiyoncusunuzdur. Yanımda şu anda İngiliz Kuşları, Catullus ve Kutsal Savaş adlı kitaplar var. Fiyatları çok uygun. İkinci rafınızdaki boşluğa beş kitap sığar. Bu haliyle sizce biraz dağınık değil mi o raf?"

Dediği yeri görmek için arkama baktım. Önüme döndüğümde, çalışma masamın karşı tarafında Sherlock Holmes'u gülümseyerek bana bakarken buldum. Birden irkildim; birkaç saniye aklımı toplayamadım. Hayatımda ilk kez, o zaman bayıldım. Gözlerime bir sis perdesi gibi çöken bulanıklık açıldığında, yakamın açılmış olduğunu ve ağzımda kalan acı tattan bana Brendi içirilmiş olduğunu anladım. Holmes, elinde bir şişeyle sandalyeme eğilmiş bana bakıyordu.

"Sevgili Watson," dedi o unutulmaz sesiyle, "Sana binlerce özür borçluyum. Bu kadar derinden etkileneceğini tahmin edemedim."

Koluna sarıldım ve "Holmes!" diye bağırdım. "Gerçekten sen misin? Nasıl olur da hayattasın? O korkunç uçurumdan düştükten sonra nasıl hayatta kalabildin?"

"Bir saniye," dedi. "Bunları tartışacak kadar iyi bir durumda olduğunu düşünmüyorum. Zaten gereğinden fazla dramatik bir giriş yapmam, sende çok büyük bir şok etkisi yarattı."

"İyiyim Holmes, ama hâlâ gözlerime inanamıyorum. Tanrım! Sen... Sen, karşımdasın."

Yine koluna sarıldım ve ceketinin altındaki ince ve kemikli kolunu kavradım. "Hayalet olmadığın kesin," dedim.

"Sevgili dostum, seni gördüğüme o kadar sevindim ki anlatamam. Şimdi lütfen otur ve o korkunç uçurumdan düşüp de nasıl canlı kurtulabildiğini anlat."

Ben sakinleşip oturduktan sonra, her zamanki umursamaz haliyle, çıkartıp piposunu tüttürmeye başladı. Üzerinde hâlâ eski püskü kıyafetler vardı. Ama beyaz saçlı peruk ve eski kitaplar masanın üzerindeydi. Her zamankinden daha zayıf gözüküyordu ve sert hatlı yüzünün beyazlığından, son zamanlarda pek sağlıklı bir dönem geçirmediği anlaşılıyordu.

"İnsanın dik durması ne güzel bir şey Watson," dedi. "Benim gibi uzun boylu birisinin saatler boyunca kısa bir adam rolü yapması hiç de kolay değil. Ama sevgili dostum, yardımını benden esirgemezsen, bu açıklamalara başlamadan önce önümüzde çok zor ve tehlikeli bir gece olduğunu belirtmek zorundayım. Sanırım olanları, bu küçük meseleyi hallettikten sonra anlatsam daha iyi olacak."

"Ama ben meraktan ölüyorum. Senin için de uygunsa hemen dinlemek isterim."

"Bu gece benimle gelir misin?"

"Ne zaman ve nereye istersen gelirim."

"Tıpkı eski günlerdeki gibi. Gitmeden önce akşam yemeği niyetine bir şeyler atıştıracak vaktimiz olacak. Peki, uçurum meselesine geri dönelim. Evet, oradan kurtulmam hiç zor olmadı çünkü içine düşmemiştim."

"Nasıl?"

"Doğru duydun Watson, hiç düşmedim. Ama sana bıraktığım not samimî bir şekilde yazılmıştı. Kurtuluşa giden dar yolun üstünde duran Profesör Moriarty'nin o kara siluetini gördüğüm zaman, hayatımın sona ereceğini anlamıştım. Gri gözlerinde, anlatılması zor bir kararlılık vardı. Biraz konuştuktan sonra, sana o kısa notu bırakmama izin verdi. Yanına sigara tabakamla bastonumu da bıraktıktan sonra ben önde, Moriarty arkamda yürümeye başladık. Yolun sonuna vardığımızda gardımı aldım. Moriarty silah çekmedi, aksine kocaman

ellerini boynuma doladı. Artık sona geldiğinin farkındaydı ve tek istediği bir an önce intikam almaktı. Şelalenin kenarında dövüşmeye başladık. Baritsu denen Japon güreş tekniğinden biraz anlarım, hatta bu teknikten bundan önce birçok kez faydalandım. Yine bu teknik sayesinde elinden kurtuldum ve o korkunç bir çığlık attı. Birkaç saniye, deli gibi kendini hırpalayarak elleriyle tutunacak bir yer aradı. Bütün çabalarına rağmen yine de dengesini sağlayamadı. Düşüşünü izledim. Aşağıda bir kayaya çarptı ve ardından da suya düştü."

Holmes, bunları ara sıra sigarasından bir nefes çekerek anlatıyordu, bense şaşkın bir biçimde dinlemekteydim.

"Peki, ama izler?" diye sordum aynı heyecanla. "Kendi gözlerimle gördüm, patikadan yukarı sadece iki iz gidiyordu ve geri dönüşte hiçbir iz yoktu."

"Onu da şöyle açıklayabilirim: Profesör düştükten sonra, kaderin bana daha iyi bir fırsat sunamayacağını anladım. Ölmemi isteyen tek kişinin Moriarty olmadığını biliyordum. Liderlerinin ölümü üzerine benden intikam almak isteyecek, en az üç kişinin olduğunu biliyordum ve bunların hepsi de son derece cani adamlardı. Birisi eninde sonunda beni ele geçirirdi. Ayrıca herkes benim öldüğüme inanırsa, bu adamlar da yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlardı ve ben de onları tek tek avlayabilir, bu meseleyi hallettikten sonra da hâlâ hayatta olduğumu açıklayabilirdim. Beyin böyle durumlarda o kadar hızlı çalışıyor ki, sanırım bunların hepsini Profesör

Moriarty, Reichenbach Şelalesi'nin dibini boylamadan düşünmüş olmalıyım."

"Neyse, ayağa kalkıp arkamdaki kayalık geçidi inceledim. Benim de birkaç ay sonra okuduğum hikâyende, orada pürüzsüz bir duvar olduğunu yazmışsın. Aslına bakılırsa bu tam olarak doğru değildi. Ayağımı koyabileceğim birkaç yer ve daha da yukarıda büyükçe bir çıkıntı olduğunu gördüm. Duvar o kadar yüksekti ki, tırmanmak imkânsız görünüyordu ama ıslak patikada da ayak izi bırakmadan yürümek mümkün değildi. Bu durumda, daha önce de yaptığım gibi çizmelerimi ters giyebilirdim elbette, ama aynı yöne doğru giden üç ayak izinin görülmesi, işin içinde bir gariplik olduğunun anlaşılmasına neden olurdu. Her şeyi gözden geçirdikten sonra, tırmanmanın daha iyi bir seçim olacağı sonucuna vardım. Çok zor bir işti bu Watson. Altımda gürül gürül akan bir şelale vardı. Aslında çok da hayal gören birisi değilimdir ama bir an için Moriarty'nin uçuruma düşerken, bir yandan da çığlık atarak bana seslendiğini duyduğumu zannettim. En ufak bir hata benim sonum olurdu. Tutunduğum otlar sürekli kopuyordu ve ayaklarım da bastığım yerin ıslak olmasından dolayı sürekli kayıyordu. Her adımımda sonumun geldiğini düşünüyordum. Ama her şeye rağmen, tırmanmaya devam ettim ve sonunda birkaç metre genişliğinde, kaygan yeşil yosunlarla kaplı bir kaya parçasına ulaştım. Orada görünmeden rahatça saklanabilirdim. Sen, sevgili dostum Watson, diğerleriyle

birlikte cinayet yerini iyi niyetli ama yetersiz bir şekilde incelerken, ben de yukarıdan sizlere bakıyordum.

Sonunda, siz kaçınılmaz bir şekilde, o yanlış karara vardınız ve sonrasında da otele gittiniz. Böylece ben de yalnız kaldım. Maceralarımın artık bir son bulduğunu düşünüyordum ki, beklenmedik bir olay, beni başka şaşırtıcı olayların da beklediğini anlamama yardımcı oldu.

Yukarıdan düşen büyük bir kaya, tam yanımdan geçerek önce yere, oradan da uçuruma düştü. Bir an için bunun bir kaza olduğunu düşündüm ama kafamı kaldırıp yukarı baktığımda, kararmakta olan gökyüzünü kapatan bir adamın kafasını gördüm. Ardından üzerinde durduğum kaya parçasına doğru bir taş daha yuvarlandı. Bunun basit bir açıklaması vardı: Moriarty yalnız gelmemişti. Koruması, -ilk bakışta çok tehlikeli birisi olduğu belliydi- profesör bana saldırdığında uzaktan bir yerde bizi gözetliyordu büyük ihtimalle. Kendisi benim göremediğim bir yerde, liderinin ölümünü ve benim boğuşmadan sağ kurtuluşumu izlemişti. Önce biraz beklemiş, sonrasında da tepeye çıkarak, liderinin bitiremediği işi bitirmeye karar vermişti.

"Olan biteni şöyle bir ele alarak, bir sonuca ulaşmam çok da uzun sürmedi, Watson. Tepeden bana bakmakta olan o karanlık yüzü görünce, bunun yuvarlanacak başka bir kayanın habercisi olduğunu anladım. Hızlı bir şekilde, aşağıdaki patikaya inmek için harekete geçtim. İnan bana Watson, bunu sakin bir kafayla

yapmam imkânsızdı çünkü inmek, tırmanmaktan yüz kat daha zordu. Ama tehlikenin boyutlarını düşünecek vaktim yoktu, çıkıntıya tutunarak aşağı inmeye çalışırken yanımdan bir kaya daha geçti. Yolun yarısında kaydım ama Tanrı'ya şükürler olsun, yaralanmadan ayaklarımı yere basmayı başardım. O karanlıkta, dağda on millik bir patika boyunca yürüdüm. Bir hafta sonra da kendimi Floransa'da buldum. Artık kimsenin başıma neler geldiğini bilmediğinden emindim."

"Güvenebileceğim tek insan, kardeşim Mycroft'tu. Bu konuda sana bir özür borçluyum Watson ama ölmüş olduğuma herkesi inandırmam gerekiyordu ve sen bunun doğruluğunu kabullenmemiş olsaydın, talihsiz sonumla ilgili olarak, herkesin inanacağı bir hikâye ortaya çıkartamazdın. Bu üç yıl içinde birçok kez, sana yazmamak için kendimi zor tuttuğum anlar oldu. Fakat her seferinde aramızdaki dostluktan ileri gelen samimi duygular yüzünden bir hata yapıp, sırrımı açığa çıkarmandan korkarak bundan vazgeçtim. Ve yine bu sebepten dolayı, bu akşam kitaplarımı düşürdüğünde de senden uzak durmam gerekiyordu çünkü o sırada tehlike altındaydım ve herhangi bir şaşkınlık ya da duygusallık gösterseydin, gerçek kimliğimi açığa vurarak, artık geri dönüşü olmayan bir yola girmemize neden olabilirdin.

"Mycroft'a gelince, ihtiyacım olan parayı bulmak için ona güvenmek zorundaydım. Londra'da işler umduğum gibi gitmedi. Moriarty çetesinin davası sonunda, çetenin

en tehlikeli iki üyesi, yani en azılı düşmanlarımdan ikisi serbest kalmıştı. Bunun üzerine ben de iki yıl boyunca Tibet'te kaldım. Lhasa'yı ziyaret ettim ve Dalai Lama'yla vakit geçirdim. Sigerson isimli bir Norveçlinin keşifleriyle ilgili çarpıcı hikâyeleri belki sen de duymuşsundur ama bunların dostunla ilgili haberler olduğunu hiçbir zaman anlamadığın konusunda eminim. Neyse, sonra İran üzerinden Mekke'ye geçtim ve Hartum'daki halifeye kısa ama ilginç bir ziyarette bulundum. Bu gezimin ayrıntılarını da Dışişleri Bakanlığı'na bildirdim. Fransa'ya dönünce, güneyde Montpellier'deki bir laboratuvarda, birkaç ay boyunca, katran yan ürünleri üzerine bir araştırma yaptım. Bunu da bitirdikten sonra, Londra'da düşmanlarımdan sadece birisinin sağ kaldığını öğrendim. Tam geri dönmek için hazırlıklara başlamıştım ki, çok ilgi çekici bir olay olan, Park Yolu olayının gerçekleşmesiyle hazırlıklarımı hızlandırmaya karar verdim. Bunda olayın ilginç olmasının yanında, benim için kişisel bazı fırsatlar sunuyor olması da etkili oldu. Neyse, hemen Londra'ya geldim, kılığımı değiştirmeden Baker Sokağı'na gittim, takdir edersin ki, Bayan Hudson'un sinir krizi geçirmesine neden oldum. Ayrıca Mycroft'un, odalarımın ve belgelerimin sağ salim korunmasına katkıda bulunduğunu görmek, beni çok mutlu etti. İşte böyle, sevgili Watson... Bugün saat ikide kendimi eski odamda, eski koltuğumda buldum ve aniden karşımdaki koltuğa en yakışan zat olan, eski dostum Watson'ı görmek istedim."

Bir nisan akşamı, bana anlatılan hikâye işte böyleydi. Bir daha asla göremeyeceğimi düşündüğüm o ince, uzun boylu, sert ve meraklı yüz tarafından anlatılmış olmasaydı, bu hikâyeye asla inanmazdım. Bir şekilde, onun yokluğunun bende yarattığı üzüntüyü öğrenmişti. Kendi üzüntüsünü ise sözlerle değil, davranışlarla belli ediyordu.

"Üzüntünün en iyi ilacı çalışmaktır, sevgili Watson," dedi. "Ve bu gece, sonunda başarabilirsek, bu dünyada yaşamakta olan birisinin hayatını kurtarmamız gereken bir iş var önümüzde."

Kendisine ne diller döktüm anlatması için ama başka bir şey demedi.

"Sabah olmadan öğrenecek çok şey var," diye cevap verdi. "Daha sohbetlerimize konu olacak, geçirdiğimiz üç yıllık zaman var. Saat dokuz buçuğa kadar, yani boş evle ilgili bu sıra dışı maceraya atılacağımız zamana kadar, daha fazla söz etmeye gerek yok."

Eski günleri hatırlamıştım. Söylediği saatte arabada yanına oturmuştum. Cebimde tabancam ve kalbimde yaşayacağımız maceraya dair bir heyecan vardı. Holmes, sert, ciddi ve sessizdi. Sokak lambalarının ışığı sert yüz hatlarına yansıdıkça, düşünceli bir şekilde çatılmış kaşlarının ve suskun dudaklarının sımsıkı kapandığını görebiliyordum. Londra'nın karanlık suçlularından hangi canavarı yakalamak için yola düştüğümüzü bilmiyordum ama yanımdaki usta avcının görünümünden, atıldığımız maceranın çok tehlikeli

olduğunu anlamıştım. Asık suratının yanında, rahat bir şekilde ara sıra beliren alaycı gülümseme, başladığımız soruşturmada ufak da olsa bir umut olduğunu gösteriyordu.

Ben, Baker Sokağı'na gideceğimizi düşünmüştüm ama Holmes, arabayı Cavendish Meydanı'nın girişinde durdurdu. Arabadan iner inmez, etrafını bir kolaçan etti ve takip edilmediğinden emin olmak için dikkatlice her yöne bakındığını gördüm. Çok ilginç bir yoldan buraya gelmiştik. Holmes'un Londra'nın ara sokakları hakkındaki bilgisi olağanüstüydü. Sanki buralardan yüzlerce kez geçmiş gibi üzerinde adımlarını attığı otlaklar ve ahırları ben ilk kez görüyordum. Sonrasında, eski ve kasvetli evlerin yan yana dizili bulunduğu küçük bir sokaktan geçip Manchester Sokağı'na, oradan da Blandford Sokağı'na girdik. Burada, dar bir geçide hızla girdi, ıssız bir bahçeye açılan ahşap bir kapıdan geçerek bir evin arka kapısını anahtarla açtı. Birlikte içeri girdikten sonra kapıyı arkamızdan kapattı.

İçerisi zifiri karanlıktı ama boş bir evde bulunduğumuzu anlamıştım. Yerler çıplak ve döşemesizdi ve yürüdükçe ayaklarımızın altında gıcırdıyordu. Yönümü bulabilmek için uzatmış olduğum elim, üzerindeki kâğıtlarının döküldüğü bir duvara değiyordu. Holmes, soğuk ve ince parmaklarıyla bileğimden tutmuştu. Bir kapının üzerinde belli belirsiz bir ışık gördüğüm bir yere gelene kadar, beni bir koridor boyunca yürüttü. Koridora girince aniden sağa döndü ve geniş, kare şeklindeki boş

bir odada bulduk kendimizi. Odanın köşeleri karanlıktı ama ortası, dışarıdaki sokak lambalarının ışıklarıyla loş bir şekilde aydınlanmıştı. Yakınlarda hiç lamba yoktu ve pencerenin üzerinde o kadar çok toz vardı ki, içeride birbirimizden başka hiçbir şey göremiyorduk.

"Neredeyiz biliyor musun?" diye sordu, fısıldayarak.

"Kesinlikle Baker Sokağı'ndayız," diye cevap verdim, tozlu pencereden dışarı bakarak.

"Doğru. Eski evimizin karşısındaki, Camden malikânesinin altındayız."

"Peki, ama neden buradayız?"

"Çünkü buradan çevreyi çok iyi görebiliriz. Şimdi Watson, lütfen görünmemeye özen göstererek pencereye biraz daha yaklaş ve şu küçük maceralarımızın birçoğunun başlangıç noktası olan eski dairemize bak. Üç yıl ortalıkta yoktum ama seni şaşırtma yeteneğimden bir şey kaybetmiş miyim, görelim."

Birazcık ilerleyerek, tanıdık pencereye bakmaya başladım. Bakar bakmaz, şaşkınlıkla irkildim. Tül kapalıydı ve odada parlak bir ışık yanıyordu. İçeride oturmuş bir adamın koyu silueti, aydınlık pencereye yansımıştı. Başının pozisyonuna, köşeli omuzlarına ve keskin hatlarına bakarak kim olduğunu anlamamak mümkün değildi. Yüzü hafifçe pencereye doğru dönüktü ve atalarımızın resmetmeyi sevdiği türden karanlık bir siluet görünmekteydi. Bu, Holmes'un mükemmel bir kopyasıydı.

O kadar şaşırmıştım ki, aslının yanımda durduğundan emin olmak için elimi uzattım. Titreyerek ve sesini yükseltmeden gülüyordu.

"Ee, nasıl sence?" diye sordu.

"Tanrım!" dedim hayranlık içinde. "Mükemmel!"

"Benim sonsuz hayal gücümü, bir tembellik asla yok edemez," dedi. Sesinde, eserine bakan bir sanatçının neşesi ve gururu vardı.

"Gerçekten de bana çok benziyor, değil mi?"

"Bilmesem sen olduğuna yemin edebilirdim."

"Grenoble'dan Bay Oscar Meunier'e müteşekkiriz bunun için. Son birkaç gününü bu heykeli yapmak için harcadı. Balmumundan bir büst yaptı, gerisini ise akşamleyin Baker Sokağı'na uğradığımda ben ayarladım."

"Peki, ama neden bütün bunlar?"

"Çünkü sevgili Watson, bazı insanların, aslında başka bir yerde olmama rağmen, orada olduğuma inanmaları lazım."

"Daireyi, birilerinin gözetlediğini mi düşünüyorsun?"

"Gözetlendiğinden eminim."

"Kim tarafından?"

"Eski düşmanlarım tarafından, sevgili Watson. Liderleri, Reichenbach Şelalesi'nde yatan, o sevimsiz örgüt tarafından. Unutma, benim hâlâ hayatta oldu-

ğumu bilenler yalnızca onlar. Eninde sonunda evime döneceğimi tahmin ediyorlardı. Böylece evi sürekli gözetleyerek, sonunda bu sabah geldiğimi gördüler."

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Çünkü pencereden dışarı baktığımda, gözetleyen kişiyi tanıdım. Cinayet işlemekte ve armonika çalmak konusunda usta olan, Parker adında, zararsız denebilecek bir adam. Zaten onu pek umursamıyorum. Ama onun ardındaki korkunç adamdan çekinmek için birçok nedenim var.

O, Moriarty'nin en yakın dostu olan adam; tepeden üstüme kayalar atan kişi ve Londra'daki gelmiş geçmiş en kurnaz ve tehlikeli suçlu. Bu gece peşimde olan kişi de o, Watson ve aslında bizim onun peşinde olduğumuzun farkında değil."

Dostumun planlarını yavaş yavaş anlamaya başlamıştım. Bu güvenli noktadan, gözetleyenlerin kendilerini gözetliyor, takip edenleri takip ediyordu. Yukarıdaki, gölge bir yemdi ve biz de avcıydık. Karanlıkta sessizce durup, önümüzden hızlı bir şekilde gelip geçen gölgelere baktık. Holmes, sessizdi ve hiç kıpırdamıyordu ama tetikte olduğundan ve gözümüzün önünde gerçekleşmekte olan olayları dikkatle izlediğinden emindim. Soğuk ve uğultulu bir geceydi. Uzun sokak boyunca esmekte olan rüzgârın sesi, bir ıslık gibi geliyordu. Önümüzden geçen insanların çoğu paltolarına sarınmıştı. Birkaç kez, bir kişiyi birden fazla görmüş olduğum izlenimine kapıldım, özellikle de sokağın biraz yukarısında, rüzgârdan

korunmak için, bir evin kapısının eşiğinde bekliyormuş izlenimi veren iki adam dikkatimi çekti. Dostuma, o adamlara dikkat etmesini söyledim ama o, sabırsız bir şekilde mırıldanarak sokağa bakmaya devam etti. Birkaç kere huzursuz bir şekilde ayaklarını ve yumruğunu duvara vurdu. Endişelenmeye başladığını, planının beklediği gibi gitmediğini anlamıştım. Sonunda gece yarısına doğru, sokak yavaş yavaş tenhalaştı. Holmes, kendini kaybetmiş bir şekilde, odanın içinde bir ileri bir geri yürüyordu. Tam ona bir şeyler söyleyecektim ki, gözlerimi aydınlık pencereye çevirdiğimde önceki kadar hayret verici bir görüntüyle göz göze geldim. Holmes'u kolundan tutarak, yukarıyı işaret ettim.

"Gölge hareket etmiş!" diye bağırdım. Gölge, artık profilden değil, arkası dönük bir şekilde duruyordu sokakta.

Geçen üç yıl içinde, zekâsı kadar sert mizacı ve sabırsızlığından da en ufak bir şey kaybetmemişti Holmes.

"Elbette hareket edecek!" dedi. "Sence ben oraya, bir düzmece olduğu aşırı belli olan bir manken koyup, Avrupa'nın en kurnaz adamlarından birinin bu numarayı yutmasını bekleyecek kadar salak bir çaylak mıyım Watson? İki saattir bu odadayız ve Bayan Hudson her çeyrek saatte bir kez olmak üzere, tam sekiz kez büstü hareket ettirdi. Önden geldiği için kadının gölgesi görünmüyor!"

Bir an için heyecanla nefesini tuttu. Loş ışıkta, kafasını öne çıkarttığında, bir heykele dönüştüğünü fark ettim. Sokak ıssızdı. O iki adam, belki de hâlâ evin girişinde bekliyordu ama ben onları göremiyordum. Ortasındaki karanlık siluetle, karşımızdaki sarı pencere dışında her yer karanlıktı ve kimsecikler yoktu. Bu sessizliğin ortasında, dostumdan yükselen o bastırılmış heyecan nedeniyle çıkan çığlığı tekrar duydum. Holmes, hemen beni odanın en karanlık yerine çekti ve eliyle ağzımı kapattı. Kolumu kavramış olan parmakları titriyordu. Dostumu daha önce hiç böyle görmemiştim. Oysa camdan göründüğü kadarıyla, sokak karanlık, ıssız ve sessizdi hâlâ.

Ama birden, Holmes'un keskin kulaklarıyla çoktan fark ettiği şeyi, ben de duydum. Güçlükle duyulan kısık bir ses geliyordu ama bu, ses Baker Sokağı'ndan değil, saklandığımız evin arkasından geliyordu. Bir kapı açılıp kapandı. Hemen sonra da koridorda ayak sesleri duyuldu. Boş olması gereken bu evin her yerinde ayak sesleri yankılanıyordu. Holmes duvara yaslanınca, ben de aynısını yaptım.

Elim tabancamın kabzasını kavramıştı, istemsiz bir şekilde. Karanlığın içinde belli belirsiz bir siluet gördüm, açık duran kapının karanlığından daha karanlık bir gölgeydi. Gölge kapının girişinde durdu ve sonra yavaş adımlarla odaya girdi. Bu gölge, üç metre kadar yanımıza yaklaşınca, hamlesine karşılık vermeye hazırlandım ama aslında bizim varlığımızdan haberi

olmadığını anlamam uzun sürmedi. Yanımızdan geçip, pencereye yöneldi. Yavaş hareketlerle ve sessiz bir şekilde pencereyi hafifçe yukarı kaldırdı. Eğildiğinde, tozlu pencereden kurtulan sokağın ışığı, adamın yüzünü bir an aydınlattı. Çok heyecanlı görünüyordu. Gözlerinde bir ışıltı vardı, heyecandan yüzü gerilmişti. İnce uzun bir burnu, geniş ve çıplak bir alnı, kırlaşmış ve gri bıyıkları olan, orta yaşı geçkin bir adamdı. Şapkasını geriye doğru itmişti ve önü açık paltosundan smokinin içine giydiği beyaz gömleği parlıyordu.

Derin ve keskin çizgilerle dolu, ince, esmer bir yüzü vardı. Elinde, bastona benzeyen bir şey vardı ama onu bir an yere bıraktığında metalik bir ses çıkartmıştı. Elini paltosunun cebine atarak bir şey çıkardı ve bir vida ya da bir yay gibi bir şeyin yerine oturduğunda çıkarttığı "tık" sesi gibi bir ses gelene kadar bu elindeki şeyle oynadı. Dizlerinin üzerinde öne doğru eğilip bütün ağırlığını ve gücünü manivela gibi bir şeye verince, önceki sene benzeyen ama daha uzun bir ses duyuldu. Doğrulduğu zaman elinde, garip bir kabzası olan bir çeşit silah tutmakta olduğunu gördüm. Silahın bir yerini açıp, içine bir şeyler doldurdu ve hazneyi tekrar kapattı. Yere çömeldikten sonra namluyu pencereden hafifçe dışarı çıkarttı. Uzun bıyıklarının kabzaya değdiğini ve nişan alırken gözlerinin parladığını görebiliyordum. Kabzayı omzuna bastırıp, namlunun ucundan aydınlık penceredeki siyah gölgeyi görünce, sırıtarak nefesini bıraktı. Bir an hiç kıpırdamadan durdu ve sonra parmağı tetiğe

uzandı. Yüksek sesli garip bir vızıltı ve kırılan camların sesi duyuldu. Holmes, o anda adamın üzerine atıldı ve yüzüstü yere serdi. Ama adam, anında yerden kalktı ve büyük bir güçle Holmes'un boğazına sarıldı. Ben öne atılıp da adamın kafasına silahın kabzasıyla vurunca, adam tekrar yere yığıldı. Üstüne çullanıp onu tutarken, dostum tiz bir ıslık çaldı. Kaldırımda birilerinin koştuğunu duydum. İki polis, yanlarında bir müfettişle ön kapıdan geçip odaya girdi.

"Lestrade, sen misin?" dedi Holmes.

"Evet Bay Holmes. Ben görevlendirildim. Sizi yeniden Londra'da görmek ne kadar güzel."

"Sanırım, biraz gayri resmî yardıma ihtiyacın var. Çözülemeyen üç adet cinayet, bir yıl için çok fazla Lestrade. Ama Molesey olayındaki başarı, senin için... Yani demek istediğim, çok başarılı bir iş çıkarttın."

Hepimiz ayağa kalktık. İki koluna da birer polisin girdiği adam, güçlükle nefes alıyordu. Olayı duyan birkaç işsiz, etrafta toplanmıştı. Holmes, önce pencereyi ardından da panjurları kapattı. Lestrade, iki mum çıkardı ve polis memurları da ellerindeki lambaları yaktı. Sonunda, yakaladığımız adamı daha yakından görebilecektim.

Bize bakan bu yüzün son derece sert hatları vardı. Bir düşünürün alnı ve zevki sefa düşkünü bir adamın, hem doğru hem de yanlış yolda ilerleme eğilimine nail bir yapısı vardı. Ama vahşi mavi gözleri, alaycı bakışları, gaddar ve saldırgan burnu ve tehdit edici derin çizgili

alnına bakıp, doğada görebileceğiniz en belirgin tehlike işaretlerini onda görmemek mümkün değildi. Yalnızca Holmes'a bakıyordu, gözlerini ona dikmişti. Yüzünde hem nefret hem de şaşkınlık ifadesi vardı. "Alçak herif!" diye homurdanıp duruyordu. "Seni adi alçak!"

"Ah Albay!" dedi Holmes, üstünü başını düzeltmeye çalışırken. "O eski oyunda ne derler bilirsiniz: 'Bütün yolculukların sonunda âşıklar kavuşur.' Sanırım Reichenbach Şelalesi'ndeki o kayalıkta bana yapmaya çalıştığını, o iyilikten bu yana sizinle görüşemedik."

Albay kendisini kaybetmiş bir halde dostuma bakmaya devam ediyor, "Adi herif, alçak adam!" diye sayıklamaya devam ediyordu.

"Sizi tanıştırmadım, değil mi?" dedi Holmes. "Baylar, bu, Albay Sebastian Moran. Bir zamanlar Majestelerinin Hindistan'a gönderdiği birlikteymiş kendisi. İmparatorluğumuzun doğusundaki en saygıdeğer insanlardan birisidir. Şu sizin kaplan çuvalına hâlâ bir rakip çıkmamıştır desem yanlış sayılmam herhalde, değil mi Albay?"

Yaşlı adam, tek kelime etmeden dostuma bakmaya devam ediyordu. Vahşi gözleri ve gür bıyıkları bir kaplan havası katıyordu ona.

"Benim basit yöntemlerimin, sizin gibi bir kişi tarafından anlaşılamaması çok şaşırtıcı," dedi Holmes. "Siz de bilirsiniz. Küçük bir çocuğu bir ağaca bağlayıp, silahınızı alıp sonra ağaca gizlenerek, yeme gelmekte olan kaplanı bekleyen siz değil miydiniz? Bu boş ev benim

ağacım ve siz de kaplanımsınız. Başka kaplanların da gelmesi ya da az da olsa hedefi vuramama ihtimalinize karşı, yanınızda başka silahlarda olurdu, değil mi?" Etrafındakileri göstererek "Bunlar da benim diğer silahlarım. Mükemmel bir benzerlik var, değil mi?"

Albay Moran hiddetle homurdanarak ileri atıldı ama polisler onu tuttu. Korkunç öfkesi yüzüne yansımıştı.

"Yaptığınız küçük sürprizin beni şaşırttığını da itiraf etmeliyim," dedi Holmes. "Sizin de bu boş evi ve bu evin ön penceresini kullanabileceğiniz aklıma gelmemişti. Dostum Lestrade ve saygıdeğer meslektaşları sizi beklerken, ben amacınıza ulaşmak için sokakta harekete geçeceğinizi düşünmüştüm. Ama bunun haricinde her şey beklediğim şekilde ilerledi."

Albay Moran, Lestrade'e dönerek "Beni tutuklamak için sebepleriniz olabilir de olmayabilir de," dedi. "Ama bu adamın alaylarına maruz kalmamı gerektiren bir durum olduğunu düşünmüyorum. Kanunun kollarına düştüysem, yasal usullere uygun halledin işinizi."

"Evet, çok doğru," dedi Lestrade. "Gitmeden önce söylemek istediğiniz başka bir şey var mı Bay Holmes?"

Holmes havalı tüfeği yerden alarak mekanizmasını incelemeye başladı.

"Kendisine hayran bırakacak derecede eşsiz bir alet" dedi. "Sessiz ve inanılmaz derecede güçlü. Gözleri

görmeyen Alman usta Von Herder'in, bunu Profesör Moriarty için yaptığını biliyordum. Bunun varlığından yıllardır haberim vardı ama bir türlü elime geçirememiştim. Silahı ve mühimmatını sana teslim ediyorum Lestrade."

"Onlara iyi bakacağımızdan hiç şüpheniz olmasın Bay Holmes," dedi Lestrade. Yanındakiler kapıya doğru yönelmeye başlamıştı. "Söyleyeceğiniz başka bir şey var mı?"

"Sadece nasıl bir suçlamada bulunacağınızı öğrenmek istiyorum."

"Suçlama mı bayım? Ee, elbette Bay Sherlock Holmes'u öldürmeye teşebbüs etmektir suçlama."

"Olmadı Lestrade. Bu meseleye karışmak istemiyorum."

"Bu ilgi çekici olayda gerçekleşen tutuklamanın övgülerini, senden almak lazım. Evet Lestrade, tebrikler! Her zamanki kurnazlığın ve cesaretinle onu yakalamayı başardın."

"Onu yakaladım mı? Tamam da, kimi yakaladım Bay Holmes?"

"Bütün kanun adamlarının bulmak için İngiltere'nin altını üstüne getirdiği adamı; Sayın Ronald Adair'i, geçen ayın otuzunda Park Yolu *427* numaradaki evin ikinci katının ön penceresinden, havalı tüfekle vuran kişi, Albay Sebastian Moran'dır. Kullanmanız gereken suçlama bu, Lestrade. Pekâlâ, Watson, kırık pencere-

den gelmekte olan soğuk havaya dayanabilirsen, yarım saat boyunca çalışma odamda birer puro içmek ve bu olayları senle konuşmak beni mutlu eder."

Eski odalarımız, Mycroft, Holmes ve Bayan Hudson'un gösterdiği ilgi sayesinde, en ufak bir değişikliğe uğramamıştı. Evet, içeri girdiğimde odanın her zamankinden daha derli toplu olduğu gözümden kaçmadı ama orada yaşanılanların izleri hâlâ duruyordu. Kimya deneyleri yapılan köşe ve asit lekeli tezgâh, olduğu yerdeydi. Yukarıdaki bir rafta, birçok insanın zevkle yakacağı ıvır zıvır kitaplar ve başvuru kaynakları bulunuyordu. Çevreye göz gezdirdiğimde, çizimleri, keman kılıfını, pipoluğu gördüm; hatta içine tütün konulan Acem terlikleri bile duruyordu. Odada bizi bekleyen iki kişi vardı. Birisi, içeri girer girmez bize sarılmak için üstümüze atlayan Bayan Hudson ve diğeri de bu akşamki macerada çok önemli bir role sahip olan balmumu heykel. Bu balmumu heykel, hayranlık uyandıracak derecede benzerliğe sahipti. Bir masanın üzerine yerleştirilmiş ve üstüne de Holmes'un eski kıyafetlerinden biri giydirilmişti. Sokaktan bakıldığı zaman, aslından ayırt edilemeyen bir kuklaydı sonuç.

"Umarım bütün önlemlere dikkat ettiniz Bayan Hudson," dedi Holmes.

"Beni uyardığınız gibi, Bay Holmes; dizlerimin üstünde emekleyerek gittim kuklanın yanına."

"Mükemmel. Sizi tebrik ederim. Peki, merminin nereye gittiğini gördünüz mü?"

"Evet efendim. Ama ne yazık ki, sizin güzel büstünüzü mahvetti çünkü tam da kafasından geçip duvara saplandı. Onu yerde, halıda buldum. İşte burada!"

Holmes, mermiyi bana uzattı.

"Senin de gördüğün üzere, bu bir yumuşak tabanca mermisi Watson. Çok zekice yapılmış bir aletin ürünü. Havalı tüfekle bunun gibi bir kurşunun atılması, kimsenin beklemeyeceği bir şey. Pekâlâ Bayan Hudson, yardımınız için çok teşekkür ederim. Hadi Watson, lütfen eski koltuğuna otur çünkü seninle konuşmak istediğim birkaç önemli şey var."

O eski püskü paltosunu çıkartıp, heykelin üzerindeki gri gömleğini üzerine giyince yeniden eski Sherlock Holmes olmuştu.

"Yaşlı avcının, sinirleri ve gözleri yaşına rağmen iyi durumdaymış" dedi, gülerek. Bir yandan da heykelin kafasında parçalanan kısmı inceliyordu. "Tam başın arkasından girip, beyinden eser kalmayacak şekilde nişanlamış. Albay, bütün Hindistan'daki en iyi nişancıydı. Londra'da ondan iyisi zor bulunur. Adını hiç duymuş muydun?"

"Hayır duymadım."

"Elbette, nam salmak, işte böyle bir şey! Ama eğer yanlış hatırlamıyorsam, yüzyılımızın en büyük dehalarından biri olan Profesör James Moriarty'nin adını da duymamıştın. Arkandaki raftan bana biyografileri kaydettiğim defteri verebilir misin?"

Arkasına iyice yaslandıktan sonra purosundan çektiği dumanları yavaş yavaş dışarı verirken, diğer yandan da defterin sayfalarını çevirmeye başladı.

"M harfindeki isimler gayet iyidir," dedi. "Moriarty'nin kendisi bile yeterdi ama bak, zehirci Morgan, korkunç Merridew ve Charing Cross'taki bekleme salonunda sol köpek dişimi kıran Matthews da burada. Ve tabii ki buranın son satırına bu geceki dostumuz da eklenmiş."

Defteri okumam için bana uzattı. Okumaya başladım:

"Moran, Sebastian, Albay. İşsiz. Bangalore'daki ilk yerleşimcilerinden. *1840* Londra doğumlu. İngiltere'nin eski İran Büyükelçisi Sir Augustus Moran, C.B.'nin oğlu. Eton ve Oxford'da eğitim almış. Jowaki Savaşı'nda, Afgan Savaşı'nda, Charasiab, Sherpur ve Kâbil'de de hizmet vermiş. *Batı Himalayalar'ın Av Hayvanları (1881)* ve *Ormanda Üç Ay (1884)* adlı kitapların yazarı. Adresi: Conduit Sokağı. Üye olduğu kulüpler: Anglo-Hint, Tankerville, Bagatelle Oyun Kulübü."

Holmes, kenara şu notu düşmüştü: Londra'nın en tehlikeli ikinci adamı.

"Bu çok ilginç," dedim, defteri kendisine uzatırken. "Adamın geçmişi, onurlu bir şekilde görevini yerine getiren bir askerinkine ait."

"Haklısın," diye cevap verdi Holmes. "Bir noktaya kadar öyleymiş. Çelik gibi sinirleri varmış. Hindistan'da yaralı bir kaplanın peşine nasıl düştüğü, hâlâ dilden dile dolaşır.

Bazı ağaçlar vardır Watson, belirli bir yüksekliğe ulaştıktan sonra garip bir hal alır. Aynı duruma, bazı insanlarda da rastlayabiliriz. Bence, insanlar büyürken, gittikçe daha çok atalarına benzeyen özellikler sergilemeye başlar. Bu yüzden, doğruya ya da yanlışa sapma, bazı durumlarda tamamen atalarının izinden ilerler. Kişi, böylece kendi ailesinin geçmişini de yansıtır günümüze."

"Biraz hayalci göründüğü kesin."

"Zaten üzerinde fazla ısrarcı olacak değilim. Sebebi ne olursa olsun, Albay Moran yanlış bir yoldan ilerlemiş. Herhangi bir skandala yol açmadıysa da, Hindistan ona dar gelmiş. Emekli olup Londra'ya dönünce, yine kötülüğüyle ün salmış. O sıralarda Profesör Moriarty'le tanışmış ve Albay ona bir süre yardım etmiş. Moriarty, para konusunda Albay'a karşı bonkör davranmış ve sıradan bir suçlunun asla başaramayacağı birinci sınıf birkaç işte onu kullanmış. *1887*'de Lauderli Bayan Stewart'in ölümünü hatırlar mısın? Hatırlamıyor musun? Neyse, o işin arkasında Moran'ın olduğuna eminim ama ne yazık ki bu kanıtlanamadı. Albay o kadar iyi gizlenmişti ki, Moriarty çetesi dağılmış olmasına rağmen onu bulamamıştık. O sıralar, senin kaldığın yere geldiğimde, havalı tüfeklerden korkup panjurları kapattığımı hatırlıyor musun? Sanırım o sırada biraz abartılı davrandığımı düşünmüştün. Ama ben ne yaptığımı çok iyi biliyordum çünkü o mükemmel silahı ve tetiği çekecek olan nişancıyı çok iyi tanıyordum.

İsviçre'de bizi Moriarty'le birlikte takip eden ve Reichenbach'taki o kayalıklarda bana zorlu dakikalar yaşatan kişi de oydu.

Fransa'da kalırken, bu adamın izini bulmak için bütün gazeteleri inceledim her gün. O, Londra' da serbestken, benim hayatımın bir anlamı olamazdı. Gece gündüz gölgesi üstümde olacak ve er ya da geç bir fırsat bulup karşıma çıkacaktı. Peki, ne yapmam gerekiyordu? Onu vuramazdım çünkü o zaman, ben zan altında kalırım. Kanuna başvurmak da pek yararlı olmazdı. Onun deli bir şüpheli olduğunun aksini göstermeliydim, yani sonuçta yapabileceğim bir şey yok gibi görünüyordu. Ama er geç onu elime geçireceğimi bilerek suç haberlerini takip etmeye devam ettim ve sonunda da ortaya Ronald Adair'in ölümü çıktı. İşte bu benim için bir fırsattı! Benim bildiklerimi bilen biri için, bunu yapanın Albay Moran olduğu gayet açıktı. Delikanlıyla kâğıt oynadıktan sonra, onu kulüpten evine kadar takip etmişti ve açık olan pencereden onu vurmuştu. Bu şüphe götürmez bir olaydı. Olay yerinde bulunan mermiler bile, boynuna ilmeğin geçirilmesi için yeterli. Bu yüzden, hemen Londra'ya geldim. Gelişimi Albay'a haber vermesi için gözcüye göründüm. Bu ani geri dönüşümün, işlediği suçla bağlantısını fark edip paniğe kapılması gayet olağandı. Beni bir an önce ortadan kaldırmaya çalışacağından ve bunun için de o ölümcül silahını kullanacağından emindim. Bu yüzden, pencerenin kenarına mükemmel bir yem koydum ve

ihtiyacım olacağını düşünerek polise haber verdim. Bu arada Watson, kapının eşiğine sığınan, o gözüne çarpan adamlar polisti. Neyse, gözetlemek için en uygun gördüğüm yere girdim ve beklemeye koyuldum. İtiraf etmeliyim ki, cinayete teşebbüs etmek için benimkiyle aynı yeri seçeceği aklımın ucundan bile geçmemişti. Peki, sevgili Watson, açıklamam gereken başka bir şey var mı sence?"

"Evet!" dedim. "Albay Moran'ın, merhum Ronald Adair'i öldürmesinin amacı neydi, onu açıklamadın."

"Ah sevgili dostum Watson, işte burada, en zeki insanın bile, bir noktaya ulaşmaya çalışırken hatalar yapabileceği teoriler dünyasına giriş yapıyoruz. Herkes var olan kanıtlara dayanarak kendi savını oluşturabilir ve eminim sen de benimki kadar doğru bir sava ulaşabilirsin."

"Senin de bir tahminin var, değil mi?"

"Sanırım gerçekleri açıklamak zor değil. Albay Moran ve genç Adair'in birlikte önemli miktarda para kazandıkları, kanıtlarla tespit edildi. Moran, hiç şüphesiz bu kadar para kazanabilmek için hile yapmış olmalı. Bu yaptıklarından zaten haberdardım. Bence cinayet günü Adair, Moran'ın hile yaptığını anladı. Büyük bir ihtimalle, onunla özel olarak konuştu; kulüpten ayrılmasını ve bir daha kart oynamamasını istedi. Aksi takdirde, hile yaptığını herkese anlatacağını söyleyerek, adamı tehdit etti. Adair gibi genç bir adamın, kendinden çok yaşlı birini hemen teşhir ederek, hoş da olmayan

bir harekette bulunacağını ve böylece ufak çaplı bir skandal yaratmak istediğini zannetmiyorum. Bence, böyle oldu. Hile yaptığı oyunların sonunda kazandığı paralarla geçinen Moran için kulüpten ayrılmak, onun sonu olurdu. Bunun üzerine, o sırada ortağının hileli oyunuyla kazandığı paranın ne kadarını geri vermesi gerektiğini hesaplamakla meşgul olan Adair'i öldürdü. Delikanlı, evde yaşayan bayanların içeri girerek ne yaptığını sormasını engellemek için kapıyı kilitlemişti. Sence de en mantıklı teori bu değil mi?"

"Gerçeklerin böyle olduğundan hiç şüphem yok."

"Bunun kabul edilip edilmeyeceğini mahkemede göreceğiz. Bu arada, Albay Moran bundan sonra asla bizi rahatsız edemeyecek. Meşhur Von Herder havalı tüfeği, Scotland Yard Müzesi'ni süsleyecek ve Bay Sherlock Holmes, sonraki yaşamını Londra'nın cömert bir şekilde sayısını giderek arttırdığı, karmaşık yaşamın küçük sorunlarını araştırmak için geçirecek."

Yunanlı Tercüman

Sherlock Holmes'un, yıllar süren dostluğumuz boyunca ne ailesinden ne de geçmiş hayatından söz ettiğini duymuştum. Bu konulardaki sessizliği, onun bende uyandırdığı gayri insanî izlenimi güçlendirmişti. Sonunda dostumu, kalbi olmayan bir beyin, ya da mantık gerektiren konularda ne kadar başarılıysa, duygusal alanda da o kadar başarısız nevi şahsına münhasır biri olarak değerlendirmeye başladım. Kadınları itici bulması ve yeni dostluklar kurmaya yanaşmaması, duygusuz kişiliğinin birer göstergesiydi. Dahası, kendi ailesinden hiçbir şekilde bahsetmiyordu. Bunun üzerine hiçbir akrabası olmayan bir yetim olduğunu düşünmeye başlamıştım. Ama bir gün durup dururken ağabeyinden söz etmeye başlayınca iyice afalladım.

Güzel bir yaz akşamında çaylarımızı yudumluyorduk. Konudan konuya atlayan sohbetimiz, golf sopaları ve dünyanın yörüngesinin eğikliğine değindikten sonra, genetik ve kalıtsal kişilik özelliklerine geldi. Özel bir yeteneğin insana soyaçekimden mi geldiği yoksa daha çok aldığı eğitimden mi kaynaklandığı konusunu tartışıyorduk.

"Mesela senin durumunda," dedim, "bana anlattıklarına bakacak olursak, gözlem yapma yeteneğinin yanı sıra akıl yürütmekteki olağanüstü becerilerinin, kendi sistematik çalışmalarının bir sonucu olduğu besbelli."

"Bir yere kadar öyle." diye cevap verdi, düşünceli bir halde. "Atalarım, kendi sınıflarına özgü bir yaşantı süren köy ahalisiydi. Fakat şu bir gerçek ki yeteneğim kanımda var. Anneanneme çekmiş olmalıyım; çünkü o, Vemet'in, hani şu Fransız sanatçının kardeşiydi. Sanatçılık damarının hangi tuhaf şekillere girebileceğini asla bilemezsin."

"İyi de kalıtsal olduğunu nereden çıkarıyorsun?"

"Çünkü ağabeyim Mycroft, bu konularda benden bile yeteneklidir."

Bu benim için gerçekten yeni bir haberdi. İngiltere'de bu kadar yetenekli bir başka adam daha yaşıyorsa, nasıl oluyor da ne polis ne de diğer insanlar onun hakkında bir şey bilmiyorlardı? Bunu sorarken, kardeşinin kendisinden daha başarılı olduğunu söylemesinin, elbette dostumun mütevazılığından kaynaklandığını ima etmeden de duramadım. Bu fikrime içtenlikle güldü.

"Azizim Watson," dedi, "tevazuyu erdem sananlara katılmıyorum. Bir mantıkçı için, her şey tam olarak ne ise öyle görünmelidir. Kendini küçük görmek de, yeteneklerini abartmak da gerçeklerden kaçmaktır. Onun için Mycroft'un benden daha iyi bir gözlemci

olduğunu söylediğimde, kesin hakikatten bahsettiğimi bilmelisin."

"Senden kaç yaş büyük?"

"Yedi yaş."

"O halde tanınmamış olmasının sebebi ne?"

"O, kendi çevresinde çok tanınmış biridir."

"Çevresi derken?"

"Şey, mesela Diyojen Kulübü'nde."

Bahsettiği kurumu daha önce hiç duymamıştım ve Sherlock Holmes da bunu yüzümden okumuş olmalıydı ki saatini çıkardı.

"Diyojen Kulübü, Londra'nın en garip kulüplerinden biridir; eee Mycroft'un da çok garip bir insan olduğu aşikâr. Hiç aksatmadan, her gün saat dört kırk beş ile yedi kırk arasında orada olur. Şu anda saat altı, bu harika yaz akşamında bir yürüyüşe çıkmak istersen, seni bu iki tuhaf varlıkla tanıştırmaktan mutluluk duyarım."

Beş dakika sonra Regent Meydanı'na doğru yola çıktık.

"Mycroft'un yeteneklerini neden dedektiflik işinde kullanmadığını merak ediyor olmalısın," dedi dostum. "Çünkü öyle bir yeteneği yok."

"Ama bana demin..."

"İnsanları gözleme ve çıkarımda bulunmada benden daha üstün olduğunu söyledim. Dedektiflik sanatı bir

koltukta oturup akıl yürütmekle yapılabilecek bir iş olsaydı, ağabeyim kesinlikle dünyanın gelmiş geçmiş en büyük dedektifi olurdu. Ama maalesef ne gerekli enerjiye ne de hırsa sahip. Kendi çözümünü doğrulamak için bile günlük alışkanlıklarından vazgeçmez ve kendi haklılığını ispatlamak için uğraşmaktansa yanlış anlaşılmayı tercih eder. Ona defalarca yeni problemlerle gitmişimdir ve o da her defasında bana daha sonra doğru oldukları ortaya çıkan cevaplar vermiştir. Buna rağmen kendisi, bir vakayı mahkemeye ya da jüriye aktarmadan önce üzerinde çalışması gereken birtakım noktaları çözmekten acizdir."

"O halde bu mesleği yapmıyor, değil mi?"

"Kesinlikle hayır. Dedektiflik benim için bir yaşam tarzıyken, onun gözünde eğlence arayan insanlara göre bir hobi sadece. Sayılar konusunda fevkalade yetenekli ve bazı devlet kurumlarının hesap defterlerini kontrol ediyor. Mycroft, Pall Mall'da yaşıyor ve her sabah Witehall'a yürüyüp, akşamları geri dönüyor. Koca bir yıl boyunca başka da bir spor ya da yürüyüş yapmıyor. Başka bir yere de gittiği yok; tabii evinin hemen karşısında bulunan Diyojen Kulübü'nü saymazsak."

"Orayı daha önce duyduğumu hatırlamıyorum."

"Bu çok normal. Bilirsin, Londra'da her türlü insan var. Bazıları utangaçlıktan, bazılarıysa insanlara karşı güvensizlik ve nefretlerinden dolayı diğer insanların arasına karışmak istemez. Yine de bu insanlar günlük gazeteleri, periyodik çıkan diğer yayınları okuyabilecekleri,

rahat sandalyeleri olan bir yere hayır demezler. Diyojen Kulübü'nün kuruluş amacı da bu insanlara rahat bir yer temin etmekti. Şimdi şehirdeki en asosyal adamların çoğu bu kulübe gidiyor. Üyelerin birbirleriyle ilgilenmesi kesinlikle yasak. Yabancılar Odası haricinde hiçbir yerde kati suretle konuşulmaz; kurallara uymazsan kulüpten atılırsın. Ağabeyim kurucularından biriydi ve ben de şahsen ortamını çok rahatlatıcı bulurum."

Yol boyu konuşa konuşa Pall Mall'e ulaşmıştık ve bir süre ilerledikten sonra, Sherlock Holmes, Carlton'un hemen yakınındaki bir kapının önünde durdu. Sessiz olmam konusunda beni uyardı ve ardından hole girdik. Küçük pencereden bakınca, içeride bir sürü adamın oturup bir şeyler okuduğu büyük ve lüks salonu belli belirsiz görebiliyordum. Holmes beni Pall Mall'e bakan küçük bir odaya soktu ve kısa bir süre ortalıktan yok olduktan sonra, her halinden ağabeyi olduğu anlaşılan bir adamla geri döndü.

Mycroft Holmes, Sherlock'tan çok daha güçlü ve cüsseli bir adamdı. Bedenen kesinlikle çok daha iriydi ama yüzü, geniş olmasına rağmen kardeşine has o keskin ifadeye sahipti. Grinin değişik bir tonuna sahip gözleri, bütün gücünü sergilemek zorunda kaldığında Sherlock'un gözlerinde gördüğüm o uzak, kendinden emin bakışlarla sürekli parlıyor gibiydi.

"Sizinle tanıştığıma memnun oldum efendim..." dedi, bir fokun yüzgecini andıran geniş, şişman elini samimiyetle uzatarak. "Sherlock'un çözdüğü olayları yazmaya

başlamanızdan beri ondan sürekli haber alabiliyorum. Ha, sırası gelmişken Sherlock, seni geçen hafta burada göreceğimi sanıyordum. Manor Malikânesi vakasıyla ilgili olarak bana danışmaya gelmeni bekledim. Vakanın seni biraz aştığını düşünmüştüm."

"Olayı çözünce gerek kalmadı..." dedi dostum gülümseyerek.

"Adams'dı tabii."

"Evet, Adams'dı."

"En başından beri bundan emindim."

Birlikte kulübün penceresinin kenarına oturdular.

"İnsanoğlunu incelemek isteyen biri için, burası bulunmaz bir yer," dedi Mycroft. "Şu muazzam çeşitliliğe bir baksana! Mesela şu bize doğru gelen iki adam..."

"Bilardocu ve diğeri mi?"

"Evet onlar. Diğer adama ne diyorsun?"

Adamlar penceremizin tam karşısında durdular. Bilardocu dedikleriyle ilgili görebildiğim tek işaret, ceketinin cebinin üzerindeki tebeşir izleriydi. Diğer adam şapkasını geri itmiş ve koltuğunun altına bir sürü paket sıkıştırmış oldukça kısa boylu, esmer biriydi.

"Anladığım kadarıyla eski bir asker," dedi Sherlock.

"Ve çok kısa bir süre önce görevinden ya atılmış ya ayrılmış," diye ekledi ağabeyi.

"Hindistan'da görev yapmış olduğu belli."

"Hem de çavuş ya da onbaşı olarak."

"Bana kalırsa İngiliz Topçu Birliği'nde," dedi Sherlock.

"Ve dul."

"Ama çocuğu var."

"Çocukları, değerli kardeşim, çocukları."

"Aa, hadi ama," diye araya girdim gülerek, "bu biraz fazla olmadı mı?"

"Dostum Watson," diye başladı Holmes. "O şekilde yürüyen ve yüzünde bu denli otoriter bir ifade takınan bir adamın asker olduğunu söylemek zor değil; güneşte kavrulmuş tenine baktığında, bir erden daha yüksek bir rütbeye sahip olduğunu ve Hindistan'dan yeni döndüğünü kolayca tahmin edebilirsin."

"Hâlâ asker postallarını giymesi de görevinden yeni ayrıldığını gösteriyor," diye ekledi Mycroft.

"Süvari değilmiş ama bir kaşının etrafının daha açık renk olması şapkasını yan taktığını gösteriyor. Kilosu, lağımcı olmasına yetmeyeceği için de topçu birliğinde çalışmış."

"Görüntüsü ve yüz ifadesi karalara büründüğünü gösteriyor bu da çok yakın birini kaybetmiş olduğunu gösteriyor. Alışverişi kendisinin yapması, ölen kişinin, karısı olabileceğine işaret. Gördüğün gibi çocuklar için bir şeyler almış. Aldığı çıngıraktan, çocuklardan birinin çok küçük olduğu sonucuna varırız. Karısı büyük bir

ihtimalle doğum yaparken ölmüş. Koltuğunun altında resimli bir kitap taşıması da daha büyük ikinci bir çocuğunun olduğunu düşündürüyor."

Holmes ağabeyinin keskin bir gözlemci olduğunu söylediğinde dostumun ne demek istediğini şimdi anlamaya başlamıştım. Dostum bana bakarak gülümsedi. Mycroft, kaplumbağa kabuğundan yapılma bir kutudan enfiye çıkardı ve ceketinin önüne düşen parçacıkları kırmızı renkte büyük bir ipek mendille sildi. "Bu arada Sherlock," dedi, "aslında tam sana uygun bir dava iletildi bana geçenlerde; son derece ilginç bir dava. Doğrusu üzerine fazla gidemeyecek kadar yorgunum bu aralar, ama hiç değilse konuyla ilgili tatmin edici temel bir fikir edindim. Ayrıntıları dinlemek istersen..."

"Sevgili Mycroft, çok memnun olurum."

Mycroft not defterinden bir sayfa koparıp üzerine bir şeyler yazdı, ardından zili çaldı ve notu gelen garsona uzattı.

"Bay Melas'ın bana uğramasını istedim," dedi. "Benimle aynı apartmanda, hemen üst katımda oturuyor, biraz tanışıklığımız var. Zaten buna binaen bana gelip derdini anlattı. Anladığım kadarıyla, Bay Melas Yunanlı kökenlere sahip müthiş bir dilbilimci. Geçimini, mahkemelerde tercümanlık yaparak ve arada bir de Northumberland Caddesi otellerinden birine gelen zengin Doğululara rehberlik yaparak sağlıyor. Başından geçen son derece ilginç olayı kendi ağzından dinlesen daha doğru olur."

Bir süre sonra kısa boylu, sağlam yapılı bir adam aramıza katıldı. Yuvarlak yüzü ve kömür gibi saçlarından güneyli olduğu hemen anlaşılıyordu, ama eğitimli bir İngiliz beyefendisine özgü bir aksanla konuşuyordu. Sherlock Holmes'la samimice el sıkıştı. Karşısındaki dedektifin, hikâyesini dinlemeye can attığını anladığında da koyu renk gözleri sevinçle ışıldadı.

"Başvurduğum polisin bana inandığını sanmıyorum; hayır, kesinlikle inanmıyor," dedi üzgün bir sesle. "Daha önce böyle bir olayla karşılaşmadıkları için bunun mümkün olamayacağını düşünüyorlar. Ama ben şundan eminim ki, yüzünde yara bantları olan zavallı adamcağıza ne olduğunu öğrenmeden rahat edemeyeceğim."

"Sizi dinliyorum," dedi Sherlock Holmes.

"Bugün çarşamba," dedi Bay Melas. "Demek ki pazartesi gecesi, yani sadece iki gün önce oldu anlatacaklarım. Ben tercümanım, büyük olasılıkla komşum size bunu söylemiştir zaten. Bütün dillerde tercümanlık yaparım, daha doğrusu neredeyse tümünde. Gerçi Yunanlı olduğum için özellikle o dilde çok başarılıyımdır. Yıllardan beri Londra'nın önde gelen Yunanca tercümanı olarak çalıştığımdan ismim otellerde sıkça geçer.

Özellikle başı derde giren bir yabancının ya da geç saatte gelip yardıma ihtiyaç duyan bir turistin beni en olmadık saatlerde çağırması ender rastladığım bir durum değildir. Pazartesi gecesi odama gelen son derece şık giyimli genç bir adam olan Bay Latimer, ka-

pıda bekleyen faytonunda ona eşlik etmemi istediğini söylediğinde, bunu hiç tuhaf karşılamadım. Yunanlı bir arkadaşı bir iş için ona gelmiş, en azından bana öyle söyledi. Yabancı dil bilmediği için de Yunanca bilen bir tercümana ihtiyaçları olmuş. Biraz uzakta, Kensington'da oturduğunu söyledi; sokağa çıkar çıkmaz beni hemen faytonuna sokmasından çok acelesi olduğunu anladım.

Fayton dedim ama çok geçmeden bunun iki atlı bir binek arabası olabileceğinden şüphelenmeye başladım. Londra'da genellikle kullanılan dört tekerlekli araçlardan çok daha genişti ve döşemeleri biraz yıpranmış olmasına rağmen oldukça kaliteliydi. Bay Latimer karşımdaki koltuğa oturdu. Neyse, yola koyulduk, Charing Cross'un içinden geçerek Shaftesbury Meydanı'ndan yukarı çıktık. Ve Oxford Caddesi'ne ulaştık. O esnada ben Kensington'a kestirme bir yoldan mı gittiğimizi soruyordum ki, yol arkadaşım bir hayli garip davranmaya başlayarak sözlerimi ağzıma tıkadı.

Şöyle ki aniden cebinden çok ürkütücü kurşun bir sopa çıkarttı ve sanki sopanın ağırlığını ve gücünü sınıyormuş gibi defalarca ileri geri salladı. Ardından tek kelime etmeden sopayı yanındaki koltuğun üstüne bıraktı. Arabanın her iki yanındaki perdeleri kaldırdığında, dışarıyı göremeyeyim diye camların gazete kâğıtlarıyla kaplanmış olduğunu büyük şaşkınlıkla fark ettim.

'Görüşünüzü engellediğim için özür dilerim Bay Melas' dedi. *'Doğrusu, gittiğimiz yeri görmenizi istemiyorum. Sonradan orayı tekrar bulmanız başıma dert açabilir.'*

Tahmin edeceğiniz gibi, adamın söyledikleri beni hayrete düşürdü. Gayet güçlü görünen, geniş omuzlu, genç bir adamdı ve silahı olmasa bile onunla yapacağım kavgada hiçbir şansım olamazdı. *'Bu hiç alışık olmadığım bir davranış Bay Latimer,'* diye kekeledim. *'Yaptığınızın yasalara aykırı olduğunu biliyor olmalısınız.'*

'Özgürlüğünüzü biraz kısıtlamış oluyoruz tabii,' dedi, *'ama daha sonra kendimizi size affettireceğiz. Lakin sizi uyarmalıyım Bay Melas; bu gece herhangi bir şekilde yardım çağırmaya ya da benim hoşuma gitmeyecek başka bir şey yapmaya kalkışırsanız, başınıza ciddi bir iş almış olursunuz. Hiç kimsenin nerede olduğunuzu bilmediğini ve gerek bu arabada gerekse evimde benim emrim altında olduğunuzu unutmayın lütfen.'*

Sakin bir ses tonuyla konuşuyordu, ama tarzı epey tehditkârdı. Niçin böylesine sıra dışı bir şekilde kaçırıldığımı düşünerek sessizce oturdum. Sebep ne olursa olsun bundan kesinlikle kaçamayacağım bes-belliydi ve olacakları görmek için beklemekten başka çarem yoktu.

Nereye gittiğimize dair en ufak bir fikrim yoktu; yaklaşık iki saat boyunca yolculuk yaptık. Arada sırada çakıl taşlarının üzerinden geçtiğimiz izlenimini uyandıran sesler duyuyorduk, ama çoğu zaman sessiz sedasız dosdoğru ilerlememizi sağlayan asfalt yollardan

geçiyorduk; ne yazık ki bu ses değişiklikleri hariç, nereye gittiğimize dair bir tahmin yürütmemi sağlayacak herhangi bir işaret yoktu etrafta. Pencereleri örten kâğıtlar ışık geçirmiyordu ve ön cama mavi bir perde asılmıştı. Pall Mall'dan ayrıldığımızda saat yediyi çeyrek geçiyordu ve yolculuğumuzun sonuna geldiğimizde saatim dokuza on kalayı gösteriyordu. Yol arkadaşım camı açtığında, üzerinde bir lambanın ışıldadığı kemerli alçak bir kapıyı belli belirsiz görebildim. Arabadan alelacele indirildiğimde kapı açıldı ve kendimi birden evin içinde buldum. Girerken iki yanımdaki ağaçları ve çimenliği hayal meyal gördüm, ama buranın özel bir mülkiyet veya bir yazlık olup olmadığını söyleyemem.

Evin içinde etrafı çok az aydınlatan renkli bir gaz lambasının ışığıyla ancak duvarları resimlerle dolu epey büyük bir holde olduğumuzu görebildim. Kısık ışıkta bize kapıyı açmış olan kişiyi zar zor seçebildim; kaba görünüşlü, kısa boylu, yuvarlak omuzlu, orta yaşlarda bir adamdı. Parlayan ışık sayesinde, bize doğru dönerken adamın gözlüklü olduğunu fark ettim.

'Bu Bay Melas mı, Harold?' diye sordu. *'Evet'*

'Güzel, güzel! Umarım bize fazla kızmamışsınızdır Bay Melas, ama sizin yardımınız olmadan işimize devam edemezdik. Sorun çıkartmazsanız pişman olmazsınız, ama herhangi bir numara yapmaya kalkarsanız, Tanrı yardımcınız olsun!' Endişeli bir havayla kesik kesik konuşuyordu ve sözlerinin arasında kikir kikir gülü-

yordu. Fakat beni eğlendirmekten ziyade korkuttuğunu söylemeliyim.

'Benden ne istiyorsunuz?' diye sordum.

'Bizi ziyaret eden Yunanlı bir beyefendiye birkaç soru sormanızı ve bize cevaplarını tercüme etmenizi, hepsi bu. Ama sakın size söylediklerimizden fazla bir şey söylemeye kalkışmayın, yoksa sizi doğduğunuza pişman ederiz,' deyip, yine o endişeli tavrıyla kikirdedi.

Bir yandan konuşuyor, bir yandan da çok güzel mobilyalarla döşenmiş bir odaya doğru yürüyorduk. Buradaki ışık da yarı yarıya kısılmış bir gaz lambasından geliyordu. Oda kesinlikle büyüktü ve ayağımın altındaki halının yumuşaklığından, ne kadar lüks eşyalarla döşenmiş olduğu anlaşılıyordu. Odanın içinde saten kaplı sandalyeler, büyük, beyaz mermerden bir şömine ve yanında da Japon tarzına benzeyen bir zırh duruyordu. Lambanın hemen altında bir sandalye vardı ve yaşlıca olan adam, oraya oturmam için işaret yaptı. Genç olanı bir ara yanımızdan ayrılmıştı, ama sonra başka bir kapıdan geri geldi. Yanında, sabahlık giymiş bir beyefendi vardı ve ikisi yavaşça bize doğru geliyordu. Lambanın yaydığı cılız ışık çemberinin içine girdiklerinde, adamın görüntüsünün beni dehşete düşürdüğünü itiraf etmeliyim. Beti benzi atmıştı ve fena halde yıpranmış görünüyordu ve pörtlek gözleri, gücünden daha büyük bir ruhu olan bir adamın ışıltısıyla parıldıyordu. Fiziksel zayıflığından daha da

şaşırtıcı olan şey, ağzının bağlanmış ve yüzünün her tarafının da yara bantlarıyla kaplanmış olmasıydı.

Bu garip varlık bir sandalyeye oturmaktan ziyade düşerken, *'Slate'i getirdin mi Harold?'* diye bağırdı yaşlı olanı. *'Elleri serbest mi? İyi, şimdi ona kalemi ver. Bay Melas, soruları siz soracaksınız, o da cevapları yazacak. Öncelikle kâğıtları imzalamaya hazır olup olmadığını sorun.'*

Söylediğini yaptığımda Yunanlı adamın gözleri öfkeyle parıldadı.

'Asla!' diye yazdı anadilimde.

'Hiçbir koşul altında mı?' diye sordum, yine bizi tutsak eden adamın isteklerine uyarak.

'Ancak benim huzurumda tanıdığım bir Yunanlı rahip tarafından evlendiğini görürsem.'

Soruları soran adamın o rahatsız edici kıkırdaması duyuldu tekrar.

'Seni neyin beklediğini biliyorsun o halde?'

'Bana ne olacağı umurumda değil.'

Bunlar, yarı konuşarak, yarı yazarak yürüttüğümüz garip soru-cevap faslımızdan birkaç örnekti. Kâğıtları imzalayıp imzalamayacağını tekrar tekrar sormak zorunda kaldım. Her seferinde aynı olumsuz cevabı aldım. Derken aklıma bir fikir geldi. Her sorunun arkasına ufak ufak kendi cümlelerimi de eklemeye başladım; başlangıçta yanımızdaki adamların bir şey anlayıp anlamadıklarını öğrenmek için masumca sorular sordum, ama sonra,

hiçbir şey çakmadıklarını anlayınca, tehlikeli bir oyun oynadım. Konuşmamız aşağı yukarı şöyleydi:

'Böyle karşı koymakla eline bir şey geçmez... Kimsin sen?'

'Umurumda değil... Londra'da bir yabancıyım ben.'

'Kaderin kendi ellerinde... Ne zamandan beri buradasın?'

'Umurumda değil... Üç haftadır.'

'O topraklar hiçbir zaman senin olmayacak. Nedir seni sıkan şey?'

'Serserilerin de olmayacak! Beni aç bırakıyorlar.'

'İmzalarsan serbest kalacaksın... Burası neresi?'

'Asla imzalamayacağım! Bilmiyorum.'

'Böyle yapmakla ona yardımcı olmuyorsun... Adın ne?'

'Bunu kendi söylemeden inanmam... Kratides.'

'İmzalarsan onu görebilirsin... Nereden geliyorsun?'

'Demek ki onu bir daha göremeyeceğim... Atina.'

Beş dakikam daha olsaydı Bay Holmes, adamlar tam burnumuzun dibindeyken bile herifin bütün hikâyesini öğrenecektim. Sıradaki sorum bile meseleyi aydınlatabilirdi, ama tam soracağım sırada bir kapı açıldı ve içeri bir kadın girdi. Yüzünü net seçemiyordum, ama siyah

saçlı, uzun boylu ve zarif biri olduğunu ve uzun etekli beyaz bir elbise giymiş olduğunu görebildim.

'Harold,' dedi kadın, bozuk bir aksanla İngilizce konuşarak. *'Daha fazla kalmayacağım. Yukarıda kendimi çok yalnız hissediyorum, sadece... Aman Tanrım, bu Paul!'*

Bu son kelimeleri Yunanca söylemişti ve tam o anda adam olanca gücüyle ağzının üzerindeki bandı yırttı ve *'Sophy! Sophy!'* diye bağırarak kadının kollarına atıldı. Ne var ki birbirlerine sarılmaları çok kısa sürdü; yaşlı adam bitkin kurbanını kolayca etkisiz hale getirip odadan dışarı sürüklerken, genç adam da kadını yakalayıp diğer kapıdan dışarı itti. Bir an için odada yalnız kalmıştım. Derken içinde bulunduğum bu evin nerede olduğuna dair bir ipucu edinebileceğimi düşünerek hemen ayağa fırladım. Allahtan daha adım atmadan önce kafamı kaldırıp etrafıma bakınmışım, çünkü kapıda duran yaşlı adam gözlerini bana dikmişti.

'Hepsi bu kadar Bay Melas,' dedi bana. *'Sizi çok özel bir iş için buraya getirdiğimizi fark etmişsinizdir. Sizi rahatsız etmek istemezdik, ama ne yazık ki Yunanca bilen ve bu pazarlıkları başlatan arkadaşımız Yunanistan'a dönmek zorundaydı. Ne yapıp edip onun yerini alabilecek birini bulmalıydık, sizin yeteneklerinizi duyduğumuz için şanslıyız.'*

Önünde eğildim.

'Burada beş altın var,' dedi bana doğru gelerek, *'umarım sizin için yeterli olur. Ama sakın unutmayın,'*

diye ekledi omzuma hafifçe vurup kikirdeyerek, *'aramızda olanlardan tek bir kişiye dahi bahsederseniz, sizi doğduğunuza pişman ederim!'*

Bu umursamaz tavırlı adamın bende uyandırdığı tiksinti ve dehşeti size tarif ederek anlatamam. Lambanın ışığının altında dururken yüzünü daha net görebiliyordum. Uzun ve sivri yüz hatlarına ve şekilsiz, bakımsız, küçük bir keçi sakalına sahipti. Konuşurken kafasını bana doğru uzatıyordu ve dudaklarıyla gözkapakları sanki bir tiki varmış gibi sürekli seğiriyordu. Ayrıca, garip, rahatsız edici gülüşünün de bir sinir hastalığından kaynaklandığını düşünmeden edemedim. Yüzünün korkunçluğu gözlerinden okunuyordu; tehditkâr ve soğuk bakışlarıyla habis bir acımasızlık yayan, çelik renkli gözlerinden.

'Öterseniz bunu öğreniriz,' dedi. *'Her yerde kulağımız var. Şimdi dışarıda sizi bekleyen bir araba var, arkadaşım sizi götürecek.'*

Hızla holden çıkarılarak arabaya bindirildim ve etrafımda ağaçlarla dolu bir bahçe bulunduğunu hayal meyal tekrar görebildim. Bay Latimer hemen arkamdan geliyordu ve tek bir kelime etmeden karşımdaki koltuğa oturdu. Arabanın camları kapalıydı. Hiç konuşmadan uzun yolculuğumuza başladık ve gece yarısından hemen önce durduk.

'Burada ineceksiniz Bay Melas,' dedi yol arkadaşım. *'Sizi evinizden ve işinizden alıkoyduğum için üzgünüm*

ama başka çarem yok. Herhangi bir şekilde arabayı takip etmeye kalkışırsanız kendinize zarar verirsiniz.'

Adam konuşurken, bir yandan da kapıyı açmıştı ve arabacı atı kamçılayıp tekrar yola koyulduğu için az kalsın inemeyecektim. Büyük bir şaşkınlıkla etrafıma bakındım. Katırtırnağı çalılıklarıyla kaplı açık bir arazinin ortasında duruyordum. Çok uzakta, dağınık halde ışıkların yandığı bir sürü ev görülebiliyordu. Öte yanda ise bir tren yolunun kırmızı sinyal lambaları vardı.

Beni buraya getiren araba çoktan gözden kaybolmuştu. Etrafıma bakınarak nerede olduğumu çıkarmaya çalışıyordum ki karanlıkta birinin bana doğru geldiğini gördüm. İyice yaklaştığında, tren yolunun bekçisi olduğunu fark ettim.

'Burasının neresi olduğunu bana söyleyebilir misiniz?' diye sordum.

'Vandsworth Common,' diye cevap verdi.

'Buradan şehre giden bir tren var mı?'

'Buradan Claptham geçidine bir mil kadar yürümeniz gerek' dedi. *'Şimdi yola çıkarsanız Victoria'ya giden son trene yetişebilirsiniz'*

Maceramın sonu işte böyle bitti Bay Holmes. Nerede olduğuma, kiminle konuştuğuma dair en ufak bir fikrim yoktu. Size bildiğim her şeyi anlattım. Ama çirkin bir oyun oynandığını anladım; elimden gelirse o adama yardım etmek istiyorum. Çünkü çok kötü durumdaydı. Hemen ertesi sabah Bay Mycroft Holmes'a

bütün hikâyeyi anlattıktan sonra polisle de görüştüm, ama onlar hiç ilgilenmedi."

Bu ilginç hikâyeyi dinledikten sonra hepimiz bir süre sessizce oturduk. Sonunda Sherlock ağabeyine bakarak sessizliği bozdu.

"Herhangi bir ipucumuz var mı?" diye sordu.

Mycroft, yan masada duran Daily News gazetesini aldı.

"*'Atina'dan gelen ve İngilizce bilmeyen Paul Kratides adlı Yunanlı bir beyefendinin nerede olduğuna dair bilgi verebilecek kişiler ödüllendirilecektir. Aynı ödül, ilk ismi Sophy olan Yunanlı bir bayanla ilgili bilgi verebilecek kişiler için de geçerlidir.'* Gazetelerdeki bilgiler bunlardan ibaret. Cevap yok."

"Yunan Elçiliği'ne sordunuz mu?"

"Evet, sordum. Hiçbir şey bilmiyorlar."

"Atina polisine bir telgraf çekelim o zaman?"

"Ailenin tüm enerjisi Sherlock'a geçmiş," dedi Mycroft, bana dönerek. "Her neyse, sen bu vakayı al ve sonuçlarından beni haberdar et."

"Tamam," diye cevap verdi dostum sandalyesinden kalkarak. "Sana ve Bay Melas'a haber veririm. Bu arada Bay Melas, sizin yerinizde olsam kesinlikle çok dikkatli olup gözlerimi dört açardım, çünkü bu gazete ilanları sayesinde onlara ihanet ettiğinizi öğrenmişlerdir."

Birlikte eve yürürken, Holmes bir telgraf bürosunda durup birkaç telgraf çekti.

"Gördüğün gibi Watson," diye söze girdi, "akşamımızı hiç de boşa geçirmemiş olduk. En ilginç olaylarımdan bazıları Mycroft aracılığıyla bu şekilde gelmiştir bana. Melas'ın anlattığı vakanın da tek bir açıklaması olduğu halde bazı değişik noktaları var."

"Çözebileceğin konusunda umutlu musun?"

"Bu kadar şeyi öğrendikten sonra, geri kalanı çözememiz garip olur doğrusu. Sen de dinlediğimiz hadiseyi açıklayacak bir teori geliştirmiş olmalısın."

"Belli belirsiz bazı fikirler edindim, evet."

"Peki, ne sonuca vardın?"

"Şu Yunanlı kızın, Harold Latimer adlı genç İngiliz tarafından kaçırılmış olduğu apaçık ortada."

"Peki, nereden kaçırılmış?"

"Bilmiyorum, belki de Atina'dan."

Sherlock Holmes kafasını salladı. "O genç adam tek bir kelime İngilizce bilmiyordu. Hanımefendi ise dilimizi gayet iyi konuşuyordu. Bundan yola çıkarak kadının bir süredir İngiltere'de bulunduğunu, ama adamın Yunanistan'a hiç gitmediğini söyleyebiliriz."

"Öyleyse kadın İngiltere'ye ziyaret amaçlı geldi; Harold da ona birlikte kaçmayı teklif etti."

"Olabilir tabii."

"Sonra da ağabeyi ya da akrabası biri Yunanistan'dan gelip duruma el koymak istedi. Aralarındaki ilişki bunu gösteriyor. Tedbirsizce davranıp, genç adam ve onun

yaşlı arkadaşının tutsağı oldu. Kızın mirasını, belki de adamın vekili olduğu bir mirası devredecek birtakım kâğıtlar imzalamaya onu zorladılar. O buna yanaşmayınca onunla pazarlık yapmak için bir tercümana ihtiyaç duydular ve Bay Melas'ı buldular. Ağabeyinin gelişinden kızın haberi yoktu ve bunu tamamen tesadüf eseri öğrendi."

"Harika Watson!"diye bağırdı Holmes. "Gerçeğe çok yaklaştığını düşünüyorum. Bütün kozlar elimizde. Tek korkum, ani bir kararla onlara kötü davranmaları. Bize zaman verirlerse onları yakalarız."

"İyi ama evin yerini nasıl anlayacağız."

"Kızın ismi sahiden Sophy Kratides ise, onun yaşadığı yeri bulmak çocuk oyuncağı. Tek umudumuz bu, çünkü kardeşi buraların yabancısı. Harold'la bu kızın ilişkisi bu hale gelmeden önce hiç değilse birkaç hafta gibi bir zaman geçmiş olmalı, çünkü Yunanistan'daki ağabeyi haberi alıp buraya kadar gelecek zamanı bulmuş. Bu süre boyunca beraber yaşamışlarsa, Mycroft'un ilanına cevap alma ihtimalimiz yüksek."

Sohbetimize devam ederken, Baker Sokağı'ndaki evimize ulaşmıştık. Merdivenleri ilk çıkan Holmes oldu ve odamızın kapısını açtığında şaşkınlıktan bir çığlık attı. Omzunun üzerinden baktığımda ben de aynı ölçüde şaşırdım. Ağabeyi Mycroft, koltuğa gömülmüş pipo içiyordu.

"İçeri gir Sherlock! Siz de bayım," dedi sakince, şaşkın yüzlerimize gülümseyerek. "Benim bu kadar atik

olabileceğimi düşünmezdin, değil mi Sherlock? Fakat her nedense, bu vaka hayli ilgimi çekti."

"Buraya nasıl geldin?"

"Bir arabayla yanınızdan geçtim."

"Yoksa yeni bir gelişme mi var?"

"İlanıma bir cevap aldım."

"Aha!"

"Evet, siz ayrıldıktan birkaç dakika sonra geldi."

"Peki, ne diyor?"

Mycroft Holmes cebinden bir kâğıt çıkardı. "İşte burada," dedi, "zayıf yapılı orta yaşlarında bir beyefendi tarafından yazılmış; en iyi kalitede kâğıdın üzerine dolmakalemle. *'Beyefendi,'* diyor, *'bugünkü gazetede yer alan ilanınıza cevaben, söz konusu genç kadını çok yakından tanıdığımı bildirmek isterim. Benimle görüşmek isterseniz, hanımefendinin acıklı geçmişiyle ilgili birkaç hususta sizi aydınlatabilirim. Şu anda Beckenham'da Myrtels'da yaşıyor.*

Saygılarımla,

J. Davenport.'

"Aşağı Brixton'dan yazıyor," dedi Mycroft. "Derhal oraya gidip sözünü ettiği konuları öğrenmeliyiz, ne dersin Holmes?"

"Sevgili Mycroft, adamın hayatı, kızın hikâyesinden çok daha önemli. Bence Scotland Yard'a uğrayıp Müfettiş Gregson'a haber versek daha iyi olur, oradan da

doğrudan Beckham'a gideriz. Adama işkence ettiklerini biliyoruz, geçen her saat onun için tehlikeli oluyor."

"Bence Bay Melas'ı da yanımıza almalıyız," diye önerdim. "Bir tercümana ihtiyacımız olabilir."

"Haklısın," dedi Sherlock Holmes. "Bir araba bulması için çocuğu gönder de hemen yola çıkalım." Bir yandan konuşurken, bir yandan da masasının çekmecesini açtı; cebine tabancasını koyduğunu fark ettim. "Evet," dedi, bakışlarıma karşılık olarak; "duyduklarımızdan yola çıkarak, oldukça tehlikeli bir çeteyle karşı karşıya olduğumuzu söyleyebilirim."

Sonunda Bay Melas'ın Pall Mall'deki evine ulaştığımızda, hava kararmak üzereydi. Bizden hemen önce bir beyefendinin çağırması üzerine gittiğini öğrendik.

"Nereye gittiğini söyleyebilir misiniz?" diye sordu Mycroft.

"Bilemiyorum bayım," diye cevap verdi, kapıyı açan kadın. "Bildiğim tek şey, gelen beyefendiyle beraber bir arabaya binip gittiği."

"Beyefendi ismini söyledi mi?"

"Hayır efendim."

"Esmer, uzun boylu, yakışıklı, genç bir adam mıydı?"

"Yo, hayır, efendim. Kısa boylu, gözlüklü ve zayıf suratlı bir adamdı. Ama tavırları çok hoştu, konuşurken sürekli gülüyordu."

"Hadi hemen gidelim!" diye bağırdı Holmes heyecan içinde. Birlikte Scotland Yard'a doğru yol alırken, "Durum giderek ciddileşiyor," diye konuştu. "Adamlar Melas'ı kaçırmış olabilirler. Cesur bir adam olmadığını geçen geceden sonra fark etmişlerdir kesin. Bu serseriler, adamın karşısına çıktıkları anda onu dehşete düşürebildiklerini biliyorlar tabii. Ondan ustaca faydalanmak istedikleri belli, ama işleri bittiğinde, ihanet ettiği gerekçesiyle onu cezalandırabilirler."

Trenle giderek, Yunanlı dostumuzun kullandığı atlı arabayla aynı zamanda, hatta ondan önce Beckham'a varmayı umuyorduk. Sonunda Scotland Yard'a vardık, ama Müfettiş Gregson'u bulup eve girmemizi sağlayacak arama iznini çıkarmak bir saatten fazla bir zamanımızı aldı. Londra Köprüsü'ne vardığımızda, saat ona çeyrek vardı; Beckham istasyonuna ulaştığımızda ise on buçuk olmuştu bile. Faytonla yarım kilometrelik bir yoldan sonra Myrtles'a vardık; yolun karşısında büyük, karanlık bir ev vardı. Sonunda oraya ulaşınca arabamızı gönderdik ve hep beraber, eve giden patikadan yukarı yürümeye koyulduk.

"Bütün pencereler karanlık," dedi Müfettiş.

"Ev sanki terk edilmiş gibi görünüyor."

"Kuşlarımız uçmuş ve yuva boş duruyor," dedi Holmes.

"Nereden çıkardın bunu?"

"Son bir saat içinde yüklü ağır bir araba buradan çıkmış."

Müfettiş güldü. "Sokak lambasının ışığında ben de tekerlek izlerini gördüm, ama yükü de nereden çıkardınız?"

"Aynı arabanın aksi istikamete giden izlerini görmüş olabilirsiniz. Ama evden çıkan izler o kadar derin ki, ağır yüklü olduğunu kesinkes söyleyebilirsiniz."

"Bak beni gafil avladın işte," dedi Müfettiş omzunu silkerek. "Kapı kolayca kırılacak gibi değil, ama içeriden ses gelmezse bunu denemek zorundayız."

Kapıya şiddetle vurup zilin ipini çekti, ama içeriden hiç ses gelmedi. Holmes bir süre ortalıktan kaybolduktan sonra iyi haberlerle döndü.

"Bir pencereyi açmayı başardım," dedi.

"Kanunların karşısında değil de yanında olmanız bizim için büyük bir şans Bay Holmes," dedi Müfettiş. Dostumun, pencerenin kancasını ustaca açmış olduğunu fark etmişti. "Her neyse, bu durumda herhangi bir davet beklemeden içeri girebiliriz sanırım."

Sırayla, büyük bir odanın içine girdik. Görünüşe bakılırsa Bay Melas'ın anlattığı yer burasıydı. Müfettişin yaktığı yağ lambasından yayılan ışığın yardımıyla, Yunanlı dostumuzun anlattığı kapıları, perdeleri, lambayı ve Japon zırh takımını olduğu gibi gördük. Masanın üzerinde iki kadeh, boş bir brendi şişesi ve bir yemekten arta kalanlar duruyordu.

"Nedir o?" diye sordu Holmes aniden. Olduğumuz yerde öylece sessiz kalıp dinledik. Başımızın üzerindeki bir yerden bir inleme sesi geliyordu. Holmes kapıya koşup hole çıktı. Boğuk ses üst kattan geliyordu. Holmes hızla merdivenlerden yukarı koştu, peşinden Müfettiş ve ben. Ağabeyi Mycroft da cüssesinin elverdiği hızla arkamızdan geliyordu. Üst katta üç kapıyla karşılaştık. Bazen cansız bir mırıldanma bazen de kulak tırmalayıcı bir inlemeye dönüşen sesler orta kapıdan geliyordu. Kapı kilitliydi, ama neyse ki anahtarı dışında bırakmışlardı. Holmes kapıyı ardına kadar açıp hızla içeri daldı, ama içeri girmesiyle, boğazını tutarak dışarı çıkması bir oldu.

"Duman!" diye bağırdı. "Biraz bekleyin. Birazdan dağılır."

Odanın içine adımımızı attığımızda, içerideki tek ışık kaynağının odanın ortasında duran bakır bir mangalda yanan küçük, mavi bir alev olduğunu gördük. Bu alev zeminde solgun, gri bir ışık çemberi oluşturuyordu. Daha ötede kalan gölgelerde de duvarın dibine çökmüş iki kişinin siluetlerini hayal meyal seçebiliyorduk. Bizi nefessiz bırakıp öksürten, zehirli, korkunç bir duman açık kapıdan dışarıya süzülüyordu. Holmes, merdivenlerin başına koşup temiz bir nefes çekti ve ardından odaya dalarak pencereyi açtığı gibi mangalı bahçeye fırlattı.

Tekrar dışarı fırlayarak, "Bir dakika sonra girebiliriz," dedi. "Mum nerede? İçerideki dumanlı havada

kibrit yakabileceğimizi sanmıyorum. Işığı kapıda tut da şunları çıkartalım Mycroft, şimdi!"

Hızlıca hareket ederek zehirlenmek üzere olan adamlara ulaşıp, onları ışığın bol olduğu hole çektik. Kendilerinde değillerdi. Yüzleri şişmiş, gözleri pörtlemiş ve dudakları morarmıştı. Yüz hatları öyle belirsizleşmişti ki, siyah sakalı ve tombul cüssesi olmasa, daha birkaç saat önce bizimle beraber Diyojen Kulübü'nde oturan Yunanlı tercümanı tanıyamazdık. Elleri ve ayakları sıkıca bağlanmıştı ve ağır bir darbe yemiş olduğu gözündeki izden anlaşılıyordu.

Açlık çektiği belli olan uzun boylu diğer adam da aynı şekilde bağlanmış ve yüzüne bir sürü yara bandı yapıştırılmıştı. Onu yere koyduğumuzda inlemesi kesildi. Şöyle bir göz atınca, onun için artık çok geç olduğunu gördüm. Bay Melas içinse durum farklıydı, hâlâ yaşıyordu. Biraz amonyaklı su ve brendi yardımıyla bir saatten az bir süre içinde gözlerini açtı. Onu bütün yolların buluştuğu karanlık vadiden çekip çıkardığımı görmenin mutluluğuna erdim.

Bizim teorilerimizi doğrulayan basit bir hikâye anlattı. Evine gelen ziyaretçi, belinden bir silah çıkarınca Melas kaçınılmaz ani bir ölüm korkusuyla ikinci kez kaçırılmaya hiç ses çıkaramamış. Kikirdeyip duran kanun kaçağının, bizim talihsiz tercümanın üzerindeki etkisi neredeyse hipnotize ediciydi, çünkü elleri titremeye başlayıp beti benzi atmadan kanun kaçağının adından bile bahsedemiyordu. Adamcağız alelacele Beckham'a

götürülmüş ve ikinci bir görüşmede yine tercümanlık yapmış. Bu görüşmede istediklerini yerine getirmemesi durumunda hemen ölümle tehdit edilmiş.

Tehditlerinin hiçbir işe yaramadığını görünce onu tekrar hapsetmişler. Melas'ı da gazetede çıkan ilana dayanarak ihanetle suçlayıp kalın bir sopayla bayıltmışlar. Uyanıp da, bizi üzerine eğilmiş halde gördüğü ana kadar, hatırladığı son şey buydu.

Yunanlı tercümanın ilginç vakası şöyleydi, ama bu vakanın bazı noktaları hâlâ tam olarak aydınlatılabilmiş değil. Gazetedeki ilana cevap veren beyefendiyle görüşerek, talihsiz genç bayanın çok zengin Yunanlı bir aileden geldiğini ve İngiltere'yi birkaç arkadaşını ziyaret etmek için geldiğini öğrenebildik.

İngiltere'ye geldiğinde Harold Latimer adında genç bir adamla tanışmış. Adam, genç kadını çok etkilemiş ve sonunda onunla kaçması için ikna etmiş. Olayların seyrinden rahatsızlık duyan kızın dostları, hanımefendinin Atina'daki ağabeyiyle irtibata geçip olanları ona anlatmakla yetinmişler ve ardından da bütün meseleden elini eteğini çekmişler. Adam, İngiltere'ye ayak basar basmaz bir hata işleyip, Latimer ve daha sonra adının Wilson Kemp olduğu ortaya çıkan yaşlı ortağının ellerine düşmüş. Serseriler dil bilmediği için çaresiz kalan adamı hapsedip işkenceye maruz bırakarak, kendisinin ve kız kardeşinin topraklarını onlara devrettiğini gösteren belgeleri zorla imzalamasını istemişler.

Kızın bütün bunlardan hiç haberi olmadan onu evde tutmuşlar ve herhangi bir şekilde karşılaşmaları durumunda kız kardeşinin onu tanımaması için yüzüne yara bantları yapıştırmışlar. Fakat kadınsı sezgileri, tercümanın ilk ziyaretinde ağabeyiyle tesadüfen ilk kez karşılaştığında, maskenin ardını hemen görmesini sağlamış. Ne çare ki kızcağızın kendisi de hapis durumundaymış zaten.

Evde, arabacıyla karısından başka hiç kimse yokmuş ama sonuçta onlar da iki suç ortağıyla işbirliği yaptıklarından, ona hiçbir şekilde yardım etmemişler. Sırlarının ortaya çıktığını ve kardeşleri ikna edemeyeceklerini anlayan suç ortakları, kızla beraber evden kaçmışlar. Fakat gitmeden önce hem onlara meydan okuyan adamdan, hem de onları ele verenden intikamlarını aldıklarını düşünmüşler.

Bu olaylardan aylar sonra, Budapeşte'den gelen ilginç bir gazete kupürüne rastladık. Bir kadınla seyahat eden iki İngilizin trajik sonlarını anlatan bir haberdi. Habere göre her ikisi de bıçaklanmış ve Macar polisi birbirlerini bıçaklamış olduklarına kanaat getirmiş. Ama bana kalırsa Holmes bu konuda biraz farklı düşünüyor. Ona göre o Yunanlı kız bulunursa, kendisine ve ağabeyine karşı işlenen hataların intikamının nasıl alındığının gerçek hikâyesi, ondan dinlenebilirdi.

Sürünen Adam

Sherlock, Profesör Presbury ile ilgili bilinmeyen gerçekleri kamuoyuna açıklamam için diğer olaylardaki ketumluğunun aksine her zaman bana destek vermiştir. Bunun tek nedeni, yirmi yıl önce üniversiteyi ve Londra'daki belirli çevreleri çalkalayan dedikoduların bertaraf edilmesini istemesiydi. Ama ne yazık ki, önümüzde bazı engeller vardı. Ayrıca, bu olayın bilinmeyen gerçek yüzü, dostumun birçok başka gizli olayının bulunduğu küçük bir metal kutunun içinde uzun yıllardır gömülmüş bir halde beklemekteydi. Sonunda Holmes'un emekli olmadan önce çözdüğü son olaylardan birisini oluşturan gerçekleri de yayınlamak için gerekli izni alabilmiştik. Buna rağmen, olayları yazarken bile dikkat etmem ve belirli noktaları açıklamamam gerektiğini fark ettim.

1903 Eylül ayının ilk pazarıydı. O gün sabah erken bir saatte Holmes'un kısa ve öz mesajlarından birisini aldım:

Uygunsan hemen gel.
Uygun olmasan da hemen gel. S.H.

O sıralarda aramızdaki dostluk daha da garip bir hal almıştı. Tuhaf ve yoğun alışkanlıkları olan bir adamdı ve ben de adeta o alışkanlıklardan birisi olmuştum. Bir eşya olarak; kemanı, tütün torbası, eski siyah piposu, kitaplığı ve onun için olmazsa olmaz eşyalarından birisi gibiydim. Yoğun ve tempolu bir şekilde çalışma için bir yoldaş aramaya gelince, sinirlerine hâkimiyeti konusunda güvenilir birisi lazımdı ve bu konuda benim görevim de açık ve belliydi. Ama bunlardan başka işe yaradığım yerler de vardı. Onun aklı için sanki bir bileme taşıydım. Onu uyarıyor gerekirse dizginliyordum. Benim yanımdayken yüksek sesle düşünmeyi seviyordu. Söylediklerini bana değil de sanki huzur bulduğu bir yere söylüyor gibiydi. Ama yine de bu alışkanlığı edinmişti bir kere, yanına gelmem ona yardımcı oluyordu. Zihinsel döngümde metoda dayalı bir yavaşlıkla onu rahatsız ettiğimde, bu rahatsızlık alev gibi parlayan sezgilerini ve izlenimlerini daha da keskinleştiriyor, daha hızlı ve canlı bir şekilde çalışmasını sağlıyordu. Müttefikliğimizdeki mütevazı rolüm işte böyleydi.

Baker Sokağı'na ulaştığımda, onu dizlerini kendine doğru çekmiş ve piposundan derin nefesler çekerken derin düşüncelere dalmış bir şekilde koltuğunda otururken buldum. Çok canını sıkan bir sorunun acısı içinde olduğu görülüyordu. Elini merhaba dercesine şöyle bir sallayarak oturmam için koltuğu işaret etti. Sonraki yarım saat sanki ben orada değilmişim gibi öylece oturdu. Bir süre sonra daldığı düşüncelerden

sıyrılarak, bir zamanlar benim de evim olan bu yere gelişimi, her zamanki tuhaf gülümsemesiyle beraber fark etti.

"Soyut düşüncelerime kendimi kaptırdığım için beni affet sevgili Watson," dedi. "Son yirmi dört saat içinde elime bazı ilginç ipuçları ulaştı. Bunlar, zihnimde bazı şeylerin uyanmasına neden oldu. Dedektiflerin işlerinde köpeklerden faydalanması konusunda kısa bir yazı yazmayı, ciddi bir şekilde düşünmeye başladım."

"Bu zaten bilinen bir şey Holmes," dedim. "Av köpekleri, polis köpekleri..."

"Hayır Watson, bu dediklerin zaten bilinen şeyler, haklısın. Ama daha önemli olan bir şey daha var. Şu kırmızı kayın ağacına duygusal bir şekilde bağlandığın olayı hatırlıyor musun? Bir çocuğun aklından yola çıkarak, kendini beğenmiş, saygıdeğer bir babanın suça neden olan alışkanlıkları hakkında bir çıkarsamaya ulaşmıştım."

"Evet, çok iyi hatırlıyorum."

"Benim köpekler hakkındaki düşüncem de işte bu şekilde. Köpek, bir ailenin bireyidir, bir nevi aynasıdır. Mutsuz bir ailede neşeli bir köpeğin, mutlu bir ailede de mutsuz bir köpeğin olduğunu kimse görmemiştir. Hırlayan insanların hırlayan, tehlikeli insanların da tehlikeli köpekleri olur. İnsanların o anki ruh halleri, köpeklerinde de görülür."

Başımı iki yana sallayarak "Bu yorumun biraz aşırıya kaçtı sanki Holmes," dedim.

Piposunu yeniden doldurduktan sonra yerine oturdu, yorumumu pek de ciddiye almamıştı.

"Söylediğim şeyin pratik bir uygulaması, şu anda araştırmakta olduğum olayla çok yakından ilişkili. Sorun, senin de anladığın üzere, düğümlerden oluşan bir yumak gibi. Ve bu kargaşayı çözebilmek için ipin ucunu arıyorum. Bu konuda sormam gereken en muhtemel soru şu: Profesör Presbury'nin kurt köpeği Roy, neden sahibini ısırmaya çalışıyor?"

Hayal kırıklığına uğramış gibi sandalyeme çöktüm. Bunun kadar saçma bir soru sorulması için mi buralara kadar gelmiştim? Holmes yeniden bana başını çevirerek "Kadim dostum Watson!" dedi. "Hiç değişmedin. En ciddi meselelerin bile detaylarda gizli olduğunu öğrenemedin. Yaşlı ve saygıdeğer bir filozofun, bir zamanlar ona sadık olan köpeğinin ona iki kez saldırması sana hiç garip gelmiyor mu? Camford Üniversitesi'nden ünlü fizyolojist Presbury'yi duymuşsundur elbette. Sence köpek neden adama saldırmış olabilir?"

"Belki de köpeği hastadır."

"Evet, haklısın. Bunu da düşünmeliyiz. Ancak sahibinden başka kimseye saldırmamış, hatta belirli durumlar hariç, efendisine yaklaşmıyor bile. Çok garip, Watson... Bu zili çalan oysa, Bay Bennett söylediğinden daha erken burada oldu. Halbuki seninle konuşmayı isterdim."

Merdivenlerden hızlıca yukarı çıkan ayak sesleri geliyordu, sonrasında kapıya keskin bir şekilde vuruldu. Bir dakika sonra da yeni müşterimiz kendini tanıtmak için içeri girdi. Uzun boylu, otuzlarında ve yakışıklı, iyi giyimli ve zarif, bir öğrencinin utangaçlığından çok dünyanın tozunu yutmuş bir insanın soğukkanlılığıyla karşımıza dikildi. Holmes, gencin elini sıktıktan sonra adam, şaşkın gözlerle bana baktı.

"Bu konu, çok hassas bir konu Bay Holmes," dedi. "Profesör Presbury ile aramızdaki hem özel hem de herkesin tanık olduğu ilişkinin boyutlarını düşünmenizi rica ederim. Üçüncü bir şahsın yanında bunları konuşmam mümkün değil."

"Lütfen korkmayın Bay Bennett. Dr. Watson'ın kendisi bir ketumluk abidesidir ve sizi temin ederim, bu olay için bir yardımcıya ihtiyacım var."

"Nasıl dilerseniz, Bay Holmes. Eminim ki, bu konuda neden çekindiğimi anlamışsınızdır."

"Sana bu beyefendinin, yani Sayın Trevor Bennett'in, büyük bir bilim adamı olan adamın asistanı olduğunu, onunla aynı evde yaşadığını ve hatta onun kızıyla nişanlı olduğunu söylersem, sen de bunun ne kadar sevindirici bir bilgi olduğunu söyleyeceksin Watson. Profesör, bu delikanlının kendisine olan sadakatinden asla şüphe etmeyecektir. Ama bunu gösterebilmenin tek yolu, bu tuhaf olayı çözmek için gerekli başlangıcı yapmaktır."

"Umarım, Bay Holmes. Ben de bunu amaçlıyorum. Dr. Watson konuyu biliyor mu?"

"Açıklayacak zamanım olmadı."

"O halde, yeni gelişmelerden bahsetmeden önce şöyle kısa bir özet geçeyim."

"Ben kendim açıklarım," dedi Holmes, "Böylece olayları gerçek sırasıyla anlatabilirim. Profesör, Avrupa çapında ünlü bir adam. Hayatı üniversitelerde geçmiş. Skandalın s'sine rastlamamış birisi. Karısı ölünce kızı Edith'i kendisi büyütmüş. Anladığım kadarıyla kendisi güçlü ve pozitif bir adam ama hırçın bir yapısı var, mücadeleci. En azından durum birkaç ay öncesine kadar bu şekildeydi."

"Sonra bu gidişat bozuldu. Şu anda altmış bir yaşında ama karşılaştırmalı anatomi bölümünden, kendi meslektaşı Profesör Murphy'nin kızıyla nişanlandı. Yaşlı bir adamın, tutkulu bir genç gibi gözükmesi pek de makul bir durum değildi ama aslında öyleydi, çünkü bu kadar özverili bir âşık herkese kısmet olmazdı. Kız, yani Alice Murphy, hem akıl hem fizik açısından mükemmel bir kız. Bu yüzden profesörün kara sevdası için bahanesi boldu. Ancak profesörün kendi ailesi bu durumu çok da hoş karşılamadı."

"Bunun biraz aşırıya kaçtığını düşündük," dedi ziyaretçimiz.

"Kesinlikle. Aşırı, biraz alışılmadık ve doğal olmayan bir durum. Ama Profesör Presbury zengin birisi,

bu yüzden kızın babası itiraz etmedi. Kızın talibi zaten çoktu. Üstelik bu talipler akranıydı ama yaşı ilerlemiş olmasına rağmen kız profesörü seçti. Yani onlara engel olan şey, yalnızca yaş farkıydı.

Ama şu sıralarda, gizemli ve ufak bir durum profesörün bu normal diyebileceğimiz hayatının gidişatında bir değişikliğe neden oldu. Adam hiç yapmayacağı bir şey yaptı ve kimseye haber vermeden evi terk etti. İki hafta boyunca eve gelmedi. Döndüğünde ise yolculuk yapmaktan bitap düşmüş haldeydi. Nerede olduğuna dair tek kelime etmedi. Halbuki hiçbir zaman bu tür konularda ketum bir insan olmamıştır. Şans eseri müşterimiz Bay Bennett, Prag'daki bir öğrenci arkadaşından bir mektup aldı. Bu mektupta Profesör Presbury'iyle Prag'da karşılaşmaktan memnuniyet duyduğunu ancak kendisiyle çok konuşamadığını yazmıştı. Ancak bu mektup sayesinde, evdekiler profesörün nereye gittiğini öğrenebildi.

"Artık esas konuya gelelim. O zamandan bu yana profesörde garip değişiklikler olmaya başladı. Kaçamak ve gizli davranışlarda bulunuyordu. Etrafındakiler, artık onun tanıdıkları adam olmadığını, güzel yanlarını artık bir gölgenin örttüğünü söylüyordu. Zekâsını etkileyen bir şey yok gibiydi. Dersleri her zamanki gibi mükemmel geçiyordu. Ama her zaman başka bir değişiklik vardı, gizli ve sinsi bir şeyler. Onu çok seven kızı, ilişkilerini eski haline getirmek ve aralarındaki mesafeleri aşmak için sürekli çırpınıyordu. Bildiğim kadarıyla siz de

elinizden geleni yaptınız, değil mi Bay Bennett? Ama elinize bir şey geçmedi. Şimdi de Bay Bennett sana şu mektuplarla ilgili olayları anlatsın."

"Öncelikle şunu belirtmeliyim ki Bay Watson, Profesör benden sır saklamaz. Bana karşı, oğluna ya da kardeşine olabileceğinden daha yakındı. Asistanı olarak, ona gelen bütün belgeleri ben topluyordum, mektuplarını sıraya diziyordum. Prag'dan döndükten sonra işler değişti. Londra'dan, pulunun altında bir çarpı işareti olan mektuplar gelebileceğini söyledi bana. Bunları, yalnızca kendinin açacağını söyledi. Bu tarife uyan birçok mektup geldi, üzerlerinde kötü bir el yazısıyla E.C. yazılıydı. Bunlara cevap verdiyse de gönderdiği mektuplar elime geçmedi, posta kutusunda da görmedim."

"Kutu demişken, lütfen biraz da ondan bahsedin lütfen," dedi Holmes.

"Ah, evet, kutu. Profesör, yolculuklarından birinden dönerken yanında bir küçük kutu getirdi. Kutunun görünüşünden anlaşıldığı kadarıyla, bütün kıtayı gezmiş olmalıydı çünkü kutu, Almanya'da bulunan oyma antika kutulara benziyordu. Kutuyu eşya dolabına sakladı. Bir gün bir şey ararken, kutuyu buldum ve yerinden kaldırdım. Çok sinirlendi. Meraklı olduğumu söyleyerek, beni azarladı. Ben de ona, kutuya istemeden dokunduğumu açıklamaya çalıştım. Ancak bütün akşam boyunca sinirli sinirli oturdu. Bu da benim kafamı kurcalıyor o günden bu yana." Sonrasında delikanlı,

cebinden bir ajanda çıkarttı. "Bu olay *2* Temmuz'da oldu," dedi.

"Gerçekten de çok iyi bir görgü tanığısınız," dedi Holmes. "Not aldığınız bu tarihlerden bazılarına ihtiyacım olabilir."

"Hocamdan öğrendiğim birçok şeyin yanında, bazı metotlar da öğrendim. Davranışlarındaki bu garipliği fark ettiğim anda, onun olayı üzerinde çalışmamın bir görev olduğunu düşündüm. *2* Temmuz'da Roy, odasından çıkıp koridorda yürüyen profesöre saldırdı. 11 Temmuz'da aynı olay bir daha oldu ve *20* Temmuz günü de buna benzer bir durumu not almışım. O günden sonra Roy'u ahıra kilitlemek zorunda kaldık. Sadık ve sakin bir köpekti aslında. Sanırım çok fazla konuştum, başınızı şişirdim."

Bay Bennett'in son cümlesi sanki sitem içeriyordu, çünkü Holmes'un onu dinlemediği açıktı. Yüzü sertleşmişti ve tavana bakıyordu. Biraz çabalayınca kendine geldi.

"İlginç, çok ilginç!" diye mırıldandı. "Bu ayrıntıları bilmiyordum Bay Bennett. Sanırım eski şeylerden ziyadesiyle bahsettik. Yeni gelişmeleri anlatacaktınız."

Ziyaretçimizin rengi attı. Acı olan bir durum aklına gelmişti sanki. "Bahsedeceğim olay, dünden önceki gece yaşandı. Sabaha karşı iki civarında yataktaydım ama uyanıktım. Koridordan boğuk bir ses geliyordu. Kapıyı açıp, dışarı baktım. Ha, bir de söylemem gere-

ken bir şey daha var, Profesör koridorun sonundaki odada uyur."

"Tam tarihi söyler misiniz?" dedi Holmes.

Ziyaretçimiz, sözünün bu şekilde kesilmesine sinirleniyor gibiydi.

"Size söylemiştim ya efendim, dünden önceki gece, yani 4 Eylül'de."

Holmes başını sallayarak gülümsedikten sonra "Lütfen devam edin," dedi.

"Dediğim gibi, koridorun sonunda uyurdu ve merdivenlere ulaşmak için kapımın önünden geçmesi lazım. Bu yaşadıklarım sahiden çok korkunçtu, Bay Holmes. Komşularım kadar güçlü bir yapıya sahibimdir ama gördüklerim beni derinden etkiledi. Koridor, köşedeki pencereden içeri giren ışığı saymazsak karanlıktı. Çömelmiş, karanlık bir şeyin bana doğru yaklaştığını gördüm. Işığa yaklaşınca, onun Profesör olduğunu gördüm. Emekliyordu Bay Holmes, emekliyordu. Elleri ve dizleri üzerinde değil, elleri ve ayakları üzerinde emekliyordu. Yüzü, ellerinin arasına gömülmüştü ama kolayca yürüyordu. Adeta felç geçirmiş gibiydim. Kapıma yaklaşınca, kendisine yardımımı isteyip istemediğimi sordum. Çok garip bir yanıt verdi. Ayağa kalktı, yüzüme bakarak çok ağır sözler söyledi. Sonra da bir şey olmamış gibi yanımdan geçerek aşağı indi. Bir saat bekledim ama geri gelmedi. Odasına geri döndüğünde ise güneş doğmak üzereydi."

"Sence Watson?" diye sordu Holmes. Nadir bulunan bir türü keşfetmiş olan bir patolojist gibiydi sanki.

"Lumbago, yani bel ağrısından mustarip olabilir. İnsanı bu hale getiren ciddi ağrıların olduğunu biliyorum. İnsanın aklını kaybedecek kadar acılar çekmesine neden oluyor."

"Çok güzel Watson! Sayende her zaman gerçeklere daha yakın oluyoruz. Ama Lumbago'yu tatmin edici bir cevap olarak kabul edemeyiz. Çünkü adam bir anda ayağa kalkmış."

"Onu hiç bu kadar sağlıklı görmemiştim," dedi Bennett. "Yıllardır kendisini tanırım, onu hiç bu kadar güçlü görmemiştim hatta. Gerçekler işte böyle, Bay Holmes. Bu polisin çözebileceği türden bir olay değil ve ne yapabileceğimiz konusunda en ufak bir fikrimiz yok. Bu içinde bulunduğumuz durumun, bizi bir felakete doğru sürüklediğini hissediyoruz. Edith, yani Bayan Presbury de böyle hissediyor ve daha fazla seyirci kalmamamız gerektiğini belirtiyor."

"Gerçekten de çok ilginç ve cezbedici bir olay. Sence Watson?"

"Bir tıp adamı gibi olayı ele alacak olursam, psikiyatrların alanına giren bir durum. Yaşlı profesörün beyin fonksiyonları, yaşadığı aşk macerası yüzünden hasar görmüş bence. Kendisini tutkudan arındırmak için seyahate çıkmış. Mektuplar ve kutu, gizlice yapılan bir alışverişin sonucu olabilir. Belki de o kutuda hisse senedi vardır."

"Köpek de bu mali işlerden rahatsız olmuştur, değil mi? Hayır, Watson, hayır. Bu işin içinde daha farklı bir şeyler var. Şimdi şunu önerebilirim sadece..."

Sherlock ne önerecekti asla bilemeyeceğiz çünkü tam o sırada kapı açıldı ve içeriye genç bir hanımefendi girdi. Tam o sırada Bay Bennett şaşkınlığını belli eder bir şekilde kısa bir çığlık atarak ayağa kalktı ve kızı selamlamak için kollarını açtı.

"Edith, sevgilim! Umarım kötü bir durum yoktur."

"Seni takip etmem gerektiğini düşündüm. Ah, Jack, çok korkuyorum! O evde tek başıma durmak çok korkunç!"

"Bay Holmes, sizi nişanlımla tanıştırmama izin verin."

"Sonuca yaklaşmak üzereydim, değil mi Watson?" diyerek, gülerek yanıtladı Holmes. "Anladığım kadarıyla öğrenmemiz gereken çok taze bir gelişme var, öyle mi Bayan Presbury?"

Yeni ziyaretçimiz, tipik bir İngiliz görünümlü ama parlak ve güzel bir yüze sahip bir kızdı; gülümseyerek karşılık verdikten sonra Bay Bennett'in yanına oturdu.

"Bay Bennett'i otelinden çıkarken görünce, onu burada bulabileceğimi düşündüm. Size danışmak istediğinden bana bahsetmişti Bay Holmes. Zavallı babam için yapabileceğiniz bir şey yok mu?"

"Umudum var Bayan Presbury ama hâlâ karanlık noktalar var. Belki sizin anlatacaklarınız biraz yardımcı olur."

"Dün gece oldu bunlar Bay Holmes. Bütün gün boyunca zaten çok tuhaftı babam. Çoğu zaman ne yaptığını hatırlamadığına eminim. Garip bir rüyada sanki... Dün de, buna benzer günlerden birisiydi. Birlikte yaşadığım insan babam değildi sanki. Babam gibi görünüyordu ama içindeki insan o değildi."

"Lütfen anlatın olanları."

"Gece köpeğin havlamalarına uyandım. Zavallı Roy, ahıra zincirliydi. Jack'in, yani Bay Bennett'in de onaylayacağı üzere kapımı kilitlemeden uyumam. Sanırım hepimizin başımıza gelebilecek olan tehlikelere karşı bir hissiyatı vardı. Odam ikinci kattadır. Şansıma, jaluziler açıktı ve parlak ay ışığı odamın penceresinden içeri giriyordu. Küçük kare camdan içeri giren ışığı izlerken, bir yandan da köpeğin delirmiş gibi havlama sesleri geliyordu. Birden babamın yüzünü gördüm. Karşımda duruyordu. Bay Holmes, şaşkınlıktan ve korkudan az daha canımdan oluyordum. Orada, pencerenin pervazına tutunmuş bir şekilde bana bakıyordu. Sanki bir eliyle pencereyi açmaya çalışıyordu. Pencereyi açabilseydi, korkudan aklımı kaybederdim sanırım. Hayal görmüyordum. Sanırım *20* saniye kadar felç geçirmiş gibi onun yüzüne baktım. Sonra birden kayboldu. Yataktan çıkmaya cesaret edemedim. Sabaha kadar soğukta titredim. Sabah ise babam oldukça sert ve

soğuktu; gece olanlardan bahsetmedi bile. Ben de bir şey söylemedim. Şehre gitmek için izin aldım ve işte yanınızdayım."

Holmes, şaşkın gözlerle Bayan Presbury'ye bakıyordu.

"Sayın genç bayan, odanızın ikinci katta olduğunu söylediniz değil mi? Bahçede uzun bir merdiven bulunuyor mu?"

"Hayır, Bay Holmes. İşin ilginç yanı da bu ya zaten... Pencereye ulaşabilmesinin başka hiçbir yolu da yok."

"Tarih 5 Eylül," dedi Holmes. "Bu, işleri gerçekten daha da karıştırıyor."

Artık şaşkın gözükme sırası genç bayandaydı. "İkinci kez tarihi öğrenmek istediniz, Bay Holmes," dedi Bennett. "Bu olayın tarihle bir ilişkisi olması ihtimali mi var?"

"Evet, var. Hem de çok var ve şu anda yeteri kadar bilgi elimde yok maalesef."

"Belki de delilik ve Ay'ın evreleri arasında bir bağlantı kurmaya çalışıyorsunuz."

"Hayır, sizi temin ederim. Çok farklı bir düşünme biçimiydi. Bana defterinizi bırakırsanız tarihleri kontrol edebilirim. Şimdi düşündüm de Watson, ne yapmamız gerektiği şimdi oldukça açık. Bu genç hanım, babasının belirli tarihlerde, ne yaptığını hatırlamadığına dair bize bilgi verdi ve ben de genç hanımın sezgilerine güveniyorum. Profesörü ziyaret edeceğiz ve belirli bir

tarih için bize randevu verdiğini söyleyeceğiz. Bunu, unutkanlığına yoracaktır. Onu yakından gözlemleyerek işe başlamış olacağız."

"Bu mükemmel," dedi Bay Bennett. "Ama sizi uyarmak zorundayım, profesör bazı zamanlarda tutarsız ve sinirli olabiliyor."

Holmes gülümsedi. "Bir an önce gelmemiz için bir neden daha. Hatta teorim bunlarla örtüşürse, bunlar oldukça ikna edici nedenler olacak. Yarın, Bay Bennett, bizi kesinlikle Camford'da göreceksiniz. Yanlış hatırlamıyorsam, oralara yakın bir yerde Chequers adında bir otel olmalı. Sanırım birkaç günlüğüne uykumuzdan feragat edeceğiz."

Pazartesi sabahı, ünlü üniversite şehrine gitmek için yola koyulduk. Holmes gibi tek bir yere bağlı kalamayan birisi için bu çok da zor değildi. Ama benim için aynı şey söylenemezdi. Holmes'un bahsettiği otele varana kadar olaydan hiç konuşmadık.

"Sanırım profesörü öğle yemeğinden hemen önce yakalama şansımız var, Watson. Saat on birde dersi var. Sonrasında eve gidiyor."

"Bahanemiz ne olacak?"

Holmes elindeki defteri göstererek "6 Ağustos'ta bir heyecan dönemi yaşamış. Böyle zamanlarda kafasının çok da yerinde olmadığını varsayacağız. Eğer randevu ile geldiğimiz konusunda ısrar edersek, aksinde ısrar

edeceğini zannetmiyorum. Bu kadar utanmaz olmaya hazır mısın?"

"Başka şansımız var mı ki?"

"Harika, Watson! Denemekten başka şansımız yok: Şirketimizin sloganı. Bölgeden, sıcakkanlı birisi bize yardımcı olacaktır."

Sonunda öyle birisine de rastladık. Araba şoförü, fakülte binalarının arasından geçerek bizi güzel bir evin önüne kadar getirdi. Evin etrafı çimlerle kaplıydı. Sümbüller dört bir yanda görülebiliyordu. Profesör Presbury'nin hem rahat hem de lüks içinde geçen bir hayatı olduğu belliydi. Daha araba yanaşırken bile, çatık kaşlı bir çift gözün bize bakmakta olduğunun farkındaydık. Bir dakika sonra ise onun kutsal mekânının içindeydik. Yaptığı delilikler nedeniyle uğruna Londra'dan kalkıp geldiğimiz bilim adamı işte karşımızdaydı. Kendisine bakınca, ne davranışlarında ne de görüntüsünde bir gariplik olduğu anlaşılabiliyordu. İri, uzun boylu, sert bakışları olan bir adamdı. Bir hocanın sahip olması gereken bütün özelliklere sahipti. En dikkat çeken yeri ise gözleriydi. Gözlemleyen, keskin ve kurnazlığa yatkın bir zekânın bakışları vardı.

Kartlarımıza baktıktan sonra, "Lütfen oturun Beyler. Ne yapabilirim sizin için?" dedi.

Holmes dostane bir şekilde gülümsedi.

"Biz de tam size aynı soruyu soracaktık, Profesör."

"Bana mı, Beyefendi?"

"Sanırım bir yanlışlık var. İkinci bir kişi, bana Camford Üniversitesi'nden Profesör Presbury adlı birisinin, yardımımı talep ettiği söylendi."

"Demek öyle!" Gözlerinde kötü niyetli bir grilik belirdi. "Böyle duydunuz demek. Size bunları kim söyledi sorabilir miyim?"

"Özür dilerim Profesör ama bu gizli bir konu. Eğer bir hatam varsa, beni affetmenizi rica ederim."

"Önemli değil. Bu konuyu biraz daha derinlemesine incelemek isterim. İlgimi çekti. Bu dediklerinizi kanıtlayabilmek için sunabileceğiniz herhangi bir yazılı evrak var mı elinizde?"

"Hayır, yok."

"Benim sizi çağırdığımı ileri sürecek kadar ileri gideceğinizi zannetmiyorum."

"Hiçbir sorunuza cevap vermemeyi tercih ederim," dedi Holmes.

"Hayır, böyle bir şeye cesaret bile edemezsiniz," dedi profesör, sert bir ses tonuyla. "Fakat bu sorunuz, yardımınız olmadan da cevabı verilebilecek olan, kolay bir soru."

Odanın ortasından geçerek zile doğru yürüdü. Londra'da tanıştığımız arkadaşımız Bay Bennett, zilin sesine karşılık verdi.

"İçeri gelin Bay Bennett. Bu iki beyefendi Londra'dan gelmiş ve kendilerinin buraya çağırıldıklarını zanne-

diyorlar. Bütün bu tür işlerimle siz ilgileniyorsunuz. Holmes adlı birisine hiç not gönderdiniz mi?"

"Hayır efendim," dedi Bennett, kızarmış bir şekilde.

"Bu yeterlidir sanırım," dedi profesör, arkadaşıma sinirli bir bakış fırlatarak. "Şimdi, efendim," dedikten sonra masaya yaslandı, "Sanırım bu, sizi çok şüpheli bir duruma soktu."

Holmes omuzlarını silkti.

"Gereksiz yere sizi rahatsız ettiğim için yalnızca özür dileyebilirim."

"Bu yeterlidir, Bay Holmes!" diye yüksek sesle bağırdı yaşlı adam, yüzünde daha önce hiç görmediğim kötü bir ifade vardı. Konuşurken, bizimle kapının arasına girdi. İki elini öfke içinde sallıyordu. "Bu kadar kolay işin içinden sıyrılabileceğinizi düşünmeyin," dedi. Yüzü gerilmişti. Kızgınlık ve öfke içinde sırıtıyordu, ağzından garip sesler çıkıyordu. Bay Bennett araya girmeseydi oradan dövüşerek ayrılacağımıza emindim.

"Sayın Profesör," diye bağırdı. "Mevkinizi düşünün lütfen. Üniversitenin içinde çıkacak olan skandalı bir düşünün! Bay Holmes çok bilindik bir simadır. Onu böyle saygısızca tehdit edemezsiniz."

Ev sahibi, somurtmuş bir şekilde kapının önünden çekildi. Evden çıkabildiğimiz için çok mutluyduk. Holmes yaşadıklarımızdan dolayı çok eğlenmişti.

"Bilgin dostumuzun sinirleri biraz yıpranmış galiba," dedi Holmes. "Belki de biraz kaba bir şekilde evine girdik ama istediğim şekilde kendisiyle kişisel bir iletişim kurabildim. Adam hâlâ peşimizde Watson. Cani adam bizi takip ediyor."

Arkamızdan birisinin koşma sesleri geliyordu ama korktuğumun tersi çıktı ve köşeyi koşarak dönen kişinin, profesörün asistanı olduğunu gördük. Nefes nefese yanımıza geldi.

"Özür dilerim Bay Holmes. Sizden affınızı diliyorum."

"Efendim, hiç gerek yok. İşim gereği, bunlarla karşılaşıyorum ben."

"Onu hiç bu kadar tehlikeli bir şekilde görmemiştim. Her geçen gün daha da kötü bir insan oluyor. Kızı ve benim, neden bu kadar tedirgin olduğumuzu artık anlamışsınızdır. Ama aklı oldukça yerinde hâlâ."

"Bayağı yerinde!" dedi Holmes. "Yanlış bir hesaplama yaptım. Görünen o ki, hafızası sandığımdan daha iyi çalışıyor. Bu arada, gitmeden önce Bayan Prebury'nin odasının penceresine bakabilir miyiz?"

Bay Bennett çalılıkların arasına elini soktu ve açtığı aralıktan evi görebiliyorduk.

"İşte orada, soldan ikinci."

"Tanrım, oraya ulaşmak neredeyse imkânsız. Ama altında bir su borusu ve bir sarmaşık var. Bunlara tutunulabilir."

"Ben tırmanamam," dedi Bay Bennett.

"Haklısınız. Normal bir insan için oraya tırmanmaya çalışmak çok tehlikeli olurdu."

"Size söylemek istediğim başka bir şey daha vardı Bay Holmes. Profesörün mektup gönderdiği Londra'daki adamın adresini buldum. Bu sabah yazmış. Kurutma kâğıtlarından aldım. Güvenilir bir yardımcıdan böyle bir şey yapması beklenmez ama başka seçeneğim yoktu."

Holmes, kâğıda bir süre baktıktan sonra cebine koydu.

"Dorak... İlginç bir isim. Slav sanırsam. Her neyse, bu zincirimizin önemli bir halkası oldu. Bu öğlen Londra'ya döneriz Bay Bennett. Burada kalmamız için herhangi bir neden göremiyorum. Profesörü tutuklayamayız çünkü herhangi bir suç işlemedi; kendisini alıkoyma imkânımız da yok çünkü deliliği ispatlanamaz. Yapacak başka bir şeyimiz yok."

"O halde başka ne yapabiliriz?"

"Biraz sabır Bay Bennett. Gelişmelerin olacağına inanıyorum. Yanılmıyorsam, gelecek salı bir krizle karşılaşabiliriz. O gün mutlaka Camford'da olacağız. Bu sırada genel durumu da çok iç açıcı değil, Bayan Presbury ziyaretini biraz uzatabilirse..."

"Bu kolay."

"O halde bütün tehlikenin geçtiğinden emin olana kadar bizim yanımızda kalsın. Bu arada profesör istediği

gibi davransın, siz karışmayın. Morali yerinde olduğu sürece korkulacak bir durum yok."

"İşte geliyor!" dedi Bennett, fısıldamaya başlayarak. Dalların arasından bakmaya başladık. Uzun boylu bir karaltının koridordan geçerek, kapının oradan çevresine bakındığını gördük. Karaltı öne doğru eğilmişti. Elleri önünde sallanıyordu, kafasını sağa sola çeviriyordu. Asistan son kez ellerini sallayarak ağaçların arasından koşmaya başladı, kısa bir süre sonra hocasının yanına vardı. İçeri girdiler. İçeri girdikleri sırada aralarında heyecanlı bir konuşma başladığı belliydi.

"Anlaşılan o ki, yaşlı adam ikiyle ikiyi toplayabiliyor," dedi Holmes, otele doğru yürürken. "Onu çok kısa bir süre görebildik ama zihin açıklığı ve mantığı beni etkiledi doğrusu. Bir patlayıcı gibi adeta, karşısına polisler çıksa her an patlayabilir. Evdekilerden bu konuda şüpheleniyor. Sanırım dostumuz Bennett bir süre rahat kalamayacak."

Holmes bir postanede durdu ve telgraf gönderdi. Bu telgrafına akşam bir yanıt geldi, bana uzattı.

Commercial Caddesi'ne gittim ve Dorak'ı gördüm. Nazik bir beyefendi. Bohemyalı, yaşı geçkin. Büyük bir mağazanın sahibi. Her türlü eşyayı satıyor.

— Mercer.

"Mercer, seninle tanıştığım tarihten bu yana bana çalışıyor," dedi Holmes. "Rutin işlerle ilgilenen, elinden her türlü iş gelen bir adam. Profesörün yazıştığı bu ada-

mın kim olduğunu bulmamız çok önemli. Bu adamın nereli olduğu, Prag ziyaretiyle ilgili bir durum."

"Şükürler olsun, öğrendiklerimiz bir şeylerle bağlanıyor," dedim. "Şimdiye kadar, birbirleriyle bağlanması zor olan bir sürü olay vardı elimizde. Örneğin, sahibine saldıran kızgın bir köpekle Prag ziyaretini nasıl bağdaştırabilirdik? Ya da bunların ikisiyle gece koridorda sürünen bir adamı? Sanırım bugüne kadar karşımıza çıkan en gizemli olay bu."

Holmes gülümsedi, ellerini ovuşturdu. Tarihi otelin eski lobisinde oturuyorduk. Holmes'un bahsettiği ünlü şarabın şişesi masamızdaydı.

"Peki, şimdi öncelikle tarihleri inceleyelim," dedi. Parmaklarını sınıfta ders anlatıyormuş gibi kavuşturmuştu. "Bu delikanlının defterine bakacak olursak, 2 Temmuz günü bir sorun yaşanmış. Dokuz gün arayla buna benzer sorunlar tekrarlanmış. Ama hatırladığım kadarıyla bir istisna yaşanmış. En son karşılaşılan sorun, 3 Eylül Cuma gününe ait. Bu da gidişata uyuyor. Ondan önceki, *26* Ağustos'ta yaşanmış. Bunların hepsi tesadüften öte durumlar."

Kendisine katılmamak imkânsızdı.

"O halde, geçici bir teori oluşturalım. Profesör, her dokuz günde bir etkisi geçici olan ama çok etkili bir zehir almaktadır. Zaten öfkeli olan ruh hali, bu zehrin sayesinde iyice yoğunlaşır. Prag'da bu zehrin ne olduğunu öğrenmiştir. Londra'daki bir aracı saye-

sinde, bunu temin eder. Sanırım bütün taşlar yerine oturuyor Watson!"

"Ama ya köpek, penceredeki adam, koridorda sürünmesi?"

"Tamam, tamam. Yalnızca bir başlangıç yaptık. Gelecek salıya kadar yeni bir şey olmasını beklemiyorum. O zamana kadar dostumuz Bennett'le iletişim halinde kalırız, diğer yandan da bu güzel şehrin tadını çıkartırız."

Sabahleyin Bay Bennett bize son raporunu vermek için gizlice içeri girdi. Holmes'un da düşündüğü gibi, zor zamanlar geçiriyordu. Bizim varlığımız için onu direkt olarak suçlamamıştı ama sert ve kaba bir şekilde ve açıkça öfkesini belli ederek kendisiyle konuşmuştu. Bu sabah, yine kendisi gibiymiş ve sınıfına en güzel derslerden birisini vermiş. "Her zamanki halinin dışında, daha enerjikti ve daha canlıydı. Zihni de daha açıktı. Ama o değil, bizim tanıdığımız adamdan eser yok."

"En azından bir hafta süreyle korkmanızı gerektiren bir durum olmayacak," dedi Holmes. "Ben meşgul bir adamım, Dr. Watson'ın da ilgilenmesi gereken hastaları var. Gelecek hafta salı günü burada buluşalım. O gün buluşmamızda bir açıklamada bulunamazsak çok şaşıracağım. Siz de bize yazarak bu arada olanlardan haberdar edin."

Birkaç gün boyunca dostumdan bir haber alamadım. cuma günü, bir sonraki gün trende buluşmamızı isteyen bir not gönderdi. Camford'a doğru seyahat

ederken biraz konuştuk ve bana anlattığına göre her şey yolundaymış. Profesörün evindeki huzur bozulmamış, davranışları da oldukça normalmiş. Bay Bennett de Chequers'a geldiğinde bize aynı şeyleri söyledi. "Bugün mektuplaştığı Londralı adamdan bir mektup aldım. Mektubun yanında küçük bir de paket vardı. İkisinin de altında, dokunmamamı belirten bir işaret vardı. Başka söyleyebileceğim bir şey yok."

"Bunlar da yeterli," dedi Holmes, gülerek. "Şimdi, Bay Bennett, sanırım bu gece bir sonuca varabileceğiz. Düşündüklerim doğruysa eğer, bugün bunlara bir çözüm bulabileceğiz. Ama bunu yapabilmemiz için profesörü sürekli gözlememiz lazım. Bu yüzden sizden çok dikkatli olmanızı isteyeceğim. Kapınızın önünden geçerse onu engellemeyin ama yapabiliyorsanız takip edin. Bu arada, şu bahsettiğiniz küçük kutunun anahtarı nerede?"

"Saat zincirinin üstüne takılı."

"Araştırmalarımızın bizi bir yöne götüreceğini zannediyorum. En kötü ihtimalle anahtar deliği dişli değildir. Hiç tanıdığınız güçlü kuvvetli bir adam var mı?"

"Arabacı Macphail var."

"Nerede uyur kendisi?"

"Ahırların üst katında."

"Ona ihtiyacımız olabilir. Bir şeylerin olmasını beklemekten başka bir çaremiz yok. Hoşça kalın! Sizi sabahtan önce görmeyi umut ediyorum."

Profesörün evinin kapısının dışındaki çalılıkların arasında yerimizi aldığımız zaman, saat gece yarısına geliyordu. Hoş bir geceydi ama biraz serindi. Bizi sıcak tutan paltolarımızı giyindiğimiz için memnun olduk. Hafif bir esinti vardı, bulutlar gökyüzünde hızlı hareket ediyordu; yarım ay ara sıra tamamen bulutlarla kaplanıyordu. Bizi ayakta tutan beklentilerimiz ve heyecanımız olmasa, bu gece nöbetimiz çok kasvetli geçerdi. Arkadaşım, bu garip olaylar zincirinin bir son bulacağını umut ediyordu.

"Eğer bu dokuz günlük döngü bugün tekrarlanırsa, en kötü haliyle profesörü görebileceğiz," dedi Holmes. "Prag ziyaretinden sonra ortaya çıkan garip belirtiler, Praglı bir adamla arasındaki irtibatı kuran Bohemyalı satıcıyla arasındaki ilişki, tam da bugün kendisine bir paket gelmesi bunlara işaret. Ne aldığı ve neden aldığı konusunda hâlâ bir bilgimiz yok. Ancak bu paketin Prag'dan buraya geldiği belli. Bu paketi belirli bir düzen içinde alıyor, yani dokuz günlük bir sisteme uygun olarak. İlgimi çeken ilk şey de bu oldu. Fakat profesörün dışa vurduğu belirtiler de göz ardı edilir cinsten değil. Eklemlerine bakabildin mi?"

Bakmadığımı itiraf ettim.

"Daha önce başkasında görmediğim kadar sert ve nasırlı. Her zaman öncelikle ellere bak Watson. Sonra omuzlarına, sonra dizlerine ve son olarak da ayaklarına... Bu garip eklemler yalnızca olayın gidişatına göre açıklanabilir." Holmes bir an için duraksadı ve eliyle

alnına bir şaplak attı. "Watson, Watson... Ne kadar da aptalım! Akıl almaz bir şey ama gerçek. Bütün her şey tek bir noktada birleşiyor. Bunların birbirleriyle bağlı olduklarını nasıl göremedim? Eklemler... Onların önemini nasıl oldu da göremedim? Ve köpek! Sarmaşıklar! Bir süre düşüncelerimin içinde kaybolmalıyım Watson! İşte, orada! Kendi gözlerimizle görsek sanırım daha iyi olacak."

Dış kapı yavaşça açıldı. Sokak lambasının ışığı altında Profesör Presbury'nin uzun silueti belirdi. Sabahlığını giymişti. Kapının önüne ilk çıktığında dik duruyordu, sonra onu son görüşümüzdeki gibi öne doğru eğildi.

Dışarı doğru bir adım attı. Sonra hiç beklenmedik bir şey oldu. Çömelerek elleri ve ayakları üzerinde hareket etmeye başladı. İçi enerji doluymuş gibi bir o yana, bir bu yana sıçrıyordu. Önce evin ön tarafından ilerledi ve sonra da evin köşesinde sıçradı. Gözden kaybolduğunda, Bennett kapıda gözüktü. Arkasından sessizce geliyordu.

"Gel, Watson, gel!" diye bağırdı Holmes ve çalıların arasından yavaşça ilerlemeye başladık. Evin diğer cephesini görebileceğimiz, ay ışığının aydınlattığı bir yere geldik. Profesörü sarmaşıkların kapladığı duvarda görebiliyorduk. Onu seyretmeye başladık. Kendisinden beklenmeyecek kadar çevik bir şekilde sarmaşığa tırmandı. Daldan dala atlıyordu. Her tutuşunda kendisinden emin olduğu belliydi. Bu güçlü halinden zevk aldığı anlaşılıyordu ve bir amacı yok gibiydi. Üzerindeki

sabahlıkla, evin duvarına yapışmış bir yarasa gibiydi. Sonunda bu kadar hareketlilikten yorgun düştü ve daldan dala atladıktan sonra tekrar çömeldi. Ahıra doğru ilerlemeye başladı, ilginç bir şekilde emekliyordu. Köpek de dışarıdaydı. Sürekli havlıyordu. Efendisini görünce daha da heyecanlandı. Köpek zincirliydi ama öfkesinden kudurmuş gibiydi. Profesör de köpeğin ulaşamayacağı bir mesafede duruyor ve köpeği olduğu yerden kışkırtıyordu. Eline çakıl taşları alıp köpeğe atıyordu. Eline bir sopa alıyor ve köpeğin burnuna yaklaştırıyordu. Köpek iyiden iyiye öfkelenmişti. Hiçbir maceramızda bu kadar garip bir durumla karşılaştığımızı hatırlamıyorum. O kendisine gıpta edilen adam, şimdi bir kurbağa gibi çömelmişti ve köpekle uğraşıyordu. Hiç şüphesiz bunu planlı bir şekilde yapıyordu ve akıllıca yapılan bir işkence gibiydi.

Ve o anda olan oldu! Köpeğin zinciri evin bağlandığı vida yerinden çıktı. Bir saniye sonra köpek ve adam yerde boğuşuyorlardı. Köpek havlıyor, adamsa garip bir ses tonuyla çığlıklar atıyordu. Profesörün hayatı tehlikedeydi. Öfkeden deliren köpek adamı boğazından yakalamıştı. Biz yetişene kadar profesör, boğazındaki ısırık yüzünden bayılmıştı. Bennett gelmese bizim için işler zorlaşacaktı. Bennett'in sesini duyan köpek sakinleşti. Bağırtıları duyan arabacı dışarı çıktı. "Hiç şaşırmadım!" dedi, başını iki yana sallayarak. "Daha önce de bunu yaptığına şahit oldum. Elbet bir gün bu başına gelecekti."

Köpek daha güvenli bir yere götürüldü. Hep beraber profesörü odasına taşıdık. Tıbbi bilgisi olan Bennett'in de yardımıyla, boğazındaki yırtığı diktik. Köpeğin keskin dişleri şah damarının çok yakınından geçmişti. Ciddi şekilde kan kaybetmişti. Yarım saat sonra bu tehlikeyi atlattı. Hastaya morfin verdim. Derin bir uykuya daldı. Ancak o uyumaya başladığında birbirimize bakabildik ve durumun bir yorumunu yapmaya başladık.

"Sanırım bir uzman cerraha gösterilmesi lazım," dedim.

"Kesinlikle olmaz!" diye bağırdı Bennett. "Bu skandal şimdilik evimizin sınırları içerisinde kalmalı. Bu sır bizimle güvende olur. Eğer bu duvarların ötesine geçerse, kimse üniversitedeki delikanlıları engelleyemez. Üniversitedeki konumunu, Avrupa'daki ününü ve kızının düşeceği durumu bir düşünün."

"Haklısınız," dedi Holmes. "Görünen o ki, bunu başkasına söylememeliyiz ve bu noktaya kadar gelmişken bir daha olmasını engellememiz lazım. Saatin zincirindeki anahtarı alın Bay Bennett. Macphail de hastamızın başında dursun bu arada. Bakalım profesörün o çok gizli kutusunda ne var?"

Çok da bir şey yoktu kutunun içinde ama bulduklarımız da bizim için yeterliydi. Küçük bir boş şişe ve aynı şişenin dolusu, bir şırınga ve okunaksız bir el yazısıyla yazılmış bir sürü mektup vardı. Bütün zarflarda asistanın dokunmaması gerektiğini belli eden işaretler vardı. Hepsinin üzerinde de Commercial Caddesi ve

"A. Dorak" yazılıydı. Profesör Presbury'ye yeni bir şişe gönderildiği ve paranın alındığını gösteren makbuzlar ve kâğıt parçaları vardı. Eğitimli birisinin elinden çıktığı belli olan bir zarf daha gördük. Üzerinde Avusturya pulu ve Prag postanesi damgası bulunan bir zarftı bu. "İşte burada aradığımız şey!" diye bağırdı Holmes, zarfı yırtarken.

SEVGİLİ MESLEKTAŞIM

Değerli ziyaretinizden sonra, içinde bulunduğunuz durum hakkında çok düşündüm. Sizin durumunuzun tedavi edilmesi için özel sebepler olsa da, çok dikkatli bir şekilde bu tedavinin yapılması gerektiği konusunda sizi uyarmak isterim çünkü elde ettiğim sonuçlar, bunun o kadar da tehlikeden uzak bir durum olmadığını gösteriyor.

Antropoid serumun daha iyi sonuçlar vereceği ihtimali üzerinde duruyorum. Ancak size daha önce de açıkladığım üzere, elimde yalnızca o tür olduğu için siyah yüzlü Langur kullandım. Langur bildiğiniz gibi, emekleyen ve tırmanan bir canlı; antropoid ise iki ayağı üzerinde durabiliyor ve her açıdan istediğimiz sonuca daha yakın.

Sizden, beklenmedik sonuçlarla karşılaşmamanız için gereken bütün önlemleri almanızı rica ediyorum. İngiltere'de bir müşterim daha var. Dorak, her ikiniz için de benim temsilcim olacaktır.

Haftalık vereceğiniz raporlar benim için çok önemli.
En derin saygılarımla, H. LOWENSTEIN.

Lowenstein! Bu isim, gazetelerden kestiğim kupürlerden birisini hatırlamama neden oldu. Bu garip bilim adamı, bilinmeyen bir yöntemle gençleşmenin yolunu arıyor ve bir hayat iksiri yaratmaya çalışıyordu. Prag'dan Lowenstein! Bilim camiasından Lowenstein ile konuşan kimse yoktu çünkü bu yöntemlerinden kimseye bahsetmiyordu. Hatırladığım kadarıyla bilgi verdim. Bennett raftan bir zooloji kitabı çıkardı. "Langur" diyerek başlığı söyledikten sonra okumaya başladı. "Himalaya'nın eteklerinde yaşayan, büyük ve siyah bir yüze sahip maymun cinsi. Tırmanabilen maymunlar arasında insana en çok benzeyenidir. Burada birçok ayrıntı da mevcut... Teşekkürler Bay Holmes. Bu yaşadığımız kötülüklerin kaynağını da sayenizde bulduk."

"Bu kötülüğün kaynağı aslında," diye söze başladı Holmes, "beklenmedik bir anda ortaya çıkan aşk macerasında gizli, zira tez canlı profesörümüzün, bu aşk macerasında gereken rolü üstlenebilmesi için daha genç olması gerekiyordu. Doğayı alt etmeye çalışan birisinin yenilmesi muhtemeldir. En yüksek erdemlere sahip bir insanın bile, kaderinin kendisine çizdiği yoldan çıkmaya çalışması, hayvana dönüşmesine neden olacaktır."

Elindeki şişeyi öylece tutarak, bir süre düşüncelere daldı. İçindeki sıvıya bakıyordu. "Sattığı bu zehirlerden ötürü suçlu olduğunu kendisine bir mektupla bildir-

diğimde bir sorun kalmayacak. Ama bununla yeniden karşılaşabiliriz. Başkaları da bunun bir yolunu bulabilir. Bu bir insanlık suçu, çok tehlikeli bir şey bu... Düşün bir Watson, bir madde ve duyu birleşimi olan, ölümlü bizlerin değersiz ömürleri uzayacak. İlahi adalet, buna cevapsız kalmayacaktır. Böylece en güçsüz olan hayatta kalacak. Öyle olursa bu dünya nasıl bir çöplüğe döner, düşünebiliyor musun?" Birden o düşüncelere dalan adam gitti ve yerine aktivist Holmes geldi. Aniden koltuğundan ayağa kalktı. "Daha fazla söylenecek bir şey yok Bay Bennett. Birbirinden kopukmuş gibi görünen bütün bu olaylar, belirli bir sıraya girecek. Köpek bile hepimizden önce bu değişimi fark etmiş. Kokudandır belki. Roy aslında profesöre değil, bir maymuna saldırıyordu. Aynı şekilde onu kışkırtan da maymundu. Yaratık için tırmanmak bir eğlenceydi. Genç kızın penceresinde belirmesi ise bir tesadüften ibaretti. Erken saatlerde şehre doğru kalkacak olan bir tren var Watson ama istersen önce Chequers'e gidip birer fincan çay içelim."

Sherlock Holmes

GÖLGE ADAM

ARTHUR CONAN DOYLE

Gölge Adam
Yarım Kalan Roman
Bakır Renkli Kayın Ağaçları
Mazarin Elması
Gloria Scott Gemisi
Norwood Mimarı
Boş Ev
Yunanlı Tercüman
Sürünen Adam